Præstegaarden i Hauzen.

Af A. Vollmar

Valborg Holmgreen

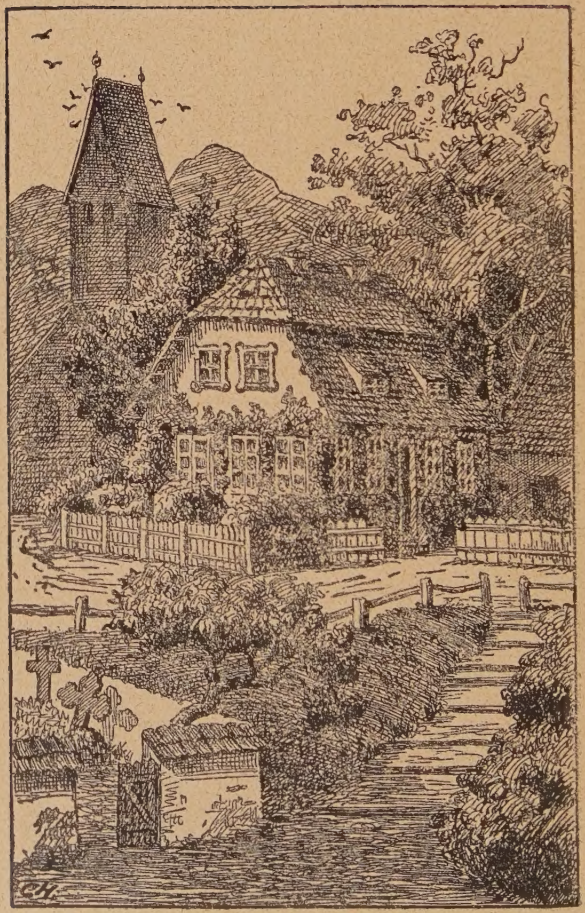

Præstegaarden i Harzen.

Af

A. Vollmar.

Med et Billede.

— Oversat af Ellen. —

3die Oplag.

Kjøbenhavn.
Udgivet af C. B. Kjær.
1902.

Kbhvn. F. — Missionstrykkeriet (ved J. Fischmann).

Forord til tidligere Udgaver.

O, var jeg kun en liden Pen
I Herrens stærke Haand,
Til ham alene givet hen
Og ledet af hans Aand.
O, var min Gerning her paa Jord
At raabe ud hans Naadeord
Og pege paa hans Frelserspor.
Ja, var jeg kun en liden Pen
Udi min Herres Haand.

O Gud, saa lad mig blive
Pennen i din egen Haand,
Og lad alt, hvad jeg skal skrive,
Ledes af din Helligaand;
Vidnesbyrd i Verden bære
Kun om dig, dit Navn til Ære,
Men lad mig faa Lov at være
Skjult og skærmet af din Haand.

Forlæggeren ønsker, at jeg skal bringe Læserne af „Præstegaarden i Harzen" min Tak for den venlige Modtagelse saavel af denne Bog som af dens Fortsættelse „Præstegaarden i Indien" og mine forrige Arbejder. Og jeg følger med Glæde hans Opfordring; thi Arbejdet falder en lettere, og det ud-

føres med større Frimodighed, naar man møder Interesse og Deltagelse. Mange have fattet Kærlighed til Beboerne af denne Præstegaard, og mange have ønsket at kende deres senere Skæbne. — For at imødekomme disse Ønsker har jeg skrevet „Præstegaarden i Indien" som en Fortsættelse af denne Bog, men dog som et i sig selv afsluttet Hele.

Jeg anbefaler herved begge disse Arbejder, hvoraf ogsaa det sidste allerede er udkommet i 6te Oplag, til Læserne og indbyder dem til at stifte nøjere Bekendtskab med dem.

Hvad jeg gerne vilde udrette ved disse Bøger, vil enhver let kunne skønne; hvad jeg ønsker at opnaa, har jeg udtrykt i foranstaaende Digt.

Berlin den 1. Decbr. 1885. A. Vollmar.

Til 10. Oplag.

Har du Frelsen selv i Eje,
Kender du Guds Kærlighed,
Vær paa alle dine Veje
Vidne om hans Herlighed.

Berlin d. 1. Oktober 1891. A. Vollmar.

I.

Vegen er nu Vinternatkens Kulde,
Vaagnende i Vaarens Morgenglans,
Unge Spirer skyde frem af Mulde,
Livets duftende Skovmærkekrans.

Under Foraarsregnens milde Strømme,
Kærlighedens Sol og Sommerglød,
Folde de sig ud i Ungdomsdrømme,
Knoppen voksende af Bladets Skød.

Op mod Himlen, Roden dybt i Grunden,
Fæstnet under Stormens Alvorstag.
Kræfter samle de til Høste-Stunden,
Korn i Akset er vor Herres Sag.

I det nye Liv fra Døbe-Vuggen
Værnede af Herrens egen Haand,
Bærende i Kraft af Naadeduggen
Livets Frugter i den Helligaand.

Fæstende i Stormens Alvorstime
Roden dybt i Troens Klippeskød,
Voksende, mens Pinseklokker kime
Under Guddomskærlighedens Glød.

Barnesjælene du os har givet,
Modne maa du selv til Høstens Dag.
Herre, du som Lyset er og Livet: —
Korn i Akset er din egen Sag.

Der var Travlhed baade ude og inde i Præstegaarden i Burgdorf; thi det var Pinselørdag, og alle Hænder maatte sættes i Arbejde for at berede den kommende Højtid en festlig Modtagelse.

Mellem Harzbjergenes Udløbere, men dog højt nok til paa alle Sider at være omgiven af skønne Bjerglandskaber, sluttede den venlige Landsby sig tæt om Kirken og Præstegaarden. Til venstre for denne, hvis Gavl vendte ud imod Vejen, medens Forsiden af Huset skjultes bagved Stald og Ladebygningerne, løb Landsbyens Hovedgade, der endte i en smal Sti, som førte op til Kirkegaardslaagen. Til højre tittede Foraarsblomster og nys udsprungne Buske ud imellem Tremmerne paa det grønne Stakit, der omgav Præstegaardshaven. De gamle, noget brøstfældige Mure vare allerede indhyllede i en frisk Kappe af lysegrønt Vinløv, der skjulte alle Revner og Sprækker og slyngede sig som en tæt Ramme omkring de blanke Vinduer. Hyggelig og gæstmild, med de klare Ruder skinnende i Sollyset, vinkede denne Præstebolig med sit hjertelige Velkommen den trætte Vandringsmand til Hvile. Alle ydre Forberedelser til Festen var allerede fuldførte; men inden Døre var alt endnu i travl Virksomhed. Husmoderen havde tilbragt Størstedelen af Dagen i Bageriet, og Frugten af hendes Flid kom nu til Syne i Skikkelse af store Plader fulde af Kager. Medens Pigerne havde nok at bestille i Køkkenet, besluttede Præstens Søn, den fjortenaarige Henrik, og Ferdinand, som var et Aar ældre, men læste sammen med Henrik og fuldstændig hørte med til Familien, for denne ene Gang at give Afkald paa

al Drengestolthed og paatage sig at bære alle Kagerne fra Landsbyens fælles Bageri over i den tæt beliggende Præstegaard.

De sørgede dog med største Omhu for, at enhver, som kom forbi, skulde faa at vide, at det var aldeles frivillig, af pure personlig Højmodighed, de uden nogensomhelst Opfordring havde tilbudt at udføre dette Arbejde. Den dem tilkommende Anerkendelse blev dem da ogsaa ydet i fuldt Maal af Henriks tiaarige Søster, Elisabeth. For ikke mange Dage siden havde hun hørt, hvorledes de aldeles bestemt vægrede sig ved at lade sig sende til Købmanden med en Flaske at bære paa; intet Under, at hun i Dag modtog hver ny Sending Kager med et Jubelraab og ikke kunde blive træt af at rose og opmuntre dem. Denne hendes Paaskonnelse af deres ædelmodige Selvopofrelse opflammede dem til en saadan Tjenstiver, at de, hvis Præstefruen ikke havde lagt sig imellem, uden at betænke sig vilde have baaret, ikke blot hendes egne Kager, men ogsaa alle Bønderkonernes hjem til Præstegaarden, hvad der uden Tvivl vilde være blevet mindre vel optaget.

Ganske vist kunde ingen Husmoder i Sognet opvise et saadant Bjerg af Kager og Hvedebrød som det, der efterhaanden højnede sig paa Bordet i Præstefruens Spisekammer. Men ingen betragtede det dog med misundelige Blikke, thi enhver vidste, at inden Aften vilde Skarer af fattige Børn flokkes om hende med tomme Hænder og Kurve for at vende hjem snart efter med straalende Ansigter og Hænderne fulde af gode Sager til Helligdagene.

Inde i den store Forstue havde Præstens ældste Datter, Marie, som var tolv Aar gammel, travlt med at hænge smalle, hvide Mollsgardiner op over Vinduerne, medens hun omhyggelig sørgede for at holde al Larm og Forstyrrelse fjærnt fra sin Faders Studereværelse. Flere Gange viste hun Elisabeth bort, naar denne jublende og overgivende stormede igennem Forstuen med friske Blomsterbuketter fra Haven. Alle Husets Værelser skulde smykkes med Blomster, og Elisabeth lod ikke til at bryde sig om Maries noget uvenlige Tilrettevisninger, hun kigede bare utaalmodig til det gamle Stuenr, der i Form og Størrelse havde en Del Lighed med et Klædeskab, og som snart i halvhundrede Aar havde udsendt sit ensformige, dæmpede Tiktak fra Hjørnet af Præstegaardens Forstue, hvor det havde vundet Hævd som en aldeles uundværlig Husven.

„Hvor de dog blive skrækkelig længe borte, synes du ikke, Marie!" udbrod Elisabeth tilsidst ude af Stand til længere at skjule sin Utaalmodighed.

„De kunde i hvert Fald ikke være her før om en Time," lød det rolige Svar, dæmpet og stilfærdig, „og det er meget godt, her er nok at gøre endnu, og Moder er ikke en Gang kommen fra Bageriet."

Denne Pinselørdag var en betydningsfuld Dag for Præstefamilien i Burgdorf.

Emma Stieg, der nu i snart tyve Aar havde haft sit Hjem i Burgdorf og ved sin Mands Side som en trofast og kærlig Præstekone havde vundet Befolkningens Tillid og Fortrolighed, havde en Barndoms- og Ungdomsveninde, som havde tilbragt ad-

skillige Aar i Præstegaarden. Hun og Emma havde elsket hinanden, saa de vare som et Hjerte og en Sjæl; men den forældreløse, unge Pige havde ikke blot et Hjem i Burgdorf, ogsaa hos sin ældre Søster, der var Majorinde og boede i Berlin, var hun en kær Gæst. I sin Søsters Hus lærte hun en engelsk Missionær at kende, der en kort Tid opholdt sig i Tyskland; hun blev hans Hustru og drog med ham til det fjerne Indiens Palmeskove. Af alle hendes Børn levede kun en eneste Datter, Margrethe, der allerede for længst vilde være bleven sendt til Europa for at styrkes baade paa Sjæl og Legeme, hvis ikke hendes Forældre havde haft saa svært ved at skilles ved deres Skat. Selv kunde hun ikke følge med Barnet, og de søgte i lang Tid forgæves efter passende Rejseselskab, indtil de endelig fandt en tysk Familie, som de havde lært at kende, og til hvem de med fuld Tillid turde overlade Omsorgen for den lille Pige. Fra Berlin, hvor disse Venner vilde overgive Margrethe til hendes Tante, Majorinde von Hesz, skulde denne saa sørge for at faa hende sendt til Præstegaarden i Burgdorf. Det var begge Forældrenes Ønske, at Margrethe skulde opdrages og konfirmeres i Emma Stiegs Hus; derpaa skulde hun efter sin Tantes indtrængende Anmodning tilbringe et Aar hos denne i Berlin for saa at blive hentet hjem til Indien af sine Forældre. Saaledes var Planen lagt for Margrethes Fremtid, — men „Mennesket spaa'r, Gud raa'r."

Hidindtil var alt gaaet efter Ønske. Og i Dag vilde Fru von Hesz bringe sin Søsterdatter til Præste-

gaarden. Præstens Karl, Nolte, havde med største Omhu vadsket og pudset den gamle Familiekaret og var dragen af Sted til Jernbanestationen, som laa en Mils Vej borte, for at hente Gæsterne. Præstefruen havde haft stor Lyst til at tage med, — men Pinselørdag! — nej, det kunde umulig lade sig gøre.

Marie og Elisabeth havde dels altfor travlt, dels vare de altfor undseelige og tilbageholdne til at turde tage imod de fremmede; derfor bleve ogsaa de hjemme.

Henrik og Ferdinand vare mere end villige til at fare med Nolte; thi de brændte af Længsel efter at faa deres nye Legekammerat at se, denne Udlænding, der for deres Indbildningskraft var omgiven af hele det eventyrlige Hindulands Trylleri. — Men det kunde jo se ud som Nysgerrighed, og man kunde ikke vide, hvad Indbildninger det Pigebarn kunde faa, naar de gjorde sig saa megen Ulejlighed for hendes Skyld. — Det var da ikke værd at sætte sin Drengeære paa Spil, saa hellere bekæmpe sin Tilbøjelighed.

Det er dog rimelig nok, at deres Fødder, medens de bare Kagerne, ligesaa meget bevingedes af Uro og Utaalmodighed som af Tjenstiver, og at de ikke naaede fuldt paa Højde med deres spartanske Forbilleder i Retning af koldblodig Selvbeherskelse.

Ferdinand var Søn af en Naboprøst, der paa Grund af sin Deltagelse i den verdslige Selskabelighed ikke selv havde Lyst og Lejlighed til at undervise Drengen. Da hans Formuesomstændigheder ikke tillod ham at holde Huslærer til sit eneste Barn, havde han overdraget Pastor Stieg baade Ferdinands Undervisning og hans Opdragelse, idet han ønskede,

at Drengen i alle Maader skulde være som Stiegs egen Søn.

Præsten i Burgdorf var en stille og alvorlig Mand. Først i de senere Aar af sin Embedsvirksomhed var han naaet til Troens fulde Klarhed. Først igennem mange tunge Kampe havde han lært, at Kristus ikke blot er given os til Helliggørelse, men fremfor alt til Retfærdighed og Forløsning. Længe varede det, før denne Erkendelse blev til fuld Livssandhed for ham, saa den kunde tilintetgøre den døde Kundskabstro og den hele rationalistiske Vantro, hvori han var opdragen, og hvorfra han udelukkende havde faaet sin aandelige Paavirkning. Og da Lyset saa underlig brød igennem, saa flammede det ikke som et mægtigt Glædes- og Sejersbaal, der fra Bjergenes Højder lyser viden om; det brændte lavt og stille, som en Lampe ved Hjemmets Alter. Meget var ham ikke givet, men over det, der betroedes ham, var han en trofast Husholder. Han havde ingen glimrende Talegaver, jævn og ligefrem lød hans Forkyndelse, saa at man undertiden sagde, at hvad han prædikede, var egentlig ikke noget nyt; men han *levede* Guds Ord for sine Bønder, han vidnede ved sit Liv, endnu mere end ved sine Ord. Og hans Hustru stod ved hans Side i dette Livets Vidnesbyrd som en sand og tro Medhjælp. Hun var meget ung, da hun drog ind i dette Hus som Præstekone, og der saa ikke hyggeligt ud i hendes nye Hjem. I de fleste af Værelserne maatte man nøjes med Gulv af fast sammentraadt Ler, og det kunde nok hænde, at de i stærke Regnskyl maatte

spænde Paraplyer op over deres Senge for ikke at blive gennemblødte. Men den unge Kone havde faaet en god og fornuftig Opdragelse af en dygtig Moder; med frejdigt Mod bekæmpede og besejrede hun alle Besværligheder og vandt ved sin uforstyrrelige Glæde og Frimodighed snart hele Menighedens Hengivenhed.

En stor Del af Præstekaldets Indtægter bestod i Udbyttet af det tilhørende Landvæsen. Den unge, smukke Præstekone overtog ganske alene Bestyrelsen af dette. Derfor skulde hendes kære Mand virkelig forskaanes; han kunde have nok at gøre med Arbejdet i den aandelige Ager. Den tro Tjener og Forkarl, Nolte, var hendes Raadgiver, og vilde hun vide nøjere Besked om Enkeltheder, som hun ikke forstod sig paa, henvendte hun sig til gamle, erfarne Husmødre i Sognet og vandt aldeles deres Hjerter, fordi hun var saa jævn og „ligefrem" og ikke skammede sig for at spørge Bønderkonerne til Raads. Hendes eget hurtige, praktiske Blik lærte hende dog allerletteste at indrette alt paa det bedste; alt lykkedes for hende, og selv om hendes Bedrift ikke udvidedes, saa var det heller ikke Maalet for hendes Bestræbelser. Naar hun kunde sørge for det, hun havde, var hun tilfreds, og ved sin fornuftige Husstyrelse vandt hun almindelig Agtelse, ligesom hendes altid hjælpsomme Venlighed sikrede hende Sognebørnenes Kærlighed. Det varede ikke længe, før alle Landsbyens Glæder og Sorger først og fremmest maatte forelægges Præstefruen; hos hende og hendes Mand var man altid vis paa at finde baade aabne Øren og Hjerter, og en aaben Haand oven i Købet, naar

det gjordes nødig. Rigere begavet end sin Mand saa hun alligevel, uden at kende sin egen Overlegenhed, op til ham med ubetinget Tillid. Hun delte hans Interessер og fulgte med hele hans Udvikling som hans Sjæls fortrolige. Med ægte kvindelig Hengivenhed havde hele hendes Hjerte klynget sig til den Herre Jesus, længe før han aabenbaredes for hende i al sin underfulde Frelserherlighed. Men da hendes Mand vaagnede til sand og levende Tro, drog han hende med sig: dog ikke igennem Kamp og Lidelser, men fra Herlighed til Herlighed, som Blomsten, der aabner sig fuldere og rigere for hver ny Solstraales Kærligheds Kys. Det var hende saa let, saa vidunderlig saligt at tro; — og saaledes vandrede de, gensidig støttende hinanden, Haand i Haand mod det Hjem, hvor der ikke mere leves i Tro, men i Beskuelse.

Tre Børn vare disse Forældres Glæde og fyldte Præstegaarden og Haven med deres friske Munterhed.

Henrik lignede sin Fader mest; han var indadvendt og alvorlig og omgikkes i Reglen mere med Grækerne og Romerne end med Burgdorferne. Han og Ferdinand elskede hinanden inderligt, trods deres store Forskelligheder. Ferdinand var langt mere begavet end Henrik; hvad han begyndte, førte han igennem, forudsat at han bevarede Interessen derfor. Bestandig havde han en Kæphest, som han red med lidenskabelig Iver, men som han ogsaa meget let forlod for at bestige en ny. Han beskyldte, rigtignok meget med Urette, Henrik for at være en

Jstap, fordi denne ikke delte hans egne Følelsers overstrømmende Heftighed.

Den ældre Søster, Marie, havde mest tilfælles med Broderen Henrik. Hun var kun ringe begavet, tungnem til at lære og havde ikke noget vindende Ydre, hvorfor hun ofte blev tilsidesat for sin yngre Søster, Elisabeth. Hun var flittig og forstandig og mere huslig, end man kunde vente af hendes Alder, derfor kaldtes hun ofte af sin Fader hans lille Husholderske. Elisabeth derimod, sædvanlig kaldet Lilli, var et lyslokket, indtagende Barn og syntes skabt kun for at være lykkelig og bringe Lykke. Hendes jublende Latter genlød ofte i hele Huset, og selv det allerdaarligste Humør maatte tage Flugten for hendes barnlige Glædes ubevidste Magt. Dersom det røg i Stuen eller Kjøkkenet, saa undgik hun saa meget som mulig at være der; helst opholdt hun sig i Haven, og det var hendes uomtvistelige Ret om Lørdagen, naar hele Huset var gjort rent, og ved alle andre festlige Lejligheder at „sætte Kronen paa det hele", som Henrik sagde, og anbringe friske Blomster alle Vegne, hvor det nogenlunde lod sig gøre.

Men lad os ikke for al denne Talen om selve Præstefamilien glemme Vognen, der netop nu ruller ind igennem Porten. Marie staar i Døren, lidt ængstelig spejdende efter sin Moder, der endnu ikke lader til at ville indfinde sig. Ferdinand og Henrik slaa Vogntrinet ned, hjælpe Damerne ud og gøre sig Umage for at vise sig saa opmærksomme, som det paa nogen Maade er dem muligt. Lilli kaster sig med et lydelig Frydeskrig om den fremmede lille

Piges Hals; og endelig kommer Fru Pastorinden selv for at byde sine Gæster velkommen. Enkelte Spor af hendes sidste Opholdssted er det eneste mærkelige ved hendes iøvrigt nu som altid ordentlige og hyggelige Paaklædning. „Uden Hat," siger Fru von Hesz sagte hen for sig selv, „Mel paa Forklædet! Naa, ja, landligt og utvungent!"

Hun svarer venlig paa Præstens Hilsen, idet han, hidkaldt af Larmen, kommer ud fra sit Studereværelse.

Alle vilde kysse og omfavne Margrethe, alle Børnene tilbyde at bære hendes Sager og greb bestandig fat netop i det, som en anden allerede har taget. Præstekonen byder sine Gæster ind; men ingen vil gaa først, kort sagt, at en saadan Modtagelses Venlighed og Høflighed og Forvirring finder sluttelig sin Løsning, idet de voksne samles om Kaffebordet, Præstekonen med Margrethe ved sin Side.

„Du har din Moders kære, elskede Øjne," sagde hun og trykkede den lille Pige fast ind til sig, som vilde hun lade hende mærke, at ogsaa her i det ukendte Land skulde hun finde trofast, skærmende Kærlighed. „Men hendes Haar var meget lysere end dit," tilføjede hun og strøg med Haanden hen over Margrethes Hoved, „og dog skulde jeg, hvor jeg saa end mødte dig, straks have kendt, at du er Datter af min kære Agnes."

„Nu er Moders Haar mørkere end mit," sagde Margrethe, „det er næsten helt sort."

„Har da Indiens Sol brændt det sort?" spurgte Fru Stieg.

„Hvor jeg dog gerne vilde vide, hvordan din Moder ser ud nu; det er femten Aar siden, jeg saa hende sidst.“

Margrethes Øjne fyldtes med Taarer. Fader og Moder — det var de to Poler, hvorom alle hendes Tanker drejede sig. Men hun havde lovet sin Moder at kæmpe tappert mod Længslen efter dem, og hun vilde holde Ord, derfor tørrede hun Øjnene og søgte at tvinge den Strøm af Minder, der truede med at overvælde hende, tilbage. Hidtil havde hun længtes mindre, end hun forud havde tænkt sig; Rejsens Afvekslinger, de mange fremmede Mennesker, hun havde set og lært at kende i saa kort Tid, hun, som for i Aarevis ikke saa et eneste hvidt Ansigt, fængslede den opvakte og livlige Pige. Hun levede som i en helt ny Verden, og nu, da hun var naaet til det Sted, der for længere Tid skulde være hendes Hjem, forekom alt, hvad hun havde oplevet, hende som en Drøm.

„Har du ikke Lyst at gaa ud til Børnene og stifte nærmere Bekendtskab med dem, kære Margrethe?“ spurgte Fru Stieg.

Margrethe rystede paa Hovedet.

„Hun er vel noget træt og medtaget af Rejsen,“ mente Fru von Hesz.

Ude mellem Børnene var Margrethe naturligvis Samtalens Genstand.

„Hun er henrivende,“ udbrød Lilli; „jeg elsker hende allerede.“

Marie maatte indrømme for sig selv, at Margrethe var meget indtagende; men Misundelsen tilhviskede hende: „Du er ikke nær saa smuk; alle Mennesker

vilde være glade ved hende og ingen mere bryde sig om dig."

„Ja, hun er yndig," sagde Ferdinand; „men hun er vist meget stolt;" og han glædede sig i al Stilhed over, at Margrethe ikke havde set ham med Favnen fuld af Hvedebrød og Kager.

„Vi kunne slet ikke vide, om hun er stolt eller ej," sagde Henrik, „hun har jo ikke talt et eneste Ord til os endnu."

„Netop derfor," svarede Ferdinand meget bestemt.

„Vide I hvad," bemærkede Marie efter en lille Pause, „hun kommer sagtens ikke ud til os, derfor er det ikke værd at vente længere paa hende, men ..."

„Bilder du dig ind, at jeg venter paa hende?" afbrød Ferdinand hende, „saa tager du rigtignok højlig fejl."

„Men," fortsatte Marie rolig, „vi ville gaa ud at søge efter Æg. Vi have kun seks Æg til i Overmorgen, og jeg er vis paa, at Hønsene maa have lagt flere. Jeg har adskillige Gange hørt dem kagle inde fra det bagerste Høloft; lad os nu allesammen se rigtig grundig efter der."

Dette Forslag faldt saa fuldstændig i Børnenes Smag, at det blev enstemmig vedtaget; i næste Øjeblik ilede hele den glade Flok tværs over Gaarden og spredtes i Lader og paa Lofter for at gennemsøge alle Kroge.

Tre Gange om Aaret, anden Juledag, anden Paaske- og Pinsedag havde Børnene nemlig deres store Kogefest. Moder lukkede da op for Kælder og Spisekammer og uddelte mange forskellige gode Sager;

undertiden var hun selv til Stede for at hjælpe de smaa Kokke og Kokkepiger, hvis de trængte til et godt Raad: men Børnene havde iøvrigt frit Lov til at ordne og bestemme alt efter deres egne Hoveder.

En af de Rettigheder, der vare knyttede til disse Kogefester, var den, at alle Æg, som Hønsene i de sidste otte Dage før Tiden lagde paa urette Steder, tilhørte Børnene. Derfor anstilledes der ombyggelige Efterforskninger; og alt, hvad der fandtes uden for Rederne i Hønsehuset, blev lagt til Side til Brug ved Festen. Vare de saa heldige at komme i Besiddelse af flere Æg, end de kunde bruge, saa byttede de dem hos Møder for andre Ting.

Ved Middagstid blev saa paa den anden Hellig dag Præstegaardens Køkken stillet udelukkende til Børnenes Raadighed. Høns og Duer og mange andre velsmagende og kraftige Retter bleve tilberedte, og Desserten bestod næsten altid af Budding med Vin sauce. Henimod Klokken seks, naar alt var færdigt, blev Arbejdets Frugter delte imellem de af Køkken ilden ophedede Kokke: Lilli pyntede gerne sin Part med grønt og Blomster, og saa drog man ud i Landsbyen. Alle Vegne, hvor der fandtes unge Børn, blev Maden bragt hen, og hver fik, hvad de efter Præstekonens Anvisning kunde have godt af. Marie og Lilli havde forud aftalt, hvem de hver især vilde besøge; Drengene fulgte med for at hjælpe Pigebørnene at bære Kurvene. Længe forud glædede de fattige Børn sig til „Præstebørnenes store Stegedag": thi de vidste, at ingen vilde blive glemt: bestandig blev der hentet nye Forsyninger, indtil alle havde

faaet Del i de gode Sager; og de smaa Givere lærte at kende, hvad det vil sige: „Saligt er det at give, hellere end at tage."

Men til Sygemad kan man bruge Æg, mange Æg, derfor blev der almindelig Glæde, da Ferdinand viste sig i Lugen til det øverste Høloft og raabte:

„Nu skulle I bare høre! Jeg har funden en hel Rede fuld, seksten — syvten Æg i en Bunke."

Straalende af Glæde styrtede Lilli ind til de voksne, der sad fordybede i alvorlig Samtale, og afbrød dem, idet hun rev Døren til Dagligstuen op, med det Jubelraab: „Tænk jer, Ferdinand har fundet en Rede med syvten Æg paa Høloftet."

Fru Stieg fortalte Margrethe, hvad disse Æg skulde bruges til; medens Lilli forsvandt lige saa hurtig, som hun var kommen, for et Øjeblik efter igen at stikke Hovedet ind ad Døren:

„Moder," sagde hun, „nu ere alle Børnene her, vil du ikke give os Kagerne og Hvedebrødene til dem?"

Præstefruen rejste sig og gik ud; Lilli stod et Øjeblik raadvild; men saa tog hun en rask Beslutning, løb lige hen til Margrethe og sagde:

„Vi skulle til at dele Pinsekager ud til de fattige Børn. Vil du ikke være med; du skulde blot se, hvor glade de blive."

Margrethe kunde ikke modstaa den lille Piges venlige Indbydelse; hun fulgte med ud i den store Forstue, hvor hun saa lange Borde fyldte med Stabler af smaa, runde Kager, hvis Tal bestandig forøgedes af Børnene, der kom bærende med nye Ladninger.

De fattige Børn kaldtes ind og bleve forsynede med Kager, ikke blot til sig selv, men ogsaa til de smaa Søskende, der ikke kunde komme med. Mange af dem søgte at glæde deres smaa Velgørere ved at bringe friske Foraarsblomster, som de havde plukket ude i Skoven, og jo mere det svandt i Kagebjergene, des højere voksede den Dynge af Anemoner og Skovmærker, der efterhaanden samledes paa Bordet; medens de givendes milde Ansigter og de modtagendes gensidige Taksigelser knyttede Kærlighedens Baand mellem Præstegaardens og Landsbyens Ungdom.

Margrethe havde aldrig før set de nordiske Landes fine, lyse Foraarsblomster, og Lilli, som lagde Mærke til hendes Glæde over dem, forærede hende i overstrømmende Begejstring alle sine, ledsagede af de varmeste Kærlighedserklæringer. Henrik gjorde det samme paa sin ejendommelige, rolige Maade, og Ferdinand overrakte hende sin Part med en saa udsøgt Artighed, at den aldeles gjorde hans Forsikring om, at alle Pigebørn vare ham fuldstændig ligegyldige, til Skamme.

Marie havde Lyst til at følge sine Søskendes Eksempel: „Men hun har jo allerede nok," tænkte hun ved sig selv, „hvorfor skal hun have al Ting for sig alene?" og saa satte hun sine Blomster i Vand. Men det varede ikke længe, før hun fortrød sin Uvenlighed og bar dem allesammen ind i Margrethes Soveværelse, hvor hun ordnede dem smukt og festlig for at overraske og glæde sin Gæst.

Margrethe var saa lykkelig, da hun gik til Ro

efter denne første Dag hos sine nye Venner, som hun ikke havde været, siden hun forlod Indien.

Sand og trofast Kærlighed vilde værne hende i dette Hjem, hvor hun allerede følte sig som hjemme; og hun faldt i Søvn, medens Billedet af Lillis gullokkede Hoved og glade Barneansigt smilende fulgte med ind i hendes Drømme.

Men Majorinde von Hesz var ikke saa tilfreds.

„Meget rare Mennesker," — tænkte hun ved sig selv, „men aabenbart meget indskrænkede. De føle sig fuldkommen lykkelige ved Livet her, fordi de ikke kende noget andet; men Margrethe, dette smukke, rigt begavede Barn, vil fordummes ved at skulle tvinges ind i disse snævre Forhold; og jeg er bange for, at hun vil blive smittet af disse Landsbymennesters ensidige Anskuelser. Godt, at jeg faar hende tilbage. Et Aarstid i Berlin skal nok frigøre hende for alle bondeagtige, indskrænkede Foreſtillinger."

Pinsefesten var forbi, Fru von Hesz rejst tilbage til Berlin, og det daglige Liv i Landsbypræstegaarden gik sin vante, rolige Gang. Hvor vidt forskellige Forholdene her end vare fra dem, Margrethe hidtil var opdragen i, saa fandt hun sig dog forholdsvis hurtig tilrette. Hun var virkelig rigt begavet og udviklet langt ud over sin Alder. Da hun var eneste Barn, havde hendes Forældre talt meget med hende, havde udviklet hendes Forstand og, støttede af hendes udmærkede Hukommelse, søgt at vænne hende til Eftertanke. Heller ikke havde de glemt den Missionsgerning, der var dem betroet overfor deres eget Barn. Fra sin tidligste Barndom havde Mar-

grethe med fuld Tillid hengivet sig til sin himmelske Fader; længe før hun forstod, hvad Frelsernavnet har at betyde, elskede hun Jesus, Guds enbaarne Søn, som sin Frelser og Herre, og jo ældre hun blev, des fastere klyngede hun sig med Kærlighedens Inderlighed til ham som sin Gud.

Rige Aandsevner vare hende skænkede. For hendes livlige Fantasi og poetiske Blik straalede ofte Livets mest dagligdags Smaating i farverige Billeder. Hun kunde spille paa Klaver, og hendes klare Sangstemme klang skønnest i hellige Sanges rene Toner.

Men i alt dette skjulte sig en stor Fare for den unge Pige. Som den smukkeste, den klogeste og mest udviklede blev hun ogsaa uvilkaarlig den alt beherskende imellem sine jævnaldrende. Hun bestemte, hvad der skulde leges, hun ordnede alt, som hun fandt for godt, og det viste sig i Reglen at være det bedste for den fælles Fornøjelse. Naar hun hjemme i Indien legede med de døbte indfødte Børn, fulgte det af sig selv, at disse bøjede sig for hende, ligesom deres Forældre bøjede sig for enhver hvid, frem for alt for deres kære „Padri" og hans Datter. Hendes gamle Barnepige havde endog undertiden stillet den lille Pige op paa en Stol eller Forhøjning for derpaa at knæle i næsten tilbedende Beundring foran hende.

Men her i Præstegaarden i Burgdorf blev hun ogsaa snart Sjælen i alle Børnenes Lege. Drengene kedede sig, og Lilli blev i daarlig Humør, naar Margrethe ikke kunde være med; og selv Marie satte sig ved Siden af hende og lyttede med spændt Op-

mærksomhed, naar hun begyndte at fortælle om sit fjerne Fædreland.

„Have Børnene i Indien Klæder paa ligesom vi?" spurgte Lilli en Dag.

„De smaa Børn løbe ganske nøgne om," svarede Margrethe, „de større have ikke saadanne Klæder som vore; men de bære et Stykke hvidt Bomuldstøj, som de forstaa at slynge meget smukt og smagfuldt om sig."

„Det kan da ikke holde ret længe rent," mente Marie, „og holde de i det hele taget af at vaske sig ordentlig?" spurgte hun videre.

Margrethe lo. „Ja, naar man selv putter dem i Vandet, ellers ikke," svarede hun. „En Gang havde Fader og Moder samlet en hel Del Smaapiger, som lærte at strikke hos Moder. De førte dem hen til Kilden bag ved vort Hus, gav dem hver et Stykke Sæbe og viste dem, hvorledes de skulde bære sig ad med at vaske sig. Fader og Moder vilde imidlertid gaa en Tur paa en halv Times Tid og saa tage Børnene med hjem, naar de kom tilbage. De smaa Piger lovede allesammen at gøre, som der blev sagt. Men da Fader og Moder kom igen, saa de ganske forskrækkelige ud. De havde lagt Aske og Kogødning paa deres Hoveder, indgnedet deres Ansigter og hele Legemet med Aske, og Sæben — ja, tænk engang, Sæben havde de spist."

„Naa, velbekomme!" udbrød Ferdinand, mens Marie og Henrik sagde: „Aa, fy dog!" og Lilli ganske forfærdet rystede paa Hovedet.

„Ikke blot Børn, men ogsaa de voksne holde meget af Blomster," fortsatte Margrethe, „de pynte

med dem og stikke dem ind alle Vegne, saa det tidt ser mere pudsigt end pynteligt ud; allerhøjst elske de en grim, gul Blomst, jeg kan ikke huske, hvad den hedder; men den lugter stygt, og Fader siger, at den vokser ogsaa her i Tyskland."

„Er der mange smukke Blomster i Indien?" spurgte Lilli.

„Ja, dejlige," svarede Margrethe. „Endnu har jeg ikke her set nogen saa store og smukke og farverige; men jeg tror alligevel, at jeg holder mere af de smaa Anemoner og Forglemmigejer her. Prægtige Roser have vi, store Strækninger ere beplantede med Rosenbuske; thi af Blomsterne laves Rosenolie, og Fader siger, at af 4000 Pund Roser bliver der knapt et halvt Pund Olie, saa mange skal der til. Hele vort Hus var omslynget af Roser, og foruden dem havde vi Blomster saa brændende skarlagenrøde, at de i Frastand ligne glødende Kul; derfor kaldes de ogsaa „Skovflammen". Allersmukkest er dog „Prinsessens Blod" med sine hvide, vidunderlig klare og rene Blomsterbægere, der aabne sig regelmæssig hver Eftermiddag Klokken fire og ligesaa regelmæssig lukke sig sammen Klokken fire om Morgenen. Og saa skulde I se vore Skove. De høje Kokospalmer med slanke Stammer og lette, susende Kroner og de tæt voksende Mango-Blommetræer ,der slynge deres løvrige Grene sammen til et Tag saa uigennemtrængeligt, at det skygger for selv den mest brændende Solhede. Mage til Træer kende I sikkert ikke."

„Har du da set vore Egetræer?" spurgte Henrik ganske stødt.

„Kun paa Billeder," svarede Margrethe; „men jeg vilde gerne se dem i Virkeligheden."

„Saa ville vi med det allerførste i Skoven, og du skal faa at se, at Egen er dog alle Træers Konge. Og du skal ind mellem de mørke Graner, der ere grønne hele Aaret rundt. Have I stedsegrønne Træer i Indien?"

„Vi have Høst to Gange om Aaret," svarede Margrethe undvigende, „første Gang i April, anden Gang i November Maaned. Tiden fra Oktober til Marts er den saakaldte kolde Tid, fra Marts til Juni have vi en utaalelig Hede, og fra Juni indtil September regner det uafbrudt."

„Men hvornaar have I saa Vinter?" spurgte Marie.

„Der er slet ingen Vinter i Indien, — Regntiden er vor Vinter."

„Har du da aldrig set Sne?" spurgte Ferdinand.

„Jo, engang imellem. Vi boede ved Foden af Himmalaja; men engang, da Heden blev saa stærk, at vi alle vare syge, rejste Fader op i Bjergene med os, og der saa jeg Sne."

„Saa havde I vel heller ingen Brug for Kakkelovne i Stuerne?"

„Nej, det havde vi rigtignok ikke. Men Pankahs var der alle Vegne."

„Pankahs? hvad er det for noget?"

„Det er meget store Vifter, som ere fastgjorte oppe under Loftet; de sættes i uafladelig Bevægelse ved en Snor og bringe friske og kølige Luftninge ind

igennem hele Huset; ellers vilde Heden slet ikke være til at udholde."

„Men hvem holder dem saadan i bestanig Bevægelse?" spurgte Marie.

„Det sørger en af vore hinduiske Tjenere for," svarede Margrethe.

„En af dem?" Marie saa ganske forbavset paa hende:

„Hvor mange have I da?"

„Vi have mange, tolv, tror jeg, foruden en Tjenestepige."

Alle Børnene stirrede paa hende i dyb Forundring.

„Tolv Tjenere!" — „Nej, er det muligt!" — „Saa mange har jo ingen her." — „Kongen har vist ikke en Gang flere," raabte de i Munden paa hverandre; medens Margrethe ojensynlig morede sig over deres Forbavselse.

„Ja, det er endda ikke ret mange," sagde hun rolig. „Nogle af de fornemme Englændere og Hinduer i Indien holde tredsindstyve, firsindstyve, ja indtil hundrede Tjenestefolk. Tolv er det mindste, man kan have; thi deres Religion forbyder dem at udføre mere end et enkelt Arbejde. Vadskemanden besørger Vadsken, Kokken laver Maden, en gaar i Byen og gør Indkøb, en anden gør rent i Værelserne. En tørrer Støv af, Lampepudseren holder alle Lamperne i Orden, og Pankahsvingeren trækker Pankahen. — Det er umuligt at bevæge den ene til at udføre den andens Gerning; thi selv om han vilde, turde han dog ikke. Religionen forbyder det. Men de fleste holde heller ikke af at have ret meget at

bestille, helst sidde de med Benene over Kors paa Jorden, tilsyneladende hensunkne i dybe Tanker. Moder siger, at i de varme Lande kunne Folk ikke arbejde saa strengt som i de kolde; men derfor er det heller ikke nær saa dyrt at holde Tjenestefolk der som her. Et Par Haandfulde Ris om Dagen, — det er alt, hvad de forlange at faa at spise."

„Hvor det maa være skrækkelig kedeligt altid at skulle spise Ris," klagede Lilli.

„Ja, Hinduerne ere ogsaa kun smaa og magre, fordi de maa nøjes med Ris og aldrig spise Kød."

„De tor ikke spise Kød," sagde Henrik, „det har jeg læst i Skolen. De tro, at naar Mennesker, der ikke have levet, som de burde, dø, saa tager deres Sjæl Bolig i et eller andet Dyr. Naar dette dør, maa den stakkels Sjæl vandre over i et andet. Først naar den saaledes paany er kommen til Verden firsindstyve Millioner Gange, faar den Lov at vende tilbage til et Menneskelegeme. Naar da dette Menneske lever et fuldkomment, retfærdigt Liv, forenes Sjælen i evig Salighed med Guddommen. Men fører den i sin sidste Skikkelse et ugudeligt Liv, styrtes den i Helvedes evige Kval. Derfor tør ingen Hindu dræbe et Dyr, — han kunde jo derved komme til at slaa et Menneske ihjel; ja ikke engang det mindste Insekt har han Lov at ødelægge, — han kan jo ikke vide, om ikke hans Faders Sjæl bor i det. Mange ere saa ængstelige for at støde an imod dette Bud, at de gaa med Slør for Ansigtet for ikke ved at trække Vejret ufrivillig at komme til at sluge et saadant lille Dyr."

„Det kan jeg godt lide Hinduerne for," erklærede Lilli; „det er Synd at gøre Dyrene Fortræd."

„Du kan dog ganske godt lide Duesteg, og jeg er vis paa, at Kalvestegen i Middags smagte dig fortræffelig," bemærkede Henrik. Lilli rødmede, men Marie, der endnu ikke kunde faa de tolv Tjenere ud af Tankerne, spurgte:

„Hvorfor lavede din Moder ikke selv Maden?"

„Det kunde slet ikke lade sig gøre," svarede Margrethe. „Ingen Europæer kan taale Heden i Køkkenet, og desuden havde Moder nok endda at tage Vare paa. Var det ikke meget bedre, at hun talte med de stakkels, smaa Hedningebørn, der aldrig have hørt noget om Gud, og fortalte dem om vor Herre Jesus og lærte dem at strikke og sy, og forkyndte Landets Kvinder Guds Ord — thi Fader maatte ikke tale et eneste Ord med Kvinderne — end om hun skulde løbe over til Køkkenet hvert Øjeblik og være der det meste af Dagen?"

„Var eders Hus da saa stort?"

„Køkkenet hørte ikke til Stuehuset som her, — for Varmens Skyld maa det i Indien altid være i en Bygning for sig. Men Moder gav altid selv ud, hvad der skulde bruges til Maden; thi Tjenestefolkene vare ikke til at stole paa. Især i Begyndelsen, da de alle vare Hedninger, narrede de hende og løj for hende, naar de kunde komme til det."

Vidt forskelligt fra alt her hjemme i Burgdorf, æventyrligt og vidunderligt fandt Børnene, at der maatte være i dette mærkelige Trylleland, som kaldes Indien. Marie kunde slet ikke forlige sig med Tanken

om alle dets, som hun fandt, helt forkerte og bagvendte Forhold. Ferdinand drømte sig ind i alle Slags forvirrede Rejseplaner, — og Margrethe blev i deres Øjne en vidt berejst, erfaren og betydningsfuld Personlighed. Hun mærkede tydelig deres uforbulgte Beundring, og hun var altid parat til at fortælle om sit fjerne Hjemland, thi det morede hende at se dem samlede om sig som opmærksomme Tilhørere, der med Undren lyttede til alt det nye og ukendte, hun havde at meddele. Man kunde ikke lade være at holde af hende, smuk og begavet, som hun var, og endnu omgivet af det fremmede Lands Tryllefkær, og hun kunde vel trænge til al denne Kærlighed, der dog aldrig tilfulde kunde erstatte Savnet af hendes Forældre, — kun Skade, at Ydmyghedens rene Blomst saa sjælden taaler Lykkens fulde Solskin.

Efter nogle Ugers Forløb deltog Margrethe med de andre Børn i alle de daglige Skoletimer. Kun det engelske Sprog behøvede hun ikke at lære, — thi — og her vaktes atter Kammeraternes dybeste Beundring — hun talte lige saa flydende engelsk som tysk.

Endnu aldrig havde de truffet nogen af deres jævnaldrende, der talte et fremmed Sprog saa smukt og flydende. Det, som de mødsommelig maatte tilegne sig, for at det kunde lyde knudret og ubehjælpsomt fra deres Læber, det klang i sin fulde Vellyd, naar hun talte. Ikke en Gang Fader, maatte de indrømme, talte saa godt engelsk som Margrethe. Marie havde især ondt ved at lære sine Lektier, og skønt Margrethe altid var parat til at hjælpe

hende med det engelske, kunde hun dog ikke lade være at se skævt til hende. Thi stakkels Marie vilde saa gerne vide sig elsket og foretrukket fremfor de andre — og saa havde hun det Uheld næsten altid at blive tilsidesat og overset, naturligvis ikke af Forældrene, som ikke i nogensomhelst Henseende gjorde Forskel paa deres Børn; dog, Marie kunde ikke nøjes med at stilles lige med, hun vilde helst gaa forud for sine Søskende og være den kæreste, den højst elskede af dem alle. Men det var tydeligt, at ikke alene Brødrene, men ogsaa alle andre, der kom i Præstegaarden, holdt mest af Lilli.

Det var heller ikke saa underligt, thi Lilli var venlig og imødekommende mod alle, medens Marie holdt sig tilbage og vilde, at andre skulde komme hende i Møde. Hidtil havde det dog kun været Lilli, hendes egen, elskede Søster, der stillede hende i Skygge; men nu kom denne fremmede, smukkere og klogere end hun og saa indtagende ved sin glade Livlighed, at hun vandt alle Hjerter, og stakkels Marie troede sig for bestandig skubbet til Side, henvist til en ubemærket Krog, hvor ingen mere vilde bryde sig om at opsøge hende.

Hvad havde hun gjort? Hvad kunde hun gøre for, at hun ikke var saa begavet eller saa smuk, og at hun ikke forstod at lade Munden løbe som de andre? — Marie arbejdede sig ved saadanne egenkærlige Tanker bestandig dybere og dybere ind i et indbildt og selvlavet Martyrium.

Margrethe havde aldrig givet Marie nogen Grund til at klage over Uvenlighed. Af sin Moder havde

hun hørt saa meget godt om Pastor Stiegs og alle deres Børn, at hun burde holdt af dem, længe før hun lærte dem at kende, og komme dem i Møde med Kærlighedens ubetingede Tillid.

Det varede dog ikke længe, før hun mærkede, at hun var Marie i Vejen. Al hendes Venlighed blev kun gengældt med Uvenlighed, og Marie kunde gaa og surmule lange Tider over enhver Ubetydelighed, der kunde komme imellem dem. Margrethe saa, hvorledes Marie misundte hende ethvert Bevis paa Forældrenes Kærlighed og med unødvendig Haardnakkethed hævdede enhver Forrettighed, hun som Husets ældste Datter troede at kunne tilegne sig.

Vel var Margrethe altfor godmodig og i Grunden altfor lykkelig til at give Lige for Lige; hun skønnede nok, at Marie var værst imod sig selv; men hun sluttede sig, som rimeligt var, mere til Lilli og Drengene og lod Marie skøtte sig selv. Naturligvis var hun altid venlig og høflig; men hun kunde dog ikke lade være, naar Lejlighed gaves, at have Marie lidt til bedste, aldrig paa nogen saarende Maade, men saa spøgende og muntert, at hun fik Latteren paa sin Side, og derved end mere forbitrede Maries Sind imod sig. Havde denne kunnet gengælde Spøg med Spøg, Drilleri med Drilleri og let med selv, vilde alt kunnet løbe af i Fred og god Forstaaelse; men det var Marie ikke i Stand til, og uheldigvis frembød hun med sin noget langsomme Fatteevne en altfor fristende Skive for alle Slags godmodige Vittigheder.

Da Marie nu ikke fandt tilstrækkelig Anerkendelse

imellem sine Søskende, sluttede hun sig mere til de ældre og kastede sig over Husvæsenet med en Iver og Udholdenhed, der var langt forud for hendes Alder. Hun havde altid haft mest Interesse for det huslige, og hun blev sin Moder en god Støtte i Køkkenet. Men trods den Ros, hun her høstede, fandt hun sig dog ikke fuldt tilfredsstillet, thi det kunde hænde, at hun undertiden gik for vidt og fik Skænd, fordi hun forsømte sine Lektier for selvpaatagne huslige Pligter.

Margrethes Optagelse i Pastor Stiegs Hjem havde egentlig ikke fremkaldt, kun forstærket og fremskyndet, Udviklingen af disse Forhold. Forældrene kendte deres egne Børn ud og ind, og da Margrethe nu blev dem betroet, vaagede de over hende med den samme kærlige Agtpaagivenhed. Præsten blandede sig sjælden i Børnenes Opdragelse; den overlod han til deres Moder, til hvem han havde ubetinget Tillid. Hun forstod bedst, mente han, at gøre Børnene opmærksomme paa deres Fejl og hjælpe dem at bekæmpe disse, og han indskrænkede derfor nærmest sin Paavirkning til Undervisningstimerne og til sit eget Eksempels tavse Magt.

Det kunde ikke andet end gøre Fru Stieg ondt at se, hvorledes Margrethe og Marie ikke kunde enes, hvorledes den sidste altid skulde gaa ud over Margrethe, saa at de to Pigebørn ofte gik af Vejen for hinanden og bleve bestandig mere fremmede for hinhinanden.

Men Pastor Stieg og hans Hustru greb ikke til det Middel, som mange bruge i lignende Tilfælde.

De skilte ikke de stridende Personer ad for selv at opnaa Fred og Ro.

Selv om saadanne Forældre, — hvad der vel er mere end tvivlsomt, — vilde være i Stand til at fjærne fra deres Borns Livsvandring alt, hvad der kunde volde dem Ubehageligheder, alle Lidelser, som Ondskab og Ukærlighed ville paaføre dem, hvad var saa vundet derved?

Et stygt Ansigt kan ikke dæmpe Forfængelighedens Ild i vore Hjerter; ingen Ydmygelse er i Stand til at kue vor Stolthed, ingen Armod Begærligheden efter Rigdom, og af Frygt for Ulejlighed og Ubehageligheder forsømmes den daglige Sjælepleje. Indvortes fra maa Fjenden besejres, og denne daglige Strid, denne daglige Selvovervindelse ved Kristi Korses Kraft er Guds Borns Dagværk. Ve den, der unddrager sig denne sin Gerning — naar Aftenen kommer, kan Vingaardens Herre ikke give den utro Arbejder nogen Løn.

En Eftermiddag sad de tre Pigebørn, som de plejede, ved deres Haandarbejde i den store Forstue, der om Sommeren var Familiens Samlingsplads. Marie, hvis Hænder vare saa flinke til det huslige Arbejde, lod dem ofte synke, naar hun skulde føre Synaalen. Lilli holdt heller ikke meget af at sy; men da hun vidste, at et bestemt Stykke skulde naaes, før hun blev fri, mente hun, at det var bedst hurtigst muligt at faa det til Side. Margrethe derimod arbejdede saa flittig, som om selve Arbejdet var hende en Glæde, og underholdt de andre med sine Fortællinger, saa at Lilli tilsidst erklærede:

„Det er ikke nær saa kedeligt at sy, siden du er kommen."

„Sidder du nu og falder i Tanker igen, Marie?" formanede Moderen, der lagde Mærke til, at Marie atter og atter lod Naalen hvile.

„Kære Tante," sagde Margrethe hurtig, „jeg tror ikke, Marie kan falde i Tanker, for hun har ingen."

„Skam dig, Margrethe," sagde Fru Stieg saa strengt og alvorlig, som hun endnu aldrig havde tiltalt Margrethe, „hvor kan du være saa ukærlig? Kan du se ind i andre Menneskers Hjerter?"

Margrethe slog Øjnene ned og rødmede. Men Fru Stieg blev inderlig bedrøvet ved at se det Glædesglimt, der lyste i Maries Ansigt.

Drengene kom nu og meldte, at Klokken var fire; det var altsaa Mellemmadstid. Moderen rejste sig, skummede fire Skaaler Tykmælk og gav hvert af Børnene et Stykke Brød og en Skaal fuld af den friske, kølige Mælk. Derpaa udsøgte de sig hver en skyggefuld Plads i Gaarden, hvor de nød deres Maaltid under idelige Tilnærmelser fra Hønsenes Side; disse vidste nemlig af Erfaring, at Levningerne af Mælken vilde blive deres Part. Saa snart Børnene vare færdige med at spise, satte de nemlig Lerskaalen midt i Gaarden, kaldte paa Hønsene, og hele den vingede Flok kom farende for at stikke Næbene i Mælken og med et lyksaligt Udtryk af velbehagelig Nydelse slurke den i sig.

Men Margrethe kunde slet ikke faa begyndt at spise i Dag; ganske stille listede Taarerne sig ned ad hendes Kinder; nu havde hun jo igen baaret sig

stygt ad, og hun vidste, hvor bedrøvet hendes kære Moder vilde være, om hun kunde have hørt det. Hun opsøgte Marie for at tale alene med hende.

„Aa, kære Marie," bad hun ydmygt, „du maa ikke mere være vred paa mig, fordi jeg var saa ukærlig imod dig. Du maa ikke tænke mere paa, hvad jeg sagde."

„Jeg k a n jo aldeles ikke tænke, mener du," svarede Marie og gik sin Vej.

Det var slet ikke hyggeligt atter at samles ved Haandarbejderne. Moderen saa meget alvorlig ud og sagde ikke et eneste Ord. Lilli saa højst ulykkelig fra den ene til den anden. Margrethe kæmpede endnu bestandig med sine Taarer, og Marie syede med en saadan Udholdenhed, at hun ikke en eneste Gang løftede Øjnene fra sit Arbejde. Hun havde set sin Moder ved Vinduet i samme Øjeblik, som hun svarede Margrethe saa uvenligt, og Samvittigheden sagde hende, at Fru Stieg maatte have hørt hvert eneste Ord.

Tilsidst, da Haandarbejdstimen var forbi, rejste Moderen sig og gik ind i Dagligstuen. Margrethe fulgte hende og stak halv ængsteligt Hovedet ind ad Døren, idet hun spurgte: „Maa jeg komme ind, kære Tante?"

„Du har altid Lov at komme til mig, mit Barn," svarede Fru Stieg, og den rolige, milde Stemme opmuntrede Margrethe, saa hun løb lige hen til Præstefruen, slog Armene om hendes Hals og bad:

„Aa, kære, kære Tante, om Forladelse, fordi jeg var saa stygg før. Jeg er saa bedrøvet over det." —

„Ja, Margrethe, du maa ogsaa kæmpe alvorlig imod dig selv. Lader du din Lyst til at gøre Nar ad andre faa Lov at raade, saa vil den snart berøve dig al Kærlighed. Og det vilde du dog ikke ønske?"

„Nej, nej, det vilde jeg rigtignok ikke; men sig mig, hvad jeg skal gøre for ikke atter at give efter."

„Jeg tror, det bedste Middel vil være, om du vænner dig til ikke at tænke saa meget paa dig selv, men mere paa andre," svarede Fru Stieg. „Du ved, at jeg har ikke noget imod uskyldig Spøg, naar ingen saares derved. Prøv paa, førend du begynder at tale, at spørge dig selv: Kan det, jeg nu vil sige, bedrøve eller glæde den, det gælder. Og maa du indrømme, at du kunde komme til at saare nogen, saa ti hellere stille. Thi et Ord, der i sig selv er uskyldigt, bliver det ikke mere, saasnart den, der udtaler det, ved, at det vil volde Smerte, og din Bemærkning i Dag var ikke blot ikke uskyldig, men ligefrem usand."

„Ja, Tante, det vidste jeg i samme Øjeblik, som du saa saa alvorlig paa mig. Men hvor fast jeg end foresætter mig, at jeg aldrig vil gøre det mere, saa gør jeg det alligevel, naar det kommer til Stykket. Hvad skal jeg dog gribe til, naar jeg er saa ond."

„Saa skal du komme til mig igen, mit Barn," sagde Fru Stieg og kyssede Margrethe paa Panden, „og saa ville vi atter klage vor Nød for hinanden og hjælpe hinanden til Rette og sammen gaa til ham, som alene kan hjælpe os af med alt det, der trykker og ængster os."

Margrethe saa vist paa hende, — lignede hun ikke i dette Øjeblik hendes egen Moder?

„Tante," udbrød hun, idet hun glemte al sin Sorg, „du er akkurat som Moder."

„Synes du?" sagde Fru Stieg med et Smil, „ja gaa nu hen og gør dig gode Venner igen med Marie."

Margrethe tøvede et Øjeblik, hun havde Lyst til at fortælle Fru Stieg om sit mislykkede Forsøg paa Forsoning, men da hun kom i Tanker om, at det vilde gøre Marie ondt, tav hun.

Om Aftenen gik Marie først i Seng noget efter Margrethe og Lilli. Da Moderen lidt senere kom ind i Soveværelset, vare disse faldne i Søvn; men Marie laa endnu vaagen. Fru Stieg satte sig ved hendes Seng, og Marie gav sig til at græde, idet hun sagde:

„Jeg troede ikke, du kunde holde af mig mere, Moder."

„Hvorfor troede du ikke det, mit Barn!"

„Fordi jeg er saa ond," hulkede Marie.

„Tror du da ikke, at selv om du er et ulydigt og uartigt Barn, saa er og bliver du dog mit Barn, som jeg elsker og altid vil vedblive at elske!" sagde hendes Moder; „men jeg er bange for, at du ikke rigtig mener det, naar du siger, at du er saa ond. Jeg frygter for, at du tværtimod er særdeles vel tilfreds med dig selv. Thi var du ikke det, saa vilde du ikke forlange, at vi skulde holde mere af dig end af dine Søskende og af hende, vi have taget til os som vort eget Barn."

„I skulle slet ikke holde *mere* af mig end af de andre, naar I kun vilde være *ligesaa* gode og kærlige imod mig som imod dem."

„Tænk dig dog en Gang for Alvor om, kære

Marie; synes du virkelig, at din Fader og jeg ere anderledes imod dig end imod dine Søskende. Er det ikke dig selv, som er uartig og stridbar, urimelig, misundelig og frastødende? Og er det ikke selvfølgeligt, at vi ere nødte til at sætte dig i Rette derfor? — Gud ved, at vi ere endnu mere bedrøvede derover end du."

„Aa, Moder — drille og plage de andre mig ikke altid? de kunne lege i Timevis, uden at jeg er med, og uden at de savne mig; de bryde sig slet ikke om mig."

„Det er din egen Skyld, Marie, ene og alene din egen Skyld. Hvis du er glad og fornøjet kunde tage Del i deres Leg og Spøg, saa vilde de heller ikke forsømme at faa dig med. Men det er ikke til at holde ud at omgaas en, der er saa umedgørlig, som du for det meste viser dig. Jeg hører saa tidt, at de andre Børn drille hverandre; men det bliver optaget, som det er ment, og gengældt med samme Mønt, og det hele ender i Munterhed og Glæde."

Marie skjulte sit Ansigt i sine Hænder.

„Jeg har aldrig før været saa stygt som i den sidste Tid," klagede hun, — „det er, siden Margrethe er kommen hertil, — jeg kan slet ikke holde af hende."

„Hvorfor kan du ikke det?" spurgte Fru Stieg.

Det var et vanskeligt Spørgsmaal. Marie vidste ikke, hvad hun skulde svare. Det vilde være Usandhed, hvis hun sagde noget ondt om Margrethe. Hun kunde ikke bebrejde hende nogen Uvenlighed eller Uforddragelighed. Men hun kunde heller ikke overvinde

sig selv til en aaben Tilstaaelse af sin Misundelse, — og saa tav hun stille.

„Hør nu, hvad jeg har at sige dig, Marie, og læg dig det alvorlig paa Sinde," sagde Fru Stieg. „Du har i dit Hjerte en stor, sort Orm, som hedder Egenkærlighed. I Stedet for at slaa denne Orm ihjel, fodrer du den flittig med Indbildninger om din egen Fortræffelighed, med store Tanker om dig selv og Klager over, at du bliver tilsidesat. Den er allerede vokset og bleven saa stor, at den truer med at fylde hele dit Hjerte. Kærlighed, Glæde, Fred, Langmodighed, Velvillighed og alle de andre skønne Dyder, der som Aandens Frugter skulle pryde et Guds Barns Hjerte, ere ganske forsvundne fra dit og fortrængt af den afskyelige Orm. Misundelse, Hovmod og Pirrelighed have opfyldt dig i Stedet for Ydmyghed og Kærlighed, — og, kære Marie, hvis du vedbliver at lade Ormen vokse, saa vil den ødelægge dig baade paa Sjæl og Legeme og bringe dig i Helvede."

„Hvad skal jeg da gribe til?" hulkede Marie.

„Først og fremmest maa du bede Gud om Hjælp, bede ham om at give dig et nyt og rent Hjerte. Og dernæst maa du ved hans Hjælp gøre netop det, der falder dig allervanskeligst. Du maa elske dem højest, som ere dig mest imod. Du maa overvinde din Pirrelighed, kæmpe imod din Lyst til Fortrædelighed og Utilfredshed og være rede til at tilgive, naar du tror dig fornærmet eller virkelig har lidt Uret. Ja, Marie, du synes vist, at det er svært,

men hvis du kun for Alvor vil prove derpaa, vil du selv blive den allerlykkeligste derved."

Marie græd bitterlig. Hendes Moder sagde ikke mere til hende, men tog hendes Bibel og læste for hende den herlige Forjættelse: „Beder, saa skal eder gives; søger, saa skulle I finde; banker, saa skal der lades op for eder. Thi hver den, som beder, han faar, hver den, som søger, han finder, og hver den, som banker, for ham skal der lades op." Saa kyssede hun sit Barn; og snart efter laa hele Præstegaarden i dyb Søvn.

II.

Du, som for mig har givet hen
Din eneste til Korsets Smerte,
Min Gud, o, tag mit hele Hjerte,
Og giv mig saa dig selv igen.

Da skal, hvad du mig skænker her
Af Lys og Lyst, af Liv og Lykke,
Dit dyrebare Billed smykke, —
At du i alting er mig nær.

Igennem alt jeg ser din Magt
Til dine Børn paa Jord at glæde;
Lad mig i dine Gaver træde
Med Giveren, med dig i Pagt.

Min Frelses Gud, din Herlighed
I alt det skabte aabenbares,
Og i din Helligaand forklares
Os Livet i din Kærlighed.

Du, som til Døden elsked mig,
Det Maalet for mit Liv skal være
At dø og leve dig til Ære
Og findes, Jesus Kristi, i dig.

I fjorten Dage havde Margrethe med ængstelig Uro ventet paa Brev fra Indien. To Gange om Ugen bragte den lille Postdreng Brevene fra den nærmeste Poststation til Burgdorf; Margrethe spejdede længselsfuld efter ham og vendte sig fra ham

med bitter Skuffelse, naar han intet havde at bringe hende. Tilsidst kunde hun ikke mere holde Taarerne tilbage, og hun forestillede sig med en ophidset Fantasis Hestighed alle de Ulykker, der kunde have hindret hendes Forældre fra at skrive det Brev, der for længe siden skulde have naaet hende. Atter havde Postbudet bragt Margrethe en Skuffelse, og selv Pastor Stieg og hans Hustru begyndte at blive ængstelige og at finde denne Tavshed ubegribelig. Men i Dag havde ingen Lov at give sig hen til bedrovelige Tanker; thi i Dag skulde en længe ventet og af alle med Længsel i Møde set Udflugt til Bjergene endelig gaa for sig.

Omtrent en Mils Vej fra Burgdorf laa det saakaldte „Lille Bloksbjerg", en lavere Højde, paa den ene Side afgrænset af Skove, paa den anden af frugtbare Marker og med en vidunderlig herlig Udsigt over hele det omliggende Land. Her skulde flere af Egnens Præstefamilier mødes for at tilbringe en fornøjelig Eftermiddag i kære Venners Selskab. Allerede Klokken et var Nolte dragen af Sted i Forvejen med Børnenes lille Trillevogn, der af Fru Stieg var bleven vel belæsset med mange gode Sager, omhyggelig indpakkede i Kurve. Klokken to brød hele Præstefamilien op og vandrede trods Middagens Sølhede ad skyggefulde Stier gennem de prægtige Egeskove. Ofte flyngedes Grenene saa tæt sammen, at de maatte gaa en for en i Gaasegang. Paa en lille Bakke standsede Præsten, der førte an, og saa sig om:

Han tæller Flokken, som ham følger,
Og savner en, som han har kær.

„Hvor er Ferdinand?" spurgte han.

„Ja, hvor er Ferdinand!" lød det fra Mund til Mund.

„Ferdinand! Ferdinand!" kaldtes der, men ingen svarede.

„Her er da vel ikke Tigere og Slanger i disse Skove?" spurgte Margrethe ganske bekymret.

„Nej, vist ikke," svarede Præstefruen beroligende. „Ferdinand kender Vejen til Bloksbjerg lige saa godt som vi. Han kommer nok."

Den smalle Skovsti førte bestandig højere op. Underskoven forsvandt lidt efter lidt, og over Bjergets øverste Terrasse bredte sig en Lysning, dækket af frisk Grønsvær, overskygget af Bøgenes lyse Hvælving, og paa den modsatte Side jævnt skraanende ned imod Omegnens Landsbyer og Kornmarker. I det fjerne, højt over alle de omliggende Bjerge, saas selve det gamle, mægtige Bloksbjerg med sit lille Hus, der skelnedes tydelig i den klare Luft.

Og midt igennem Dalstrøget med de slanke Kirketaarne og de mange Smaahuse, hvis røde, teglhængte Tage samlede sig i Klynger, halvt skjulte af Haver og Skove, slyngede sig Ockersloden, klar og blank som et skinnende Sølvbaand.

„Ja, Naturen er skøn og vel værd, at vi give Agt paa den," siger jeg med vor gamle Claudius," udbrød Pastor Stieg, medens Ungdommen i tavs Beundring frydede sig over den vide Udsigt. „Men," tilføjede han stille, „den skal dog kun vidne for os om ham, hvis Skønhed er uendelig herligere; vidne,

saa vort Hjerte fyldes med Længsel efter at se ham Ansigt til Ansigt."

De andre Præstefamilier vare allerede samlede, kun Ferdinand savnedes endnu. Børnene fra de forskellige Hjem bleve hurtig gode Venner, og nogle af dem gav sig til at samle tørre Riskviste, mens andre stablede dem op paa en ryddet Plads i nogen Afstand fra det fælles Samlings- og Hvilested. En Jernstang blev stukket fast ned i Jorden, den store Kedel, som var bragt med hjemme fra, fyldt med Vand, snart brændte det lystig under den, og inden ret længe var den første Forsyning Kaffe, en vældig stor Kande fuld, færdig til Udskænkning. Mon Kaffen nogensinde smager bedre end paa en saadan Skovtur? Margrethe, som aldrig havde deltaget i lignende Udflugter, var aldeles henrykt; hun hjalp med at skænke Kaffen og brede Servietter paa Græsset, og snart var hele Selskabet lejret omkring sande Bjerge af Kager og Vafler, der modtog stadig nye Forøgelser af de medbragte, vel fyldte Kurve. Spøg og Latter genlød i Skoven, men Ferdinand havde endnu ikke ladet sig se.

Fru Stieg begyndte med en vis Uro at spejde efter ham; men Margrethe stod allerede paa Vagt paa Bjergskraaningens yderste Kant; herfra kunde hun overse den største Del af Vejen, og pludselig udstødte hun et lille Skrig og forsvandt let som en Hind ned ad Skrænten.

Hun havde opdaget den forsvundne; og da Fru Stieg med flere af Selskabet ganske forpustede naaede det Sted, hvor hun havde haft sin Udkigspost, saa de,

hvorledes hun ilede Ferdinand i Møde, og idet hun naaede ham, slog begge sine Arme om hans Hals og kysfede ham.

Og Ferdinand, han brød sig ikke om Pigerne, nej, ikke en Smule; men i dette Øjeblik trykkede han dog Margrethe fast ind til sig, og de begyndte med hinanden under Armen at stige op ad Bjerget igen. Først da de kom nærmere, saa Fru Stieg, at Margrethe holdt et Brev i Haanden, og nu forstod hun, hvor Ferdinand var bleven af.

Han havde været paa Posthuset, der laa en hel Mil borte, for at forhøre, om der var kommet Brev til Margrethe, og han havde været saa lykkelig virkelig at kunne bringe hende det længselsfuldt ventede Brev.

Men Fru Stieg forstod i dette Øjeblik endnu langt mere, og hun hengav sig fra nu af langt oftere end før til Fremtidsplaner og Drømme.

Margrethes Øjne straalede, skønt Taarerne trillede ned ad hendes Kinder, da hun med sin Skat i Haanden søgte dybere ind i Skoven og slog sig til Ro under en Nøddebusk. Hun kysfede den dyrebare Haandskrift atter og atter, før hun endelig besluttede sig til at aabne og læse Brevet.

Skrevet ved Foden af Himmalaya, læst her imellem Harzbjergene forte dette den ømmeste og inderligste Kærligheds Sprog Barnet saa nær til sine Forældre, som mødtes de Ansigt til Ansigt for at se hverandre ind i Øjnene og tales ved om alt, hvad der laa dem paa Sinde. Alt, ja, men *fremfor alt* Barnets Frelse og aandelige Udvikling; og da Margrethe længe efter vendte tilbage til det muntre

Kaffeselskab, stod hun som en drømmende. Det var, som om hun havde været borte i Uger, og som om hun havde været paa en lang Rejse, siden hun før selv sad her ved Kaffen, saa fremmed, næsten komisk forekom det hele hende.

„Vil du ogsaa læse mit?" spurgte hun, idet hun gav Fru Stieg et Brev, der var adresseret til hende og lagt inden i Margrethes.

„Ikke nu," lød Svaret, „her kunde jeg dog ikke have Ro dertil. Fortæl mig blot, om alt staar vel til."

„Ja," svarede Margrethe, „Fader og Moder ere raske og berede sig for Øjeblikket til at foretage en længere Rejse."

„Det glæder mig. Men hvor du er ophedet, Barn! Gaa du nu hen og leg med de andre Børn, de længes efter dig."

Margrethe nølede; hun var endnu ikke rigtig kommen tilbage til Virkeligheden. Da fik hun Øje paa Ferdinand, som kom hende i Møde med Stok og Ring og bad hende om at være med i Ringspillet. Og i et Nu var hun igen Barn imellem Børnene, lykkeligere og mere jublende glad end nogen af de andre. Hendes Ring steg højere end nogen af deres, og ingen kunde maale sig med hende i Hurtighed og Færdighed i at fange Ringen.

Marie var kun lidet øvet og kastede daarlig. „Pas dog paa, Marie," raabte Ferdinand, „se paa Margrethe, hvor hun kan."

Lilli saa ganske forskrækket paa sin Søster, bare hun nu ikke vilde blive vred og gaa sin Vej, som

hun plejede, naar hun følte sig krænket; Marie derimod svarede efter et Øjebliks Overvejelse:

„Ja, saa smukt som Margrethe kan jeg rigtignok ikke komme fra det; men jeg kan maaske lære det."

Selv Drengene bleve behagelig overraskede af dette venlige Svar, som de i den sidste Tid vare saa lidt vante til at vente af Marie. Ferdinand følte sin Uret og sagde undskyldende: „Nu, ja, Marie, Begyndelsen er altid det værste; jeg kunde en Gang heller ikke bedre. Se en Gang, naar du lægger Ringen paa Spidsen af Stokken og kaster den hurtig fra dig, saa flyver den meget højere og længere bort."

Ingen vidste, hvad Maries Moder Aftenen før havde talt med hende om; men Marie havde besluttet ikke mere at give den sorte Orm i sit Hjerte nogen Næring.

Ingen Sky formørkede denne Dags Glæde. Margrethe var ganske vist, som hun plejede, den interessante Udlænding, hvem alle flokkedes om; men i Dag blev Marie ikke misundelig paa hende. Det kolde Aftensbord, der blev dækket paa den hvide Dug, som bredtes over Græsset, smagte udmærket, og da endelig Selskabet skiltes ad for at drage hver til sit, blev det en Aftale snart igen at tilbringe en ligesaa fornøjelig Dag paa et andet af Egnens smukke Steder.

Paa Hjemvejen plukkede Børnene Kornblomster, som de uden Garn flettede sammen til Kranse. Margrethe trykkede den første, hun bandt, om Maries Pande, og denne takkede venlig derfor, idet hun satte sin paa Margrethes Hoved. Derpaa bandt Margrethe en til Ferdinand:

„Fordi du hentede mit Brev," sagde hun.

Men efterhaanden som Bjerge og Dale indhylledes i Aftenens Skygger, medens Fuglesangen forstummede, og de sidste Flokke af Køer bleve drevne hjem, blev der stille i den muntre Skare. Og da Præsten istemmede den kendte Sang:

Nu hviler Mark og Enge,
Nu alle gaa til Senge,
Nu slumrer By og Land,
Men I, min Sjæl og Tunge,
Skal nu til Afsked sjunge,
Hvad Eders Skaber tækkes kan,

da tonede alle de unge Stemmer med i den smukke Melodi, og inden det sidste Vers var sluttet, drog man ind i det kære Burgdorf.

Næste Dag vilde alle gerne høre nyt fra Indien, og Margrethe erklærede sig villig til at læse noget af sit Brev højt:

„Men ikke det altsammen," sagde hun, og det kunde de allesammen godt forstaa.

D.... i August.

— — „I to Maaneder har det nu regnet næsten uophørligt," begyndte hun, „og saa stærkt, som det kun kan regne her i Indien. Men i Gaar standsede Regnen tidligere end sædvanlig, synes vi, og som ved et Trylleslag begynder alt nu at grønnes. Mange Gange har jeg nu oplevet denne Forvandling fra den pinligste Tørke til overvældende Vandstrømme og fra disse Vandmasser til den rigeste Plantefylde, men aldrig tror jeg, den er kommen saa pludselig som i

Aar. Der, hvor jeg i Gaar saa en lille, fin Spire, breder sig i Dag en Busk paa en halv Alens Højde, den har udviklet sig med næsten ængstende Hast i Nattens Løb, og nu vokser ikke blot den, men alt andet frem med Kæmpeskridt.

Der er en saadan Friskhed over dette første grønne, der spirer frem efter Tørken og den lange Regntid, en saadan Farvepragt i de straalende Blomster, der nu overalt udfolde sig, at den, der kun kender Vestens Plantevækst, ikke kan gøre sig noget Begreb derom. Du, som har set al denne Herlighed, min kære Margrethe, du maa rigtig fortælle Vennerne i Burgdorf om dette dit andet Fædreland.

Men hvor ganske anderledes ser alt alligevel ud for mig i Aar end i Fjor. Kokospalmerne og Mango-Blommetræerne ere de samme, og de samme Rismarker strække sig omkring vort Hjem, — men du er saa langt, langt borte. Jeg kan ikke andet end glæde mig over, at du nu lever i mit kære, skønne Hjemland, ingen Steder kan dog sammenlignes med det. Nu vandrer du mellem de mægtige Egetræer og under Granernes mørke Kroner, nu plukker du Forglemmigejerne med deres lyseblaa, milde Øjne ved Bredden af den lille Bæk imellem Bjergene, nu glæder du dig over Skovenes vilde, velsmagende Jordbær og Blaabær. Undertiden længes jeg meget efter dig, — og jeg ved, at du ogsaa vil længes; men vi ville ikke give os hen til Længselen; vi vide jo, hvad der var Guds Villie, og at det var ham selv, som skilte os ad. Den samme trofaste Gud, som raader her i Indien, har ogsaa dig i sin Haand;

han er os begge lige nær; han ser i dette Øjeblik baade dig og mig; han giver os Naade til at vandre for hans Ansigt, saa hans Øje med Velbehag kan hvile paa os. Lad os rigtig bruge denne Adskillelsens Tid til at vokse i Kærlighed og Tro og Ydmyghed.

Jeg haaber, at du ogsaa vil bruge den til at tilegne dig mange nyttige Kundskaber og se at lære saa meget som mulig. Ogsaa jeg vil arbejde flittig i den Gerning, Gud har givet mig her. Mine brune Skolebørn spørge ofte efter dig. „Men Sahib, hvor er Margrethe?" sige de, og naar jeg svarer: „Hun kommer snart igen," blive de meget glade. For nylig kom en Hindukone og tilbød at sælge mig sit lille, tre Maaneder gamle Barn. Jeg søgte at tale hende til rette; men hun sagde, at hun kom lang Vejs fra; hun havde endnu meget længere at gaa, og hun havde intet at give Barnet at leve af. Jeg foreslog hende da at blive hos os; hun kunde her faa Arbejde, saa hun kunde tjene det daglige Brød til sig og sit Barn. Men det vilde hun ikke: „Det er jo ogsaa kun en Pige," sagde hun; „jeg sætter hende ud her i den første Skov, jeg kommer til, saa kunne Sjakalerne æde hende." Tænk dig en saadan Moder!

Saaledes er dette ulykkelige Folk forblindet af Afgudsdyrkelsens Vildfarelser, at selve den naturlige Kærlighed har mistet sin Kraft. Havde det været en Dreng, vilde hun aldrig have behandlet Barnet med saa stor Ligegyldighed; men en Pige har jo efter deres Lære ingen Sjæl og er kun en uvelkommen Byrde. Da hun lod til at ville gaa videre,

købte jeg den lille Pige for to Rupier*), og næste Dag døbte din Fader hende.

Jeg havde pyntet vort lille Kapel med grønt og Blomster og givet Barnet din hvide Daabskjole paa. Det laa saa stille i mine Arme og saa paa mig med sine store, klare Øjne vidt aabne, som gik der igennem dets Sjæl en ubevidst Anelse om det store og herlige, der nu skete her. Vi kaldte den lille Pige Hanna, — hvor hun er bleven os dyrebar nu, da hun er et lille Guds Barn. Vi lade hende ikke opdrage sammen med de forældreløse Børn, hun bliver hos os, hun er vort Barn og skal passes af din egen gamle Ayah (Barnepige). Bed du nu ogsaa for hende, at hun i Sandhed maa blive en Hanna, der tjener Herren baade Dag og Nat.

Her er iøvrigt sket meget nyt, siden du rejste hjemme fra, saa meget, at jeg ikke kan berette det alt sammen. En Begivenhed maa jeg dog meddele dig; jeg ved, du vil dele vor Glæde og med os lovprise vor Gud.

Du kender vor kære Nut og hans smukke Hustru, og du ved, at han længe har været Kristen og kun haft det ene Ønske, at ogsaa hans Hustru skulde vende sig fra Afguderne til Gud, at tjene den levende og sande Gud. Men al hans Bøn og Formaning, al hans Advarsel og Overtalelse havde hidtil været forgæves; hun blev kun bestandig mere haard og stivsindet, og blev der talt til hende om Jesus Kristus, sagde hun foragteligt: „Hvad er det for en Gud,

*) Henimod 3 Kroner i vore Penge.

der er død paa et Kors? Aldrig vil jeg nedværdige mig saa dybt, at jeg skulde tro paa en saadan elendig Gud."

I Aarevis har hun saaledes kæmpet imod; hendes Mand bad meget for hende, men tilsyneladende forgæves. Da bankede Herren paa hendes Hjerte med Smertens Stav.

Hendes Mand døde (du var her endnu den Gang), og paa sit Dødsleje bønfaldt han hende for sidste Gang om dog at give sig hen til den Frelser, der havde brudt Dødens Braad for ham. Hun blev tilbage som Enke med tre smaa Sønner, men hendes Hjerte var lige haardt og koldt; hun vilde ikke lade sig døbe.

For anden Gang bankede Herren paa. En af hendes Sønner blev syg og døde. Jeg gik til hende for at trøste hende, men fik kun det Svar af den stakkels Kvinde: „Aldrig, aldrig vil jeg ydmyge mig til at tro paa en Gud, som er død paa Korset." — Herren bankede paa ny. Hendes anden Søn blev syg og døde; men da jeg kom til hende, var hendes Hjerte endnu lige haardt og koldt. Forbitret slog hun med Haanden paa et Bræt og raabte: „Aldrig, aldrig vil jeg tro paa den Gud, der døde paa et Kors. Hvor kan han være Kærlighedens Gud, naar han tager baade min Mand og mine Børn fra mig."

Efter nogle Ugers Forløb kom Herren til hende fjerde Gang; hendes yngste Barn blev sygt.

Nu var hendes Trods brudt; i usigelig Sjæleangst kom hun til din Fader og bad: „Frels, frels mit Barn!"

Han saa, at Barnets Træk allerede vare mærkede af Dødens Haand og sagde: „Her kan intet Menneske mere hjælpe; ingen uden Gud er Herre over Liv og Død; vend dig til ham med din Bøn.“ — „Giv mig Medicin,“ bad hun og blev ved at bede, indtil din Fader endelig gav Barnet et Lægemiddel. Hun tog den lille i sine Arme og ilede hjem. Jeg fulgte hende og saa, hvorledes det døende Barn laa paa en Maatte; Moderen knælede ved dets Side og skjulte sit Ansigt i sine Hænder, idet hun raabte:

„Jeg vil ydmyge mig. Ja, Herre, jeg vil ydmyge mig.“

Lidt efter stod hun op og sagde stille: „Duen er fløjen bort.“ Ingen Klage kom fra dette Øjeblik af over hendes Læber. Rolig og sagtmodig hørte hun paa alt, hvad vi havde at sige hende om Jesus Kristus; og hun viste i hele sin Færd, at hun virkelig var en omvendt, ydmyg Kristen. Snart efter blev hun døbt og fik efter sit eget Ønske Navnet Naomi; „thi,“ sagde hun, „Herren har handlet med mig som med Naomi. Jeg gik bort med fulde Hænder; men Herren har ført mig med tomme Hænder tilbage.“ — Jeg haaber i hende at faa en dygtig Plejemoder til vort lille Hjem for forældreløse Børn.

Han, som har begyndt den gode Gerning i hende, vil ogsaa selv berede, styrke, befæste, grundfæste hende. — Jeg kunde fortælle dig meget mere herfra; men en af disse Dage vil her blive en god Lejlighed til Europa, og saa skal jeg sende eder en hel Del indiske Sager, smukke Stene og maaske nogle Afguds-billeder.“

Saavidt læste Margrethe højt; men her standsede hun, lukkede Brevet sammen og beholdt Resten for sig selv.

I lang Tid vare Børnene saa opfyldte af dette Brev, at de over det glemte alt andet.

Henrik var vel den, der blev dybest grebet af alt, hvad Missionærens Hustru havde at meddele; men stille og indesluttet som han var, talte han kun lidet om, hvad han tænkte paa. Ferdinand derimod var Fyr og Flamme; efter hans Mening maatte Indien være et Eldorado, et Sangenes og Sagnenes Vidunderland; — det var hans faste Beslutning at ville være Naturforsker, og da skulde hans første Rejse gælde Indiens Tryllelande. Naar han saaledes med glødende Farver udmalede alt, hvad han der skulde se og opdage og nyde, var det for Margrethe, som om hidtil ukendte Skatte vilde blive fremdragne af hans Haand, og hun kunde ikke blive træt af at høre paa ham; men sagde hun:

„Og saa skal du komme og besøge os;" saa svarede han kun:

„Ja vist, ja vist, dersom jeg bare kan faa Tid."

Marie og Lilli vare meget oprørte over den Hindumoder, der vilde sælge sit eget Barn. I deres Fritimer havde de meget travlt med, under Margrethes Ledelse, at lave smaa Klædningsstykker, saadan som disse bruges i Indien, til den lille Hanna.

Æblerne begyndte at blive røde, og de første gule Blade faldt stille til Jorden, for at Træerne endnu en Tid kunde bære Sommerens friske, grønne Dragt. Ferdinand skulde tilbringe Høstferien i sit Hjem; men

han glædede sig ikke dertil. Nogle Dage holdt han nok af at være hjemme; men at skulle tilbringe hele Ferien alene med Faderen, der kun levede for timelige Nydelser og satte stor Pris paa sit Parti Whist eller L'hombre, og med Moderen, der for det meste var i daarligt Lune og led af alle Slags indbildte Sygdomme, var kun en bedrøvelig Udsigt for den raske, livsglade Dreng.

Ogsaa i Burgdorf savnedes han meget; men da Fru Stiegs Fødselsdag nærmede sig, bleve alle Børnenes Tanker fuldstændig optagne af at udfinde, hvorledes den bedst skulde fejres. Thi at den i Aar maatte blive mere end almindelig festlig, derom vare alle enige.

Præsten og hans Hustru bestræbte sig for at gøre alt, for at Hjemmet kunde blive Børnene saa kært, at de ogsaa senere i Livet, naar de bleve spredte ud i den vide Verden, kunde se tilbage til Barndomshjemmet som det Sted, hvor de havde haft deres lykkeligste Tid. Derfor fejredes der i Burgdorf mange smaa, glade Festligheder, som der egentlig ikke var nogen bestemt Grund til; og Kærligheden spredte Solskin over Børnenes uskyldige Glæder. Men den 4de Oktober var ingen opdigtet, men en virkelig Højtidsdag i Præstegaarden. „Da skulle vi alle være glade," sagde Lilli.

Præsten vilde forære sin Hustru et Væggeur til Dagligstuen; og en Dag, da Margrethe prøvende lod sit Blik glide hen over Væggen for at finde den bedste Plads til det, blev hun pludselig greben af

en Idé, saa hun jublende udbrød: „Jeg har det! Jeg har det!“

„Hvad har du?“ spurgte Marie forundret.

„Vent lidt, jeg skal straks fortælle dig det,“ og Margrethe forsvandt i Kostalden, som, i Forbigaaende sagt, var hendes sædvanlige Tilflugtssted, naar hun vilde være alene eller havde en ualmindelig svær Lektie at lære.

Efter en Times Tids Forløb samlede hun sine Kammerater om sig og aabenbarede dem sin Plan.

„Paa Væggene i Dagligstuen have vi jo et Tapet, som er fuldt af Kornaks og røde Valmuer,“ sagde hun. „Nu kunde vi smykke Stuen med friske Blomster og saa fremstille, hvorledes disse strides med Tapetblomsterne om den Glæde at berede Værelset til Festen. Uret skulde saa være den Visdomsrost, der beroligende søger at stille de stridende tilfreds, indtil alt ender i Fred og Glæde, og alle Parter enes om at hilse Moder med en Lykønskning til hendes Fødselsdag.

Nu har jeg tænkt, at du, Henrik, skulde være Uret, som taler i en meget højtidelig Bastone. Lilli skulde have en hvid Kjole med rosenrøde Sløjfer paa og som et rigtigt Naturens Blomsterbarn holde en Buket røde og hvide Maanedsroser i Haanden. Marie og jeg forestille Tapetblomsterne med vore tarvelige, graa Kjoler og hvide Kokkenforklæder, Marie med Valmuer og jeg med Kornaks i Haanden. Saaledes samles vi omkring Fødselsdagsbordet, Lilli skal staa ved Siden af det som Gavernes Overbringer, og Fader skal passe paa, at Moder bliver i det tilstødende Væ-

relse, hvorfra hun skal høre det hele, indtil han, naar det rette Tidspunkt kommer, selv fører hende ind til os. Nu skulle I høre, hvad jeg har skrevet, og sige mig, om I synes om det."

Margrethe tog et beskrevet Blad Papir frem og læste:

Aksene.

Op og ned og ud og ind! —
Det er et farligt Jag. —
Hvad er vel paa Færde
I Huset her i Dag.

Valmuerne.

Tidlig blev vi vækkede
Ved Hammerslag og Stød.
Noget haardt blev hugget ind
Og vore Blomster brød.
(Peger paa Uret).

Aksene.

Ganske tydelig vi se,
At Tingen har en Mund.
Sig os, du, hvad her skal ske
I denne Morgenstund.

Uret.

Blomster og Billeder, Eder hilser jeg som Venner,
Hid er jeg hentet i Hast, tidlig i taagede Gry,
Tiden at dele, og med Eder alle at yde
Husets den huldrige Frue Hyldest paa Højtidens Dag.

De friske Roser
(hurtig).

I rette Tid
Nu haster hid
Vor friske Blomsterskare,

At sprede ud
Et Højtidsskrud
Med Perlesømme klare.

Aks og Valmuer.

Vi virke og væve i festlig Pragt
Til Stuen og Fruen en Højtidsdragt.
Nu bort I hænge kun Eders Gave,
Vi Blomster ej trænge fra Mark og Have.

Uret.

Blomster og Billeder, stille, betænker i Tide
Ej at forstyrre med Strid Freden og Festen i Dag —
Hun, som os Hjemmet har bygt, hilse vi ville med Glæde,
Kærligheds Fylde og Fred favne den fromme med Fryd.

De friske Roser.

Kærlighedens Haand os sender,
Kærlighedens Bud
Bringe vi til hver, som kender
Kærlighedens Gud.

Aks og Valmuer.

Men vor er Magten, vi har hjemme her,
Vi dele trofast baade Fryd og Smerte.
I bringe Festens Glans og Glimmersfær,
For Hverdagslivet har I intet Hjerte.

De friske Roser.

Viger, — I Menneskehændernes Værk,
Straalende rosa,
Fattige Prosa. —
Han, som os danned, er evig og stærk.
Skaberen ære vi,
Sejrrigt bære vi
Dyreste Honningbæger for Bien,
Duftende Gemme for Dug-Poesien.

Uret.

Klokken slaar, Tiden gaar,
Ej Pendulet stille staar.
Evighedens Dag er lang,
Hastig Viseren os naar.
— Enes dog en Gang.

(Præstefruen træder ind; Aks og Valmuer neje for hende).

Aks og Valmuer.

Fra gamle Dage du os kender;
Men Sangens Gave blev ej alles,
Og derfor vi, som „Prosa" kaldes,
Dig en prosaisk Hilsen sender.

Valmuen.

Nat, Søvn og Leje slutte dig
I stjernesaaede Drømme inde; —
At Fred og Hvile du maa finde,
Du overskygges mildt af mig.

Akset.

Jeg kommer i min Arbejdsdragt
Og beder ydmygt, du vil smage
Det daglig' Brød, jeg tidt har bragt,
— Og til din Fødselsdag en Kage.

De friske Roser.

(nærme sig Præstefruen).

Englesangen, Harpeklangen
Toned over Himmelvangen.

Da til Jordens Egne lave
Sendtes vi med Bud og Gave
Fra Vorherres egen Have.

Og i Himlens Roser røde
Kærlighedens guddomssøde
Rigdomsdybder du vil møde.

(Idet Præstefruen modtager Roserne)

Vorherre skrev i Blomsten hvid og rød:
„Jeg elsker — elsker dig i Liv og Død."

Børnene jublede og klappede i Hænderne, og Afskrivningen af Versenes forskellige Afdelinger begyndte øjeblikkelig. I Kostalden, hvor ingen kunde høre dem, holdtes Proverne, og Henrik beskyldte Margrethe for, at hun havde indrettet sine Vers efter de Personer, som skulde fremsige dem, saa godt syntes han, de passede til hvers Karakter. Den lille Digtning lød godt allerede her ude i den halvmørke Kostald; men rigtig smukt og stemningsfuldt klang den dog først, da Børnene tidlig om Morgenen paa Fru Stiegs Fødselsdag bragte hende den som en Festhilsen.

Udførelsen var i alle Maader tilfredsstillende, uden Spor af Forlegenhed. Børnene havde jo ingen andre Tilhørere end deres kære Forældre og intet andet Maal end at glæde disse, hvorfor skulde de da ikke med fuld Frimodighed overbringe deres Lykønskninger, selv om disse for en Gangs Skyld gik paa Vers.

Det længselsfuldt, smægtende Blik, som Margrethe tilkastede den vældige Fødselsdagskringle, der var anbragt midt paa Bordet, idet hun som Akset fremførte sin Lykønskning, hilstes af de andre Børn med et Latter-Udbrud. Men da Lilli fremsagde Slutningsverset:

„Jeg elsker, elsker dig i Liv og Død,"

var det saa aldeles et Udtryk for hendes egne Følelser, at hun kastede sig om sin Moders Hals og i overstrømmende Kærlighed kyssede hende den ene Gang efter den anden.

Forældrene vare saa glade over den smukke Overraskelse, og Faderen udtalte til Børnenes Fryd saa tidt og ubetinget sin Ros, at denne Dag blev en rigtig sollys Festdag, rigtig, hvad „Moders Fødselsdag" skulde være, et af Aarets Glanspunkter.

En enkelt Sky truede med at formørke den klare Himmel; men i Dag var Solen saa stærk; den misundelige Skygge maatte med Skamme tage Flugten.

Gennem Maries Hjerte gik en urolig, stikkende Følelse af Smerte, da hun saa, hvorledes Margrethe høstede Forældrenes Anerkendelse og Tak, og om Eftermiddagen, da Venner samledes i Præstegaarden, blev Genstand for deres Opmærksomhed og Beundring. Margrethe selv tog ganske vist enhver Hyldest med den største Ro. Den var for hende en Selvfølge, og hun vilde have savnet den, om den var udeblevet. Hun var sig sine Evner bevidst, og hun troede, at de var hende skænkede, ene og alene for at hun dermed skulde glæde andre; hun lagde ikke Mærke til, at der bagved denne Hensigt skjulte sig en hemmelig Attraa efter egen Ære.

„Hvorfor kan ikke ogsaa jeg saaledes glæde Fader og Moder?" klagede Marie ved sig selv: „Hvorfor kan jeg ikke synge og spille og digte ligesom Margrethe? Hvorfor er jeg ikke smuk og sød og livlig som Lilli, saa jeg kan vinde andre Menneskers Kærlighed?" — Og hun bildte sig ind, at hun ønskede sig alle disse

Fortrin til Bedste for andre alene; medens hendes dybeste Bevæggrund dog var den at blive anset og elsket derved. — Dog, i Dag skulde den sorte Orm ikke faa Lov at ødelægge hendes Glæde. — Hvor hun hadede den! Den maatte ikke trives, den skulde dø, sultes ihjel. Og hun kæmpede med Bønnens Vaaben, til hun havde vundet Sejr, saa hun mild og glad kunde gaa ud og ind og være alles Tjener uden at tænke over, om nogen lagde Mærke til hende eller takkede hende derfor. Hun kunde tage Margrethe om Halsen og af et oprigtigt Hjerte sige til hende:

„Aa, Margrethe, jeg holder saa meget, saa meget af dig."

Skjult for alle, som hun troede, havde Marie stridt og sejret for Guds Ansigt alene; men hendes Moders trofaste Kærlighed havde med sit altid aarvaagne Blik ogsaa set Barnets Kamp. Og da Marie om Aftenen kom for at sige Godnat, trykkede Fru Stieg sin Datter fast ind til sig, idet hun sagde:

„Marie, du har i Dag givet mig den allerstørste Gave. At stride imod dig selv er den tungeste Strid; men at sejre over sig selv er ogsaa den største Sejr."

En ny Glædesdag oprandt i Præstegaarden, da Ferdinand vendte tilbage. Med Ranselen paa Ryggen og Huen hvirvlende højt i Luften hilsede han sine Venner med et jublende: „Hurra! Hurra! Jeg vil være Naturforsker. Nu skal jeg først være rigtig for Alvor flittig, og saa af Sted til Universitetet."

Endnu en straalende, sollys Festdag — og saa lagde Vinterens isnende Kulde sin dybe, mørke Skygge

over alt og alle. Den nærmer sig allerede, denne Sorgens og Lidelsernes tunge Sky: Uvejrets Susen forplanter sig fra Indiens Palmeskove til Harzbjergenes Graner, om ikke længe vil det bryde løs med Dødsbudskabets Tordenbrag og Taareregnens bitre Strømme, om ikke længe vil Sygdom og Sorg sænke sig knugende over dette glade Hjem.

Men Vejen over det store Hav er lang — endnu skinner Solen fra den klare Himmel, og den 31te Oktober oprinder saa stille og sommervarm, at Præsten ved Middagsbordet foreslaar at benytte denne skønne Efteraarsdag til endnu en Udflugt.

„Til Ruinbjerget!" mente han, og Forslaget blev enstemmig vedtaget.

Rigtignok var der intet tilbage af den Ruin, der havde givet Bjerget Navn; men det sagdes, at den hyggelige, lille Pavillon paa dets Top var bygget af Stene fra Levningerne af det gamle Slot, her en Gang havde staaet.

Kaffen blev som sædvanlig lavet og nydt i det fri under megen Munterhed; derpaa spredtes Børnene for at undersøge, om endnu nogle Efternølere af Sommerens Blomster og Bær skulde have skjult sig imellem det nedfaldende Løv, medens Præsten og hans Hustru stille glædede sig over Skovenes vidunderlig straalende Skønhed.

„En saadan Efteraarsdag har for mig noget ubeskrivelig tiltrækkende," sagde Pastor Stieg. „Jeg synes, den ligner et Guds Barns Dødsleje. Yndige Blomster og rige Frugter have smykket hans Livsvandring; nu lægger han sig til Hvile, velsignet

og velsignende, snart bredes det hvide Linklæde over ham, og han slumrer, træt af Dagens Arbejde, i salig Fred forventende Opstandelsens nye, herlige Morgen."

„Ja, du kan have Ret i, at set med saadanne Øjne er Efteraaret skønt," svarede Fru Stieg; „men jeg holder dog mere af Foraaret, det minder mig altid om det Øjeblik, da Gud lagde min Henrik, min førstefødte, i mine Arme. For mig er Efteraaret saa vemodigt, fordi Vinteren staar for Døren. Ved du, lille Fader, jeg bliver undertiden ganske ængstelig til Mode, jeg synes, vi ere altfor glade og lykkelige; det kan ikke vare længe ved paa denne Maade. Gud give, vor Lykke ikke maa være som denne straalende Efteraarsdag, der snart vil følges af den lange, trange Vintertid."

„Om saa var, Emma," svarede Pastor Stieg og trykkede sin Hustrus Haand, „selv om det skulde blive Vinter for os, saa lad os huske, at det var ved Vintertid, vor Herre Jesus blev født."

Imidlertid havde Børnene nærmet sig Pavillonen, Ferdinand var bevæbnet med en lille Hammer, hvormed han som begyndende Naturforsker og ivrig Mineralog sønderslog enhver mærkelig Sten for nærmere at undersøge dens Bestanddele. Han stod just i Begreb med at gøre Pavillonen til Genstand for sine Undersøgelser, da Lilli ganske forskrækket greb fat i hans Haand:

„Du vil da vel ikke slaa Hul paa Bygningen!" udbrød hun.

„For mig gives der kun en Bygning," svarede Ferdinand stolt, „og det er Videnskabens Tempel."

Alligevel lykkedes det for Lilli at bevæge ham til at henlægge sine Forskninger til andre Steder. Himlen blev pludselig overtrukken, og en mørk Sky sendte en kortvarig, men saa meget desto stærkere Plaskregn ned over dem, saa unge og gamle skyndsomst søgte Ly i Pavillonen.

Idet Ferdinand vilde træde ind, standsede Lilli ham og sagde med højtidelig Alvor:

„Ferdinand, for dig gives der kun en Bygning, sagde du nylig, maa jeg nu bede dig om at søge Ly i Videnskabens Tempel; der regner det aldrig, der kan du være og blive fuldstændig tør — baade udvendig og indvendig."

„Aa, du dumme, næsvise lille Pigebarn," svarede Ferdinand, medens Lilli leende rystede det smukke Lokkehoved.

„Lille og næsvis, — ja," sagde hendes Fader leende; „men dum?" Nu var det ham, der maatte ryste paa Hovedet.

„Jo, Onkel, du kan tro, hun er ganske forskrækkelig dum," udbrød Ferdinand ivrig. „Har hun ikke plaget mig for, at jeg skulde lære hende Latin? Nu har jeg begyndt derpaa; men saa vil hun hele Tiden lære Vokalerne, og det kan jeg jo ikke have noget imod, naar hun bare vilde huske dem. Men hver Gang jeg vil høre hende, kan hun ikke et Ord. Tilsidst spørger jeg hende, hvad „Aften" hedder, og til min store Glæde svarer hun ganske rigtig „vesper"; derpaa spørger jeg om „Morgen"; hun betænker sig

lidt, og saa siger hun: „Frokost". Og nu vedbliver hun at paastaa, at naar Aften hedder „vesper", saa kan Morgen umulig hedde andet end „Frokost". Lilli, Lilli," sluttede han, idet han tiltalte den muntre, lille Forbryderske med komisk Værdighed, „du vil aldrig blive værdig til at færdes i Videnskabens hellige Haller."

De andre lo, Regnen var allerede ophørt, og man tiltraadte Hjemturen i den gladeste Stemning. Vejen førte forbi Posthuset, og — hvilken Fryd, den længselsfuldt ventede Kasse fra Indien var virkelig kommen. Børnene vare hjemme længe før Præsten og hans Hustru; Kassen og dens hemmelighedsfulde Indhold brændte i deres Hænder, saadan længtes de efter at faa den undersøgt. Det halve Indiens Skatte ventede de at finde, og da de endelig alle vare samlede og fik den lukket op, klang et Forundringsudraab fra Mund til Mund. Thi det første, der kom for Dagen, var et lille, med skrigende Farver bemalet, afskyeligt Afgudsbillede af Ler. Margrethe genkendte det straks, det forestillede Visdommens Gud, Ganesch; og hun overrakte det højtidelig til Ferdinand som hans Skytshelgen, hvem han mere og mere skulde bestræbe sig for at komme til at ligne.

Det lille Gudebillede saa fælt ud med sit Elefanthoved paa et menneskeligt Legeme.

Dernæst fremdroges alle Slags indiske Kvindeprydelser: Øre- og Næse-, Ankel og Taaringe; smaa runde, ganske tynde Metalplader, som klæbes fast paa Panden og Kinderne; foruden en Kæde, dannet af Kærnerne af en hellig Frugt. De indfødte tro, at

den, der bærer en saadan Halskæde, straks bliver ren og hellig.

Marie stod tankefuld og betragtede denne Kæde, som hun holdt i Haanden. „Aa, Moder," sagde hun stille, „var det blot saa let at blive ren og god."

„Det er endnu meget lettere, mit Barn," svarede Fru Stieg i samme dæmpede Tone, „Jesu Kristi, Guds Sons Blod renser os fra al Synd."

Nu blev en lille Bedemølle udpakket: et lille rundt Gemme, dannet saaledes, at naar man drejede paa det, kom lange, smalle Papirsstrimler, beskrevne med Bønner i det tibetanske Sprog, frem. Naar nu denne Bedemølle bliver sat i Bevægelse, ligemeget enten det sker ved en menneskelig Haand eller ved et forbisarende Vindstød, saa ville de deri gemte Bønner naa Gudernes Øren og blive bønhørte.

Ferdinands Øjne straalede ved Synet af de mange sjældne Stene, der efterhaanen kom frem, og hans Haand søgte uvilkaarlig den lille Hammer. Pressede Blomster var der ogsaa, og forskellige Arbejder af Hindukvinderne og Børnene i Missionsskolen, tørrede Frugter og tilsidst: — den Bibel, som tilhørte Margrethes Moder, som var hendes dyrebareste Skat, og som hun, — det vidste Margrethe godt, altid og alle Vegne havde hos sig.

Slutningen af Brevet, som Moderen havde skrevet den 15de September, lød saaledes:

— — „Nu have I altsaa en Afgud i Huset — en virkelig salvet Afgud. Thi Salvningen adskiller de virkelige Guder fra et almindeligt Stykke Træ, en Klump Ler eller lignende. Hvilket som helst Træ-

stykke, hvilken som helst Sten eller Lerklump bliver nemlig til en Afgud i samme Øjeblik, som den er salvet af en af Præsterne, eller som de kaldes, Brahmanerne. Dersom nogen ønsker sig en Afgud, behøver han blot at købe sig en, eller han kan selv hugge sig den af Sten eller skære den ud i Træ; han kan ogsaa helt lade være at tildanne den, — han behøver blot at bede den nærmeste Brahman om at komme og salve den. Denne spørger da først, hvilken Gud, han vil, skal bo i dette Træ eller Stenbillede. Hinduerne have nemlig ikke mindre end 333 Millioner forskellige Guder; — men enhver har dog gerne sine Yndlingsguder; og de, om hvem de hellige Bøger fortælle, at de have levet i de største og modbydeligste Synder og Laster, de ere de mest kendte og mest yndede. Denne Ganesch eller Ganusa, Søn af Schiwa, en af de tre Hovedguder, er saaledes med sit Elefanthoved og sin Fedtmave rigtig en yndet hinduisk Husgud. Naar altsaa Brahmanen har faaet Navnet at vide, stiller han Gudebilledet foran sig, eller hvis det er saa stort, at det kan staa paa Jorden, gaar han selv hen foran det, trækker sine Sko af, lægger sin Overklædning fra sig og begynder paa sin Trylleformular. Derpaa indvier han Billedet, salver det med Olie og kalder den Gud, hvis Navn det bærer, ned fra Himlen, for at han kan komme og tage Bolig i det. Han bruger hertil nogle Blade af det hellige Træ, som han tager i Haanden, berører dernæst Billedets Ansigt og Bryst med Tommel- og Pegefingeren og udtaler hver Gang de samme Ord:

„Ganeschs (eller hvilken anden Afgud, der nu

ønskes) Aand stige ned og tage dette Billede i Besiddelse."

Saa er han færdig, og Billedet bliver tilbedet, først af ham selv, derpaa af den, der har ladet det lave, og siden af alle andre Hinduer. Men hvis en Hund, en Kvinde eller en Europæer kommer til at berøre det, bliver det urent, og Gudens Aand forlader det; er det af Ler, maa man da kaste det bort, er det derimod af Sten, kan det indvies paany.

Men, kære Børn, kan det ikke skære en i Hjertet at se, hvorledes de saaledes forvende den uforkrænkelige Guds Herlighed til Lighed med et saadant Afgudsbillede, og tro, at en død Jordklump kan give dem Forladelse for deres Synder og Fred i deres Hjerter, ja vente sig Lykke, Frelse og Salighed af et Stykke Træ eller en Sten. Stakkels ulykkelige og forblindede Folk!

Gud være lovet for den herlige Forjættelse, at alle Hedninger skulle vandre i hans Ords Lys; at Lyset en Gang i sin fulde Klarhed skal komme til at straale ogsaa over dette formørkede Land.

Og det kan skære en i Hjertet at se de mange Butikker med Afgudsbilleder. Thi her i Indien udstilles disse (uindviede) Guder til Salgs ligesom andre Nødvendighedsgenstande. Der gives formelige Afgudsfabrikker, og Afgudssælgerne drage igennem Landet med hele Vognladninger af Gudebilleder. De blive anbefalede i Bladene, og jeg kan ikke lade være med at afskrive Slutningen af en saadan Bekendtgørelse fra en Afgudshandler, hvilken jeg nylig læste i en af Kalkuttas Aviser: „Dersom nogen skulde have

Lyst til at tage vor Kunst i Brug, bede vi ham sende os et nøjagtigt Billede af sin Yndlingsgud; han skal da være forvisset om at se denne saa smukt og omhyggelig udført, som han paa nogen Maade kan ønske sig. — Skulde en Gud af Ler eller Træ være bleven beskadiget, saa forpligte vi os til at fremstille Guddommen i sin oprindelige Skikkelse smagfuldt udført i uforgængeligt Marmor." — Ikke sandt, kære Børn, dette var til at le ad, dersom det ikke var en saa forfærdelig alvorlig Sag, det gælder. Men rørende vemodigt er det at se disse stakkels Hedninger dyrke deres Afgudsbilleder og betjene dem med en Omhu og Troskab, som var en bedre Sag værdig. De smykke dem med kostbare Klæder og alle Slags Prydelser, hver Nat lægges de til Side i Templet for at blive vækkede paany hver Morgen, og daglig bliver der fra Klokken fem om Morgenen lavet „Pudschas", det vil sige: Afgudsbillederne blive vadskede i Vand, Mælk og Honning og salvede med Olie eller smeltet Smør. Derpaa overstrøes de med Kogødning (I vide vel, at Koen her i Indien er et særdeles helligt Dyr), de prydes med friske Blomsterkranse; og Kager af kogt Ris, Mælk og Olie sættes frem som deres Maaltid. Til Slutning slaas der paa en stor Tromme, og under Musik og Dans afbrændes Kamfer til deres Ære. Saa omhyggelige ere disse Billeders Tilbedere for deres Guders Ro og uforstyrrede Velvære, at der endogsaa bredes Næt over dem til Beskyttelse mod Moskitoerne, og Pankahs tilvifte dem Kølighed i Middagsheden.

Nu har jeg fortalt eder saa meget om Hinduernes

Afgudsdyrkelse, at I vel snart have faaet nok. Maatte jeg da have opnaaet, at I beslutte at bede for disse stakkels Mennesker og for vort Arbejde her iblandt dem, og at I ville søge at efterligne den trofaste Omhu, disse Hedninger vise deres Gudebilleder, overfor dem, om hvem vor Herre Jesus siger: „Hvad I have gjort imod en af disse mine mindste Brødre, have I gjort imod mig." Forstaa I ikke nok, hvad jeg mener? Skriv en Gang til mig allesammen og fortæl mig, om I have forstaaet mig, og om I ere glade ved de Ting, jeg hermed sender eder. Jeg haaber, at Kassen meget snart vil kunne naa eder; thi en af mine bekendte, som rejser ad den korteste Vej til Tyskland, har været saa venlig at love at tage den med. Jeg antager, at den er i eders Hænder sidst i Oktober eller først i November, og naar I faa den, ere Papa og jeg rejste til en Mela.

En Mela er nemlig en stor Afgudsfest, hvor mange tusinde Hedninger samles — og Papa vil gerne benytte Lejligheden til at forkynde dem Evangeliet. Ved Gangesflodens Bredder samles de; thi denne deres hellige Flods Vande rense alle dem, som bade sig deri, for alle deres Synder. Ja, Hinduernes hellige Bøger sige endog, at alene Synet af Ganges frelser fra Synd, nogle Draaber af dens Vand renser Sjælen aldeles, og ved gentagen Badning opnaar man Salighed, jeg ved ikke for hvor mange Millioner Aar. Gamle og syge Mennesker føres til Ganges, man propper dem Munden fuld af Gangesdynd, og de ligge paa den blotte Jord i Dagens brændende Solhede og Nattens fugtige Kølighed, indtil de dø.

Ingen lægger Mærke til dem, og de, som have ført dem hid, mene at have gjort nok ved at hjælpe dem til at kunne dø for den hellige Moder Ganges' Ansigt. Mangen Gangestilbeder drukner sig i Floden i den Tro, at dette er et ufejlbarligt Middel til at opnaa en evig Lykke efter Døden. Indhyllet i et rødt Klædebon og med en Blomsterkrans paa Hovedet sidder han ved Bredden af Vandet og gentager uophørlig sine Afguders Navne, indtil en Brahman henter ham i sin Baad og ror midt ud i Strømmen med ham. Her bindes der tomme Vinkrus til hans Hals og Skuldre, og de holde ham i Begyndelsen oven Vande; men efterhaanden som de fyldes, drage de ham ned i Dybet, medens hans i Nærheden forsamlede Venner og Slægtninge oplofte et Frydeskrig.

Se, saaledes, kære Børn, tro Hinduerne at blive frigjorte fra Synden og salige efter Døden. —

Men naar Ganges i sig selv alene er saa hellig, hvor meget vidunderligere bliver da dens Magt paa de Steder, hvor den forener sig med andre hellige Floder. Ved saadanne Foreningspunkter, hvor to hellige Strømme flyde sammen, holdes de mest besøgte Melaer; og til et af disse Steder skulle vi nu om kort Tid drage hen. Vi have tænkt at blive temmelig længe borte; thi jeg har lidt meget af Feber og er endnu saa svag, at Forandring af Opholdssted menes at være gavnlig for mig. Derfor ville vi benytte den kolde Tid til at samle Kræfter til den kommende Hede. Vore Vogne blive allerede udrustede til Rejsen; vore Telte, Køkkenredskaber, og hvad vi ellers have

Brug for, læsses paa dem, og jeg glæder mig inderlig til dette Nomadeliv, om Natten sovende i Teltene, om Dagen dragende fra Sted til Sted. Jeg tror, at Naturen faa Steder er saa rig paa Skønhed som her i Indien, og jeg skal rigtig nyde Glæden over alt, hvad der gronnes og blomstrer under dette store, morkeblaa Himmeltelt — ja glæde mig — alle Vegne, hvor jeg ikke møder Mennesket med al dets Nød og Elendighed.

Fra Ganges have vi tænkt at drage nordpaa — om Himmalaya kan i Sandhed siges, hvad de arabiske Digtere have sagt om Libanon: „Det bærer Vinteren paa sit Hoved, Foraaret om sine Skuldre, Høsten i sit Skød og Sommeren ved sine Fødder.“ — Og i dette rige Land bor et saa fattigt Folk med sit stakkels af Synder og Lidenskaber sønderrevne Hjerte. Jeg tror ikke, jeg tilfulde kan fryde mig over al Herligheden her, for dette Folk lærer ham at kende, som er al Glædens Fylde, for det tilbedende bøjer sig for ham, som er al Herlighedens Krone. Thi vi vide, at al Skabningen sukker og er tilsammen i Smerte indtil nu, længselsfuld efter at blive frigjort fra Forkrænkelighedens Trældom til Guds Børns herlige Frihed. Gud være lovet for dette vort Maal.

Ja, min kære Margrethe, jeg gribes undertiden af den inderligste Længsel efter mit evige Hjem; og det ikke blot, fordi jeg for Øjeblikket føler mig træt og syg, men fordi Faderhuset hist oppe bliver mig bestandig mere kendt og hjemligt, fordi min Frelser med hver Dag bliver mig mere dyrebar og elskelig,

og fordi jeg længes efter, frigjort fra Synden, at være hos ham og se ham i hans Herlighed. Kunne vi vel tilfulde fatte, hvad dette indeslutter: Her er alt syndigt, hver Tanke, hvert Ord, hver Handling besmittet af Synd — og saa paa en Gang alt dette forbi: alt helliggjort, klart og rent! Tidt, naar jeg beder mit Fadervor, bliver jeg saa tung om Hjertet. Du, min Fader deroppe i Himlen, og jeg, dit Barn her nede i Sorgens og Syndens Verden, midt i Striden, raabende fra det dybe til dig. Hvor gerne vilde jeg ikke allerede nu staa for din Trone med Sejrskronen paa mit Hoved og Palmegrene i mine Hænder, iført det skinnende Linklæde, som er de helliges Dyder! Ak, Stridens Støv og Hede indhylle mig endnu, se, mine Klæder ere smudsige og sønderrevne af Synd; og Sjælekampene faa saa tidt Lovsangens Toner til at forstumme, medens Harpen hænger stille paa Taarepilens Grene.

Lovet være du, som har sagt: „Der er en Sabbatshvile tilbage for Guds Folk," naar din Time kommer, da før mig hjem; ja kom, Herre Jesus, kom snart!

Min elskede Datter, min egen Margrethe, her sender jeg dig min dyrebareste Skat, min Bibel; jeg har skrevet en Hilsen til dig i den, og jeg er vis paa, at den vil blive dig endnu kærere, naar du ved, at din Moder har brugt den bestandig siden sit tiende Aar, — o, Margrethe, lad fremfor alt din Sjæls Salighed være dit Livs hellige Alvorssag. Giv dig helt hen til Jesus Kristus, han, som gav sig helt hen for dig. Fuldt og helt maa du være hans og hans alene. Tragter efter de Ting, som ere oven til.

— Det er sørgeligt og ubegribeligt, at man kan se alt, hvad man ejer og elsker, forsvinde mellem Hænderne paa en, og dog klynge sig dertil uden at spørge efter noget, der ikke skal forgaa. Dig er det sagt, mit Barn, du ved, hvad dette eneste uforgængelige og uforkrænkelige er. Gennem hvert eneste Menneskehjerte gaar et skjult Længselssuk, en ubevidst Anelse om noget, som det ikke ejer i sig selv; det er ulykkeligt i sig selv og søger ved Adspredelse og Nydelse den Glæde, det savner. Men det søger forgæves at stille sig selv tilfreds ved alle disse ydre Midler. Glæde, Fred, Salighed finde vi hverken i os selv eller udenfor os selv; men alene i Gud. — Thi Menneskets Hjerte finder ingen Hvile, før det hviler, o Gud, i dig.

Men mit Brev bliver jo til en hel Bog. Mange Gange har jeg villet slutte det, men saa var der bestandig saa meget, som jeg endnu maatte have talt med dig om. Din Fader vil selv skrive til dig og til de kære Stiegs. Bed nu for os og med os, at Gud vil bevare os paa denne lange Rejse og lade den blive til Velsignelse baade for os selv og andre.

Han fjærner Stenen for vor Fod
Og Tornen fra vor Vej.
Og snuble vi, hvor før vi stod,
Hans Haand os slipper ej.

Han leder over Bjerg og Dal
Hjemad til Himlens Brudesal
Til al hans Herlighed.
Han aabner os sin Frelserfavn,
Han giver os det nye Navn
I evig Kærlighed.

Dette Brev havde en ejendommelig Virkning. Margrethe græd meget, da hun havde læst det, og pintes fra nu af af en stadig, ubestemt Frygt for, at hendes Moder skulde dø.

Meget svag maatte Moderen være, ellers vilde hun slet ikke have omtalt sin Sygdom, hun maatte jo kunne tænke sig, hvilken Angst hun vilde volde sit Barn, der var saa langt borte fra hende. Heller ikke Stiegs kunde frigøre sig fra en vis Ængstelse; — thi den Beroligelse, der laa i, at Margrethes Moder dog havde haft Kræfter til at skrive saa langt et Brev, indeholdt ikke nogen virkelig Trost. Thi de kendte Agnes J. og vidste, at hendes sjældne Aandskraft vilde beherske hendes Legemes Skrøbelighed, saa hendes flittige Hænder næppe vilde faa Lov at hvile, før de fandt Hvile i Døden. Brevet fra Margrethes Fader var heller ikke egnet til at hæve deres Bekymring; thi han omtalte vel kun sin Hustrus Sygdom i faa, men i meget alvorlige Ord.

Undertiden glemte Margrethe for et Øjeblik sin Sorg. Da straalede det gamle, lyse Smil i hendes Øjne, og den gamle, glade Spøg strømmede over hendes Læber. Men det varede ikke længe, skønt hendes Venner paa alle Maader søgte at opmuntre hende. Selv Marie, der kunde tage inderlig, kærlig Del i andres Lidelser, gjorde, hvad hun kunde for at vise Margrethe sin Deltagelse, skønt Egenkærligheden tilhviskede hende: „Det behøves slet ikke, du ser jo, hvorledes de alle tage sig af hende.“

Lilli følte sig meget trykket; thi Hjerterne slog ikke rolige og sorgløse som før, og Præstegaarden

genlod ikke som tidligere af de unges Munterhed. Og Glæden var ret egentlig Lillis Livselement; maatte den vige for alvorlige Tider, var hun urolig og ilde til Mode.

Og naar Margrethe paa sin Side en Gang imellem havde glemt sin Sorg og ladet sig rive hen af en barnlig, glad Stemning, pinte hun sig bagefter med bitre Selvbebrejdelser og bebyrdede sig selv for Ukærlighed, siden hun et eneste Øjeblik havde kunnet glemme sin Moders Lidelser.

III.

Den nærmer sig, den uvejrstunge Sky,
Og med sin alvorsfulde, dybe Skygge,
Den ængster alle, som i Støvet bygge,
Forgæves lede vi om Skjul og Ly.

Hvad dølges i det nattemørke Skrud?
Vil du Naturens vilde Kræfter røre?
Skal vi nu Dommens Tordenstemme høre?
Skal Lynets Pile bringe Dødens Bud?

Vil du slaa ned, hvad før saa frodig stod
I Sommertidens fulde, rige Grøde?
Skal knust og knækket Frugten lægges øde,
For tidlig revet fra sin Gren og Rod?

O, nej! thi ud af Skyens mørke Skød,
Igennem Sjæleangstens Storm og Kvide
Til Vederkvægelse for dem, der lide,
Den evig, friske Livsens Kilde brød.

Og bæver Hjertet under Tordenbrag,
Mens Øjet lukker sig for Lynets Lue,
Jeg skal igennem Nattens Mørke skue
Den nye Livets underfulde Dag.

Da Røret, som blev knækket, op skal gro,
I Kærlighedens Strømme vinde Kræfter:
„Hvad nu jeg gør, skal du forstaa herefter,"
Saa siger Herren: „Frygt kun ej, — men tro."

En kold, mørk December dag knugede Naturen med sin isnende Frosthaand; Pastor Stieg var kaldet til en døende, som længtes efter den hellige Nadvere; hans Hustru var gaaet ud for at se til nogle syge, Børnene havde travlt med deres Skolearbejder, og den for saa venlige, sollyse Havestue var tom og uhyggelig. Margrethe kom ned ad Trappen til Forstuen, da Døren aabnedes, og Postbudet traadte ind. Han stampede Sneen af Fødderne og rakte Margrethe et Brev; men i samme Øjeblik, som hun kastede et Blik paa Udskriften, blev hun ligbleg og begyndte at ryste. Brevet var fra Indien og af en fremmed Haand adresseret til Pastor Stieg. Margrethe syntes, at hun *maatte* lukke det op, det var for hende, som afhang hendes Livs Ve og Vel af dette Brevs Indhold, — og saa angik det maaske slet ikke hende! Vilde dog Præsten snart komme hjem!

Hun ventede en Stund, men hun følte, hvorledes alt Blodet strømmede hende til Hjertet, saa dette bankede, som om det skulde briste; hun mærkede de Stik i Hovedet, der plejede at være Forbud paa den nervøse Hovedpine, hun ofte led under; hun kunde ikke mere udholde denne pinefulde Uvished. Uden ret at vide, hvad hun gjorde, ilede hun med Brevet i Haanden til det Hus, hvor hun vidste, Præsten var. Den korte Vinterdag var allerede forbi, et svagt Lys skinnede ud igennem de endnu ikke helt tilfrosne Vinduesruder. Margrethe saa ind i den lille Stue. Den døende Mand sad halvt oprejst i Sengen, støttet af sin Hustru, medens Pastor Stieg og Børnene knælede ved hans Leje. Præsten bad; men Margrethe hørte

kun enkelte, løsrevne Ord: „Herre, forbarm dig! — Jesus, Frelser, forbarm dig!“

Hun kunde ikke udholde at se paa den forfærdelige Dødskamp; hun kunde ikke blive her, hendes Onkel kom jo alligevel ikke. Mekanisk trykkede hun Brevet fast ind til sit Bryst. I sin Sjæleangst ænsede hun kun den ene alt opslugende Tanke: „Moder er død! Moder er død!“

Mere og mere blev det for hende en uomstødelig Vished; og hun var saa aldeles gennemtrængt af sin Smerte, at hun ikke mere vidste, hvad hun gjorde, eller hvor hun var. Uden Overtøj i den bidende Kulde vandrede hun langsomt bort fra det lille Hus. Hun kom forbi Kirken; Døren stod aaben, thi Kantoren var i Færd med at ringe Solen ned. Uvilkaarlig gik hun derind. Et svagt og svindende Lysskær gled igennem Buevinduerne hen over Alterets høje Kors. Til enhver anden Tid vilde Margrethe have været bange for at gaa alene ind i Kirken om Aftenen, nu tænkte hun ikke paa Frygt; den stille, hellige Ro herinde i Guds Hus kaldte hende saa vidt til Besindelse, at hendes Sjæl kunde søge ham, hvis Faderøjne ogsaa i dette Øjeblik vaagede over hende. Hun gik op til Alteret, lagde sig paa Knæfaldet og vilde bede. Men greben af en usigelig Angst kunde hun kun fremstamme de Ord, hun nylig havde hørt: „Herre, forbarm dig! Jesus, Frelser, forbarm dig!“ Hendes Hoved brændte, som skulde det sprænges; hun kølede sin hede Pande ved at lægge sit Ansigt mod Gulvets Fliser og gentog halvt bevidstløs, halvt

mekanisk den samme Bøn: „Herre, forbarm dig! Jesus, Frelser, forbarm dig!“

Der fandt Præsten hende, da han paa Vejen hjem fra den syge blev hidkaldt af Kantoren, som havde set og hørt Margrethe i Kirken.

„Margrethe, kære Barn, hvad fejler du?“ spurgte han bekymret.

„Brevet, Onkel, Brevet,“ svarede hun mat og rakte ham det sammenkrøllede Papir; „jeg ledte efter dig for at give dig det.“

Præsten blev alvorlig bedrøvet, da han ved Lygtens Skin saa den fremmede Haandskrift; han vidste nu kun altfor godt, hvad der havde ført Margrethe hid. Men han støttede med kærlig Betænksomhed den medtagne, unge Pige, indhyllede hende i sit eget varme Overstykke og førte hende hjem til Præstegaarden, hvor hele Familien var i den største Uro for hendes Skyld. Nu længtes hun ikke mere efter at høre, hvad der stod i Brevet. Hun vidste det allerede. Stille og bleg gik hun hen til Fru Stieg og sagde: „Min Moder er død.“

„Vi vide det jo ikke endnu,“ trøstede Præsten hende; „vi maa da først se, hvad dette indeholder.“

Han lukkede Brevet op; – men hvorfor skælvede den stærke Mand? Hvorfor blev han dødbleg?

„For Guds Skyld,“ Margrethe ilede hen til ham: „Hvad fejler Fader? Hvorfor skriver h a n ikke?“

„Han er myrdet,“ sagde Præsten tonløst.

Margrethe stirrede paa ham, som om hun ikke rigtig forstod ham.

„Og Moder er død?“ spurgte hun:

Han bøjede tavs sit Hoved. Margrethe saa forvirret fra den ene til den anden, som ventede hun, at en af dem skulde sige: „Nej, det er ikke sandt.“

Det svimlede for hende, hendes Øjne lukkedes, og hun sank uden en Lyd om i Præstefruens Arme. Usigelig velgørende var denne Bevidstløshed, der for en Stund sænkede Glemselens Slør over hendes trætte Sjæl, saa hun først længe efter kom til at læse det Brev, der bragte saa sørgelige Efterretninger. En af hendes Faders Venner, Missionær L., skrev, dateret den 31. Oktober 18 . .

Dyrebare Ven og Broder i vor Herre Jesus Kristus!

Guds Naade og Jesu Kristi Trøst være med Dem og hele Deres Hus. Ja, Herren selv maa være Eder, og fremfor alle min Vens ulykkelige Datter nær med sin Trøst og Fred, han selv maa hjælpe Eder at bære den frygtelige Efterretning, jeg har at meddele. Mit Hjerte klager, og min Haand skælver, naar jeg tænker paa alt, hvad her er sket i disse sidste Dage, dog — jeg vil prøve paa at gøre ordentlig Rede for det, som han, hvis Veje gaa gennem de dybe Vande, har tilskikket os. — Han selv give Dem Visdom og Naade til at meddele den stakkels Margrethe, hvad hun har mistet, paa den rette Maade.

Regntiden var i Aar ualmindelig tidlig forbi, og Missionær J., hvis Hustru i den sidste Tid havde været meget lidende, tiltraadte straks efter dens Ophør en Rejse, som han haabede skulde være gavnlig for hende. Det var egentlig en Missionsrejse; thi

den trofaste Herrens Tjener arbejdede med utrættelig Nidkærhed i Guds Vingaard uden at ane, at han var udvalgt til at blive Blodvidne. De besøgte saaledes flere Afgudsfester, hvor J. klart og frygtløst prædikede det sande Guds Evangelium. Paa Melaen havde vi aftalt at mødes, og jeg traf ham der, frisk og sund, medens hans Hustru, syg og medtagen af Feber, som hun var, tilbragte den meste Tid i sit Telt og paa Rejsen maatte lade sig bære i en Palankin. Melaen i A. var denne Gang meget talrig besøgt, og vi saa mange Fakirer iblandt de tilstedeværende. De frygtede formodentlig, at vor Prædiken skulde hindre deres fanatiske Afgudstjeneste og sørgelige Selvtilbedelse; thi de afbrød os ofte og stræbte paa alle Maader at lægge os Hindringer i Vejen.

Paa den anden Side have vi ogsaa sjælden haft saa mange og saa opmærksomme Tilhørere som denne Gang.

Mange vare saa begærlige efter at høre Ordet om den store parmeswer (Gud) og købe Bøger af os, at de paa den sidste Festdag flokkedes saa tæt om os, medens vi prædikede ved Gangesflodens Bred, at vi maatte stige i en Baad og lægge lidt fra Land. Derfra talte vi til det forsamlede Folk, og J var saa glad, at han udbrød, idet han pegede med Haanden mod de tætte Skarer: „Se, Markerne ere allerede hvide til Høsten."

Næste Dag var Melaen sluttet; men alle vi Missionærer, som havde arbejdet sammen, besluttede at nyde den hellige Nadvere med hverandre, før vi skiltes ad. Broder J.'s Telt blev udvalgt til at være Sam-

lingsstedet, Fru J. stod op og smykkede det Bord, hun havde indrettet til Alter, festlig med Blomster. J. talte over Ordene i Salme 110, 3. „Dit Folk fremstiller sig frivillig paa din Vældes Dag; i hellig Prydelse kommer dit unge Mandskab til dig som Dug af Morgenrødens Moderskod."

Han talte først om Hedningerne, gik derpaa over til os selv og viste os i Særdeleshed, hvorledes vi, efter at Kristus har sejret for os og sejret i os og over os, maa frivillig hengive os til ham i hans Retfærdigheds hellige Prydelse. Bestandig mere brændende blev hans Vidnesbyrd, tilsidst var det kun en Samtale mellem ham og hans Gud:

„Ja, Herre, tag mig fuldt og helt, alt, hvad jeg har, selv det dyrebareste, hengiver jeg til dig. Alle mine Ønsker og Begæringer, mig selv med Liv og Sjæl ofrer jeg dig. Saa giv du i Naade, at hver Blodsdraabe i mig maa høre dig til og være rede til at rinde for dig. O, Herre, tager du selv Hjertet ud af mit Liv (han tænkte sikkert paa sin blege Hustru), jeg giver det dog villig til dig for at kunne fremstille mig for dig i hellig Prydelse. I din Kraft, — men det er mig umuligt at gengive, hvad han sagde. Vi vare alle dybt bevægede, da han sluttede med Salmens Ord:

Hvad er det stort at prange
Med Livets Brudekrans,
At sidde der, Guds Søn saa nær
I saa utrolig Himmelglans.
Hvad er det stort at prange med Livets Brudekrans.

Derpaa fulgte Skriftemaal, Absolution, og vi modtog tilsidst alle Herrens Legeme og Blod. „Dette troste, styrke og opholde dig i en sand Tro til det evige Liv," — o, hvor lidet anede vi, at Evighedens Morgenglans allerede var i Færd med at bryde frem over to af disse kære Venner. Endnu samme Aften rejste de fleste af Missionærerne, og tidlig næste Morgen vilde J. bryde op. Da vi om Aftenen sad og talte sammen, havde vi en levende Følelse af Herrens Nærhed.

„Det er for mig, som havde jeg for sidste Gang modtaget det hellige Sakrament," sagde Fru J.

„Føler du dig mere end almindelig syg og svag, min Agnes?" spurgte hendes Mand.

„Nej, tværtimod; jeg er saa frisk og glad, som jeg ikke længe har været, Feberen er borte, jeg tror, jeg kunde gaa milevidt i Morgen. Men jeg ved dog, at jeg bliver nu ikke længe her," tilføjede hun sagte, „og jeg vil gerne vandre herfra og være med Kristus. Hidindtil har jeg ikke ret kunnet forsone mig med den Tanke at skulle forlade dig og Margrethe. Men i Dag synes jeg, at jeg kan give Herren alt. Jeg ved, thi jeg har bedet ham derom, at jeg skal gense baade dig og Margrethe hjemme hos ham selv. Du kan ikke tænke dig, hvor ofte Jesus har været mig nær og ved mit ensomme Sygeleje talt med mig om alt. Himlens Herlighed har han fortalt mig om, saa jeg ofte synes, at her er mørkt og øde paa Jorden."

J. drog sin Hustru ind til sig og sagde:

„Salige ere de, som have Hjemve, thi de skulle komme hjem."

Fru J. trykkede hans Haand til sine Læber:

„Tak, du min trofaste Ven og Stotte, selv Dodens Adskillelse forstaar du at lette mig."

Jeg rejste mig og gik. De havde vistnok helt glemt, at jeg var til Stede; men jeg syntes, de maatte være ene; dette var maaske den sidste fortrolige Samtale mellem Mand og Hustru. Den sidstes Sygdom havde i kort Tid gjort saa hastige Fremskridt, og hendes store, klare Øjne lyste med en saa overjordisk Glans, at det var for mig, som om hun i Grunden ikke længere hørte hjemme her paa Jorden.

Kort efter hørte jeg dem synge en af Fru J.s Yndlingssange:

Bliv hos mig, Jesus, Dag og Nat,
Og sig mig med din egen Mund,
At du mit Lys, mit Hjertes Skat
Du er mit Liv i Dodens Stund.

Næste Morgen skulde vi skilles. J.'s for at rejse videre, jeg for at vende tilbage til vor Missionsstation.

Fru J. laa paaklædt inde i sit Telt, medens hendes Mand stod udenfor og ledede Tjenerne, der arbejdede i nogen Afstand. Jeg var i Færd med at bryde mit Telt ned, — da styrtede en Fakir, skrækkeligt bemalet og bevæbnet med sin tunge Kolle, frem bagved et Træ og gav den intet anende J. et saa vældigt Slag i Hovedet, at han sank til Jorden uden at give en Lyd fra sig; et nyt, frygteligt Slag knuste hans Hjerneskal, saa Blodet sprøjtede vidt omkring. — Jeg saa ikke, hvad der skete, men hørte Tjenernes Rædselsskrig, idet de alle som en løb henimod J.'s Telt. Jeg fulgte dem, — o, hvilket Syn! — Tje-

nerne samlede om Fakiren, der lignede en vanvittig, den dyrebare J. aldeles ukendelig og med knust Hoved, og ved hans Side en knælende Kvindeskikkelse, hvis hvide Klædning overstrømmedes af hans fremvældende Blod.

Jeg hjalp hende at faa ham baaren ind i Teltet; han var naturligvis øjeblikkelig død. Vi forsøgte at binde hans Hoved sammen med hans Hustrus Halstørklæde og vadskede Blodet af hans Ansigt; men han var forfærdelig mishandlet. Fru J. kyssede det elskede Lig, knælede derpaa endnu en Gang og kyssede ham igen. Hun var meget bleg, næsten endnu blegere end den døde, men aldeles rolig og fattet, og jeg saa ikke en eneste Taare i hendes Øjne.

Jeg forbigaar Tjenernes Jammer og de tililende engelske Politibetjentes Forfærdelse. Det nødvendige til den myrdedes Begravelse, som i dette hede Klima maatte foretages endnu samme Dag, var hurtig ordnet. Fru J. var hele Dagen oppe; Feberen havde forladt hende, og hun sad ganske stille hos sin Ægtefælle, smykkede hans dyrebare Lig med Blomster og talte kun meget lidt. Men af disse faa Ord var det klart, at hun ingenlunde var greben af stum Fortvivlelse, og at hun slet ikke betragtede sin Mands Død som nogen Adskillelse.

„Han har kun kunnet lide et Øjeblik og er straks død," sagde hun en Gang, og kort efter tilføjede hun: „De maa helst gøre Graven saa stor, at der er Plads til endnu en Kiste."

Hun stod fast paa at ville følge sin Mand til

Graven, og jeg kunde ikke nænne at hindre hende deri, jeg var forvisset om, at intet mere kunde skade hende.

„Jeg maa dog se, hvor vort Legeme skal slumre til Opstandelsens Morgen," sagde hun med et Smil; og støttet til min Arm gik hun til Begravelsesstedet. Paa Tilbagevejen bad hun mig, om jeg vilde blive hos hende, til alt var forbi, og synge de samme Salmer ved hendes Grav, som vare sungne ved hendes Mands. Hun bad mig ogsaa om at skrive til Dem, kære Hr. Pastor; „til min Margrethe," sagde hun, og hendes Stemme bævede for første Gang, „haaber jeg selv at kunne skrive."

Hun har dog ikke været i Stand dertil. Indlagte Seddel er den sidste Hilsen, Fru J. sender sit elskede Barn.

Saa snart hun var naaet tilbage til sit Telt, brød Feberen los igen i al sin frygtelige Vælde og gennemrystede det svage Legeme med Odelæggelsens Magt. En gammel Tjenestepige plejede hende trofast, og jeg var meget hos hende, men hun kendte mig kun sjelden. Mod Forventning levede hun endnu i tre Dage; den fjerde Dags Aften lod hun mig kalde, tog min Haand i sin og forsøgte at tale, men kunde ikke. Hun pegede opad, jeg knælede ved hendes Leje og bad, — og under Bønnen fortes hendes Sjæl af Englene hjem til den evige Hvile i Frelserens Favn, mens et stille Smil lyste over hendes fredfulde Aasyn. Dagen efter — i Dag — er hun bleven sænket ned i sin Ægtefælles Grav.

Forenede i Livet, forenede i Kærlighed, forenede i Døden ville de forenede opstaa af Graven, naar paa

hin store Livets Sejersdag alle de, som ere døde, skulle høre Guds Sons Røst: „Lazarus, kom hid ud!“ Forenede skulle de møde for Guds Domstol —, Margrethe, maatte du den Dag ikke savnes ved deres Side! Gud trøste det stakkels Barn i denne bitre Smerte. Hun bliver vel nu hos Dem; — hendes Moder har aldeles intet bestemt med Hensyn til hendes Fremtid. Tidligere var det hendes kæreste Tanke, at Margrethe, naar hun selv var gaaet hjem, skulde være sin Faders Stotte; men i de sidste skrækkelige Dage havde hun kun Tanke for hendes Sjæls Frelse, ikke for noget jordisk Forhold. Vil De være saa god at skrive til mig, om den kære, unge Pige bliver hos Dem; jeg skal ordne alt her og i sin Tid gøre Dem Regnskab for alt. I Dag kan jeg ikke skrive mere, i Morgen vender jeg — om Gud vil — tilbage til min ensomme Station. Jeg ved, at J.'s Menighed vil sørge og ikke lade sig trøste. Vi have alle elsket ham og hans Hustru og have tabt meget i dem; men vort Tab er for dem en uendelig stor Vinding. Herren være med dem alle, han slutte den stakkels Margrethe i sin stærke, trofaste Favn, han trøste hende med sin egen Trøst; thi Menneskетrøst er magteslos her. Og han vil det, thi ere hans Veje end underlige, saa ere de dog salige. „Hvad jeg gør, ved du ikke nu, men du skal forstaa det herefter.“

Tunge Tider kom over Præstegaarden. Margrethe vaagnede af sin Afmagt, men kun for at omtaages af Febervildelse. Den tilkaldte Læge talte om heftig Nervefeber og forordnede den største Ro. Foruden

den, som skulde pleje hende, maatte ingen uden de, som herefter skulde være hendes Forældre, komme ind i Sygeværelset. Og Feberen steg fra Dag til Dag; den gav det skrøbelige Barn unaturlige Kræfter, saa to Mennesker næppe vare i Stand til at holde hende i Sengen. Hun vilde op, af Sted til sine Forældre. Snart førte Fantasierne hende til Indien, snart var hun igen i Tyskland; undertiden talte hun mildt og sagte som til sin elskede Moder, til andre Tider fo'r hun op i den vildeste Angst og vilde flygte, idet hun skreg: „Blod — Blod!" og troede sig omgiven af Mordere. Lange, angstfulde Dage og Nætter gennemvaagede Fru Stieg ved hendes Sygeleje; Lægen gav kun lidet Haab, og Præstefruen tænkte ofte næsten med Glæde paa, hvad vel Margrethes Forældre vilde sige, naar de saa hurtig fik deres Barn at se. Men hendes eget Hjerte gennemstrømmedes af den inderligste Kærlighed til dette forældreløse Barn; hun vilde saa gerne have Lov at beholde det for at omgive det med trofast Omhed og Deltagelse. — Børnene listede sig sagte omkring i Huset, de kunde ikke udholde den Tanke at skulle miste Margrethe, og Marie var ligefrem rørende i sine Bestræbelser for dog i det mindste middelbart at hjælpe til at pleje den syge, idet hun gjorde alt, hvad hun kunde, for at hendes Moder saa lidt som mulig skulde være nødt til at forlade Margrethe. Denne Ængstelsens Tid var dog for Børnene i hvert Fald en velsignet Tid, thi de lærte nu som aldrig før rigtig for Alvor at vende sig til Herren og bede ham om Hjælp.

Efter fjorten Dages Forløb var der endnu ingen

Forandring at mærke i Margrethes Tilstand. Julefesten nærmede sig, men ingen havde i Aar Tanke for alle dens ydre Forberedelser; den eneste Julegave, de alle baade unge og gamle bønfaldt Gud om at give dem, var Margrethes Liv. Da, paa den fjortende Dag, sagde Lægen, som var en kær Ven af Præstefamilien: „Nu er Krisis indtraadt, i Dag vil det blive afgjort, om det skal gaa til Liv eller Død.“ Han lod Hestene spænde fra; thi han vilde ikke forlade den Sygeseng, der saa hastig kunde forvandles til et Dødsleje, for han var nødt dertil. Om Formiddagen fantaserede Margrethe stærkt og bad de tilstedeværende om dog endelig at vise hende Vej hjem, — derpaa blev hun greben af en uendelig Udmattelse og Slaphed, og om Eftermiddagen faldt hun i Søvn.

„Naar hun nu vaagner igen, da vil hun vaagne til Liv,“ sagde Lægen, som nu maatte forlade Præstegaarden.

Fru Stieg satte sig ved Margrethes Seng for at vaage over Barnets Søvn. Alt i Huset var ganske stille, thi „fremfor alt ingen Uro,“ havde Lægen sagt, da han tog bort. Ferdinand stod trods Vinterkulden Time efter Time udenfor Gangdøren for at afvise enhver, som nærmede sig. Margrethe sov meget længe, Præstefruen maatte undertiden bøje sig over hende for at forvisse sig om, at ikke Livet var borte. Ud paa Natten blev den i Begyndelsen noget febrilske Slummer roligere, — det første Tegn paa, at det afgørende Vendepunkt var lykkelig overstaaet, og henimod Morgen slog Margrethe Øjnene op og saa sig noget forvirret om.

„Tante, hvor er jeg?" spurgte hun sagte.

„Hos os, mit Barn, i Burgdorf."

„Men hvorfor ligger jeg i denne Stue? Har jeg været syg?"

„Ja, meget syg, og du er det endnu. Du maa være ganske stille, thi Doktoren har sagt, at du maa slet ikke tale."

Margrethe lukkede de trætte Øjne. Lidt efter lidt klaredes dog hendes Tanker, og pludselig stod hele den sørgelige Sandhed for hende.

„Ere mine Forældre virkelig døde? Eller har jeg drømt?" spurgte hun.

„Stille, stille, mit kære Barn," sagde Præstefruen beroligende, „en anden Gang ville vi tale derom. — Du ved jo, hvor din Moder længtes efter at gaa hjem til Jesus, og nu har han kaldet hende til sig i sin skønne Himmel. Og han vidste, hvor nødig hun vilde skilles fra din Fader, derfor har han hurtig og uden Lidelser taget ham hjem med det samme."

Margrethe græd — for første Gang i lang, lang Tid, og Taarerne lindrede. — Kort efter faldt hun igen i Søvn.

Fru Stieg listede sig ganske sagte ud for at meddele de andre den glade Efterretning; og nu vendte Smilet tilbage paa de alvorlige Ansigter, nu slog Hjerterne atter let og frit, thi den sørgelige Aarsag til Margrethes Sygdom glemtes næsten ganske i Glæden over hendes Helbredelse.

Men denne Helbredelse skred kun saare langsomt frem. Jo mere Margrethe vaagnede til fuld Bevidsthed, des dybere følte hun ogsaa det Tab, hun havde

lidt. I Sygdommens Vildelse havde hun jo intet mærket; men nu græd hun baade Dag og Nat, og hendes blege Ansigt bar Præget af en saa hjerteskærende Smerte, at det var tydeligt, at der for Øjeblikket slet ikke kunde være Tale om at komme til Kræfter. Lægen rystede paa Hovedet.

„Nervefeberen fik hun Bugt med," sagde han, „men nu overvælder Sorgen hende." — Og hendes Plejeforældre forstod, at Sjælesygdommen maatte helbredes, for Legemet kunde komme sig.

„Se her, Margrethe," sagde Pastor Stieg en Dag og satte sig ved hendes Seng, „her er en Seddel til dig fra din Moder, den sidste Hilsen til dig fra hende."

Margrethes Øjne fyldtes med Taarer, idet hun greb efter den.

„Giv Tid, mit Barn, lad mig læse for dig, hvad der staar paa den." Han bøjede sig over hende, og de læste sammen Joh. Aab. 21, 7: „Den, som sejrer, skal arve alle Ting." „Dette er en kostelig Forjættelse," sagde Præsten efter en Stunds Tavshed. „Hvad tror du, din Moder kan have ment med dette „sejrer"?

„Jeg tænker, hun har ment, at jeg skulde sejre over Synden — ikke sandt, Onkel?" svarede Margrethe.

„Ja, uden Tvivl; men hvad forstaar du egentlig ved „Synden", kære Barn?"

„Alt, hvad Gud har forbudt, alt, hvad der bedrøver ham."

„Ja, men sig mig saa, kæreste Margrethe, hvad

tror du, jeg vilde synes om Henrik, hvis han var saa utilfreds og bedrøvet over en eller anden Bestemmelse, jeg havde taget med ham, at han uafladelig knurrede og klagede derover? Tror du ikke, at en saadan Opførsel i højeste Grad vilde mishage mig, hans Fader?"

Margrethe saa paa sin Onkel uden at sige noget, men han læste i hendes udtryksfulde Øjne, at hun havde forstaaet ham.

Haarde og kolde fandt hun dog hans Ord, og havde hun ikke set ind i hans Øjne, der mødte hendes med et Udtryk af den inderligste Kærlighed, vilde hun være bleven meget vred over hans Tale. Men hvor kunde han, som var saa mild og god, ville krænke eller saare hende eller fordre noget umuligt af hende!

„Ak, kære Onkel," sagde hun stille, „jeg kan ikke andet, jeg maa græde — græde uden Ophør."

„Dine Taarer har jeg intet imod, mit Barn, jeg har mange Gange grædt med dig. Men jeg tror alligevel, at din Sorg bliver til Synd imod Gud. Tror du virkelig, at han, som elsker dig uendelig højere, end dine Forældre kunde elske dig, vilde have taget dem fra dig, hvis han ikke havde set, at det var det bedste baade for dem og for dig? Han finder ingen Glæde i at bedrøve sine Børn paa Jorden, slaar han os, har han sin egen, ofte skjulte, men vidunderlig herlige Hensigt dermed. Han vil frelse os, Margrethe, det er Maalet for alle hans Forelser med os; strid derfor ikke imod, men giv dig hen i hans Villie. Tag dig sammen og overvind din Smerte. Din bedste Ven, din trofaste, himmelske

Fader har sendt dig den, derfor skal du ikke sørge som de, der ikke have Haab, men villig bære den Byrde, han lægger paa dig, stille og frimodig tage din Sorg af hans Haand. Du ved jo, mit kære Barn, at dine Forældre nu fryde sig i saa rig en Salighed, at selv om de kunde, vilde de ikke vende tilbage til dette Liv. Læs en Gang hele det 21de Kapitel af Johannes Aabenbaring, hvoraf din Moder har taget det dejlige Bibelsprog, hun sendte dig. Der vil du se, hvilken Herlighed de nu have arvet. Og du er kaldet til at faa Del i samme Herlighed. Du „skal arve alle Ting," men ikke før du har sejret."

„Ja, kære Onkel, men jeg tror ikke, jeg kan sejre. Jeg er saa usigelig bedrøvet."

„Nej, Margrethe, du har Ret, du kan ikke. Men der staar skrevet: „Beder, saa skal Eder gives." Bed nu Herren om Kraft, og han vil give dig alt, hvad du ikke har i dig selv."

„Maa jeg spørge dig om et endnu?" sagde Margrethe frygtsom.

„Ja, saa meget du vil."

„Ser du, Onkel, naar jeg en Gang imellem et Øjeblik ikke har tænkt paa mine Forældre, som den første Gang, jeg saa Marie og alle de andre igen, saa gør jeg mig bagefter saa mange bitre Bebrejdelser, og det er, som havde jeg gjort Uret imod Fader og Moder ved et eneste Øjeblik at tænke paa noget andet."

„Der tager du højlig fejl, kære Margrethe. Du skal ikke, og du vil heller aldrig kunne glemme dine Forældre, du skal indeslutte Mindet om dem i tro-

fast, barnlig Kærlighed, men du skal ogsaa altid tænke dig dem som det, de ere, frelste, salige Arvinger til det evige Liv. Da vil dette Minde ikke mere hvile over dig som en tung Smerte, og det vil ikke gøre dig uskikket til den daglige Gerning, som Gud vil give dig her paa Jorden."

Margrethe laa en Stund ganske stille. Hun kæmpede med sig selv, thi Præstens Ord havde saaret hende, men hun var for sandhedskærlig til ikke straks at indrømme den Uret, hun havde erkendt. Hun indsaa, at Præsten havde Ret og rakte ham Haanden. „Kære Onkel," sagde hun, „bed, aa, bed med mig, at jeg maa sejre!"

Præsten knælede ved hendes Seng. Det forældreløse Barn foldede sine Hænder, og de bad sammen til Gud, at han vilde give hende sin Kraft til at sejre i alle Ting for hans Skyld, som elskede hende og gav sig selv hen for hende.

Fra den Dag af gik det fremad med Margrethe. Præsten vidste nok, hvad han gjorde, da han tog saa haardt paa hende. Hun var en stærk Natur, og havde hun en Gang sat sin Villie ind paa noget, saa førte hun det standhaftig igennem. Hidindtil havde hun betragtet sin Sorg som højst berettiget og sine Taarer som noget, der fulgte af sig selv. For første Gang var hun nu kommen til at se begge Dele i et helt andet Lys. Var hun bleven overladt til sig selv, havde hun rimeligvis kælet for sin Smerte og bevaret den som en dyrebar Skat; i misforstaaet Troskab mod de døde vilde hun have forsyndet sig imod de levende og endda have indbildt

sig at udøve en Gud velbehagelig Gerning ved denne Troskab, — nu havde Guds Ord lært hende, at denne alt beherskende Sorg ikke blot ingen Dyd var, men en Synd, og nu tøvede hun ikke med at staa den imod indtil Blodet. - Lykkelig er du, Margrethe, thi „den, som sejrer, skal arve alle Ting."

Det var en hel Fest, da Margrethe en Dag i Februar Maaned endelig for første Gang stod op igen. Hun lo af sin egen Kejtethed; thi hun maatte lære at staa og gaa næsten som et lille Barn; sit smukke, kastaniebrune Haar havde hun mistet under Sygdommen, men den fine, hvide Kappe, der dækkede hendes Hoved, gav hendes Ansigt en egen, kvindelig Værdighed. Der var kommen en rolig Alvor over hende; selv naar hun lo, var hun ikke mere det overgivne Barn, — hendes dybe Sjælslidelse havde tidlig udviklet og modnet hende til en voksen Jomfru.

Vinterens Sorg og Angst havde været til rig Velsignelse for alle Præstegaardens Beboere. Ikke for intet havde Præsten hin sidste Sommerdag kunnet sige: „Ved Vintertid blev vor Herre Jesus Kristus født."

Forældrene mærkede klarlig, at Smerten havde drevet dem dybere ind i Samfundet med Herren; Henrik havde erfaret noget lignende som de, Ferdinand var bleven mindre ustadig, og Marie havde, skønt den fæle Orm endnu levede i hendes Hjerte og just derved, at Margrethe nu vendte tilbage til den daglige Kreds og mere end nogen Sinde var Genstand for alles Kærlighed og Omhu, stærkere end før rejste Hovedet, dog gjort rige Indblik i Guds

Naades og Barmhjertigheds Dybder og lært, at han er den, som hører vore Bønner.

Lilli var vel den, som mindst af alle var bleven berørt af det Helligaandens Sus, der drog igennem Huset; hun havde hele Tiden været bøjet under et knugende Tryk, som hun nu afrystede for igen at blive det forgløse, lykkelige og indtagende Barn, der kun syntes at have een Opgave: den at læse andre deres Ønsker ud af Øjnene for at kunne opfylde dem, hvis det stod til hende.

Fru von Hesz havde ofte spurgt til Margrethe, og hendes Breve havde udtrykt den inderligste Deltagelse. Nu, da hendes Søsterdatter var forældreløs, vilde hun gerne have taget den unge Pige til sig som sit eget Barn. Margrethe blev meget forskrækket ved dette Forslag; men Præstefolkene svarede ligesaa venligt som bestemt, idet de afslog Tilbudet, at det jo havde været Forældrenes udtrykkelige Ønske, at Margrethe skulde opdrages i Burgdorf indtil sin Konfirmation. Senere kunde hun efter Bestemmelsen komme en Tid til Berlin, og hvad der videre skulde ske — ja, det laa endnu saa langt ud i Fremtiden, at man ikke behøvede at lægge Planer eller bekymre sig derom.

IV.

Du drager gennem øde Ørkenegne,
Hvor Støvet hvirvler for Kamelens Fod,
Hvor Støv — og Støv kun øjnes alle Vegne
Og skjuler Sporet, som i Sandet stod.

Da — i det fjerne Palmekroner vinke,
Igennem Løvet aander Vindens Sus,
Og dybt i Skyggen klare Kilder blinke,
Melodisk rislende mod Bundens Grus.

Og under Stammerne, de slanke, høje,
Det friske, bløde Græs ved Bækkens Rand
Med Vederkvægelse for Sind og Øje
Til Hvile byder trætte Vandringsmand.

Du haster frem, du higer efter Freden
I Palmeskovens skyggefulde Ly.
Du glemmer, at den aldrig naaes herneden. —
Det skønne Billed svinder som en Sky.

„Fata Morganas" gyldne Drømmerige
Med Nydelsernes Fylde syntes nær.
Men Støvets Glæder med som Skygger vige.
— Ve dig — hvis Hjertets Skat du glemmer der.

Aarene svinde hurtig. Henrik og Ferdinand vare fra Drenge voksede til tyveaarige unge Mennesker, der allerede længe havde taget Undervisning i den lærde

Skole og nu vare dragne som Studenter til Universitetet. Marie og Margrethe vare seksten, Lilli fjorten Aar gammel. Paaskefesten var forbi, og den følgende Søndag skulde de tre unge Piger konfirmeres i den lille Kirke i Burgdorf.

Brødrene havde (Ferdinand rigtignok kun til Dels) tilbragt Paaskeferien i Burgdorf og glædede sig nu til at kunne være med ved den forestaaende Fest, „for vi spredes for alle fire Vinde," sagde Ferdinand.

Den gamle, smukke Skik, at Børnene blive konfirmerede paa den saakaldte „hvide Søndag", Quasimodo geniti (dette var den gamle Daabsdag, og der menes, at den har faaet sit Navn deraf, at de, som skulde døbes, vare iførte hvide Klæder) bruges endnu i Harzen. Ligeledes er det almindeligt, at de unge Piger træde frem for Alteret for at bekræfte deres Daabspagt, iførte hvide Klæder og med Myrtekrans om Hovedet. De komme jo som Kristi Brud, til hvem han i Daabens Stund har sagt: „Jeg vil trolove dig med mig til evig Tid," for nu ved Konfirmationen selv at bekræfte den hellige Pagt og give den himmelske Brudgom sit Hjertes Ja.

Alvorlige og bevægede Dage vare gaaede forud for Festen, og da nu Moderen saa de tre unge, brudeklædte Piger samlede i Kirken, bar hun dem i brændende Bøn frem for Gud. Hver af dem gav hende Grund til særlige Bekymringer og særlige Glæder.

Marie var ligesaa lidt som før smuk af Ydre og tegnede ikke til nogen Sinde at blive det; men hendes rolige, blide Ansigt kunde, naar Kærlighed og Glæde

gennemstrømmede hendes Hjerte, have et meget elskeligt Udtryk.

For hende frygtede Fru Stieg ikke; thi vel vidste hun, at Marie vilde komme til at vandre mangen tung og trang Vej; men hun var ogsaa fast overbeviist om, at Marie skulde naa frem til Maalet; thi hun kendte sin Frelser og elskede ham.

Ærlig, om end ikke altid sejrrig, kæmpede hun mod sig selv; man sporede kun liden Fremgang hos hende, og det faldt hende usigelig svært at overvinde sine Fejl, men Herren stod trofast ved hendes Side, og hun vidste, at han alene var hendes Kraft.

Margrethe var langt smukkere og rigere udviklet end hun.

Lig den slanke Lilie stod hun der ved Siden af den fattige Markblomst. Hendes rige Haar var, da hun blev rask, hurtig vokset frem igen og laa som en mørk Ramme om det noget blege Ansigt, og hendes Øjne straalede som to klare Stjerner. Hun havde erkendt sin Synd dybere og tilegnet sig Guds Naade fuldere og inderligere end de fleste i hendes Alder. Hendes Skødesynd var Egenkærlighed, og den var saa meget farligere, som den aldrig brød frem i sin usminkede Hæslighed, men skjulte sig under Kærlighedens og Selvhengivelsens skønne Skin. Faa anede, hvorledes Margrethe i alt i Grunden dybest inde søgte sig selv; men hun vidste det, og denne Erkendelse var hende ofte en bitter Braad, ja, den blev hende en uudholdelig Byrde, som hun forgæves søgte at frigøre sig for. —

Hun brugte sine rige Gaver til Gavn og Glæde

for andre, naar og hvorsomhelst der gaves hende Lejlighed dertil, og hun høstede Kærlighed og Tak til Løn derfor. Men hun væmmedes ved denne Tak og Ros, fordi hun erkendte, at en hemmelig Trang i hendes Hjerte higede derefter og egentlig kun derfor drev hende til at bringe Ofre og gøre Anstrengelser.

O, hvor bævede dette stolte Hjerte ved at se sig selv i hele sin Usselhed og i Lyset fra Guds Ord erkende, at dets Digten og Tragten gik ud paa at vinde Menneskers Yndest og Kærlighed. Margrethe havde en klar Bevidsthed om, at hun intet godt ejede eller kunde af sig selv, at alt, hvad hun gjorde, var besmittet af Synd. For at besejre sin Higen efter Menneskegunst stræbte hun at skjule, hvad der var Ros værd, saa ingen skulde faa det at vide; men atter var Fristeren der og tilhviskede hende: „Hvor du er god, hvor du mener det alvorlig!" og hun maatte være paa Vagt overfor sig selv, for at ikke just hendes Syndserkendelse og hendes Kamp skulde blive hende en ny Aarsag til Selvforgudelse. Just fordi hun for Menneskers Øjne stod saa ren og elskelig, just derfor voldte det hende bitter Smerte, at hun i Guds Øjne saa helt anderledes ud, at hun var helt gennemtrængt af Selvbevidsthed og egentlig ved alt, hvad hun foretog sig, havde en skjult Bihensigt.

Forgæves havde hun stræbt at overvinde sig selv, forgæves havde hun stridt med Gud i Bønnen, indtil hun var nær ved at tvivle om, at hun havde Lov til at tilegne sig Jesu Kristi Retfærdighed, naar hun ikke havde Kraft til at sejre over sig selv. Men

ingen fremmed anede dette stolte Hjertes Kamp; kun sine Forældre betroede hun sig til, naar hun maatte ty til Faderens Vejledning og Hjælp. For alle andre stod hun som den muntre, unge Pige, der, selv glad, spredte Glæde om sig og ret egentlig var Livet i Huset.

Helt anderledes var det med Lilli, „vor lille Rosenknop", som Brødrene spøgende kaldte hende. Hun var ingen betydelig Personlighed, men besad en naturlig Elskværdighed, der vandt alle Hjerter. Fra lille af havde hendes Hjerte været aabnet for alt godt og skønt; Mildhed og venlig Imødekommenhed var hende medfødt, og hun havde været meget let at opdrage. Faa vare de Fejl, der kom frem hos hende, og et straffende Blik fra Faderen eller et alvorligt Ord fra hendes Moder var nok til straks at faa hende til at indse, hvad der var galt, og give Slip derpaa. Med dette Barn for Øje havde man svært ved at tro, at „Menneskets Hjertes Tanke er ond fra hans Ungdom." Om Synden skjulte sig ogsaa i Lillis Hjerte, om ogsaa hun var grundfordærvet, det skulde først Fremtiden vise. Hidindtil havde hverken hun selv eller andre kunnet se noget ondt hos hende. Men hun, som aldrig var kommen til Jesus med Sorgen og Synden og Angerens bitre Taarer, hun havde heller ikke set hans Herlighed, hun havde ikke i ham fundet sin Frelser. Opdragen som hun var i en kristelig Familiekreds, hvor hun fra sin tidligste Barndom havde aandet i hellig Luft, var hele hendes Kristendom, hendes Bøn og Samliv med Gud mere noget tilvant end hendes

eget Hjertes Trang. I Dag var hun dybt bevæget og udgød mange Taarer, og hun gav i barnlig Oprigtighed Gud sit Hjertes Ja.

Men alligevel hvilede hendes Moders Blik paa hende med et Udtryk af Bekymring, og Bønnen for de unge samledes i alvorlig Kamp for dette dyrebare Barns Frelse.

„O, Lilli," tænkte hun, „du har endnu meget at lære, før du kan indgaa i Himmeriges Rige. Dit Livs blomsterstrøede Veje skulle maaske blive til Tornestier, — og du kender endnu ikke ham, der forvandler selve Torne til Roser. Men han kender dig, han har elsket dig med en evig Kærlighed, og han vil drage dig til sig i sin Naade."

Snart efter denne Højtidsdag kom Adskillelsen. Ferdinand drog til Berlin for at studere Naturvidenskab, medens Henrik, der vilde være Teolog, rejste til Halle, hvor Tholuck og Müller virkede. Margrethe skulde ogsaa forlade Præstegaarden, men hun udsatte Afrejsen indtil henimod Aarets Udgang, fordi Lægen indtrængende opfordrede hende til at blive i den rene Bjergluft, saalænge det endnu var saa mildt, saa hun kunde færdes ude og samle Kræfter; thi hun var bestandig noget skrøbelig efter sin Sygdom. Tantens Breve bleve dog mere og mere paatrængende, og tilsidst kunde Margrethe ikke mere finde noget rimeligt Paaskud til at blive i Burgdorf.

En mild Decemberdag holdt Vognen for Døren, og Margrethe kunde ikke løsrive sig fra sine kære Plejeforældre. Hun forlod Moderens Favn for at kaste sig om Faderens Hals, idet hun hulkende udbrød:

„Jeg maa blive ved at være Eders lille Pige, ogsaa i Berlin, ikke sandt!"

„Jo, altid og alle Vegne," sagde Præsten, „saa længe vi leve, er vort Hjem dit Hjem, og du maa være forvisset om, at du altid her vil finde trofast Fader- og Moderkærlighed!" —

Marie og Lilli sad allerede i Vognen for at følge med Margrethe til Banegaarden, Nolte knaldede med Pisken, og et Øjeblik efter laa den kære Præstegaard bag ved den unge Pige.

„Jeg er ikke bange for hende," sagde Præsten, „hun har en stærk Sjæl og en fast Villie."

„Men mange Prøvelser og Farer ville omringe hende i Berlin," svarede Moderen betænkelig, „og hun vil komme til at stride mangen en haard Strid; men hun er jo ikke forpligtet til at blive i Hovedstaden, hun ved, hun har et Hjem imellem vore Bjerge."

Pastor Stieg rystede paa Hovedet: „Margrethe er ikke en Pige, som vil flygte fra Striden," sagde han; „hun vil ikke selv løbe i Faren; men kommer den, vil hun kæmpe paa Liv og Død. Og hun vil opløfte sine Øjne til Bjergene, hvorfra hendes Hjælp skal komme. Hendes Hjælp kommer fra Herren, som skabte Himlen og Jorden."

Paa den menneskefomme Banegaard blev der for anden Gang taget en smertelig Afsked. Marie græd stille, Lilli var aldeles utrøstelig. Det forekom Margrethe, at der i Burgdorf ikke var en eneste, hun havde elsket højt nok, hun gik hen til Hestene og klappede dem venlig, hun betragtede vemodigt den

gamle, brøstfældige Karet, hvori hun saa mange Gange havde kørt, — da bruste Toget frem, for sidste Gang omfavnede og kyssede de unge Piger hinanden — endnu et Øjeblik, — og Margrethe var allerede langt borte.

Hun lukkede Øjnene, og den forbigangne Tid gled forbi hendes Sjæl, indtil kun et eneste var virkeligt og nærværende for hende: Dette, at hun dog var og blev forældreløs og maaske for bestandig skulde være hos den kolde, verdenskloge Tante i Berlin. Hvor ganske anderledes vilde ikke alt have set ud for hende, hvis hendes Forældre nu vare komne fra Indien for at hente deres Barn hjem til sig. Taare efter Taare trængte sig frem; men hun foldede Hænderne og sagde stille for sig selv: „Den, som sejrer, skal arve alle Ting."

Men for at lære Margrethes Liv i Berlin at kende, ville vi læse nogle Breve fra hende til hendes Plejeforældre.

Berlin den 4de Januar 18 . .

— — „For mig er der fremmed og tomt i denne store By. Der var saadan Trængsel paa Potsdamer Banegaarden, da jeg kom dertil, at jeg blev ganske ængstelig til Mode midt imellem alle disse fremmede Ansigter, til jeg endelig fik Øje paa Tantes. Hun bød mig hjertelig velkommen, og snart vare vi i hendes nærliggende Hjem. Her er meget elegant, Værelserne, Vinduerne, Dørene, — alt er meget højere end i Burgdorf. Men lige overfor os have vi et andet Hus, der ogsaa er beboet; man kan se lige ind igennem Vinduerne til hverandre, og vi maa

skynde os at rulle ned, saa snart vi have tændt Lys. Ofte kunne vi slet ikke lukke Vinduerne op for Larmen af de mange forbikørende Vogne. Jeg holder mest af at blive i min egen lille Stue. Den vender ud til Haven, som rigtignok kun er ganske lille og omgiven af høje Huse. Men der maa dog sikkert være Blomster i den om Sommeren, nogle Akasier og en Hængebirk brede nu deres afbladede Grene over Græsplænen; jeg er allerede gode Venner med dem og alle Havens øvrige Vækster, og vi sende hinanden mangen tavs, men venlig Hilsen.

Mit Værelse er det allerdejligste; jeg maa virkelig være min Tante meget taknemmelig, fordi hun har indrettet alt saa hyggelig og tænkt saa kærlig paa mig; men jeg tror aldrig, jeg kommer til at holde saa meget af hende som af dig, min hjertenskære Tante Emma. Jeg kunde saa fuldstændig lade mig lede af dig; thi jeg vidste, at alt, hvad du vilde, var rigtigt og godt. Men det er jeg ikke saa vis paa her. Tænk dig, jeg hørte forleden Dag, at man kaldte det „Overspændthed" af Fader og Moder at drage til Indien, — det var ganske vist ikke bestemt for mine Øren; men jeg kunde ikke undgaa at høre det. Det er, som havde jeg uafladelig en Modstander i min Tante, som om hun vilde fratage mig min dyreste Skat, den, hvorfor mine Forældre gav deres Liv, — min Tro. Alt er vidt forskellig fra Burgdorf. Sidste Søndag var jeg gaaet i Kirke Klokken halv ni. Jeg havde flere Gange været nede i Dagligstuen, men fik bestandig det Svar af Tjeneren: „Den naadige Frue sover endnu. Man plejer at drikke Kaffe

Klokken henimod ni, men om Søndagen først senere.“ Saa gik jeg da til den første, den bedste Kirke, og da vi sang den herlige Adventssalme: „Hvorledes skal jeg møde og favne dig, min Skat,“ da glemte jeg Berlin og alt andet uden om mig og opfyldtes aldeles af Tanken om den dyrebare Frelser og Bønnen om, at han selv vilde komme og holde sit Indtog i mit Hjerte. Da jeg kom hjem, gjorde Tante Undskyldning, fordi hun ikke havde kunnet staa saa tidlig op, at hun kunde følge mig i Kirke; men jeg mærkede nok, at hun ikke rigtig syntes om, at jeg var gaaet. Kan du tænke dig, hele den hellige Juletid har ingen (undtagen jeg), ikke en Gang Tjenestefolkene, været i Kirke, og jeg har tydelig mærket, hvorledes de holdt sig lystige over mig, fordi jeg var saa „landlig“ at ville til Gudstjeneste hver Dag. Rigtignok har jeg kun gaaet en Gang om Dagen; thi naar jeg vilde til Eftermiddagstjeneste, maatte jeg have rejst mig midt under Middagsbordet, og det, syntes jeg alligevel ikke, var ganske rigtig.

Allerede nu begynder jeg, kære Tante, at indse, hvor godt jeg har haft det hos mine Forældre og derefter hos Eder, I, som gjorde alt, for at „det ene fornødne“ skulde blive mit Livs Hovedsag. Hvor det maa være svært for de Børn, hvis Forældre ikke selv kende dette ene fornødne, ja maaske endog ville hindre deres Børn fra at faa Del deri. Vilde jeg vel have kendt vor Herre Jesus, dersom jeg havde haft Tante Hesz til Moder i Stedet for min egen søde, lille Mo'r? Og alligevel er hun saa klog. Jeg begriber ikke, at den sunde Fornuft ikke kan lære

hende, hvormeget bedre det er at forlade sig paa det evige og uforgængelige end paa jordiske og forkrænkelige Ting. Men hun kender vel intet til den Salighed, der findes i Jesus Kristus. Og jeg tror, at hun betragter min Kristendom som en Vanesag, noget tillært, som hun nok med Tiden skal vænne mig af med.

Aa, kære Tante, maatte det dog lykkes mig at bevise hende i Gerningen, at det er helligt Alvor for mig at ville være frelst. Jeg er bange for, at det vilde være ulige lettere at nøjes med en Bevisførelse i Ord alene; men det vilde heller ikke nytte, og jeg skal ikke glemme din Paamindelse, at i ni Tilfælde af ti kan en ung Pige, naar hun mener sin Tro angreben, tie stille, og kun i et behøve at forsvare den.

Hele Julen har jeg længtes efter Eder. Jeg vilde saa gerne have været samlet med Eder om Juletræet og været med til at synge vore dyrebare Lovsange til Frelserens Ære. Vi have rigtignok ogsaa haft Juletræ, et stort og prægtigt Grantræ, og I kunne tro, jeg har undersøgt det nøje for om muligt at udfinde, om det ikke skulde være vokset i Harzen. Men saa havde vi ogsaa Selskab, ikke mange, men en Del yngre Officerer, og hele Huset straalede i fuld Glans. Jeg fik mange smukke Gaver, mest Klædningsstykker. Jeg tror, at Tante finder alle de Klæder, jeg har, altfor tarvelige og gammeldags. Ikke en Gang min nye, mørkeblaa Kjole har fundet Naade for hendes Øjne, og da jeg viste hende min hvide Konfirmationsdragt og min sorte Altergangs-

kjole, sagde hun: „Hvor besynderligt! Den kan du slet ikke bruge til Selskaberne her, Barn.“ Men det vil jeg heller ikke!

I Vinter skal jeg kun tage Del i de Selskaber, som holdes hjemme hos os selv; men til næste Vinter, naar jeg bliver atten Aar, ville min Onkel og Tante indføre mig i den store Verden. Undertiden er jeg ængstelig, til andre Tider ganske nysgerrig efter at faa at vide, hvordan der ser ud. Jeg kan ikke lade være at le, naar jeg hører alle de Middage, Aftenselskaber, Baller, Teatre og Koncerter, som kaldes „Verden“, omtale som et nødvendigt Onde, man helst vilde være fri for, men af pure Hjertensgodhed og Føjelighed indordner sig under og tager Del i som i et frivilligt Martyrium. Kan du huske, kære Tante, at du en Gang har sagt: „Min Verden er mit Kokken og Vadskehus, min Kælder, Kostald og Have, der kan jeg springe og danse tilstrækkelig.“ Jeg kommer ofte til at tænke paa disse Ord, og jeg tror, at din Verden er større end disse elegante Berlinerfolks. Men nu Farvel, kære, dyrebare Tante; min Verden er her paa Jorden Burgdorf, mit Hjem er hist oppe, hvor mine Forældre bo. Men hvad er da Berlin for mig? Ikke andet end et stort Spørgsmaalstegn. Svaret kan jeg maaske give dig en anden Gang.

Din hengivne Margrethe.“

Berlin den 29de Februar 18 . .

— — „Ferdinand har gjort Visit hos Onkel og Tante og er bleven indbudt til at komme, naar han

har Lyst, saaledes hver Mandag Aften, naar her holdes aabent Hus; og han benytter sig trolig af Tilladelsen. Dog tror jeg ikke, at Tante gerne ser ham ret ofte; — hun vil helst afskære mig fra alt, hvad der minder mig om Burgdorf, i den Tro, at hvis jeg kunde bringes til at glemme dette, saa vilde jeg ogsaa glemme alt, hvad jeg har lært der. Men hun tager fejl, om ikke for andet, saa af pure Modsigelseslyst vil jeg holde saa meget des fastere ved det altsammen — dog, jeg maa jo skamme mig at tale saa letsindig og formastelig; bed for mig, kære, at Gud vil bevare min Sjæl og tage mig i sin egen Haand. Endnu er jeg dog ikke bleven sat paa nogen egentlig Prøve, skønt jeg her bliver behandlet aldeles som en voksen Dame; thi Tante siger, at baade mit Udseende og min Udvikling er langt forud for min Alder. Men alle Mennesker forekomme mig saa flove og overfladiske, og jeg tror, de mene ikke stort af, hvad de sige; ja, tænk dig blot, de lyve for hverandre. Forleden Dag kørte jeg med Tante ud paa en Formiddagsvisit, og saa sagde Tjeneren, at Fruen var ikke hjemme, skønt jeg tydelig havde set, at hun sad ved Vinuet, da vi kom. Men da jeg fortalte Tante det, blev hun slet ikke forundret derover, hun mente, at det maatte man saa tidt gøre, saadan gaar det nu en Gang til. Og jeg er vis paa, at hun gør det samme. Men siden den Tid kan jeg ikke mere have nogen rigtig Tillid til hende, thi, ikke sandt, hvis man lyver for det ene Menneske, naar det kan være til ens Fordel, vil man ogsaa i givent Tilfælde lyve for det andet.

Den, der synes mig allerkedeligst og er mig allermest imod af alle de Mennesker, jeg har lært at kende herinde, er en ung, adelig Assessor. Tante siger, han er i Besiddelse af en ualmindelig skarp Forstand og mange Kundskaber, og at han har en glimrende Løbebane for sig, ja maaske endog han kan ende som Minister, — og denne Hr. von Bruch beskæftiger sig altid meget med mig, jeg har ham ofte til Bords, og forleden Aften, da her blev danset, bad han mig om første Dans. Jeg takkede og sagde, at jeg kunde ikke danse. Han betvivlede det og forsikrede mig, at efter hans Mening var der intet, som jeg ikke kunde, — han troede mig øjensynlig ikke. Men da jeg fastholdt min Vægring, trak han Handskerne af og sagde, at saa vilde han heller ikke danse i Aften. Derpaa satte han sig ved Siden af mig for at underholde mig. Jeg ved ikke, hvorledes vi kom til at tale om Bibelen, men han erklærede med et foragteligt Smil, at intet fornuftigt Menneske for Alvor kunde tro paa, at den indeholdt den uomtvistelige Sandhed.

„Saa maa jeg bede Dem om at stryge mig af de fornuftige Menneskers Række," sagde jeg.

„Aa, om Forladelse," udbrød han noget forvirret, „der er ganske vist noget barnlig tiltalende ved denne Betragtningsmaade, men den er kun et Overgangsstandpunkt, man kunde næsten sige Udviklingens Puppehylster, hvoraf den frie Tankes skønne Sommerfugl vil udvikle sig. Videnskaben udfolder bestandig herligere sine gyldne Vinger, og overfor den kan den gamle ortodokse Bibeltro ikke mere bestaa."

„Naar kun ikke den ædle Videnskab skal faa sine Vinger forbrændte i den guddommelige Vredes Ild," svarede jeg oprørt.

„Højstærede Frøken," sagde han med sit overlegne Smil, „De kan umulig tro paa denne gamle Historie om en personlig Gud, der har skabt og endnu opholder Verden. Det er ganske vist en digterisk Skøn og ophøjet Anskuelse, men den savner alt Grundlag i Virkeligheden. Der gives et uendeligt Urstof — Altets Urkraft kunde det kaldes — som i utallige Atomer opfylder det umaadelige Rum. Ud af dette Grundstof har saa alt langsomt og gradvis udviklet sig i Løbet af Millioner og atter Millioner Aar, fra den ringeste Begyndelse voksende til det højeste. Af en Slimklump er ved Luftens Indvirkning og den mulige Berøring med et andet Legeme fremkommet en Frø. Nærmest beslægtet med Frøen er Labyrinthodonten, hvis haandlignende Fodspor man har fundet i Sandstenen, og som upaatvivlelig danner Overgangsleddet imellem disse Dyr og den højere Art, Aberne. Igennem en lang Aarrække har Aben derpaa udviklet sig til Mennesket, først rent dyrisk, saadan som vi endnu have det i Ny-Hollænderne, om hvem den berømte Gall siger, at de kun ere Mellemting mellem Mennesker og Dyr, — derpaa stadig stigende fra Trin til Trin, indtil det har naaet sit nærværende Dannelsens og Civilisationens Højdepunkt. — For en overfladisk Jagttagelse vil dette maaske synes latterligt; men et i Sandhed højsindet Menneske føler sig ikke fremmed for noget i Naturen;

han aander friere ved den Lære, at alt, hvad der lever, er beslægtet med ham selv."

Jeg var aldeles forfærdet over en saadan Formastelse; aldrig i mit Liv havde jeg set et Menneske, der, døbt i den treenige Guds Navn, vovede at nægte hans Tilværelse. Jeg rejste mig hurtig, idet jeg sagde:

„Oprindelse og Slægtskabsforhold kan man ikke strides om, Hr. Assessor, det henhører under hvert enkelt Menneskes personlige Anliggender. Dersom De foretrækker at betragte en Abe, en Frø eller en Slimklat som Deres Stamfader saa for mig gerne. Jeg er stolt af at have den almægtige Gud, Himlens og Jordens Herre, til Fader og at være skabt i hans Billede."

Dermed forlod jeg Hr. von Bruch, der blev staaende, øjensynlig noget forbløffet. Saa længe min Vrede varede, var jeg meget veltilfreds med min Opførsel og med den Tilrettevisning, jeg havde givet Gudsfornægteren; men senere har jeg dog maattet spørge mig selv, om jeg havde handlet rigtig, og om det var passende for en ung Pige at træde op paa den Maade. Jeg kender jo det alvorsfulde Ord, Kristus har sagt: „Hvo, som fornægter mig iblandt Menneskene, den vil jeg ogsaa fornægte for min Fader, som er i Himlene," men ved du, kære Tante, hvad der gør mig ganske ængstelig til Mode? — Jeg vidste straks, at jeg havde givet et godt Svar, og det glædede mig, at jeg havde fundet det rette Ord til dette Menneske, — det glædede mig for min egen Skyld, ikke for Sagens. „Dig vil han da i

hvert Fald ikke regne til de dumme," tilhviskede Forfængeligheden mig, — kan jeg da aldrig blive fri for disse bestæmmende Bagtanker?

Senere har Hr. von Bruch meddelt Tante vor Samtale, — Ferdinand hørte det, — og hun sagde: „Ja, det er et farligt Pigebarn! Forstand mangler hun ikke; men den trænger til at ledes ind paa den rigtige Vej. Men De maa ikke tage saa haardt fat, derved opnaar De kun at skræmme hende. Lidt efter lidt ville vi søge at frigøre hende fra de gamle Forestillinger og føre hende ind i nye, mere virkelige Kredse."

Ferdinand beder mig endelig beholde alle mine gamle Forestillinger. Han kan ikke udstaa Hr. von Bruch.

Men Ferdinand selv ligger mig meget paa Sinde. Han har i den sidste Tid været saa bleg og alvorlig, at jeg hver Gang, han er kommen herhen, har modtaget ham med den Hilsen: „Hvad er det, Fernando? Saa mørk og bleg; — bringer du Sorgens Bud?"

Endelig har han nu tilstaaet, hvad det er, som har trykket ham. Han er ikke glad i sin Gerning; hans Studium tilfredsstiller ham ikke. Jeg tror, at fordi Naturvidenskaben paa saa mange Punkter synes at stride mod Guds Ord og at ville gøre dette til Løgn, kan han ikke komme tilrette med den. Trængte han først for Alvor ind i dens Dybder, saa vilde han vel finde den rette Løsning paa alle disse Gaader, men paa Overfladen kan det nok se ud, som om Naturens og Bibelens Aabenbaring ere

hinanden modstridende, især naar vantro Lærere udlægge dem begge for de stakkels Studenter paa samme Maade, som Hr. von Bruch forleden Aften udlagde den for mig. Ferdinand har imidlertid i Burgdorf lært at kende og elske sin Herre, saa han ikke saadan uden videre lader ham fare, men meget mere er tilbøjelig til at overgive sig *helt* til ham og studere Teologi. Det gør mig paa den ene Side ondt, at han ikke holder fast ved sin en Gang tagne Bestemmelse, medens jeg paa den anden Side ikke kan andet end glæde mig over hans forandrede Livsvej; Ferdinands varme Hjerte kan kun fyldes af den herlige og salige Videnskab om Gud.

Hans Forældre ere som sædvanlig fuldstændig enige med ham, denne Gang maaske endog mere end ellers, idet de mene, at Teologien er et langt bedre Levebrød end Naturvidenskaben. — Aa ja, naar man tager sig sit Embede saa let som hans Fader, der af Kedsomhed hver Dag maa have Kortene frem! Ferdinand skriver selv til eder en af Dagene; glæd ham nu med snarlig Gensvar.

I Forgaars havde jeg en fornøjelig Udflugt. Jeg bad Tante saa længe, til hun gav mig Lov til at gaa med Pigen hen paa det ugentlige Marked paa den Betingelse, at jeg i det højeste bragte nogle Blomster med hjem. Vi besøgte Gensdarmtorvet, en stor, aaben Plads midt imellem to Kirker. Til højre og venstre Guds Ord; Verdenslivet i fuldt Flor i Midten!

Dels i Boder og dels ved aabne Borde samledes Folk i Skarevis om disse Bygninger for at falbyde

deres forskellige Varer. Her Koner med store Kurve fulde af Fisk, hist hele Rækker af Kødudsalg, andre Steder Æg, Smør, Grøntsager og de skønneste Blomster. Man skulde tro, det var midt om Sommeren, hvis ikke de høje Priser bestandig havde erindret os om, at vi ere endnu i Februar. Det hele smukke, livlige Billede, disse uhyre Forraad af Levnedsmidler, omgivne af Købere og Købersker, der valgte og vragede og afsluttede Handler, gav en Forestilling om, hvad Berlin forbruger i Løbet af en eneste Dag! — Men jeg kan godt lide saadant et Marked, jeg har aldrig før set noget lignende.

Medens jeg drev omkring der, kom Ferdinand, og vi fulgtes ad. For første Gang, siden jeg kom til Berlin, var jeg ganske ene med ham. Vi talte meget om Burgdorf, og Ferdinand fortalte mig tilsidst, at Hr. von Bruch fornylig i en Kreds af Venner havde udtalt, at jeg skulde blive hans Hustru, jeg og ingen anden. Med Glasset i Haanden havde han udbragt min Skaal og drukket den med de Ord: „Min skal hun blive.“ Sig mig, Tante, hvad synes du om det? Hvorledes kan en Mand behandle en Kvinde, han har Agtelse for, paa den Maade? Og dersom han ikke har Agtelse for hende, hvorledes kan han da begære hende til Hustru?

Nu har du vel en Forestilling om, hvorledes Menneskene her ere! — Dersom det var rigtigt, vilde vi foragte dem; nu nøjes vi med mangen hjertelig Latter over dem. Thi deres Gøren og Laden er virkelig baade latterlig og foragtelig. Hvor rigt og herligt var ikke Faders og Moders Liv imod dette?

Her hører jeg aldrig et Ord om Hedningerne eller om Missionen. Kort efter mit Sammenstød med Hr. von Bruch underrettede Tante mig om, at det i godt Selskab aldeles ikke er passende at tale om Gud, og at religiøse Samtaler ere banlyste fra alle dannede Kredse, fordi de altid fremkalde Meningsforskelligheder.

Nu vel, jeg skal ikke oftere begynde derpaa; men det falder saa naturligt at henføre de jordiske Ting til de himmelske, at det ofte kommer ganske uforvarende.

Jeg vilde saa gerne nogle Dage til Burgdorf til Sommer, men jeg kan ikke faa Lov af Tante; derimod har hun bestemt, at vi ville tilbringe flere Maaneder ved det lille Badested Wittekind i Nærheden af Halle.

Wittekind — nu ja, det fremkalder da i det mindste skønne Fortidsminder.

Gud bevare eder alle! Bed for mig, kære Tante, at jeg maa blive min Herre Jesus tro baade i mit Hjerte og i mit Liv.

Din Margrethe."

Wittekind den 12. August 18..

— — „Her er vidunderlig dejligt. Vi have snart været her i fem Uger, og jeg haaber, vi skulle blive her længe endnu. Tænk dig en langagtig, henrivende Dalstrækning, paa den ene Side begrænset af et Højdedrag, forskønnet ved Terrasser og Haveanlæg, og fra hvis Top man har en herlig Udsigt, paa den anden Side afsluttet af lavere Bjerge, som lige til

Toppen dækkes af den skyggefulde Kurpark, medens selve Dalen ligesom Bjergenes Fod er overstrøet med nydelige, smaa Schweizerhuse, saa har du Billedet af det endnu næsten ubekendte Badested Wittekind.

Stille og majestætisk glider Saalefloden forbi Nabolandsbyen, det smukke Giebichenstein; mægtige Ridderborge have fordum spejlet sig i disse dybe, klare Vande, der nu, blinkende i Sollyset, skvulpe med sagte Længselssuk om Giebichensteiner Ruinens Fod.

Forbi smukke Villaer og gamle Herresæder fører Vejen omtrent en halv Mils Vej længere fremme til Halle, og ad denne Vej har jeg vandret, her har jeg gjort et kosteligt Fund. Men lad mig give dig en ordentlig Beretning derom.

En Mandag Eftermiddag var jeg paa min Spadseretur naaet lige til Byens Port, da jeg hørte Klokkerne ringe fra en lille, tæt indenfor Porten beliggende Kirke. Nærmere og nærmere droges jeg af de klare, kaldende Toner, indtil jeg stod foran Kirkegaarden, der med sin Fylde af Grønt og Blomster sluttede sig om Guds Hus med Kærlighedens Favntag. Paa en tarvelig, sort Plade over Kirkegaardsporten læste jeg den Indskrift: „Aabner Retfærdighedens Porte, at jeg kan gaa ind.“ Hvor skulde man kunne modstaa en saadan Indbydelse? Jeg fulgte de faa, der endnu, efter at Klokkeklangen var forstummet, med hurtige Skridt hastede henimod Kirken. Hvor var der hyggeligt og hjemligt indenfor disse Mure, hvor mange Bønner maatte ikke

være opsendte her, hvor Bønnens Fred aandede en i Møde.

Ganske stille søgte jeg mig en Plads og sang fra min ubemærkede Krog af hele mit Hjerte den gamle, skønne Salme: „Op, I Kristne! rusker eder!" Præsten, en høj, kraftig Skikkelse, betraadte Prædikestolen, og af hans Indledningsord mærkede jeg straks, at vi her vare samlede til Missionsmøde.

Hans Tekst var: „Jesus af Nazareth, Jødernes Konge," og ud fra den rettede han det Spørgsmal til os: „Denne Jesus, er han ogsaa din Konge? Vil du i Troskab og Lydighed tjene ham med alle dine Evner og Kræfter, baade til Sjæl og Legeme?" Andet kan jeg ikke fortælle om denne Prædiken, kære Tante; men for mig er det, som begyndte med den et nyt Afsnit af mit Liv. I mere end en Henseende kan jeg nu sige: „Det gamle er forbigangent, se, alt er blevet nyt." Men misforstaa mig ikke, som om jeg skulde mene, at jeg fra nu af har aflagt alle de gamle Synder og er bleven et helt nyt Menneske.

Det blev efterhaanden ganske mørkt i Kirken, Alterlysene bleve tændte, og jeg saa intet andet end Alterets Kors med Frelserens Billede, jeg hørte intet andet end Præstens atter og atter gentagne Spørgsmaal: Denne Jesus — er han ogsaa din Konge? Da Gudstjenesten var forbi, og jeg forlod Kirken, var det for mig, som om Aar vare henrundne, siden jeg gik derind; saa ganske anderledes saa alt ud. Siden da har jeg hver Søndag valfartet til denne Kirke, og naar jeg mindes det Sandheds Vidnesbyrd, jeg

hørte der, naar jeg tænker tilbage paa de dyrebare Timer, jeg har tilbragt der, maa jeg udraabe med Psalmisten: „Min Sjæl, lov Herren og glem ikke alle hans Velgerninger."

Henrik kommer ogsaa ofte i Kirke der; jeg tror, han er vokset meget i aandelig Henseende. Men han er saa tavs og indesluttet. Det er for mig, som om han og Ferdinand hørte sammen og maa være sammen for at udfylde hinanden.

Jeg har ogsaa sammen med Henrik besøgt Frankes store Stiftelse — alle disse Bygninger, hele Rækker af Gader, har Troen opført. Er da ikke denne Tro en verdensbesejrende Magt? Over Indgangsportalen staar den Indskrift:

Fremmede, alt, hvad du ser,
Bygget og baaret af Tro,
Vidner om Stifterens Aand,
Kærlighedsofferets Kraft.

Hvert Vindue i alle disse Bygninger synes at tilraabe mig: „Dersom du kunde tro!" Hver eneste Dør var for mig betegnet med et: „Alle Ting ere mulige for den, som tror." Og paa Hovedbygningens Forside ser man mellem to opadflyvende Ørne i gyldne Bogstaver den Forjættelse: „De, som forvente Herren, skulle forny deres Kraft, de skulle opfare med Vinger som Ørnene." Kære Tante, lad mig se hen til dette Værk, hver Gang jeg bliver utaalmodig og forsagt, hver Gang jeg søger mit eget og gaar mine egne Veje i Stedet for at være stille og bie paa Herren; lad mig læse denne Indskrift om

og om igen, indtil den har præget sig uudsletteligt i mit Hjerte, saa jeg kan den ikke blot uden-, men ogsaa indenad.

Ja, du kære, der siges, at Halle er omgivet af Kulrøg, men ingen Steder har jeg indaandet renere Himmelluft end her. Wittekind er en Dalby; men jeg bor som paa et højt Bjerg med vide Udsigter, og det, som før var stort for mig, ser her saa uendelig smaat og ubetydeligt ud. Jeg er i denne Tid bleven mange Aar ældre, — men jeg er meget lykkelig.

Din trofaste Margrethe."

Berlin den 10. Novbr. 18..

„Min kære Tante!

Det er ikke saa let, naar man har været paa Bjergenes Højder med de vide Udsigter, hvor man aandede dybt og frit i den rene, styrkende Luft, saa atter at maatte ned. — Hverdagslivet „paa det jævne" forekommer en saa indskrænket og ensformigt. Vi have allerede længe været i Berlin, — men jeg gruer for den kommende Vinter — nu mere end nogensinde. Men der skal ogsaa ske saa meget om mig og med mig. Tante vil gerne have mig forlovet, for at jeg ved uopløselige Baand skal være knyttet til denne Verden — til hendes Verden i al Fald. Hør en Gang det flygtige Udkast til vore Planer for næste Maaned. Vi skulle meget ofte i Operaen, naturligvis kun høre gode klassiske Værker for min Uddannelses Skyld. Vi ville tage Del i saa mange Selskaber og Baller som mulig, for at jeg kan lære i enhver Hen-

seende at opføre mig passende: „Du besidder en medfødt, naturlig Takt," siger Tante, „men den rette selskabelige Tone erhverves kun ved Øvelse." Desuden ere vi indtraadte i en Forening, som har gjort „Fornøjelser" til sin Livsopgave, og som samles hver Maaned for at opfinde og fremstille levende Billeder, danse, spille Komedie og andet lignende.

Til Indledningshøjtideligheden for dette „Selskab for de uskyldige Fornøjelser" skulde jeg have digtet et Program eller en lille Komedie; men jeg forsikrer dig, det var mig aldeles umuligt. Hvad jeg havde at sige, vilde sikkert i Selskabets Øren haft en ubehagelig, skurrende Klang.

Jeg har ofte mødt Opfordringer til at „forherlige denne eller hin Fest med min Digtekunst." Tante Hesz har læst en Del af, hvad jeg har skrevet, og finder det meget smukt. Hun vil gerne ogsaa paa denne Maade have Ære af sin Søsterdatter, derfor giver hun ofte paa mine Vegne Løfter, som jeg ikke har kunnet indfri, og derover er hun bleven vred.

Hvad skal jeg gøre, kære Tante; jeg vilde saa gerne opfylde hendes Ønske, men du ved ikke, hvorledes det gaar til her. Hvert Ord, jeg har skrevet, er bleven omtalt og lovpriist, indtil jeg for Bæmmelse næppe mere kendes ved mit stakkels, uskyldige Arbejde, og det af Mennesker, som sige: „Henrivende, uforligneligt! — Hvilke Vers, de ere som Musik, hvilken Skønhed og Aandrighed. Sangguden er deres Fader, Skønhedens Gudinde deres Moder, og Visdommens guddommelige Fylde aabenbarer sig igennem disse Strofer," medens de dumme Mennesker

bagefter more sig over den indbildte, lille Nar, der har taget for Alvor deres Lovtaler over hendes Smørerier, som nærmest ere i Familie med Sko- og Vognsmørelse.

Jeg kender tilstrækkelig til Nutidens unge Herrer i hvide Glacéhansker til at vide, at de ere alt andet end fine og udsøgte i deres Udtryk, naar de have vendt en Ryggen. Dersom jeg, som alle forsikre mig, har faaet Gaver i denne Retning, vil jeg ogsaa gerne bruge dem, naar og hvorsomhelst jeg kan glæde andre derved. Jeg vil skrive og spille med i den Slags Komedier, som vi opførte som Børn paa din Fødselsdag, og hvortil vi holdt Prøver i Præstegaardens Kostald. Men kun ikke i disse Omgivelser, som, trods deres Højdepunkt af Aandsdannelse ikke have Spor af Aandens Sans, for hvad der virkelig er højt og ophøjet. For ikke længe siden var jeg med Tante i Teatret. I første Øjeblik blev jeg som blændet og fortumlet af det straalende Lyshav, de glimrende Dragter og de prægtige Omgivelser i den store Teaterbygning. Men det varede ikke længe, før jeg glemte at lægge Mærke til Stykket, der spilledes, og kun havde Øje for de stakkels, unge Kvinder, der sang og dansede hist ovre paa Scenen, maaske med blødende Hjerter, hvis Læber maatte le, medens Sorg og Sjælekval maaske sønderrev deres Indre; hvem ved, hvormange af dem der har en gammel, syg og fattig Fader eller Moder, for hvis Skyld de søge at tjene Penge paa denne Maade. Og hvem ved, hvormange af dem der i en endnu dybere Elendighed søge deres Ære og Ros, deres Livs Lykke i at blive

fremkaldte og tiljublede af denne ligegyldige Tilskuerskare. Jeg kunde ikke lade være at græde ved Tanken om disse ulykkelige, unge Piger til stor Tilfredsstillelse for min Tante, som troede, at det var Stykket, der havde gjort saa dybt Indtryk paa mig. Da jeg senere fortalte hende, hvad jeg havde tænkt paa, vendte hun sig fra mig med et foragteligt Skuldertræk; — vilde hun dog blot opgive mig paa dette Punkt! Jeg er saa ensom og ulykkelig her i alle disse Selskaber; havde jeg blot Ferdinand her, han vilde vist ikke befinde sig vel her, men for mig vilde han dog være som en Hilsen fra Hjemmet. — Men han er langt borte i Tübingen.

O, bed for mig, at jeg ikke skal glemme mit Hjem og Faderhuset hist oppe. Der er en virkelig djævelsk Forførelsens Magt i al denne Forfængelighed; man kommer uvilkaarlig til at anvende Tid og Tanker derpaa mere, end man selv vil og ret er. Dersom det var gjort med de Par Timer, man skal bære al denne Pragt, men forud for hvert Selskab gaar en Vælgen og Vragen, en Prøven og Forkasten, saa jeg er nærved at tro, at jeg tilsidst, hvis jeg skal blive her, kommer til at sætte mere Pris paa min Syjomfru og Modehandlerinde end paa min Præst og Sjæleførger. Tankerne optages og spredes af disse dagelange Forberedelser; ja — bed – bed for din

hengivne Margrethe."

Berlin den 15. Januar 18. . .

„Min kære Onkel!

I Dag kommer jeg til dig i stor Nød for at

bede dig om Raad og Hjælp. Naar jeg nu blot ordentlig og fornuftig kan sige dig alt, hvad der piner og trykker mig. — Kunde jeg blot sidde ved Siden af dig i den kære, grønne Stue, hvor du har talt saa mange gode Ord til mig, saa vilde jeg ganske anderledes kunne udtale mig. Du ved vel af de Breve, jeg har skrevet til Tante, at jeg nu skal leve, ja egentlig allerede lever i en Hvirvel af Fornøjelser; nu vilde jeg saa gerne vide, om jeg, under den Forudsætning, at alt dette ikke kan skade min Sjæls Frelse, tør være med dertil, fordi min Onkel og Tante Hesz saa inderlig ønske det? De vide, hvor meget jeg har derimod, men de mene at handle med mit sande Vel for Øje ved at tvinge mig til at være med. Og at dette sker af og som oftest ogsaa i Kærlighed, det afvæbner mig. Men denne saakaldte „Verden" har tillige en forfærdelig Magt, ogsaa over det Hjerte, der virkelig vil høre Gud Herren til. Før lo jeg den ud, idet jeg tænkte: „Dig skal den ikke faa Magt over, dertil er den altfor ussel;" men, kære Onkel, vel har jeg funden den endnu daarligere, end jeg havde tænkt, men paa samme Tid saa helt anderledes. Forrige Vinter satte jeg mig paa den høje Hest og gjorde mig en Fornøjelse af at være anderledes end de andre. I Aar er jeg angst, o, saa angst.

Al denne Herlighed og Smiger er mig for stærk, jeg foragter den, og alligevel finder jeg Nydelse i den. Du vil næppe genkende din stærke Margrethe, saa ynkelig som det nu staar til med mig. Jeg undrager mig disse Glæder, saa vidt jeg kan; thi de

give mig ikke nogen virkelig Tilfredsstillelse; men alligevel ere mine stille Timer mig ikke mere saa kære som for. Selv naar jeg er alene, ere mine Tanker adspredte og farer baade hid og did, medens Fristeren tilhvisker mig: „Du tager det ogsaa altfor strengt. Skulde Gud virkelig have noget imod disse i og for sig uskyldige Ting?" Og det værste ved det hele er, at Farisæeren i mig rejser Hovedet og siger: „Jeg takker dig, Gud, at jeg ikke er som de andre. Jeg kunde glimre imellem dem, men min alvorlige Gudsfrygt holder mig tilbage." Hjertenskære Onkel, det er det forfærdeligste af det altsammen. Intet at eje uden bundløst Hovmod og saa endda tro om sig selv, at man er bedre end de andre, som ikke vide, fordi ingen har sagt dem, hvad trofaste Forældre og Lærere have givet dem Indblik i.

Og saa, i samme Øjeblik, som jeg ser mig selv i hele min Nøgenhed, saa tænker jeg: „Hvad Ret har jeg til at ville synes bedre end disse. Lad mig hellere gøre alting med som de, jeg er jo i Grunden værre end nogen af dem."

Saa kommer Onkel og Tante; de ønske og befale, at jeg skal være med, — og jeg adlyder, — jeg morer mig, bliver adspredt paany, bliver fejret, — aa, kunde jeg dog blive fri for altid at mærke denne Hyldest! — og saa er jeg midt i Sjælekampen igen, midt i det samme angstfulde Spørgsmaal: „Er det Synd for dig i det hele taget at være med til dette?" — Hjælp mig, giv mig Svar herpaa, kære, kære Onkel.

For kort Tid siden var jeg paa Bal. Jeg havde

i en Bog læst, at de unge Piger der samles som en yndefuld Blomsterskare. Jeg plejer dog ellers at have en levende Indbildningskraft; men jeg kunde virkelig ikke faa Øje for andet end pyntede Fruer og Frøkener, som nøje undersøgte hverandre for at afgøre, hvem der var rigest og mest smagfuldt klædt. Og da saa Musikken begyndte, ilede Herrerne os i Møde, o hvilken Nedværdigelse for en Kvinde at skulle lade sig udvælge og omslutte af den første, den bedste, hvis Navn man blot flygtigt har hørt!

Og pludselig, allerbedst som vi dansede, saa jeg i Aanden Billedet af en Afgudsfest. De festligklædte Herrer og Damer forvandledes til lutter Hinduer, Dansemusikken blev til en afskyelig Hylen, og jeg saa min Fader ved min Side, pegende som den Gang paa den ophidsede Mængde, idet han sagde: „Se, Margrethe, alle disse stakkels Mennesker kende slet intet til vor Herre Jesus.“ Jeg saa mig om, og alle disse Skikkelser, der drejede sig rundt og rundt, forekom mig som afsindige. I det samme hørte jeg en Stemme — den tilhørte en ung Pige, som vendte tilbage til sin Plads, aandeløs og ophedet efter en vild Galopade — udbryde: „Jeg kunde ikke tænke mig nogen skønnere Død end saaledes, midt i den højeste Livsglæde, at fare smertefrit i en hvirvlende Dans bort fra denne Jord.“

Det gøs i mig, som om Guds hellige Nidkærheds Lyn øjeblikkelig maatte ramme hende — hvor er dog hans ubegribelige Langmodighed til Frelse for os!

Men i næste Nu saa jeg mig selv i den lille Landsbykirke, hvor jeg er konfirmeret; knælende ved

Alteret hørte jeg din alvorsfulde Stemme udtale det Bibelsprog, du gav mig med ud i Livet: „Jeg vil trolove dig med mig til evig Tid; og jeg vil trolove dig med mig i Retfærdighed og i Ret og i Miskundhed og i Barmhjertighed.“ Kære Onkel, naar Kristus nu vilde komme for at hente sin Brud, vilde han da være tilfreds med at finde hende i en Balsal?

Det var en skrækkelig Aften, denne Balaften, og dog salig tilsidst; thi jeg kunde igen bede ret af Dybsens Nød og derefter smage og se, at Herren er god. Men sig mig nu kun dette ene: Kan jeg, tør jeg være med til alt, hvad Onkel og Tante her ønske, at jeg skal deltage i; eller har jeg Lov til at sætte mig imod deres Villie i denne Retning?

Jeg ønsker ikke ved Overtrædelse af det fjerde Bud at gaa af Vejen for en Fristelse! — jeg ved ikke, om du kan forstaa mig; mit Brev er vist ligesaa forvirret som mit Hjerte og mit Hoved.

Hvor var jeg lykkelig i Sommer i Wittekind; dog tror jeg ikke, at jeg gennemlevede den Tid der forgæves. Gud vil jo ogsaa hjælpe mig igennem denne Vinter; og hjælp du mig, bær mig som et Barn paa Bønnens Arme, og styrk mig med dit Raad.

Din hengivne Margrethe.“

Burgdorf den 18. Januar 18..

Du gør Ret i, min kære Margrethe, at se dig om efter den Hjælp, du saa haardt trænger til. Jeg vil ogsaa straks besvare dit Brev, da jeg vel kan

tænke mig, at du længes efter at høre min Mening. Og jeg maa tilstaa, at jeg forlængst har forudsat, at du i den ejendommelige og vanskelige Stilling, hvori vor Gud har ført dig ind, vilde komme til at spejde efter en Frelsens Stjerne, der kunde opklare dit Mørke. Og skont jeg visselig ikke vil unddrage dig mit faderlige Raad, vil jeg dog først og fremmest henvise dig til det Guds Ord, om hvilket der ikke for intet staar skrevet, at det er „en Lygte for vor Fod og et Lys paa vor Sti". Ikke sandt, min Datter, du har nu erfaret, at det er, som jeg sagde dig ved Afskeden: „Verden ser en Del anderledes ud paa Frastand end i Nærheden." Naar man, som du nu i adskillige Aar her ude hos os, har levet det stille, rolige Landliv, hvor hver Dag begyndes og sluttes med Bøn, hvor Arbejdet glider let som Vandet over Mollehjulet, hvor man søger Forfriskning i Naturens rene Skønhed og Kunstens mest uskyldige Frembringelser og kun omgives af ligesindede og samstemmende Sjæle — ja, saa gør man sig ganske fejlagtige Forestillinger om det Liv, der i alle Maader er saa forskelligt fra ens eget, og man forstaar ikke straks, naar man drages ind deri, at bedømme det efter den rette Maalestok. Først og fremmest maa du ikke mene, at Verdsligheden indskrænker sig til Teaterbesøg, til at deltage i alle Slags Fornøjelser eller til at komme til Geheimeraader, hvor man slutter Aftenen med Dans, — ak nej, Verden skjuler sig i tusinde andre Forklædninger. Naar jeg forbigaar alle de selskabelige Fornøjelser, saa lad mig blot erindre dig om de Bøger,

der ville blive givne dig i Haanden, om Tonen i de Samtaler, du hører paa og maa deltage i. Her vil overalt Apostlens Ord komme til Anvendelse: „Skikker eder ikke lige med denne Verden.“ Og det vil blive en troende Kvindes Opgave i alle Forhold at bede om den skærpede Samvittighed og den aarvaagne Erkendelse af, hvad der hører „denne Verden“ til, og hvorledes hun har at forholde sig overfor den.

Dette sidste er imidlertid ikke saa let at afgøre, som du maaske tænker dig. Du faar nu at fornemme, at det ikke altid gaar saa ligefrem, som man forestiller sig. Naar Onkel og Tante f. Eks. ere indbudne til Familiebal og du med, medens du, naar du tænker paa de stakkels Hedninger i Indien, som med deres ugudelige Danse have voldet dine Forældre usigelig Hjertesorg, faar Taarer i Øjnene og taber al Lyst selv til at forsøge paa at danse. Hvad har du saa at gøre? — Bede om Tilladelse til at blive hjemme? — Ja, for mig gerne. — Men naar nu Tante kommer og siger: „Du taabelige Pigebarn, du skal ikke have Lov at sidde her ene hjemme og ruge over dine overspændte Fantasier. Du skal med, du vil snart lære at finde Glæde i vore uskyldige Fornøjelser og faa Smag for at tage Del i dem. Desuden, hvad vil den og den sige, hvis du ikke kommer!“ Ja, saa bliver der ikke andet for dig at gøre end at blive nødt til at tage med.

Naturligvis vil det altid være bedst, i hvert Fald at stræbe efter saa ofte som mulig at holde sig borte fra det, som Hjertet vender sig fra blot ved at høre

det nævne. Men hvor bliver det gjort en saa let som hin unge Pige, der lige var bleven konfirmeret og elskede sin Frelser med den første Kærligheds Varme. Hendes Fader, der saa paa denne Verdens Glæder med et friere Blik end godt var, sagde en Dag ved Middagsbordet: „Hør, Hedvig, vil du ikke med i Teatret i Aften, der gives „Røverne" af Schiller?" Da styrtede Taarerne ned ad Hedvigs Kinder, og hendes Fader sagde: „Ja, ja, har du ikke Lyst, saa blive vi ganske rolig hjemme."

Dette fortæller jeg dig ikke for at anbefale dig at gribe til Taarernes Forsvarsvaaben; men det kunde vist heller ikke falde dig ind, kære Barn; kun vilde jeg prise dig lykkelig, om du ved et enfoldigt Ord, et sanddru Udtryk kunde blive befriet fra at deltage i det, som er din Sjæls Inderste imod.

Men skulde du komme i det Tilfælde, at din Vægring vilde blive en Synd imod det fjerde Bud — thi dine kære Slægtninge maa dog, saa længe du er hos dem, betragtes som værende dig i Forældres Sted, saa gaa kun frimodig derhen, hvor de føre dig, og ihukom det Ord: „Du tør gaa alle Vegne, hvor du kan bede Jesus om at være med;" og Jesus vil ikke dadle dig, naar han træffer dig paa Steder, hvor du først i Sandhed og Oprigtighed har bedet om hans Nærværelse.

Jeg antager dog ikke, at dine Slægtninge ville tvinge dig til at deltage i de allermest afgjort verdslige Forlystelser, naar du aabent og bestemt har udtalt dig imod dem. Hertil regner jeg Maskerade-

baller og denne uafladelige Løben til Teatret, fordi man derved forsynder sig imod de stakkels Skuespillere, Sangere og Sangerinder, der ved deres Livsgerning forhindres fra at leve et virkeligt Kristenliv. Forvrigt kan jeg ikke give dig Forskrifter med Hensyn til hvert enkelt Tilfælde, men maa henvise dig til at bede vor Gud og Frelser om Visdom til at se, hvorledes du hver Gang har at forholde dig. „For Gud ere alle Ting mulige," har en erfaren Sjælesørger sagt; „han, som kunde bevare Daniels tre Venner i den gloende Ovn, kan ogsaa bevare den unge Kvinde, der ikke vil være en Træl af Verden, for Besmittelse selv i de mest forpestede Omgivelser. Han, som drog Noah igennem Syndflodens Vande, der bragte Undergangens Ødelæggelse over den ganske Verden, til Ararats frelsende Højder, han kan endnu, og han har mange Gange virkelig gjort det, føre de ængstede Sjæle frelste hen over Syndens Dybder." — Hvil i den faste Forvisning, kære Margrethe, saa skal du ikke blive beskæmmet. Kæmp fremfor alt for, at dit Hjerte kan blive befæstet imod alle Fristelser. Og forsøm i Særdeleshed ikke altid paany at lade dit Hjerte rense af Gud, naar som helst Verdenskærligheden har trængt sig derind. I stakkels Berlinere kunne jo blot ved at færdes paa Gaderne, ved alt, hvad I der faa at høre og se, staa Fare for at miste den Sjælefred, I have vundet ved at mødes med Gud i hans Hus eller i Hjemmets stille Timer. Jeg kan godt forstaa, hvor svært det maa være for dig, stakkels Barn, som desuden i det selskabelige Liv be-

ſtandig kommer i Berøring med Verden. Og dog bliver den tungeſte Kamp den, du maa kæmpe imod dit eget Hjertes Stolthed og Hovmod. Du friſtes vel til at ſpørge: „Hvorfor ſkal netop jeg igennem ſaa mange baade ydre og indre Trængsler?“ Ja, hvorfor, mit Barn, hvorfor? — Fordi du ikke endnu er hjemme, men paa Vejen; fordi du ſkal lære dig ſelv at kende i al din Svaghed og Usſelhed, fordi du ſkal frem for Lyſet og ſe dig ſelv lige ind i alle de ſkjulte Hjertets Dybder, ſom før vare indhyllede i Mørke, ſaa du kan blive renſet og helliggjort. Fordi du ſkal kende Verden og Verdens Fyrſte ſom din Fjende og blive iført Guds fulde Ruſtning, blive din Frelſer, Jeſus Kriſtus, lig hernede, ham, for hvem Jordelivet var en uophørlig Kamp, ſaa at du ogſaa kan blive ham lig i hans Ophøjelſe og Herlighed. Derfor er Striden dig ſaa haard her paa Jorden, for at du ikke ſkal være lykkelig ved at være her, ſaa du blev ulykkelig, naar du kaldtes herfra; for at du ikke med dit Hjertes Kærlighed ſkal knyttes til, hvad der hører denne Verden til, men tragte efter det, ſom er oventil, Jeſus og hans Retfærdighed. Vær kun frimodig og trofaſt i Kampen; „den, ſom ſejrer, ſkal arve alle Ting.“

Du ved, du, vor kære Datter, at vi daglig bede for dig, og vi have den Fortrøſtning, at Gud Herren, ſom ſelv har aabenbaret ſig for dig og vidnet i dig ved ſin Aand, at du er hans, han kan ikke forlade dig, han vil føre dig uſkadt gennem denne Tids Lidelſer til hin Herlighedens Stad med de gyldne

Gader, hvor der ikke mere, hverken i os eller om os er en „Verden", som skal besejres.

Gud give kun, at vi vare naaede saa vidt.

Din trofaste Sjæleſørger og Onkel
W. Stieg.

Berlin den 25. Januar 18..

— — „Endelig, endelig skal jeg da se eder igen, aa, hvor jeg glæder mig. I hele to Aar har jeg nu ikke set dig, du hjertenskære Tante Emma, ind i dine elskede, trofaste Øjne. Og Henrik og Ferdinand komme ogsaa hjem! Saa har du da en Gang igen hele din Flok samlet om dig. Naar vi kun ikke skulle gøre dig det altfor broget. „Smaa Børn, smaa Sorger; store Børn, store Sorger," hedder det jo!

Og du kan tænke dig, Tante Hesz har virkelig givet mig Rejsetilladelse paa ubestemt Tid. Jeg tror, hun er træt af sine frugtesløse Bestræbelser og har opgivet Haabet om at faa mig gjort til et Verdensbarn; hun vil maaske siet ikke en Gang gøre Vanskeligheder, hvis jeg bliver hos eder for bestandig, hun kan jo alligevel ikke glimre med mig i sin Kreds, det lærte hun altfor godt af forrige Vinters Erfaringer.

„Ja," skal Hr. von Bruch have sagt med et Suk, „og det værste er, at det hele kommer af pure Egensind. Hun vil ikke. Dersom hun kun vilde, kunde hun blive Ballernes og Hjerternes Dronning."

Det er nu i hvert Fald temmelig meget sagt, finder jeg, og Hr. von Bruch udtalte derved kun sit eget personlige Indtryk; men det gør mig alligevel ondt, at man ikke ser nogen anden og bedre Bevæggrund til min Adfærd end Egensind — Gud give, det ikke maa være min egen Skyld.

I Gaar sagde Tante til mig: „Jeg kan ikke skjule for dig, mit Barn, at du har beredt mig megen Skuffelse."

Jeg fik Taarer i Øjnene. Jeg vilde saa nødig gengælde alt det gode, hun har villet gøre mig, med Utaknemlighed, og min Samvittighed siger mig, at der var mangt og meget, hvor jeg uden Skade for mit Kristenliv kunde have optraadt paa en helt anden Maade.

„Det var jo for en Del min egen Skyld," vedblev Tante, „hvorfor vilde jeg igen indlade mig paa forfængelige Forhaabninger? Mine Erfaringer med Hensyn til min Søster, din Moder, burde have forudsagt mig, hvorledes det vilde gaa. Jeg aabnede mit Hus for hende, men hun foretrak at være hos denne Pastorinde Stieg og af pure Sværmeri og Overspændthed at gifte sig med en Missionær. — Nu ja, hun kom til at føre et elendigt Liv og fik en elendig Død, — den Stakkel!"

Ved disse Ord tørredes Taarerne hurtig af mine Øjne; vil nogen gøre mig vred, behøver man blot at sige et eneste Ord imod min søde Mo'r. Inderlig oprørt svarede jeg: „Jeg vil være stolt af blot i nogen Maade at ligne min Moder. Jeg ønsker ikke

at leve noget andet Liv end det, hun levede, og jeg begærer ingen bedre Død end den, hun døde."

Kære Tante, var det stygt sagt? — Jeg kunde virkelig i Øjeblikket ikke tale anderledes.

Men nu maa det være nok med Skriveriet. Gud give os et lykkeligt Gensyn og et velsignet Samliv.

Din hengivne Margrethe."

V.

Kan ej med Barnesindet du glædes i det smaa,
De store Glæder du vist ej har fundet,
Og kan du ikke Blomstens og Fildens Sprog forstaa,
Den sande Visdom har du ikke vundet.

Kan ej i Hjemmets Skygge du finde dig tilfreds,
I Verdenslivet ingen Fred du finder.
Og har du ikke Lykken i dine kæres Kreds,
Derudenfor du ikke Lykken vinder.

Og kan du ikke Hilsen fra den evige faa
Igennem alt det skabte mange Gange,
Kan ikke du i Støvet som Herrens Vidne staa,
Du kender Sukket, men ej Zions Sange.

Lykkeligt og fornøjeligt var det Samliv, der førtes i Præstegaarden i Burgdorf, nu da Hjemmets Hygge atter omsluttede alle de unge, der her havde levet den glade Barndomstid. De vare alle meget forandrede, siden de sidst vare samlede, to Aar gøre i deres Alder en ikke ringe Forskel.

Ferdinand og Margrethe vare uimodsigelig, saavel i ydre som i indre Udvikling, de mest betydelige i den lille Kreds; Præstefolkene saa det uden Misundelse, thi de elskede dem som deres egne Børn og

havde kun et Ønske for dem alle: At se dem vandre paa den trange Vej, som fører til Livet. Og de vidste, at hvor der er meget Lys, blive Skyggerne dybest, de største Gaver indeholde ogsaa de største Farer.

„Jeg havde aldrig troet," sagde Fru Stieg i en fortrolig Samtale med sin Mand, „at Ferdinand vilde være bleven saa smuk og saa elskværdig. Han er virkelig et prægtigt, ungt Menneske. Det glæder mig meget, at han endnu studerer Teologi, den opfylder hele hans Sjæl, den er for ham ikke en død Videnskab, men den levende Guds Kundskab. Hans Øjne straale, naar vi komme til at tale om aandelige Ting; og jeg lagde Mærke til, hvorledes han forgæves søgte at beherske sin Bevægelse, medens Taarerne kom ham i Øjnene, da vi en Gang kom til at tale om Jesu Kristi Kærlighed, der gav sig i Døden for os Syndere."

„Gud give ham saa stor Bestandighed, at han kan holde fast ved, hvad han nu har grebet," sagde Præsten alvorlig. „Trods sin brændende Iver tror jeg, at han trænger til en Støtte, som kunde hjælpe ham at staa fast og ikke trættes."

„Og jeg tror," svarede Fru Stieg eftertænksomt, „at Margrethe kunde blive saadan en Støtte for ham. Hvad hun er, det er hun *helt*. Hendes Forældres Bønner have omgivet hende med et Værn, der underfuldt skærmer hende mod alt, hvad der kunde volde hende Sjæleskade. Enhver anden ung Pige i hendes Alder vilde være bleven berørt af alle de Fristelser, hun i Berlin har maattet møde; men hun

er gaaet ganske ubesmittet ud af dem alle, uberørt som et Barn."

„Ja, hun er sjælden, lig en kostelig Blomst i Guds Have," sagde Præsten, „men et Barn — nej, Emma, det er hun egentlig ikke mere. Jeg maatte uvilkaarlig bøje mig i Ærbødighed, da hun traadte mig i Møde. En saadan Højhed og Værdighed, en saa klar og fast Villie prægede hendes Ansigt og alle hendes Bevægelser, — en kongelig Jomfru vilde jeg snarere kalde hende."

„Men hun kan alligevel være glad og sød som et Barn og fryde sig over de ubetydeligste Smaating! Og desuden — Barn er og bliver hun dog."

„Ja, Gud være lovet," svarede Præsten, „var hun ikke det, vilde hun være ukvindelig. En Kvinde, der har faaet Mandens Forstand og Handlekraft, kan kun bevare sin Kvindelighed som Troens Frugt og en Guds Naadegave. Men enhver ægte Kvinde kan og maa være stærk. Stærk i Troen, stærk i Kærligheden og stærk i Taalmodighed. At være svag er ikke kvindeligt, men kvindagtigt. Husk paa alle Bibelens hellige Kvinder; de vare stærke, men i Herrens Kraft."

„Vor Henrik er ogsaa et udmærket Menneske," sagde Fru Stieg efter en Pavse, „kun noget for stille. Sit Hjertes rige Skatte deler han ikke med nogen, han aabner sig næsten alt for lidt, synes jeg."

„Desmere har han inde; det stille Vand har den dybe Grund. Han hører til de salige Sjæle, hvem Herren, han komme, naar som helst han vil, altid

vil finde i sin Helligdom. Hans Liv er skjult med Kristus i Gud. Kan man ikke se paa Henrik, hvor hans Hjerte er? Der hviler, uden at han selv ved det, en Klarhed og Fred- og stille Glæde over ham, som giver os andre en Anelse om, hvad der bor i ham. Det er, som udgik der en skjult Kraft fra ham. Har du ikke lagt Mærke til, at Marie slutter sig bestandig inderligere til ham, og at selv Lilli hellere taler med ham end med den livlige Ferdinand?"

De tav begge. Tilsidst sagde Fru Stieg med et let Suk: „Om ti — eller tyve Aar, hvorledes vil det da staa til med vore Børn? Hvor mon de da alle ville være?"

„Ligemeget, hvor de ere, kære Emma," sluttede Præsten, idet han rejste sig og gik ud i Haven med sin Hustru, „naar de kun ere frelste."

Derude var hele Ungdommen samlet i Vinløvslysthuset. En snehvid Damaskdug skjulte det grønne Bord, Rugbrød og Hvedebrød, guldgult Smør og en lille Krukke med Honning var smagfuldt ordnet omkring Kaffetøjet, og Marie ventede kun paa Forældrene for at udskænke den vederkvægende Eftermiddagsdrik af den store Kaffekande. „Hvor her er yndigt i Dag," sagde Fru Stieg, idet hun indtog sin Plads, den hyggelige Krog i Hjørnet af Lysthuset, som Henrik havde holdt fri til hende; „men vi troede næsten ikke, I vare her i Haven, fordi vi ikke kunde høre eder le."

„Vi have ogsaa været optagne af en alvorlig Samtale," svarede Ferdinand.

„Lad os da faa Lov at tage Del i den; hvorom drejede den sig?“ spurgte Faderen.

„Margrethe har læst en Bog af Scriver, som hedder „Gottholds Lejlighedsbetragtninger“,“ sagde Ferdinand, „og hun siger, at hun synes ikke om den; medens Henrik ivrig forsvarer den.“

„Jeg har kun det at udsætte paa den,“ afbrød Margrethe ham, „eller rettere sagt, det har gjort et frastødende Indtryk paa mig, at noget saa naturligt, ja saa selvfølgeligt skal trykkes og lægges Læseren paa Hjerte. Der gives jo næppe den Ting paa Jorden, som ikke kan henpege paa det himmelske, og det Hjerte, der i sig selv er himmelsk sindet, vil selv forstaa dette uden at behove at oplæres dertil ved en Bog. Desuden synes jeg, Billederne og Lignelere saa overfladiske.“

„Du har dog vist ikke læst dem allesammen,“ afbrød Henrik hende.

„Nej, det har jeg rigtignok ikke; jeg har heller aldrig kunnet holde ud at læse en Bog, som skulde bevise Bibelens Troværdighed eller indskærpe os den Pligt at elske Gud, helt til Ende. Hvorfor skal det, som er det naturligste af alt, bevises og anbefales for en? Vil man belære et lille Barn om, at det skal elske sin Moder? Den mindste Blomst, synes jeg, har i sig selv tusinde Gange mere at fortælle end det mest glødende, østerlandske Blomstersprog kan lægge den i Munden. Jeg kan ikke gaa forbi en hvid Lilie uden at maatte slaa Øjnene ned, fordi jeg ikke er ren og hvid som den, og alligevel bliver jeg saa glad, naar jeg ser paa den; thi naar Gud sørger

saa herlig for den, hvor meget mere vil han da ikke sørge for mig, som trods alt dog er ham langt kærere. Og jo længere jeg betragter den, des inderligere gennemstrømmes jeg af jublende Glæde, thi ogsaa Hedningerne skulle blive Guds Børn, og paa dens Blade ser jeg den Indskrift: „Ørken og de tørre Steder skulle glæde sig, og den øde Mark skal fryde sig og blomstre som en Rose," som den Sarons Rose, der ogsaa kalder sig Dalenes Lilie (Højs. 2, 1). Og den tilhvisker mig skønne og fortrøstningsfulde Vidnesbyrd om den Herlighed, der skal aabenbares paa os, saa jeg uvilkaarlig nynner:

„Syv Gange saa klar som Solen her
Skal hver da vorde i Herlighed der."

Noget helt andet har Gaaseurten at meddele. Skjult i Græsset, ukendt og ubetydelig bliver den af Gartnerens Haand løsrevet med Blomst og Rod fra den hjemlige Jordbund og omplantet. Den vaander sig vel i Smerte; den kan ikke føle sig hjemme i den store, fremmede Have, hvor den nu skal vokse; men se, ubevidst udvikler den sig i ny og rigere Skønhed, dens Krone bliver fyldigere, den er forvandlet til en Tusindfryd. Og jeg, som forudser dette, faar derved et levende Indblik i den rette Forstaaelse af det Ord: „Hvad jeg gør, ved du ikke nu, men du skal forstaa det herefter." Blomstens nye Navn er for mig en Genklang af den Lovsang, der i Glæden over For-

vandlingen gennemstrømmer dens Hjerte, og som i lydelige Ord vel omtrent vilde klinge saaledes:

O, havde jeg dog tusind Tunger
Og alle Toners bedste Klang,
Hvor skulde Sjælens Lyst og Hunger
Til Gud at prise denne Gang
Oprette sig et Paradis
Og mætte sig i Herrens Pris.

Og hint forkrøblede, lille Træ, der forer en hensygnende Tilværelse paa den golde Sandgrund, vidner det ikke klart om Sandheden af Salmistens Ord om Træet, plantet ved Vandbækken. Grantræerne hist i Havehjørnet fortælle mig om Guds Trofasthed. Naar Blomster i tusindvis sprede Lykkens Sommerglans for vore Fødder, staar Bevidstheden om denne uforanderlige Trofasthed ofte kun som en skøn Baggrund for Glædens lyse Billeder; men bryde Vinterens Storme ind over os, lægger Sneen sit Ligklæde over alle vore Forhaabninger, da faa vi først for Alvor Øje for dens evig friske Herlighed.

Kirketaarnet derovre er som Guds Finger, der peger imod Himlen, og ligesom det er meget højere end alle de Menneskeboliger, der omgive det, ligesaa ere Guds Tanker meget højere end Menneskenes Tanker. — Se denne lille Blomst, „det flyvende Hjerte" kaldes den, fordi den bevæges frem og tilbage ved selv det svageste Vindpust. Er den ikke et tro Billede af vort Hjerte, før det kommer til Jesus og finder Hvile i ham? Ja, jeg kunde blive ved i Timevis, hvis jeg skulde fortælle eder alle de Tanker, som hvert Øjeblik kaldes frem hos mig. Vi ere vir-

kelig omgivne af lutter Vidnesbyrd om Gud. Men saa maa jeg ogsaa ofte sige til mig selv: Hver Blomst og hver Sten forkynder Guds Ære og vidner om hans Kærlighed, men vi Mennesker, som ere skabte i hans Billede, hvor mange daarlige og syndige Ord udtale vi ikke?"

„Aa, Margrethe," udbrød Ferdinand begejstret, „hvem der dog havde dine Øjne."

Nu først lagde den unge Pige Mærke til den Bevægelse, hendes Ord havde fremkaldt hos hendes Venner.

„Kaffen bliver kold," sagde hun hurtig; og Marie for op af sine Tanker for at passe sit Embede.

„Alligevel," tog Henrik efter en Stunds Forløb paany Ordet, „alligevel giver jeg ikke tabt. Hvad den ene kan undvære, trænger maaske den anden til. Hvis du, Margrethe, havde læst alle disse Lignelser, vilde du sikkert være bleven forbavset over den Enfold og Dybde, du vilde finde i mange af dem. Og selv om det ikke var Tilfældet, saa har den kære, dyrebare Skriver skrevet denne Bog, og alene af den Grund sætter jeg Pris paa den."

„Jeg har heller ikke sagt, at Bogen ikke skulde være god," svarede Margrethe, „nej, paa ingen Maade! Jeg har kun udtalt, at denne Slags Betragtninger ikke tiltale mig. Jeg er i det hele taget i denne Henseende et løjerligt Pigebarn. De fleste Opbyggelsesbøger ere mig imod; de fleste Prædikensamlinger kede mig. Min Bibel og min Salmebog det er de Bøger, hvori jeg lever, og dem bliver jeg aldrig færdig med. For Øjeblikket læser jeg dog en

Bog, som jeg har megen Glæde af, jeg tror, den hedder „Opbyggelsestimer i Hjemmet", det er kun ganske korte Betragtninger; men jeg har mere Udbytte af dem end af mange og lange Afhandlinger."

„Det glæder mig, at du holder af den Bog," sagde Henrik; „Forfatteren af den har skrevet mange udmærkede Bøger og beseglet dem med sit Livs Vidnesbyrd. Han har vidnet om Kristus i en Tid, da det var en Skam at bekende det hellige Navn; han har holdt Opbyggelses- og Missionsmøder i Privathuse, hvor han maatte smutte ind ad Bagdøren. Han har baaret Pietismens Navn og faaet rigelig Del i Kristi Forsmædelse. Raadne Æbler og Æg har han faaet i Hovedet, naar han færdedes paa Gaden. Under godt Rygte og ondt Rygte har han levet. Da han kom til England, spændte hans Tilhængere Hestene fra hans Vogn og vilde selv trække den igennem Byen. Men i alt, baade Ære og Vanære, har han bevaret det samme Sind. Altid sig selv lig; en Mand i Visdom, et Barn i Enfold og gennemstrømmet af det fornøjeligste Lune."

„Fortæl os noget mere om ham," bad Fru Stieg, som holdt meget af, naar Henrik ogsaa en Gang førte Ordet.

Henrik lo.

„Ved Middagstid gaar han i Reglen en Tur; nogle Studenter have Tilladelse til at ledsage ham; flere slutte sig til, saa han undertiden har en hel Skare om sig. Paa disse Vandringer er han altid i det bedste Lune, og det er lærerigt og interessant at iagttage, hvorledes han, idet han gaar ud fra ud-

vortes Ting og ofte begynder med Spog og Latter, dog bestandig forstaar at forfølge og at naa sit egentlige, dybe Maal.

For nylig var jeg Vidne til, at han spillede to Englændere et ganske fortræffeligt Puds. Disse Herrer vare, som saa ofte nogle af deres Folk, komne for at se den store Mand, at beundre ham og medtage hans Haandskrift eller en halvt udbrændt Fidibus, i hvert Fald nogle udødelige Ord af hans Mund til Minde om ham. De havde udbedt sig Tilladelse til at ledsage os paa vor Spaseretur og havde taget hver en lille Tavle med. Ved Turens Begyndelse tog de denne i Haanden for at være rede til at opskrive hvert Ord, den berømte Mand maatte udtale. Men han tav, og ingen vovede at afbryde hans Tavshed. Vi gik en Tur til en Landsby noget uden for Byen; da vi havde naaet Halvvejen, standsede han, ser stift paa Englænderne og spørger, uden at fortrække en Mine, med sin dybeste Basstemme: „Mine Herrer! Foretrække de Muhamedanismen for Kristendommen?" Dermed gik han videre. Forvirrede saa Englænderne paa hinanden uden at vide, hvad de skulde svare. Vi naaede vort Maal, vendte stiltiende om, og da vi kom til det Sted, hvor der før blev talt, standsede Berømtheden igen og sagde i nøjagtig den samme Tone som før: „Eller foretrække De Kristendommen for Muhamedanismen?"

Igen intet Svar. Tavse naaede vi hans Have, og tavse skiltes vi ad. Om Albions Sønner opskrev denne Samtale, skal jeg ikke kunne sige."

Alle lo, Margrethe syntes især godt om Histo-

rien. „Paa den Maade skulde enhver bære sig ad, for hvem der saaledes bliver strøet Virak," mente hun; og Lilli bad Henrik om at fortælle noget mere.

„For nogen Tid siden bekendtgjorde han, at han havde tænkt at gøre en stor Haandværkerfest. Vi vare alle meget nysgerrige, — og hvad sker? — Han indbyder alle de Studenter, som bære et Haandværkernavn, til sig, og forestiller Hr. Møller, Hr. Kock, Hr. Bager og saa videre for hverandre med den højtideligste Mine. — Han holder i det hele taget meget af Spøg og af at faa Folk til at gaa i Vandet; men han tager heller ikke et djærvt Svar ilde op, men morer sig derover. Hans Glemsomhed i alle timelige Sager er almindelig bekendt, og han sagde selv en Gang ganske naivt, at han ikke kunde begribe, hvorfor han paa Rejser altid mistede sin Kuffert, som han dog saa daarlig kunde undvære. Han meddelte dette til en ungdommelig Student paa følgende Maade: „Altsaa rejser jeg; men medens jeg drager mod Syd, farer min Kuffert Nord paa; hvad mener De, hvad vilde De nu kalde dette: „Skæbne eller Forsyn?" hvis det var hændet Dem." Den unge Mand betænkte sig kun et Øjeblik, saa svarede han beskedent: „Hr. Professor, min Fader vilde have kaldt det Tankeløshed."

Professoren fik sig en hjertelig Latter over dette Svar, som i højeste Grad tilfredsstillede ham.

Pastor Stieg begyndte nu at fortælle om sine egne Studenteraar, Ferdinand havde ogsaa adskilligt at berette, og Eftermiddagen svandt som saa mange andre i Burgdorf under fornøjelig Samtale.

Om Aftenen gik Margrethe og Marie alene hen over de dampende Enge; Marie knyttede sig bestandig inderligere til Margrethe, skønt denne nu mere end nogen Sinde overstraalede hende.

Den slemme, sorte Orm i Maries Hjerte var ganske vist ikke helt død, men den førte en kummerlig Tilværelse, og gjorde den en Gang imellem Forsøg paa at rejse Hovedet og tage Magten, saa blev den straks kuet ned, mere alvorlig og eftertrykkelig end nogen Sinde. Marie var ikke tiltaget synderlig i jordisk Visdom, men hun var vokset i Naade hos Gud og Mennesker; vel kunde enhver Tilsidesættelse endnu gøre hende ondt og enhver Skuffelse pine hende, men hun søgte Skylden hos sig selv, ikke som før hos andre Mennesker, og da hun førte et dagligt Samliv med Gud, blev ogsaa hendes Fremtræden iblandt hendes Omgivelser daglig mildere og mere velgørende.

„Ved du hvad, kære Margrethe," begyndte hun nu, „det gjorde mig ganske bedrøvet, da du i Dag fortalte om, hvad du kan se og elske i alle Naturens livløse Skabninger. Naar jeg kommer i Haven, har jeg nærmest kun Øje for, hvilke Planter der kunde være gode og brugbare i Husholdningen, og glæder jeg mig over Blomsterne, er det i det højeste, fordi de se godt ud, og fordi jeg kan glæde andre med dem. Hvorfor mon jeg aldrig faar saadanne smukke og fromme Tanker, som du altid har?"

„Og hvorfor faar jeg aldrig saadanne fornuftige og nyttige Tanker som du?" spurgte Margrethe leende; „men," tilføjede hun med pludselig Alvor, „hvem ved, hvad man staar sig bedst ved. Du bringer

dine Tanker til Udførelse og anvender alt, hvad du ser, til Gavn og Glæde efter dets Bestemmelse, jeg derimod lader alt, hvad der møder mig, fortælle mig saa meget smukt og godt, men handler saa sjælden derefter."

„Sig ikke det," bad Marie, „vi holde jo alle saa meget af dig, og jeg idetmindste synes, at du aldrig gør andet, end hvad der er rigtigt og godt. — Tro mig, jeg gør mig ogsaa virkelig for Alvor Umage for at blive god, men det vil ikke lykkes for mig. En lang Tid var jeg bleven saa forsagt og forknyt af alle disse frugtesløse Kampe, at jeg tilsidst lagde Hænderne i Skødet og slet ikke mere vilde arbejde paa mig selv. Jeg bildte mig ind, at det var Guds Villie, at jeg nu en Gang skulde være saadan. Jeg tænkte som saa: Jeg er nu en Gang hverken smuk, talentfuld eller god, — altsaa vil Gud have mig, som han har skabt mig, jeg er forud bestemt til at være, som jeg er, og det nytter ikke at stride imod. Derfor stræbte jeg slet ikke mere efter at vinde hverken Guds eller Menneskers Velbehag. „De maa tage mig, som jeg er," tænkte jeg, „jeg bliver ikke anderledes." Jeg hverken læste eller tegnede mere, jeg sørgede ikke for at se pæn og ordentlig ud som før, skønt jeg vidste, hvor meget Fader og Moder sætte Pris derpaa, — ikke sandt, det var stor Uret af mig?"

„Jo, sandelig," svarede Margrethe, „har du ikke læst i Bibelen, hvorledes Herren kalder den Tjener, der havde nedgravet det e n e Pund, han havde faaet, uden at ville arbejde dermed og vinde mere, den lade og utro Tjener? Den, hvem Gud kun har be-

troet et Pund, maa bestyre det med Troskab. Troskaben er det, Herren ser paa, ikke paa Størrelsen af det betroede. Jeg tror, kære Marie, at vi skulle tjene Herren med alt, hvad vi have, med vort smukke Ansigt, hvis Gud har givet os det, med ordentlig og smagfuld Paaklædning, dersom det paa nogen Maade er os muligt at overkomme det. Jeg kan ikke sige dig, hvor jeg glæder mig, naar jeg ser Ungdom, Skønhed, Rigdom, Aandsgaver, alt — blive lagt for Herrens Fødder. Og det piner mig at se Mennesker, som sige, at de tjene ham, forsømme deres Ydre og klæde sig i Sæk og Aske, eller ikke ville uddanne deres Aand, som om det var unødvendigt for Herrens Gerning. Eller naar jeg ser Folk holde deres Hjem uhyggeligt og uordentligt, fordi de sige, at i Herren alene have de deres Skønhed, Visdom og Herlighed. Det er jo sandt nok og rigtigt nok; — men, ja, jeg vilde gerne forklare rigtigt tydelig, hvad jeg mener, for at du ikke skal misforstaa mig. Ser du, — enten søge vi at behage Gud eller Djævelen — noget tredie gives ikke. Thi naar vi tjene vor Forfængelighed, saa tjene vi ham, fra hvem al Forfængelighed og alt hoffærdigt Væsen kommer. Men tror du alligevel ikke, at Gud har mere Velbehag i Orden, Skønhed og Enhed end i Uorden, Smagløshed og Forvirring? Tænke vi os ikke Gud og vor Frelser som Skønhedens Fuldkommengørelse, Himlen og Englene som det skønneste, vi kunne forestille os? Og se vi os om i Guds Skabning, denne jordiske, af Synden ødelagte Skabning, hvor baade levende og livløse Væsener sukke og længes efter Guds Herlig-

ligheds Aabenbarelse, hvilken underfuld Skønhed og Mangfoldighed møde vi da ikke der! Se det stolte, majestætiske Egetræ, der hvælver sin Højsal over vore Hoveder, betragt det bløde, fine Mos ved dets Fod, — finder du ikke der Skønhedens Fylde. Hvorfor har Gud skabt de mange straalende Blomster, Roser Lilier, Kaktus, og hvad de nu alle hedde? Hvis han ikke glædede sig ved Skønhed, kunde han jo have beplantet Jorden med lutter Torne og Tidsler og Nælder. Og se opad, mod den mørkeblaa Himmel og de gyldne Stjerner, hvilken vidunderlig Rigdom og Skønhed. Sandelig

Hans Fodders Skammel og hans Trones Fod.
I Skønhedsglans vil aabenbare
En liden Afglans, om vi det forstod,
Af alt, hvad Jesus en Gang vil forklare.

Havde vi kun, kære Marie, rigtig for Alvor erkendt, at han er al Herligheds Krone, hvor maatte vi da ikke lægge alt for hans Fødder og salve ham med den kosteligste Nardus. Er det ikke en Skændsel at skulle høre dette: „Saa længe du er ung og rask, saa længe du staar i din fulde Kraft og nyder dine Medmenneskers Tillid, saa længe kan du tjene Djævelen og Verden; naar du bliver gammel og svag og ikke duer til noget mere, da er det tidsnok at omvende dig.“ Naar jeg i Berlin hørte Tale om „de gudfrygtige“, var det næsten altid kun saadanne, som med al deres Møje og Higen dog ikke havde vundet Lykken, og som nu til Erstatning havde kastet sig i Armene paa vor Herre og sagde om Verdensglæderne, de havde maattet give Afkald paa, ligesom

Ræven om Rønnebærene: „De ere sure," for han kunde ikke naa dem. O, hvilken ynkelig Kristendom! Guds Barmhjertighed er stor. Han tager ogsaa imod den, som „ødte bort sit bedste Gods i fremmed Ledingfærd", naar han i sand Omvendelse kommer tilbage til sin Faders Hus; men er det dog ikke langt bedre at tjene ham fra Ungdommen af i sin fulde Kraft. — Jeg tror, at hvis Gud har givet en et smukt Haar, saa skal man i al Beskedenhed sætte det op saaledes, som det klæder en bedst, og ikke lade det hænge skødesløst eller i vild Uorden. Vort Legeme er Guds Tempel, hans Aands Bolig; skulle vi da ikke pryde det med sømmelige, tarvelige Klæder? Jeg er da vis paa, at Gud ser med mere Velbehag paa en ren og klædelig Dragt end paa en sønderreven og snavset Paaklædning. Og hvis Gud har givet os en eller anden aandelig Evne, som Anlæg for Musik og Sang, for Tegning eller Digtning, saa have vi ikke Lov itl at forsømme den, men skulle udvikle og uddanne den. Have vi faaet Gaver til at ordne og styre huslige Anliggender, er det vor Pligt at bringe dem i Anvendelse, og have vi ikke Lyst dertil, maa vi bede, indtil han ogsaa giver os Lysten. Ere vore Bevægelser klodsede og ubehjælpsomme, vor Adfærd kejtet og stiv, bør vi kæmpe derimod og gøre os Umage for ogsaa i saadanne tilsyneladende Ubetydeligheder at udvikles til større Fuldkommenhed. Dersom en Kristen er Skopudser, maa han stræbe efter at blive den dygtigste i sit Fag. — Men, og det bliver nok Hovedsagen — kun, at det alt sker til Guds Ære, til Glæde og Gavn for vor Næste

og til vor egen Sjæls Frelse. Ville vi bruge hvilken som helst af Guds Gaver til os, det være sig nu Skønhed, Aandsgaver eller hvad, det være vil, ikke til Guds Ære og hans Riges Fremme, men til vor egen Forherligelse, saa rammes vi af det Ord: „Dersom dit Øje forarger dig, da riv det ud, og dersom din Haand forarger dig, da hug den af.“

„Men hvor kan jeg vide, om jeg bruger mit Pund til Guds Ære?“ spurgte Marie.

„Jeg tror ikke, det er saa vanskeligt at faa at vide,“ svarede Margrethe, „vi have allerede et Kendetegn deri, om vi oprigtig bede Gud om at hjælpe os. Dernæst ville vi ikke blive saarede, naar man ikke lægger Mærke til os, eller naar nogen krænker vor Selvfølelse, det er det andet Kendetegn, og det tredie ser jeg deri, om vi have hengivet os saa fuldstændig til Gud, at vi i Sandhed glæde os, naar ikke vor, men hans Villie sker. Jeg ved ikke, om jeg har Ret, men dette tredie er for mig det sikreste Bevis paa, at jeg gaar i Guds Gerning og søger ham og hans Villie i alt, eller om jeg tjener min egen Ære.“

„Margrethe,“ sagde Marie stille, „jeg vil prøve paa til Guds Ære at se saa godt ud som mulig; jeg vil gøre mig umage med alt og ikke mere forsømme min Musik og Tegning; men frem for alt vil jeg søge og higе efter i alt ikke at gøre min egen, men Guds Villie.“

„Det ville vi begge stræbe efter,“ svarede Margrethe og drog hende kærlig ind til sig, „og jeg

tror, vi ville blive glade og lykkelige i denne Gerning."

„Ja," sagde Marie lidt efter, „jeg er ogsaa vis paa, at Livsglæden og den' sande Lykke findes kun paa Herrens Veje."

„Og jeg tvivler paa," svarede Margrethe, „at nogen anden end et Guds Barn kan være virkelig glad. De hellige have fremfor alle andre Ret til at være lykkelige."

„Og dog kalder man dem Hængehoveder og betragter dem som Mennesker, der maa forsage al Livsglæde. -- Om en otte Dages Tid er det Lillis Fødselsdag, saa skulde vore Nabopræstedøtre komme tilligemed Godsejer Rethels Døtre og nogle fornemme Gæster, de have i Besøg i Sommer. Iblandt disse er en gammel Dame, som kender din Tante i Berlin; hun har fortalt mange mærkelige Ting om dig, længe før du kom tilbage hertil. Du betragtede Dans og Komedie som Synd, du gik i Kirke flere Gange om Dagen og fordømte alle Fornøjelser. Du betragtede al uskyldig Glæde som Synd og vilde sandsynligvis en skøn Dag trække dig tilbage fra denne ugudelige Verden til en eller anden gudelig Anstalt, hvor du vilde tilbringe Resten af dine Dage i Bods og Andagtsøvelser og klæde dig i Sæk og Aske. Lilli Rethel har meddelt vor Lilli alt dette med den Tilføjelse, at de næsten vare bange for at komme her til hendes Fødselsdag. Gudeligt nok var her i Forvejen; men denne Gang vilde dine hellige Blikke vel sagtens undertrykke og bortskræmme al Spøg og Munterhed."

Margrethe lo saa hjertelig, at Rethels, om de

havde hørt det, sikkert vilde have forandret deres Mening om hende.

„Bi kun, jeg skal rigtig narre dem," sagde hun derpaa, „jeg har allerede halvt om halvt Planen færdig. Jeg kender jo næsten alle dem, der komme, og skal berede eder alle en Overraskelse. Du maa ikke en Gang vide noget om det. De skulle faa at se, at man kan ringeagte Verden og alt, hvad den kalder Glæde, fordi man kender og ejer det, der er saa meget bedre; og at man, just fordi man har Glæden i Gud, ogsaa kan glæde sig ved Spøg og Morskab i en Familie- og Vennekreds; at enhver Fornøjelse er os tilladt, som vi forud barnlig have bedet Gud om, og hvorfor vi bagefter kunne takke ham, at vi tør være med til alt, hvorved vi kunne bede ham om at være til Stede."

De følgende Dage stak Henrik, Margrethe og Ferdinand Hovederne sammen, ja, den sidste nedlod sig endogsaa til at gaa til den nærmeste Købstad for at besørge Indkøb. Derpaa lukkede de tre sig inde sammen, arbejdede hele Dagen sammen i et Værelse for sig selv og paatog sig en saare hemmelighedsfuld Mine. Forældrene undrede sig over de unges Adfærd, Lilli, som tænkte paa sin Fødselsdag, fandt meget tiltalende at bo under Tag med en Hemmelighed. Marie vilde tidligere være bleven højst krænket over ikke at blive udvalgt til at være Medviderske, nu forhøjede hun kun den almindelige Munterhed ved sine mislykkede Forsøg paa at komme de „sammensvorne", som de kaldtes, paa Sporet. Til sidst kunde hun triumferende meddele, at det lugtede ganske for-

skrækkeligt af Lak, og Lilli havde ganske tydeligt hørt Raslen af Papir derinde fra, hvor de arbejdede.

„Ja, ganske vist, Lak og Papir høre sammen," sagde Ferdinand koldblodig.

Endelig oprandt den betydningsfulde Dag. Fødselsdagsbarnet var om muligt endnu yndigere og mere indtagende end ellers, straalende af Lykke og Glæde; Blomster, Lykønskninger, Gaver og Kærlighed strømmede ind over hende; men af nogen særlig Overraskelse viste der sig intet Spor.

Om Eftermiddagen rullede Vogn efter Vogn ind i Præstegaarden, medbringende kære Gæster. Ogsaa Rethels indfandt sig med deres fornemme fremmede; Vognen havde ikke Plads til hele Selskabet, saa to unge Mennesker havde maattet staa bag paa som Tjenere, — herude paa den ubefærdede Landevej kunde en saadan Spog nok tillades. — De vare skyndsomst ved Vogndøren for at slaa Trinet ned og hjælpe Damerne ud, hvorefter den unge Rethel forestillede sin Ven, Baron von Wallerberg. Lilli stod i Døren for at modtage sine Gæster.

„Hun er henrivende," tilhviskede Baronen sin Ven, „og hun skulde være tabt for os, gaa i Kloster? — Der ser hun mig ikke ud til."

„Nej, du er paa Vildspor," svarede Rethel i samme Tone. „Frøken Lilli Stieg er ingenlunde tabt for os. Den skønne Margrethe derimod har ikke nedladt sig til at modtage saadanne fortabte Syndere som vi; hun sidder formodentlig i en eller anden Krog af Huset og beder for vor Omvendelse."

I samme Øjeblik saa han den skønne Margrethe

ved sin Side; hendes klare Blik hvilede just paa ham, og det skælmske Smil, hvormed hun hilste paa ham, gav ham en ængstelig Fornemmelse af, at hun havde hørt Slutningen af hans Tale.

Snart samledes hele Selskabet i Vinløvslysthuset; af ældre vare kun Pastor Stieg og hans Hustru til Stede. En opmærksom Jagttager vilde snart have bemærket, hvor mange stjaalne Blikke der tilkastedes Margrethe. Alle havde hørt saa meget om hende, hun havde saa ofte været Samtalens Genstand, at man nu nødvendig maatte forvisse sig om, hvorvidt hun svarede til de Forestillinger og Formodninger, man havde dannet sig. — Kun Baron v. Wallerberg syntes ikke at lægge Mærke til hende; han havde kun Øje for Lilli, som i sin hvide Festdragt med en Krans af Kornblomster om de lyse Lokker straalede som en Lysalf. Marie var den omhyggelige, lille Værtinde, der kun tænkte paa at sørge for de andre og med Opmærksomhed at imødekomme hver enkelts Ønsker. Margrethe kunde ikke undgaa at mærke, at hun blev iagttaget; men hun var allerede vant dertil fra Berlin og lod sig ikke forstyrre derved. Trods hendes frygtede Nærværelse var en livlig Samtale snart i Gang, og Lysthuset genlød af Latterudbrud saa hjertelige og umiddelbare, som de kun høres der, hvor en Skare unge ere samlede.

Der stilledes just det Forslag at lege „bytte Huse" paa den store Græsplæne foran Lysthuset, da Nolte viste sig bærende en stor, tildækket Klædekurv, som han satte fra sig med en „venlig Hilsen", idet han hurtig bortfjærnede sig. Et Øjebliks Forbavselse,

— Samtalen dode hen, og Lilli blev som Fødselsdagsbarn enstemmig opfordret til at tage Tæppet bort af Kurven. Tovende og halvt ængstelig gjorde hun det, — og Kurven viste sig at være fyldt med lutter hvide Pakker, forskellige i Form og Størrelse, nøjagtig adresserede og omhyggelige forseglede. Hun tilkastede Margrethe og hendes „medsammensvorne" et skælmsk Blik, — hun havde opdaget Gerningsmændene.

En lille Pakke, som bar en af de tilstedeværende unge Pigers Navn, blev først aabnet; den viste sig indenfor den første at bære en ny Adresse, indenfor denne kom endnu en til Syne, og dette gentoges en halv Snes Gange, til endelig de mange Hylstere aabenbarede Pakkens egentlige Kærne, en lille Forære til den sidste Adressat. Under hver af de foregaaende Adresser havde der imidlertid staaet et lille Vers, et Brudstykke af en Sang, et morsomt Indfald og lignende, ofte med en fin Hentydning, som kun den modtagende forstod. Versene læstes højt og modtoges med almindeligt Bifald. Der var saa mange Pakker, som der var unge Piger til Stede, saa at hver af disse modtog en lille Gave, og Versene uden paa Pakken bebudede ofte dens Indhold. En vendte saaledes atter og atter tilbage til Lilli med Spørgsmaal som: „Har jeg ikke en liflig Duft?" eller: „Jeg minder dig om Foraarstiden;" endelig lovede den hende: „Naar jeg kommer, naar jeg kommer, naar jeg kommer igen, skal jeg blive hos dig, min Skat." Og da den saa kom igen, var den bleven til et nydeligt Brev. Lilli lukkede det op,

og Underskriften var en af Margrethe malet Viol, som i den gammelfrankiske Kancellistil bad Lilli om Kærlighed og Pleje, da den paa denne Aarstid stod ganske ene i Verden, men vel kendte den unge Dames Kærlighed til dens Familie, hvorom Kusiner og Tanter havde haft meget at melde. Dens Bolig var „bagved Rullegardinet i Lillis Værelse".

Lilli skyndte sig derhen og fandt en Urtepotte fuld af friske Violer.

Nye Pakker toges frem. Spøg og Vittigheder fulgte Slag i Slag. En ung Pige, der kun kunde befinde sig vel, naar hun hver Dag var paa Farten, men alligevel talte sværmerisk, begejstret om Ensomhedens Trylleri, fik følgende Hilsen:

I en Hytte, tarvelig og lille,
Helt alene helst jeg leve vilde.
Fryde mig ved Kildevældets Klang
Og ved Fuglestokkens glade Sang.
Intet skønnere for vist jeg ved,
End den underfulde Ensomhed.

Hytten være dog ej altfor lille,
Ikke altfor ensom eller stille.
Fuglesangen jeg i Kvæld vil høre,
Men om Dagen jeg Besøg vil gøre.
Midt i mine Venners glade Flok
I min lille Hytte har jeg nok.

Alle Slags Ordspil mærkede den næste Pakke, som gik fra Haand til Haand, indtil den fandt Hvile hos en ung Pige ved Navn Lydia, som var bekendt for sin Forkærlighed for Krakmandler. Pakkens Indhold var en lille Pose Krakmandler; øverst i Posen var

en stor Mandel fastgjort som Overførerfken, der i højtidelige Strofer sammenlignede de i Posen gemte Mandler med Faar, som hvilede i deres Fold, men dernæst i lette og livlige Vers skildrede, hvorledes Ulven brød ind, og sluttede med de Ord:

Levvel, I kære, vi Søstre kalde,
Levvel, thi Lydia spiser os alle.

Hentydning til Barndomserindringer og forskellige halvt forglemte Oplevelser bleve indflettede i Versene, medens de smaa Pakkers Indhold bestandig vekslede.

En nydelig Naalebog var omviklet med en pralende Avisbekendtgørelse, der lovpriste samme, som en fortrinlig Opdragelsesanstalt for smaa Synaale og ved Siden af den bedste aandelige Uddannelse tillige lovede fri Undervisning i kvindelige Haandarbejder.

En Kurv, hvori lutter „Men'er" og „Dersom'er" vare gemte, for at forsendes til Verdens Ende.

Hele Pakker fulde af Sundhed og godt Humør, Aandrighed paa Flasker. En Nøgle med en Anvisning til at lukke Hjertedøre op og lignende. Største Delen af Pakkerne var allerede under Spog og Latter aabnet og undersøgt, da pludselig en i lyserødt Papir indhyllet og med Margrethes Navn forseglet lille Pakke kom for Dagen. Efter en Vandring mellem flere af Gæsterne vendte den tilbage til hende, idet den viste sig at indeholde en Efterligning af Schillers „Pigen i det fremmede Land" og erklærede:

I et Lysthus blandt de unge
Viser sig en skønne Dag

Mellem Pakker, — lette, — tunge, —
Ogsaa en af udsøgt Smag.
Blade vel, men ikke grønne;
Tonestrømme — uden Lyd.
Kan du vel dens Indhold skønne?
Se, og hør, — Seglet og bryd.

Og efter endnu nogle Omslag viste den sig at indeholde et Bind Digte med den Hilsen:

Forsmaa os ikke, du vor Søster huld,
Du er jo selv en Digtning, ren som Guld.

Ferdinand og Henrik havde tænkt paa hende, som i sin Iver for at glæde andre havde glemt sig selv, og beredte hende denne Overraskelse.

Kaffen var bleven kold og Kinderne varme under alt dette, og det var næsten blevet Aften, førend alle Pakkerne vare undersøgte. Men sjelden havde de haft en saa fornøjelig Dag, og da de skiltes, fik Margrethe til Afsked adskillige varmere Haandtryk og mildere Blikke end om Eftermiddagen. Den Slags Hellighed var dog ikke saa ilde; thi naar man vil være ærlig, finder man betydelig mere virkelig Glæde og Tilfredsstillelse i at berede andre Glæde end i at rive ned paa og bagvadske de fraværende, som det saa ofte er Skik ved saadant et Kaffebord.

I Stedet for en hovedrystende Dydsprædikant havde de i Margrethe fundet et glad Guds Barn.

VI.

Kaſt al den Kvide,
Du her maa lide,
I Guddomskærlighedens Flammeſkjød.
De Luer klare
Vil aabenbare,
At Livet vindes kun igennem Død.

Lad Taaren trille,
Saa tung og ſtille,
— Den ſvinder i Guds Naades dybe Sø.
Og du ſkal finde
For dig oprinde
Den Troſtens Sol, der aldrig mer ſkal dø.

Ja, læg dit Hjerte
Med al dets Smerte
I Jeſu Kriſti egen milde Haand.
Lad ham kun raade. —
Guds-Fredens Gaade
Er Troens Glæde i den Helligaand.

Det var ikke den ſamme Margrethe, der kort efter vandrede alene hen over Engene. Hele Eftermiddagen havde hun kæmpet med ſig ſelv; nu kunde hun ikke mere udholde at være mellem Mennesker; hun flygtede ſelv fra ſine kæreſte Venner for at være ene; og hvem, der havde ſet hende i denne Enſomhed, vilde næppe have kunnet genkende hende.

Med hurtige Skridt vandrede hun frem og tilbage, hendes Hjerte bankede, og hendes Pande brændte i Feberhede, medens hun allerede mærkede det Stik, der var Begyndelsen til den Hovedpine, som altid fulgte paa enhver Sindsbevægelse. Den stærke, rolige Margrethe var ganske forsvunden. Længe havde hun haft en Anelse om, at Ferdinand elskede hende, ikke som en Broder, som hun saa tidt havde søgt at indbilde sig, men med hele et treogtyveaarigt Hjertes Kærlighedsglød. Og havde hun endnu kunnet tvivle, saa maatte denne Eftermiddag have bragt hende fuld Vished! — Stærkere og stærkere slog hendes Hjerte. Hun vidste det saa godt, at hun elskede ham igen med hele sin Sjæls Alvor, at han var den eneste, hun nogen Sinde kunde elske. Forgæves havde hun søgt at føre sig selv bag Lyset, idet hun sagde: „Jeg holder af ham som en Søster;" — var det virkelig saa, hvorfor var hendes Kærlighed til Henrik, som dog i Grunden stod hende nærmere, da saa helt forskellig fra den anden.

Hvorfor dvælede alle hendes Tanker hos Ferdinand, hvorfor slog hendes Hjerte ham i Møde, hvorfor længtes hun altid efter ham? —

Med Gysen tænkte hun, at hun maaske elskede ham højere end Gud; thi ubevidst drejede alle hendes Tanker sig om ham.

Og nu, i samme Øjeblik, som hun beskæftigede sig med ham og ham alene, stod han pludselig ved hendes Side. Hun fo'r sammen, men tog derpaa rolig hans Arm og sagde: „Vil du ogsaa gaa en Tur?"

„Nej, Margrethe," svarede han næsten heftig, „det var dig, jeg søgte, jeg har noget at sige dig."

„Men det er allerede silde," sagde hun med en let Skælven i Stemmen, „vi maa vist hellere gaa hjem."

„Ikke før jeg har sagt dig det, som tynger og knuger mig, saa mit Hjerte er nær ved at briste."

Margrethe bævede tilbage, men i samme Nu lød det i hendes Hjerte: „Saa lad det ske, at alt kan blive afgjort. Herre, hjælp mig at sejre."

„Margrethe," vedblev Ferdinand, „du maa for længe siden have forstaaet, at jeg elsker dig. Sig mig nu, elsker du mig igen? Vil du blive min dyrebare, trofaste Hustru?" Han tog begge hendes Hænder og saa hende ind i Øjnene. Men Margrethe sænkede Blikket og blev dødbleg.

„O, Margrethe, sig ikke nej!" udbrød Ferdinand bedende. „Hele mit Liv bliver Mørke uden dig. Jeg tror, du er given mig af Gud for altid paany at lede mig tilbage paa den rette Vej, som du saa tidt har gjort."

Hun stod endnu tavs og med bøjet Hoved.

„Om Gud vil, kan jeg snart faa min Eksamen, og i Løbet af et Par Aar et Præsteembede; vi ere jo unge og have Tiden for os. Da fører jeg dig som min elskede Hustru ind i en hyggelig Præstegaard, hvor du skal blive din Mands Glæde og Sol, hans største Skat her paa Jorden. Da ville vi begge arbejde for Guds Rige, vi ville som Onkel og Tante Stieg . . . ."

„Aa, Ferdinand, ti stille," kæmpede det sig frem

fra Margrethes forpinte Hjerte, „jeg kan ikke blive din Hustru."

Ferdinand gav i sin Forfærdelse Slip paa hendes Hænder: „Margrethe, hvad siger du? — Nej, nej, du kan ikke mene det!"

„Jeg kan ikke blive din Hustru," gentog hun roligere, „jeg kan ikke."

„Hvorfor ikke? Elsker du mig da ikke?"

„Ferdinand, spørg mig ikke, vold mig ikke unødvendig Smerte. Men tro mig; jeg kan ikke, jeg tør ikke."

En skrækkelig Anelse greb Ferdinand. „Hr. von Bruch?" stammede han.

„Foragt mig ikke saa dybt," sagde Margrethe hurtig, „at du kunde tro, jeg nogen Sinde vilde blive hans. Men pin mig ikke, træng ikke ind paa mig. Tro mig og stol paa mig. Kære Ferdinand," vedblev hun og tog igen hans Arm, „lad mig som hidtil være din kære Søster, ingen skal blive dig en mere trofast Støtte end jeg. Lad os mødes og omgaaes frit og tillidsfuldt som før, men forlang ikke mere af mig. Bliver det os for svært, maa vi ned paa Knæ for vor Gud. Han vil være vor Styrke; han ikke blot lægger os Byrder paa, men hjælper os selv at bære dem."

„Men lægger Gud virkelig dette paa os? — Er det ikke snarere . . . ."

„Nej, det er Gud, det er sandelig og uomtvistelig ham selv og ham alene. Her nede maa vore Livsveje vel skilles; — men lad os stride for, at vi hist oppe for evig kunne blive forenede i Guds Her-

lighed! O, Ferdinand, just naar det bliver dig sværest, vil du lære Ham Selv at kende i hans underfulde Kraft; du vil faa faa ham at se som den, der „giver den trætte Kraft og formerer Styrke hos den, som ingen Kræfter har." Du vil i dit eget Liv erfare, hvor vidunderlig Herren fører sine hellige til en salig Udgang af al Trængsel, ja til en over al Maade stor, evig Vægt og Herlighed. Lad os kun tage med Tak imod, hvad Gud tilskikker os; lad os stride Troens gode Strid, indtil vi naa det beskikkede Maal, hvor al Kamp er opslugt af en evig Sejr, hvor der ikke mere findes Taarer og Smerter, hvor alt er Fryd og Salighed. Ferdinand: Den, som sejrer, skal arve alle Ting."

Begge bleve de efterhaanden roligere, medens Margrethe talte, og tilsidst kunde Ferdinand, skønt det brusede og stormede i hans Hjerte, række hende Haanden med et venligt: „Godnat".

Men Margrethe stod længe i sit eget lille Værelse, før hun kunde gaa til Hvile. — Dog nej, hun stod ikke, hun laa paa Knæ, hulkende, som om hendes Hjerte skulde briste, og det varede længe, før hun atter kunde bede: „Herre, min Gud, min Frelser, o tag mig, tag mig fuldt og helt. Min Sjæl tørster efter dig, efter dig alene. Se mig her for dit Ansigt, jeg giver mig helt i dine Hænder. Du kender mit Hjerte, du ved, at jeg vil intet andet, end hvad du vil; nej, nej, intet Menneske maa staa imellem dig og mig, du er min, og jeg er din. Din Villie ske, o styrk mig til at sejre i alle Ting! — Tilgiv mig mine Taarer; jeg kan ikke gøre for, at jeg græder,

— du ved, jeg vil ofre alt for dig, du ved, at intet er for dyrebart, skal det end volde mig tusindfoldig Smerte, er det end, som skulde mit Hjerte sønderrives. Jeg har lovet at høre dig til, saa giv nu, at intet, intet maa skille os ad; din er jeg, dig og ingen anden tilhører jeg. Du elsker mig langt inderligere end Ferdinand, du er død for mig; hvor elendig er jeg, at jeg ikke kan hengive alt til dig. Herre, hjælp mig, jeg kan intet, men du formaar alt. Hjælp mig nu fremad paa din Vej, jeg er din, nu og i al Evighed, ingen kan, og ingen skal rive mig ud af din Haand. Du har gjort mig til din Brud, til din Ære, for dig alene vil jeg leve:

Herre, du min Konge kære,
Tag mit Hjerte i din Haand,
Giv mig i den Helligaand,
Din, alene din at være.
Et, kun et at efterjage,
Midt i Verden alt forsage,
Som vil holde mig tilbage,
Løsne Kærlighedens Baand."

Og Gud, som saa hendes Kamp, saa, at hun i Alvor og Sandhed vilde sejre, gav sin Aands Fred i hendes Hjerte. Der blev stille, ganske stille inden i hende, og da hun rejste sig fra Bønnen, lyste hendes Øjne klarere end før, over hendes Ansigt hvilede et Udtryk af rolig Bestemthed, — hun havde kæmpet og vundet Sejr.

I Værelset lige neden under Margrethes laa Marie. Hver af de unge Piger havde sit eget lille Værelse; thi Fru Stieg mente, at hvor Pladsen til-

lod det, var det bedst for hver enkelt at kunne være ene. Hun vidste fra sin egen Ungdom, hvorledes man længes efter Aftenens stille Time, hvor inderlig man trænger til at være ene med Gud, hvor meget man har at tale med ham om og betro ham, som ikke en Søsters Øre tør høre. Og da Præstegaarden var stor nok, da der i den skjultes Værelser og Rum, hvor ingen tænkte paa at søge saadanne, var det ikke vanskeligt at imødekomme dette Ønske. Marie var sin Moder inderlig taknemlig for denne Ordning; hun maatte stride mere end mange andre, og hun havde ofte erfaret Velsignelsen af saaledes at kunne være ene. Hvad der faldt let for mange, kunde koste hende haard Kamp med sit eget Hjerte, hver Aften havde hun meget at bede om Forladelse for, og bestandig trængte hun til at mødes med Herren for at hans Naades Fylde at modtage den Kraft, hun ikke selv ejede. Ogsaa om Dagen søgte hun ofte herind i sin egen rolige, lille Stue, skød hurtig Slaaen for Døren og kastede sig paa Knæ for at bede om Hjælp til at overvinde den stygge, sorte Orm i sit Hjerte. Dette kunde vel kaldes „et helligt Sted", dette hendes Hvilested foran hendes Seng, hvor Guds Øjne saa ofte havde fundet hende, hvor hans Engle havde slaaet Kreds om hende i hellig Fryd.

I Nat brændte Lyset længe i Maries Værelse, medens den unge Pige grædende stred den tunge Strid; ikke saa lidenskabelig som Margrethe oven over hende, men derfor ikke mindre alvorlig. Marie kunde ikke skjule for sig selv, at hun elskede Ferdinand saa dybt og trofast, som nogen Sinde en ung

Pige har elsket. Men lige saa lidt kunde det være skjult for hende, at denne hendes Kærlighed var haabløs, at Ferdinand ikke havde nogen Anelse om den og ikke i fjerneste Maade gengældte den. Hun havde ganske vist søgt at trænge den tilbage til Hjertets Dyb, saa intet Menneske skulde mærke den, men overfor Ferdinand havde dette ikke en Gang været nødvendigt. Ham kunde hun ganske rolig have vist, hvad der rørte sig i hende. Han vilde ikke have set det, han havde ikke Øje for nogen anden end Margrethe. Marie havde længe lagt Mærke dertil; i Eftermiddag havde hans Adfærd tydelig vist det, og kort efter vare de begge forsvundne. Marie var ganske vis paa, at Præstegaarden i Morgen indesluttede et trolovet Par. Og det var atter Margrethe, hun, der som Barn altid blev foretrukken, der nu som Jomfru var den lykkelige og berøvede hende selv den, hendes Sjæl elskede.

Og ingen anede, hvad hun led, alle troede, at hendes Liv gled roligt og lykkeligt hen, og saa var hendes Hjerte som gennemtrængt af et tveægget Sværd. Men ingen skulde faa at vide, hvorledes hun stred sin skjulte Strid. Margrethe maatte ikke vide det, Forældrene heller ikke. Marie søgte til den himmelske Fader, som vidste, hvad der var bedst for hende, som alene kunde hjælpe hende, og som ogsaa var rede til at hjælpe hende. Men hun fandt ham ikke lige straks; dertil var hendes Sind altfor oprørt; Misundelse, Bitterhed, Smerte og Ophidselse kæmpede i hende. „Hvorfor, hvorfor?" spurgte hun

atter og atter. „Hvorfor skal dette komme over mig? Hvorledes skal jeg kunne bære det?"

Men lidt efter lidt opløstes denne tavse, brusende Smerte i en Strøm af Taarer. „Det er jo Guds Villie saaledes, det maa jo være hans Villie. — „Du ved, dig intet sker, som dig Gud ej tjenligt ser." Hun aabnede sin Bibel, den, hun havde faaet til sin Konfirmation, og fandt sit æget Bibelsprog fra hin Højtidsdag: „Jeg er Herrens Tjenerinde."

„O, kunde jeg dog blive en saadan Maria, en saadan ydmyg og enfoldig Herrens Tjenerinde, der ikke ser til højre eller venstre, men kun gaar der og vil gaa der, hvor Gud fører hende." Endnu bævede Maries Hjerte i Taarer, men ovenover Menneskene, som forsmaaede hende, saa hun allerede nu sin Frelser, som bøjede sine Arme ud imod hende for at drage hende helt og fuldt til sig. Og medens hun betragtede ham, følte hun sig løftet og baaret ud over al sin Smerte; saa levende følte hun sig omsluttet og styrket, saa saligt gennemtrængtes hun af Herrens hellige Nærhed, at hun blev greben af Længsel efter Befrielse og Forløsning, ikke fra sin Sorg og Smerte, men fra sig selv, fra sin Synd, sit eget trodsige og forsagte Hjerte. Ferdinand og al hendes Kærlighed til ham var med et traadt i Baggrunden; hun vilde nu intet andet end Herren selv, hun bad ham om Frigørelse for alt, hvorved hendes Hjerte hang, hun bad ham om at gøre med hende, som han selv vilde, tugte hende, slaa hende. „Naar

jeg kun maa være og blive din, — jeg slipper dig ikke, før du velsigner mig."

Og idet hun saaledes villielos gav sig i sin Frelsers Favn, følte hun Velsignelsens Kraft fra ham, der gennemstrømmede hendes Hjerte med Lægedom for dets Lidelse; han forvandlede hendes Svaghed til Kraft, hendes Kamp til Sejr, hendes Død til Liv.

Hun gennemstraaledes af et aldrig anet Lys, en hidtil ukendt Trøst, en Glæde og Frimodighed, hun endnu aldrig havde ejet. Hun undredes næsten over sig selv. Den dybe Sjælelidelse, der en Stund havde knuget hende til Jorden, Hjertesorgen, var jo ikke taget fra hende, hun maatte igennem, men Smertens Braad, Synden, hendes Modstand imod Guds Villie, hendes Higen efter den Lykke, han ikke vilde give hende, alt dette var hun befriet for; — og nu var det, som om selve Lidelsen laa langt bag ved hende, og hun mærkede den usigelige Velsignelse, der ligger i at være lydig imod Gud. Det er kosteligt at finde sit Livs Maal i denne Lydighed, at finde sin Ære og Salighed i at gøre Guds Villie! Guds Ord er Lyset over mit Liv, Lygten for min Fod, min Fryd og Lyst. Der er stor Fred for dem, som elske din Lov, og der er ikke Anstød for dem.

Marie vidste nu, hvem hun tilhørte og elskede, for hvem hun vilde arbejde og stride, hvem hun vilde tjene, og for hvem hun vilde leve og dø:

„Se, jeg er Herrens Tjenerinde."

Nu kunde hun ogsaa bede Gud om at kunne hilse Margrethe og Ferdinand med et mildt Ansigt og med virkelig Hjertensglæde, naar de meddelte deres

Forlovelse. Hun kunde bede om en rigtig trofast, sand og inderlig Kærlighed til Margrethe; og hun bad i Jesu Navn, hun var hans, og Gud sagde Ja og Amen til hendes Bøn.

Over Maries og Margrethes Ansigter hvilede næste Morgen det Herrens Kys, de i Nattens Bøn havde modtaget. Hellig Fred og Glæde lyste i deres rolige, milde Blikke og prægede enhver af deres Bevægelser; men iøvrigt mærkedes intet usædvanligt. Ferdinand erklærede, at han vilde forlade Burgdorf for at være en Tid hos sine Forældre. Dette var intet nyt, thi Bestemmelsen havde hele Tiden været, at han skulde tilbringe Slutningen af sin Ferie i sit Hjem. Ved Afskeden rakte Margrethe ham Haanden, idet hun sagde med et Udtryk af Inderlighed: „Bliv ikke for længe borte; det er ikke saa let for os tre Pigeborn at skulle dele een Broder."

VII.

Det kimer tyst under Kirketag
Imod den lysende Foraarsdag,
Nu ringer Sneklokken Vaaren ind,
Og Solen kysser dens hvide Kind.
Den stred sig frem under Is og Sne,
Nu glemt er Vinterens Angst og Ve.
Nu toner stille fra Skov og Vang
Sneklokkens jublende Foraarssang.

Du fandt mig, Herre, i Dødens Ve,
Din Naade smelted mit Hjertes Sne.
Du drog mig ind i din Guddomsfavn,
Du aabenbared' dit Frelsernavn.
Nu maa jeg ringe det ud paa Jord,
Hvad du os bringer i Livets Ord.
Nu maa jeg juble paa Børnevis
Din Naades Fylde til Lov og Pris.

Dybt i det skjulte Violen bly
Sig bøjer stille bag Løvets Ly.
Den Solens Kærlighedskys forstaar
Og raaber ikke: „Nu kommer Vaar!"
Men aander ud i den milde Luft
Genkærligheden i Blomsterduft.
Og taler ikke om, hvad den ved,
Men lever Foraarets Herlighed.

O, læg mig, Herre, hos dig til Ro
Ja, lad mig trygt ved dit Hjerte bo.
I mig lad virke din Naades Magt,
Saa helt jeg leyer i Naadens Pagt,
Og trofast vandrer i dine Spor,
At klart det kendes, paa dig jeg tror.
Din Kærlighed i mit Hjerte giv,
Saa dig jeg lever, mit Lys, mit Liv.

Atter var et Aar henrundet. Vinteren havde været stille i Burgdorf. Et Par Maaneder havde Margrethe tilbragt i Berlin hos sin Tante for derefter at vende tilbage til Præstegaarden og tage fast Ophold hos Pastor Stiegs. Henrik og Ferdinand havde siden Paaske været Kandidater og havde begge faaet deres Gerning i Nærheden af Hjemmet; Henrik som Huslærer hos en Godsejerfamilie, Ferdinand som Medhjælper for en gammel Sognepræst. Og ingen af dem havde længere til Burgdorf, end at de hyppig kunde gøre Fædrenehjemmet til Maalet for deres Vandringer.

Hjemme mødtes de ofte med Baron von Wallerberg, som atter var i Besøg hos Rethels og saa ofte som mulig gæstede sine Venner i Præstegaarden.

Han var Søn af en rig Godsejer i Schlesien. Lilli havde, da han sidste Sommer første Gang saa hende, umiskendelig gjort dybt Indtryk paa ham; i Vinterens Løb var hendes Billede vel for en Del blevet udvisket, men da han nu atter mødtes med hende, blev han mere end nogen Sinde indtagen i hende. Og det var et smukt Par, disse to, naar man saa dem ved hinandens Side. Han slank og kraftig

i sin fulde ungdommelige Skønhed, hun frisk og yndefuld i al sin syttenaarige jomfruelige Renhed. Siden hun havde mærket, hvorledes han søgte hende fremfor alle andre, hvorledes han levede for hende alene og var lykkelig ved at turde sænke sit Blik dybt i hendes, var der foregaaet en ejendommelig Forandring med hende. Alt det barnagtige forsvandt, og hun modnedes til Kvinde, medens hun udviklede sig i rigere Skønhed, og hendes Hjertes Blomst udfoldede sig under hans Kærligheds Solskin. Af ham og i hans Nærhed drog den sin Næring til Livskraft, den aabnede sig for ham og blomstrede ham i Møde i duftende Fylde; den aandede og levede for ham — og ham alene.

Lilli hvilede i den Kærlighed, der omsluttede hende, uden Tanke for noget andet end et Liv i uendelig Lykke, under Kærlighedens Rosenglød og Haabets skyggefulde Grønne. Naar man saa hende og von Wallerberg sammen, maatte man uvilkaarlig mindes Digterens Ord:

I sin lyse, jomfrurene
Morgenfriske Skønhedskrans
Staar hun for ham, hun, den ene,
Straalende i Ungdomsglans.
Lykkelig han hende følger,
Lægger ned for hendes Fod
Alt, hvad Kærligheden dølger
Under Vaarens Blomsterflod.
Og i Haabets gyldne Drømme,
— Længselssukkets Salighed, —
Anes alt i rige Strømme
Livets fulde Herlighed,

En solvarm, skyfri Sommerdag i August Maaned var Lysthuset i Præstegaardshaven næsten fyldt med Blomster og frisk Grønt. De tre unge Piger vare ivrig beskæftigede med at binde Blomsterkranse, medens Henrik og Ferdinand rakte dem en hjælpende Haand, naar de trængte dertil; da lød Hestetrampen op igennem Gaarden. Lilli rødmede, hun kendte denne Lyd, og et Øjeblik efter viste Hr. von Wallerberg sig.

„Hvilken Fest forestaar her?" spurgte han, efter at de første Hilsener vare udvekslede, „hvilken Højtid skal forherliges af saa skønne Blomster og endnu skønnere Hænder?"

Lilli vilde svare, men Margrethe faldt hende hurtig i Talen:

„Gæt en Gang," sagde hun muntert.

„Fødselsdag?" – Wallerberg saa spørgende fra den ene til den anden.

„Nej."

„Høstfest? Nej, det er sandt, det er jo først i Oktober."

„Forlovelse," vilde han have sagt; men de vare alle saa utvungne, at han ikke kunde faa Ordet over sine Læber.

„Jeg giver mig; jeg kan ikke gætte det. Er det en virkelig Fest eller kun en Anledning til Festlighed, saadan som den saa tidt opfindes her. Har man til Hensigt at bekranse det Æbletræ, der bringer de første modne Frugter? Eller har Kareten faaet ny Lakering? Have Hønsene lagt saa særdeles flittig Æg, at deres Hus til Tak derfor skal smykkes med

Blomster? Frøken Margrethe, Deres fantasirige Opfattelsesevne ser Skønhed og Poesi selv der, hvor en almindelig Menneskeforstand kun øjner den tørreste Prosa; og De mangler hverken Hjælpere eller Hjælpershjælpere til at udføre Deres Planer. Men det bedste ved Deres Festligheder er, at vi alle ere lykkelige ved at nyde godt af Deres Opfindsomhed, — saa selv om det skulde være til Honsenes Ære, vilde jeg dog raabe: „Længe leve Kykeliky!" Og jeg tilbyder Dem underdanigst min Tjeneste."

Han havde allerede, medens han endnu talte, med paatagen Højtidelighed taget Plads ved Siden af Lilli og begyndte meget flittig at række hende Buketter til Kransen.

Alle lo; men Margrethe rødmede; — var dette ikke en Hentydning til, at h u n ledede og styrede alt? det var hende uendelig pinligt, men hun vidste det, og det syntes hende ublandet Forsængelighed. Dog, i dette Øjeblik maatte hun tage sig sammen. — I det samme spurgte Marie:

„Men var De da ikke i Kirke sidste Søndag, Hr. Wallerberg, der blev jo vor Fest bekendtgjort?"

„Sidste Søndag, — nej, da gjorde vi en længere Tur til Bjergene og tog af Sted lige fra Morgenstunden. — Nej, den Dag var jeg ikke i Kirke.

„Jeg synes ikke," svarede Marie stilfærdig, „at De kan have været rigtig glad den Dag. Jeg tror, at hvis jeg en Søndag blev borte fra Kirken u d e n a t v æ r e a l d e l e s n ø d t d e r t i l, kunde jeg ikke være lykkelig den hele Dag. Det vilde for mig ikke være nogen rigtig Søndag."

„Gaar De da i Kirke hver Søndag?"

„Ja, naturligvis, det gøre vi alle, dersom da ikke en af os er syg. Og ikke blot en, men to Gange. Jeg kan ikke sige Dem, hvor vi føle os vel til Mode i Guds Hus."

Lillis smukke Øjne syntes at stadfæste Maries Udsagn, og den unge Mand vidste i sin Forlegenhed ikke, hvad han skulde svare. Han kendte ikke noget til et saadant Velvære; men han tænkte rigtignok ved sig selv, at han alle Vegne — selv i Kirken — vilde befinde sig vel, naar han kun var omringet af de kære Ansigter, der i dette Øjeblik omgav ham.

„Men for at komme tilbage til vor Fest," sagde Margrethe, „saa have vi i Morgen Missionsmøde. En Missionær, som er kommen hjem fra Indien, vil tale, og vi binde Guirlander, for at Kirken kan blive rigtig smukt og festlig pyntet. Jeg troede næsten, at Blomsterne allerede selv havde fortalt Dem det, jeg synes, de se helt anderledes ud, end de pleje. De fryde sig over at maatte bruges til Guds Ære for at smykke hans Helligdom, de glæde sig til at høre Lovsangen og Fortællingerne om Herrens store Gerninger iblandt Hedningerne."

„En Missionær — fra Indien?" gentog von Wallerberg efter en Pavse, „ham kunde jeg nok have Lyst til at høre; det maa være ret interessant. Men iøvrigt, — ja, tag mig det ikke ilde op, — iøvrigt forstaar jeg i Grunden ikke, hvorfor de Mennesker egentlig rejse over at prædike for Hedningerne. Lad dog enhver blive salig ved sin Tro. Er det ikke lige meget, om man tilbeder det højeste Væsen under

Navnet Gud, Allah, Wodan eller Brahma, — naar man kun lever efter den Grundsætning: „Frygt Gud, gør Ret og vær ikke bange for noget Menneske"? Jeg er overbevist om, at disse Hedningefolk ere ligesaa lykkelige ved deres Gudsdyrkelse, som vi ved vor."

De unge Mennesker lyttede med Forbavselse til Baronens Udtalelser.

„Lykkelige?" gentog Margrethe med et smerteligt Udtryk, „lykkelige? Aa, De skulde kende disse stakkels Hinduers Lykke. Kan man kalde de Mennesker lykkelige, som leve uden Gud og uden Haab, som lig Dyrene ere Bugens og alle Lysters Trælle? Eller ere de lykkelige, som have set deres Synd, som slæbe paa den som paa en Byrde, der er dem for tung, som længes efter Fred uden at vide, hvor de skulle finde den? Tusinder af Mile vandre de under usigelige Lidelser med jernbeslagne Sko paa Fødderne. De udstrække deres Legeme paa Træ, besat med spidse Søm, de krybe paa deres Knæ fra Delhi til Benares eller maale Vejen med deres Legeme. — Eller kunne de kaldes lykkelige, disse stakkels Enker, som maa lade sig brænde sammen med Ligene af deres Mænd? Disse Kvinder, der sondertrædes og foragtes som Slavinder og dog skulde tilbede deres grusomme Herrer som deres Guder? Ere de lykkelige, disse gamle og syge, som uden Barmhjertighed overgives til Hungersdøden, eller som blive kvalte med Mudder fra Ganges? Tror De, at de smaa Børn ere lykkelige, naar de blive ofrede til Ganges og opædte af Krokodillerne der, eller naar de blive satte ud i Skovene som Bytte for Schakaler og Hyæner; naar

de blive slagtede til Ære for den frygtelige Gudinde Kali eller knuste under Hjulene af Juggernauths Vogn? O, Hr. Baron, kun den, som ikke kender Hedningelivets navnløse Elendighed, kun den, som aldrig har bævet for sin egen Sjæls Frelse og aldrig erfaret Jesu Kristi Kærligheds Kraft til at udslette Skylden, kun den kan sige: „Hedningerne have ikke Brug for Evangeliet."

„Jeg mente det ikke saa slemt," svarede von Wallerberg, „og desuden er det vel nærmest de lavere Klasser med al Pøbelens Overtro, De her har skildret. Jeg har netop ladet mig fortælle, at Hinduernes Religion ejer en Dybde og Visdom, en Poesi og Herlighed, som stiller den fuldt paa Højde med hvilken som helst anden."

„Der tager De meget fejl," svarede Margrethe, „jeg har ikke skildret den af alle dannede Hinduer brændemærkede Overtro, men jeg har meddelt deres Religions Forskrifter, saaledes som de gælde for hele Folket den Dag i Dag, saa vidt som Englænderne, Landets Herrer, tillade, udøves af dets Konger og Præster. Hvad der mulig findes af Visdom og Skønhed i den hinduiske Gudelære, det er Anelser om den sande Guds Aabenbaring, forvirrede Minder om det tabte Paradis. Det bedste, der findes i deres hellige Bøger, er, sammenlignet med Guds eget Ord, som nogle Draaber Vand imod det umaalelige Verdenshav. — Hinduen overgaar os i Gudsfrygt, idet han hengiver sig til sine livløse Afguders Dyrkelse ganske anderledes fuldt og ubetinget end vi til den levende Gud; — men hans Gudsfrygt bestaar ude-

lukkende i ydre Handlinger, — og han vil kunne rette den Anklage imod os, at vi ikke have meddelt ham vor bedre Erkendelse. Tidlig om Morgenen, naar han staar op, er hans første Ord Navnet paa hans fornemste Guddom: „Ram, Ram!" og derpaa gaar han til sit Arbejde. Klokken ni holder han sin daglige Andagt. Da gaar han med sin Lota i Haanden til den nærmeste Flod eller Dam, dukker flere Gange under Vandet, beder nogle Bønner, medens han vender sig imod Solen, og gentager uafladelig Navnet: „Ram! Ram!" Derefter vadsker han sine Klæder, renser omhyggelig sin Mund og sine Tænder, øser Lotaen fuld af Vand og vender tilbage til sit Hus, stadig raabende: „Ram! Ram!" Her danner han sig hurtig et lille Afgudsbillede af Jord, overhælder det med Vand, mumler Bønner, kaster sig ned foran det med Panden imod Jorden, bringer det Blomster, Ris og lignende, og gør sig tilsidst rede til selv at nyde sit Maaltid, hvorunder ingen tør nærme sig til ham. Efter at have spist, vadsker han Munden og Hænderne, der tjene ham baade til Ske og Gaffel, og nu er han færdig med sin Gudstjeneste for den Dag; nu ere alle hans Synder aftvættede ved Badning, Vadsken og ved det uafladelige: Ram! Ram! han er ren og hellig og kan uden Frygt synde paany, thi næste Morgen vil han atter bade sig ren fra al Synd, og skulde Badningen ikke være tilstrækkelig, vil hans: Ram! Ram! sikkert borttage alt, hvad der der endnu maatte være tilbage. Saaledes bærer Hinduen sig ad. Han staar op med sin Religions Navn, han vadsker sig efter denne Religions Forskrifter, han

salver sig, klæder sig paa, spiser og drikker og udfører alt sit Arbejde i Overensstemmelse med denne Religions Skikke; han studerer, eller han foretrækker at leve i fuldstændig Uvidenhed, alt efterson Religionen byder ham. Men Hinduens Bøn derimod, som efter den brahmanske Lære forener Guddommen med Mennesket, er en fuldstændig Opgiven af ethvert bestemt Tankeindhold, en selvforglemmende Hensvømmen i uafbrudt Betragtning af den tomme Enhed, en Andagt, bestaaende i ubetinget Tankeløshed. Det er en Beskæftigelse," — Margrethes alvorlige Tone gik pludselig over til spøgende Drilleri, — „som nu snart i en Time har aldeles optaget mine tvende Herrer Brødre. Se et Øjeblik paa dem og hør saa, hvad den hellige Forskrift ordret siger: „Den fromme øve sig stedse i det skjulte, beherskende sine Tanker, ensom, uden Ønsker og uden Selskab, holdende Legemet, Hovedet og Nakken ubevægelige, med Blikket ufravendt rettet imod sin Næsespids, ikke slakkende hid og did, rolig og uden Frygt, holdende sin Sjæl i Tomme, tænkende paa mig alene sidder den fromme. Higende efter Bestandighed bliver hans Hjerte bestandig roligere, sænker sig dybere og dybere i sig selv, og tænker aldeles intet."

„Saavidt synes I allerede at være naaede," sluttede Margrethe, idet hun vendte sig til Henrik og Ferdinand. „Thi jeg er overbevist om, at I have ingen Anelse om, hvad vi have afhandlet, ellers vilde I ganske sikkert være komne mig til Hjælp og have haft et Ord at sige om Sagen."

„Sig mig blot, Margrethe," sagde Henrik, „hvor-

ledes har du faaet saa grundigt Kendskab til Indien? Du fortæller jo om det med sand Veltalenhed. Alt det kan umulig være Erindringer fra din Barndom."

„Henrik," svarede Margrethe alvorlig, „selv bortset fra enhver anden Bevæggrund, tror du saa, at det Land og Folk, den Sag, hvorfor mine Forældre have ofret Liv og Blod, kan være mig ligegyldig?"

„Nej, du har Ret," svarede han stille, „hvor maatte ikke alle vi Guds Børn bære de stakkels Hedninger paa vore Hjerter, naar vi mindes det Blod, endnu langt dyrebarere, der er rundet for dem, og vide, at vor Frelser er død ogsaa for dem!"

Hr. von Wallerberg var ilde til Mode ved denne Samtale. Her var et Omraade, saa aldeles ukendt og fremmed for ham, at det ikke en Gang var ham muligt, som han ellers plejede, at afbryde den aandelige Samtale med en Vittighed.

„Der er dog saa megen Lykke i Verden," tænkte han, medens hans Blik hvilede paa Lilli, „saa meget herligt og skønt, saa meget, som det er en Glæde at tage Del i. Hvorfor behøve da disse Mennesker at leve sig saaledes ind i Hedningernes Elendighed, hvorfor tale de saa meget om at blive frelste og om Gud, hvorfor forbitre de sig Livet ved alle Slags selvpaatagne Pligter baade imod sig selv og deres Medmennesker? — Forbitre, ja, men forbitre de sig da virkelig Livet derved? Ere de ikke tværtimod altid glade, mærker man ikke, at de ere lykkelige? — Nuvel, det kommer vel af, at de endnu ere unge og raske. Ungdommens Aandskraft er mægtig til at beherske alle mørke Anfkuelser, og Livsmodet holder Sindet

i Ligevægt. Vent blot, til de blive gamle, saa skulle de nok blive knarvorne og fortrædelige, utilfredse med alt og alle, kun ikke med sig selv. Da vilde de fordømme hvert Smil som Synd og hvert Ord, der ikke findes i Bønnebogen, som Letfærdighed. Jeg har hørt, at disse Mennesker, som tilsyneladende optræde som fromme, prædikende og formanende Pietister, i deres eget Hjem kunne være mørke, kivagtige Hustyranner, ja —"

Hans Tankegang blev afbrudt af Fru Stieg, som traadte ind i Lysthuset med en Tallerken Smørrebrød i den ene Haand og en Kurv fuld af Frugt i den anden.

„Her leve I formodentlig af Blomsterstøv og Skovduft," sagde hun spørgende; „jeg begyndte næsten at blive bange for, at her var sket noget aldeles uhørt, eftersom ingen meldte sig ved Mellemmadstid."

Først nu fik hun Øje paa Baron von Wallerberg og hilste ham saa hjertelig, at han blev ganske skamfuld. Denne Præstefrue havde dog naaet en ret ærværdig Alder, og dog saa hun aldeles ikke ud som en mørk eller stridbar Hustyran. Man skulde tro, at de strenge Anskuelser maatte have haft Tid nok til at udøve deres fordærvelige Indflydelse paa hende, — og dog lyste Kærlighed og Ungdomsfriskhed ud af hendes milde Øjne, saa Baronens kloge Beregninger fik et slemt Knæk.

„Naa, ja, ingen Regel uden Undtagelse," trøstede han sig selv med over sit Nederlag.

Næste Dag var hele Burgdorf i festlig Bevægelse. Ganske vist havde man i de senere Aar ofte hørt

Tale om Missionærernes Arbejde iblandt Hedningerne; men Kærligheden til og Forstaaelsen af denne hellige Gerning var først lidt efter lidt modnet hos Pastor Stieg, saa denne Missionsfest var den første i Burgdorf. Nysgerrigheden var spændt til det yderste: „En Missionær fra Indien," var der bleven sagt fra Prædikestolen, og Rygtet gjorde ham meget snart til en Indier eller Indianer. Om Morgenen, da han kom til Landsbyen, havde nogle Børn set ham stige ud af Vognen og gaa ind i Præstegaarden, og de forsikrede, at han var „ganske sort". To Tredjedele af Befolkningen ventede at faa en virkelig Indianer at se, en rigtig vild fra Urskoven, medens Børnenes Indbildningskraft standsede ved Billedet af en Morian, saaledes som han meget smukt og naturtro var fremstillet i deres ABC med den Underskrift:

En Morian og et Murmeldyr
Er hver for sig en sælsom Fyr.

Derfor havde man, skønt det var midt i Høsten, taget sig en Fri- og Hviledag, og allerede, da Klokkerne ringede første Gang, begyndte Kirken at fyldes af forventningsfulde Mennesker, som betragtede og beundrede de mange Kranse og Guirlander, hvormed den var smykket. Mere end een Bondekone fik Taarer i Øjnene ved at se, hvorledes friske Blomster omgav den Atlaskespude, hun havde ophængt til Minde om sin afdøde Datter*).

*) I Landsbykirker vil man ofte finde Mindetavler ophængte til Ære for de afdøde; i Reglen er disses Navn, Fødsels- og Dødsdag anbragt paa en Atlaskespude, ofte indesluttet i et lille Glasskab og omgivet af Blomsterkranse.

Missionæren betraadte Prædikestolen og viste sig at være en virkelig, almindelig Europæer. En høj, kraftig Skikkelse, bredskuldret, brunet under Indiens Sol, men dog umiskendelig af den kaukasiske Stamme. Hans Ansigt var omgivet af mørkt, fyldigt Haar og Skæg; men hans Øjne lyste mildt, og hans Stemme havde det tyske Tonefald.

Hans Tekst var: „Og der er ikke Frelse i nogen anden; thi der er ikke noget andet Navn under Himlen givet iblandt Mennesker, ved hvilket vi skulle vorde frelste, end Jesu Kristi Navn." Og efter at han først havde skildret dette Navns Herlighed, fortalte han om Hedningernes Elendighed, hvorledes de, famlende i Mørke, længselsfuldt hige og søge efter et Navn, hvori de kunne finde Frelse. Han viste, hvorledes denne Søgen findes baade hos den egensindige Muhamedaner, den stolte Kineser og den kloge Hindu. Derpaa vendte han sig til sine Tilhørere med det Spørgsmaal, om nu de, som kendte dette Jesus-Navn fra Barndommen af, som vare døbte til det og ind i det, om de nu ogsaa have fundet Liv og Salighed i dette Navn og i denne Frelser. Han spurgte dem, om de, hvis de virkelig selv havde fundet Jesus, saa ogsaa vilde vidne om, hvad de havde i ham, saa andre kunde komme til ham. Han sagde til dem, at Troen uden Gerninger er en død Tro, at Herren havde Brug for hver enkelt af dem i sin hellige Missionsgerning, at enhver, som kaldte sig med hans Navn, ogsaa maatte tage Del i Arbejdet for hans Riges Udbredelse. Guds Kærlighed er det,

som kalder hans Tjenere til Arbejde, men Guds hellige Nidkærhed vil ogsaa straffe enhver ulydig og efterladen Tjener: „Kom! kom!“ udbrød han, „kom og vær med til at trække Herrens Triumfvogn, salig den, som er lydig mod hans Kald. Men hvo, som ikke vil følge ham, skal sønderknuses under hans Vogns Hjul.“

Og i Slutningsbønnen ydmygede han sig dybt for Guds Ansigt, bekendte sin egen Ladhed og Mangel paa Troskab i sin Gerning: „Herre, forlad mig mine Missionssynder, forlad mig mine Missionssynder,“ bad han atter og atter, og mange Hjerter bad med ham, Hjerter, der ikke havde arbejdet som han, men med Skam maatte bekende, at de hidindtil kun havde bekymret sig lidet om de stakkels Hedninger og Guds hellige Villie overfor dem.

Margrethe var dybt grebet. Om Aftenen talte hun længe og alvorlig med den Mand, som havde trængt saa inderlig ind paa alle troende Hjerter. Alene den Tanke, at han kom fra Indien, at han kunde fortælle om hendes Forældre, som han ganske vist ikke selv personlig havde kendt, men dog hørt om og skattet højt, overvældede hende næsten. Og ikke blot hun, men mange andre droges med ind i den Tryllekreds, der omgav den jævne, frimodige Missionær. Nabopræster, som i lange Tider havde været som forstenede i deres Retskaffenhed og upaaklagelige Embedsførelse, slog sig for deres Bryst og besluttede herefter at arbejde paa at indhente det forsømte. Mere end en Bondemand kom og lagde i al Stilhed noget haardt i den fremmede Præsts Haand „til de stak-

kels Hedninger" for derpaa skyndsomst at forsvinde. To fattige Børn bragte ham ganske undseelig deres kæreste Legetøj, det skulde de sorte Børn i Indien have, sagde de, og en gammel Kone forærede „Hr. Missionæren" en hel Kurv fuld af Æg, idet hun bad, om han vilde tage dem med og hver Dag spise et Par Stykker, „for at han ikke skulde blive hæs, men rigtig ofte kunde prædike saa kraftig og godt som i Dag."

Selv de koldeste Hjerter gennemstrømmedes af den hellige Kærligheds Glød, hvorledes maatte da ikke de være til Mode, som allerede længe havde baaret Hedningernes Nød frem for Gud i brændende Bøn. Missionæren fortalte meget om, hvor haardt der trængtes til Præster og Lærere derude i Hedningelandene, hvorledes man især manglede fromme, hellige Kvinder, som kunde gaa til Hindukvindernes Zenanaer, hvorfra Mændene vare udelukkede. Og han priste Gud, fordi allerede nogle havde erklæret sig villige til at gaa hans Ærinde; han fortalte om en ung, troende Pige, som i Lydighed mod sin Herres Kald havde lovet at ægte en Missionær, som trængte haardt til en Hustrus Hjælp i sin Gerning, og som just nu stod i Begreb med at drage over Verdenshavet til en Mand, hun aldrig havde set.

En velsignelsesrig Dag havde det været, det følte de alle, da de om Aftenen bøjede Knæ sammen for endnu en Gang at overgive sig helt og fuldt til Herren som hans ubestridelige Ejendom.

Amen, ja — med begge Hænder
Giver jeg dig alt udelt.

Jesus, du mit Hjerte kender:
Tag mig, — tag mig fuldt og helt.

Det var Bønnen, som lød fra deres Læber og gennemtrængte deres Hjerter, som den Nat slumrede ind under Præstegaardens Tag.

Omtrent fjorten Dage senere gik Margrethe, som hun plejede, saa ofte det lod sig gøre, en Tur gennem Skoven.

Saadanne Vandringer ere ukendte for de stakkels Købstadsfolk; de vide ikke, hvad det vil sige blot at gaa nogle Skridt for at være alene — alene med Gud og sig selv. Dybere Naturer kunne slet ikke undvære saadanne stille Timer, selv midt i Menneskemængden kunne de ofte føle sig ene, medens mere overfladiske Karakterer stemple sig selv ved altid at skulle være sammen med andre og kede sig, saa snart de blive overladte til sig selv. —

Genklangen af Missionsfesten gennemtonede endnu bestandig Margrethes Sjæl; hun mindedes, hvad der var bleven talt, og Mindet formede sig til Digt. Hun tog sin lille Noterbog frem og skrev.

„Hvad er det, du har saa travlt med at skrive?" udbrød Ferdinand, idet han forlod Skovstien, som førte fra hans nuværende Opholdssted til Burgdorf, og nærmede sig den unge Pige.

„Jeg kan ikke lade være at tænke paa alt, hvad vi oplevede ved Missionsfesten," svarede Margrethe tøvende.

„Aa, vis mig, hvad du har skrevet," bad Ferdinand, „lad mig faa Lov at læse det."

Margrethe rakte ham Bogen, og han læste;

Det frelsende Ord.

Saa siger Sagnet: „Fra de dybe Skove
Der hores tidt med Jælsom Klokkeklang
— Ej stærke Toner over Vang og Vove,
Men dump og klagende en dæmpet Sang.
Igennem alle Lande, alle Zoner,
Som sukke under Mørkets Fyrste Magt,
Genlyder Skriget fra de Millioner
Af Sjæle, som i Lænker end er lagt.

Med Anelse om Paradisets tabte
Og aldrig fundne Herlighed paa Jord,
Der søges efter Haanden, som os skabte,
Der spørges efter Livets, Frelsens Ord,
Du søger, til du synker træt til Døden
I Sjæleangst for Dommens Alvorsbud.
Du selv kan ikke fri dig ud af Noden,
Du Synder kan ej finde Vej til Gud.

Naar under Indiens rige Palmeskygger
Et Barn er født i Hindukvindens Favn.
„Ram, Ram ki jai,“*) den spædes Liv betrygger,
Og Manden modnes under dette Navn.
Thi Ram er Gud, og er af ham du kaaren,
Du lever ham, kun ham til Lov og Pris.
Med „Ram jat hai,“**) du lægges vil paa Baaren,
— Kan Ram da aabne dig Guds Paradis? —

I Gangesdalen og paa Tibets Høje
Der søges om det samme Livets Ord,
Ser du dig om med Kærlighedens Øje,
Du finder altid samme Længsels Spor.

*) „Ram har sejret.“
**) „Ram er Sandheden.“

„Um mani padmi hun,"*) i Klippen hugget.
Og mejslet ind i Sojlestenens Rund. —
O, Tibet, stiller Lotosblomsten Sukket? —
Er dette Ord dig Frelsens Klippegrund?

Det lyser under Østens Morgenhimmel
Med Marmorrenhed fra Moskeens Tag.
I Glans af Guld fra Mekkas Kuppelvrimmel
Det toner højlydt mod den nye Dag.
Thi Allahs Navn fra alles Læber lyder
I Ullah muhamed resul,"**) med Lyst.
Men fra de dybe, skjulte Strenge bryder
Et Skrig om Haab og Frelse, Hjælp og Trost.

Men du, — har du vel sogt med Længselssmerte
Den guddomsrene, evig unge Klang?
Har du fornummet i dit eget Hjerte
En Genlyd af de frelstes nye Sang?
Har du i Lyset fra det høje Sundet
Det Livsens Ord, Johannes vidned' om?
Har du dit Frelsens Haab alene grundet
Paa det Guds Lam, som bar Guds Vredes Dom?

Du Livsens Ord med Livets Magt i Døden,
Du Herre Jesus Kristus, Naadens Gud,
Du Livsens Vælde med Læskedrik i Noden,
Mit Lys, mit Liv, min Frelses Himmelbud.
Dig var det, som jeg higed mod med Længsel.
Dig var det, Gud, som Syndens Lænker brød.
Dig er det, som igennem Dødens Trængsel
Har ført mig frem til Livets Morgenrød.

*) Kan kun tilnærmelsesvis gengives saaledes: „O, Lotosblomstens Ædelsten." (Lotosblomsten betragtes som bekendt i Tibet som et Sindbillede paa Guddommen).

**) „Gud er Gud, og Muhamed er hans Profet".

Thi aldrig stilles Synderhjertets Kvide
Af Lotosblomsten og den stumme Ram.
Ej Muhamed kan læge dem, der lide. —
Guds Ord i Kød, Guds Søn med Korsets Skam
Har ene Magt at løse Livets Gaade
Og samle Tonerne til Melodi,
Thi Jesus Kristus og hans Frelsernaade
Er Evighedens Guddomsharmoni.

„Ja, du har Ret, Margrethe," sagde Ferdinand, idet han gav hende Digtet tilbage, „heller ikke jeg har kunnet glemme denne Missionsfest, og hvad der blev talt. Meget har arbejdet og kæmpet i mig i disse Dage; men nu er alt afgjort og bestemt. Om Gud vil, drager jeg til Indien som Missionær for at bringe de stakkels Hedninger det Livsens Ord, som alene er mægtigt til at gøre deres Sjæle salige."

„Ferdinand, er det muligt?" udbrød Margrethe med et Udtryk af den dybeste Forbavselse og Sindsbevægelse.

„Ja," sagde den unge Mand, altfor greben af sin egen Tankegang til at lægge Mærke til hendes Bevægelse, „jeg kunde ikke blive fri. En Tid stred jeg med mit eget Hjerte, indtil Kaldet blev mig for mægtigt, og det stod klart for mig, hvad der var Guds Villie. Saasnart jeg havde faaet denne Forvisning, gik jeg til mine Forældre og bad om deres Samtykke. Min Moder havde i Begyndelsen meget imod mit Forehavende, græd og vilde ikke høre Tale om at lade mig rejse. „Det vilde være den visse Død at drage til Indien," mente hun, „ingen er endnu sluppen levende hjem derfra." Men Fader lo ad

hendes Engstelse. Han har tidligere selv rejst meget, og han forestillede hende, at naar det var mit bestemte Ønske, kunde han ikke have noget derimod. Her hjemme kunde jeg vente længe, før jeg fik Embede; men havde jeg først været nogle Aar derude, vilde der snarere blive taget Hensyn til mig. Du kan tænke dig, Margrethe, at det gjorde mig ondt at høre paa disse Beregninger; jeg erklærede rent ud, at naar jeg vilde drage til Indien, da var det for at arbejde i min Herres Gerning og blive der, saalænge han vilde bruge mig og give mig Kræfter dertil, og ikke af nogen som helst egennyttig Bevæggrund.

„Du vil snart komme paa det rene med den Sag," sagde Fader, „om to, tre Aar har du nok andre Tanker."

Kort sagt: Fader talte saa længe med Moder, til jeg opnaaede begge mine Forældres ubetingede Samtykke. Nu vil jeg melde mig til Missionsselskabet. Bliver jeg antaget, hvad jeg efter vor kære Vens, Missionærens, Udsagn næppe har Grund til at tvivle om, saa rejser jeg saa snart som mulig til Indien."

„Tag mig med, Ferdinand," sagde Margrethe fast og stille.

„Spog ikke med en saa alvorlig Sag," svarede Ferdinand med et sørgmodigt Smil; „nu er Tyskland blevet dit kære Fædreland, Margrethe; mulig vil du snart blive knyttet dertil med uopløselige Baand."

Margrethe saa klart paa ham:

„Jeg spoger ikke," sagde hun alvorlig, „det er

mit fulde Alvor, naar jeg beder dig: Tag mig med, Ferdinand, giv mig Lov at følge dig som — din Hustru."

Ferdinand fo'r sammén. Kunde han have hørt rigtig? Var dette muligt? Han stod og saa paa Margrethe uden at kunne fremføre et eneste Ord. Rodmende, med et lysende Udtryk af Renhed og Sjælshojhed over sin skonne Ansigt saa hun ham ind i Øjnene. Og han modte dette Blik, straalende af usigelig Kærlighed, han forstod, at hun var hans, og han sluttede hende i sine Arme. Han kunde ikke tale, kunde kun trykke hende fast til sit Hjerte med den jublende Vished: „Hun elsker mig, — hun er min — min."

Længe, længe stod de saaledes, for deres Hjerter atter bleve stille. Endelig drog Ferdinand sin Brud med sig, de satte sig med hinanden i Haanden paa Græsbænken under Skovens Egeskygger, og Margrethe sagde:

„Du skal vide, Ferdinand, at lige fra jeg var ganske lille, har det været mit Livs Maal en Gang at kunne optage og fortsætte min Moders Gerning iblandt Hindukvinderne. Dertil er jeg opdragen, dette blev vist mig som mit Livs Kald og Gerning, og mine Forældre talte ofte om den Tid, da jeg skulde vende tilbage til dem fra Europa for at blive deres Hjælp og Støtte. Da jeg fik det skrækkelige Sorgens Budskab om deres Død, var det, som om Tanken paa Indien for en Tid blev mig fremmed, og det faldt mig næppe ind, at jeg nogen Sinde skulde vende tilbage dertil; thi jeg tænkte naturligvis mere paa Sam-

livet og Samarbejdet med mine Forældre end paa selve Hedningernes Nød.

Efter en lang Tids Forløb kom jeg den Sommer, da jeg boede med min Tante i Wittekind ved Halle, tilfældigvis, som man siger, ledet af Guds Haand, tror jeg, ind i en lille Kirke. Jeg hørte der en indtrængende Missionsprædiken over de Ord: „Jesus af Nazareth, Jødernes Konge, — er han ogsaa d i n Konge?" I den Stund, Ferdinand, vaagnede alt det, der saa længe havde ligget dødt hen i mig. Jeg saa min Utroskab imod min Gud, imod mine Forældre og mit Kald. Jeg havde været et troløst Gudsbarn og Missionsbarn, jeg havde knyttet mit Hjerte til saa meget andet og glemt den mig af Gud givne Livsgerning. I Aanden saa jeg den Børneskare, som min Moder havde undervist; jeg saa den lille Hanna forsømt og mishandlet. Alle sine Kræfter havde Moder sat ind paa disse dyrekøbte Sjæles Frelse, og nu var det, som hørte jeg deres tavse, anklagende Længselsraab: „Hvorfor kommer du ikke til os og fortæller os om Frelseren?"

Den Dag lovede jeg Gud, at om det var hans Villie, saa vilde jeg drage ud til Hedningerne. Og jeg er siden da bleven bestandig fastere forvisset om, at det virkelig er Guds Villie med mig. Jeg har tidt bedet ham om klart og tydelig at vise mig den Vej, han vil, jeg skal gaa, jeg har lovet ham, at om han vil sige mig, at hans Villie med mig ikke er dette, da vil jeg ikke gaa mine egne Veje, — ingen timelige Hensyn skulle holde mig tilbage, ingen Sorg og ingen Lykke hindre mig, — kun hvis Pastor Stiegs

ikke vilde give deres Minde, vilde jeg blive her. Et helt Aar talte jeg ikke til noget Menneske om min Plan, men gjorde mig kun Umage for at lære alt, hvad jeg vidste, jeg kunde have Gavn af i Fremtiden. Da jeg kom tilbage til Burgdorf, fortalte jeg Onkel og Tante Stieg min Plan, idet jeg bad dem om ikke at meddele nogen den. Og de bestyrkede mig i mit Forehavende, men raadede mig til at vente endnu i to Aar, thi saa vilde jeg kunne følge med en Missionær og hans Familie, som skulde rejse til Indien, mulig bo i deres Hus og sammen med dem arbejde iblandt Kvinderne og Børnene.

Dette var mit Livs Plan. — Men jeg maatte igennem en saare tung Prøvelse. Og det var dig, Ferdinand, som førte mig ind i den, — hin Aften, da du sagde mig, at du elskede mig. Jeg havde jo allerede længe følt det og kæmpet imod mit eget Hjerte, — og det var en haard Strid. Men Gud er trofast; han hjalp mig igennem. Jeg vidste, at jeg ikke for jordisk Lykke og jordisk Kærlighed turde svigte det Kald, Gud havde givet mig, og jeg maatte sige nej til dig. Havde jeg svaret ja, da havde jeg elsket dig højere end Gud og ofret ham for din Skyld, og da havde jeg mistet min Sjæls Fred. Og tror du ikke, jeg prøvede at fortælle mig selv, at jeg ikke behøvede at rejse til Indien for at finde fattige og syge at sørge for, og at dem er der nok af ogsaa herhjemme? Tror du ikke, jeg sagde til mig selv, at jeg ikke skulde søge langt borte efter det, som laa lige for min Dør? — Men just fordi jeg ved, hvor bedrageligt Hjertet er, just fordi jeg kendte dets bræn-

dende Ønske, just derfor betroede jeg mig ikke til dette Hjerte. Jeg vovede at kaste mig fuldt og helt i min Frelsers Favn. Jeg gav mig ubetinget hen til ham, jeg vilde leve ham, kun ham alene; og i samme Nu forsvandt alle mine Tvivl og Betænkeligheder. Jeg kunde se dig rolig ind i Øjnene, jeg havde fejret, og mere end nogen Sinde var det mig vist, at Guds Vej for mig førte til Indien."

„Men hvorfor sagde du mig ikke straks alt dette?" spurgte Ferdinand, som stille havde lyttet til hendes Ord; „saa kunde jeg allerede den Gang have taget min Beslutning."

„For min Skyld!" svarede Margrethe med dyb Alvor, „for min Skyld var du da bleven Missionær, og du vilde efter kortere eller længere Tids Forløb have fortrudt det. Nej, Ferdinand, den jordiske Kærlighed er ikke den rette Grundvold. Nu gaar du af Kærlighed til Herren; derfor tor jeg sige: Tag mig med. Din Kærlighed skal bedre kunne staa sin Prøve, i den ville vi med hans Hjælp arbejde sammen i hans hellige Gerning. O, hvor er det en alvorsfuld Gerning; Gud være lovet, at vi vide, at hvad vi gøre for hans Skyld, det vil han ogsaa selv velsigne: „Se, jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende"."

Ferdinand vovede næppe at se sin Brud ind i Øjnene. Sandelig, hun var en kongelig Jomfru, højsindet og herlig, og aldrig vilde han faa den første Plads i hendes Hjerte. Frivillig havde hun ofret sin Herre alt, hvad der var hende det dyrebareste, — hvor lille, hvor usel fandt han ikke sig selv ved Siden

af hende; han vidste, han kunde ikke have handlet som hun.

„Hvor lislige ere Herrens Veje," sagde Margrethe tankefuld, „jeg synes i dette Øjeblik, at herefter vil intet nogensinde kunne blive mig for svært. Jeg troede at skulle arbejde alene mellem fremmede i et fremmed Hus, og nu vil min trofaste Gud give mig mit eget dyrebare Hjem i Indien, og den, jeg elsker højest paa Jorden, skal være min Herre, min Ven, hvem jeg aldrig skal skilles fra! Underlig, ja underlig er du, vor Gud!"

Den dobbelte Nyhed, Ferdinands Beslutning at ville være Missionær, og Margrethes at ville følge ham som hans Hustru, hilsedes med Jubel i Præstegaarden. Vel kunde Margrethe ikke beherske sine Taarer, idet hun stod foran Præsten og hans Hustru for at bede om deres Velsignelse og tænkte paa sine egne, dyrebare Forældre, af hvis Læber hun allerhelst havde hørt Velsignelsens Ord; men hun havde knyttet sig til Præstefolkene med saa inderlig, barnlig Kærlighed, at hun i dem havde fundet en ny Fader og Moder. Endnu maatte Ferdinand have sine egne Forældres Samtykke, hvorom han dog ingenlunde tvivlede, før hans Trolovelse kunde højtidelig fejres, men de kære Søstre, Marie og Lilli, bleve straks kaldte ind, de maatte endnu i Dag vide, hvad der var sket.

Og Marie, — ja, hun trykkede Haanden mod sit bankende Hjerte, som om hun vilde standse dets urolige Slag, hun følte den ubetvingelige Smerte, skærende som et tveægget Sværd, men hun havde fejret, hin

Kampens Nat havde hun saa fuldstændig vundet Herredomme over sig selv, at hun nu som Herrens Tjenerinde, hvilende i hans Forjættelse: „Min Kraft fuldkommes i Skrobelighed," stille og glad kunde gaa Margrethe i Møde. Fast og længe holdt Lilli og Margrethe hinanden i Favn; men da Marie slog Armene om sin Plejesøster, var det, som kunde de to ikke losrive sig fra hinanden, som maatte de holde hinanden fast i trofast, inderlig Kærlighed for aldrig at skilles mere. De vare i dette sidste Aar komne til at staa hinanden meget nær. Og Ferdinand trykkede Marie ind til sig og kyssede hende; og hun, Naadens og Fredens Barn, kunde med hellig Glæde ønske Guds Velsignelse over ham.

Ja, i Sandhed: Vor Tro, — Hjertets Hvile i Troen paa vor Frelses Gud, – er den Sejr, som har overvundet Verden — Døden — og vort eget Hjerte.

VIII.

O, vis mig dog et Sted paa Jord,
Hvor Stormene ej suse,
En sikker Havn, hvor Freden bor,
Og ingen Bølger bruse.

O, lad mig dog en Gang i Ly
Af Sol og Glæde bygge,
Hvor aldrig Sorgens mørke Sky
Min Vej skal overskygge.

Hvor jeg faar Lov at hvile ud
Fra Synd og Strid og Smerte
Hos dig, du Kærlighedens Gud,
Og ved dit Faderhjerte.

— Men Fredens Havn paa Stridens Jord,
Hvor Hjertet vorder stille,
Er Troen paa dit Naades Ord
Og Hvilen i din Billie.

Margrethe var lykkelig, men stille og rolig i sin Lykke. Jesus var ikke den tredie, men den første i Pagten mellem hende og hendes Brudgom, derfor kunde hendes Hjerte midt i Jubelen være stille for Herren. Og naar en Brud i Aand og Sandhed beder som hun: „Herre, tag alt fra mig, ja, tag mit Liv, hellere end noget Menneske skulde stille sig imellem

dig og mig, saa jeg ikke mere tor eller kan se dit Ansigt," saa er der ingen Fare for, at hun skal gøre sin elskede til sin Afgud og anse de synlige Ting i Stedet for de usynlige.

Margrethe ejede den rene Kvindeligheds uskatterlige Perle. Hun kunde give sig hen til Manden og underkaste sig ham efter Guds Ord uden derfor at ære Skabningen over Skaberen eller glemme Giveren over Gaven. Og Ferdinand selv var som forvandlet. I den første Kærligheds Glød baade til sin Herre og til sin Brud lyste han af salig Glæde, saa det kendtes paa ham, at hans Liv var gudindviet, hans Kærlighed gudhengiven, og man mødtes i Samlivet med ham med den levende, brændende Tros friske, varme Aandepust. Allerede længe for han kom til dette betydningsfulde Vendepunkt i sit Liv, havde han haft let ved at vinde Hjerter. Men nu vare hans rige Aandsgaver, hans glade Ungdomsmod og den inderlige Kærlighed, hvormed han omfattede alt og alle, gennemglødet og forklaret af Kærligheden til Gud. Som over Moses, da han havde talt med Herren, saaledes lyste der i denne Tid over Ferdinand en Afglans af den guddommelige Herlighed. Thi ogsaa han havde talt med Herren, havde fuldt og helt givet sig hen til ham; og saa, just som han havde givet Afkald paa alt for alene at høre Gud til, just da overvældede denne kærlighedsrige Gud ham med sine Gaver. Som et Barn af sin Faders Haand, saaledes modtog Ferdinand denne Naadens Fylde af Glæde og Lykke, og hans hele Væsen gennemstrømmedes af jublende Taknemlighed. Han saa op til Margrethe,

næsten som til et højere Væsen, og ind i hende som i et Dyb af Herlighed, men hendes tillidsfulde Hengivenhed, som støttede sig til ham og underordnede sig ham, lod ham alligevel staa frit overfor hende i Følelsen af mandig Kraft.

En Gang havde han i Spog sagt hende, hvad for en „Margrethe", en sand Perle, hun var for ham, og hvorledes han bestandig fandt nye Fortrin at skatte og beundre hos hende. Da saa hun næsten bedrøvet paa ham.

„Ferdinand," sagde hun alvorlig, „saadan maa du aldrig tale til mig. Tror du ikke, at jeg ofte nok fortæller mig selv alt dette. Og findes noget godt i mig, — sig mig, hvad kan saa et gammelt, sønderbrudt Lerkar, et elendigt Skaar, for, at kostbare Perler og Ædelstene blive lagte deri? Bliver det skønnere derved? Det var jo latterligt, om man vilde falde paa at sige: „Nu er jeg ikke mere et itubrudt Skaar, men en smuk Skaal."" Vilde det da ikke være en Daare. Saasnart Perlerne bleve bortagne, vilde det jo atter være det sønderslaaede Kar, som ingen vilde agte paa, og det var virkelig ikke dets egen Fortjeneste, at det en Tid af en velvillig Haand blev betroet til at bære Ædelstene."

„Men alligevel har man Lov til at glæde sig over disse Ædelstene," svarede Ferdinand.

„Ja, til h a n s Ære, som har givet dem," afbrød Margrethe ham. „Du maa aldrig give mig Æren, Ferdinand, jeg kan ikke udholde at blive rost. Du vil efterhaanden finde mange Fejl hos mig, som du nu ikke har Øje for; og det vil blive dig svært nok at

bære over med mig. Og du vil føle dig skuffet og maaske tro, at jeg har vist mig anderledes for dig, end jeg virkelig er. Men jeg vilde ønske, at mit Hjerte laa for dig, lige saa aabent og gennemsigtigt som for Gud; da vilde du ganske vist faa meget at se, som vilde bedrøve dig, meget af Hovmod, Egenkærlighed og Egensind; men du vilde ogsaa se, at al denne Synd er min dybeste Sorg, og du vilde hjælpe mig at overvinde den."

„Du taler ud af mit eget Hjerte, kære Margrethe," svarede Ferdinand, „du vil opleve det samme med mig. Jeg ved, at min Heftighed, min Ubestandighed og mit hele vaklende Væsen vil volde dig mange tunge Timer, men vi ville støtte hinanden paa Salighedens Vej. Du vil blive mig en trofast Medhjælp, ikke sandt; du maa love mig, at du altid rent ud vil sige mig, hvad du ikke synes om hos mig."

„Men hvis du saa bliver vred paa mig derfor?"

„Ja, det var rigtignok slemt," sagde Ferdinand med et betænkeligt Udtryk, — „men ved du hvad, vi ville i Dag love hinanden, aldrig at leve nogen Dag til Ende i Ufred eller Kulde eller Misstemning. Skulde der være faldet heftige Ord imellem os, skulde vi have modt hinanden med fortrædelige Ansigter, — saa ville vi ikke gaa til Hvile om Aftenen, før vi have bedt hinanden om Forladelse og tilgivet hinanden det altsammen."

Margrethe gav ham sit Haandslag: „Og saa bede vi hver Aften Fadervor højt med hinanden," sagde hun; „naar vi da komme til den femte Bøn: „Forlad os vor Skyld, som og vi forlade vore Skyldnere," da

maa vi jo glemme og tilgive alt, hvis vi ikke selv ville nedbede Guds Dom over os."

„Du maa endelig en Gang gore mig rigtig vred," sagde Ferdinand spogende og drog sin Brud ind til sig, „jeg vilde saa gerne have noget at tilgive dig."

„Kommer Tid, kommer Raad," svarede Margrethe i samme Tone, „hvad man ønsker i Ungdommen, faar man nok af i Alderdommen."

Vinteren gik under allehaande Forberedelser til Brylluppet og Rejsen. De unge Folk havde tilbudt et Missionsselskab deres Tjeneste, og dette var villigt til næste Foraar at sende dem til Indien. Til Paaske vilde Ferdinand opgive sin Huslærerstilling, derpaa skulde han ordineres: Brylluppet var bestemt til Slutningen af Maj, og straks efter skulde Brudeparret rejse over England til Indien. Dette var den af alle vedtagne Plan, — men „Mennesket spaa'r, Gud raa'r."

Henrik kom i denne Tid kun sjælden til Burgdorf. Præsten, hvis Medhjælper han skulde være, var ofte sygelig, saa næsten hele Arbejdet kom til at hvile paa den unge Mand. Desto hyppigere var Ferdinand Gæst i den kære Præstegaard, og han fandt som oftest Marie flittig arbejdende paa Margrethes Udstyr, medens Fru Stieg endnu ikke ret havde forvundet den Skuffelse, at hendes kære Plejedatter ikke skulde have noget af det smukke, fine Lærred, hun selv havde spundet. Indiens Klima og Hensynet til Badsken gør det nødvendigt at bruge Bomuldstøj i Stedet for Linned, men Præstefruen var endnu saa gammeldags i sine Anskuelser, at hun ikke kunde forsone sig med

Bomuldstøjet. Hun maatte jo bøje sig for Nødvendigheden, men betragtede meget misfornøjet og med en stille Hovedrysten de tynde Bomuldsklædningsstykker.

Men hun havde endnu mere Grund til at ryste paa Hovedet, naar hun iagttog Lilli. De tre unge Piger skiftedes endnu bestandig til at have Ugе i Køkkenet; men Husmoderen havde al Grund til at være misfornøjet med Lillis Udførelse af sin Gerning.

Det var tydeligt, at hun ikke havde Tankerne ved den.

„O, ve, nu komme de syv magre Aar," udbrød Ferdinand, der var Præstegaardens daglige Gæst, da han en Dag ikke kunde opdrive andet end stenhaardt Brød til Kaffen.

„Lilli, Lilli," klagede han med komisk Fortvivlelse, „har du til dette Brød brugt noget af det fra Brahma udsprungne Verdens-Æg, der i 43,000 Millioner Aar svømmede i Kaos? Jeg tror, at hvad Alderen angaar, er der ikke noget i Vejen."

Lilli slog foragtelig med Nakken; naar hun færdedes i Køkken og Kælder, havde hun Hovedet fuldt af saa mange Tanker, at hun ikke kunde naa ogsaa at betænke deres Velvære, hvem Gud havde betroet hende Omsorgen for. Og disse hendes Tanker vare saa optagne af langt skønnere og mere poetiske Billeder end Gryder og Stegepander, at Arbejdet blev hende en Byrde i Stedet for en Glæde og derfor naturligvis blev forsømt. Stod hun ved Skorstenen for at koge Mad eller bage Brød, drømte hun sig saa langt borte, vandrende hen over grønne Enge, støttet

til en herlig Ynglings Arm. Medens hun skummede Mælken, stod den samme unge Mand for hendes Tanker, hun følte sig omsluttet af hans Arme og hørte hans Røst: „Jeg elsker dig." Og altid bar hendes Fantasibillede de samme Træk, altid var det den unge Baron von Wallerberg, hun saa for sig.

Stakkels Lilli, for hans Skyld glødede hendes Kinder, for ham brændte hendes Hjerte.

Han opholdt sig endnu bestandig hos Rethels, — for at sætte sig grundig ind i Landvæsenet, saa han med Dygtighed kunde tage sig af sine egne Godser, hed det sig, — men Lilli forstod altfor vel, at dette kun var et Paaskud, at det egentlig var hende, som holdt ham tilbage her. Uden Modstand havde hun hengivet sig til sin Kærligheds Trylleri, det faldt hende slet ikke ind, at der var en anden, som kunde gøre Fordring paa den første Plads i hendes Hjerte; dvælede hendes Tanker undertiden ved denne anden, saa havde hun kun det ene at bede ham om: Den jordiske Lykke, Opfyldelsen af hendes Sjæls brændende Ønske, og dette kaldte hun ofte i sin Bøn hans „Velsignelse". Og Jesus Kristus hørte hendes Bøn, men rigtignok paa en helt anden Maade, end hun havde tænkt sig; han velsignede hende med Lidelser, med mange Taarer og bitre Skuffelser, han gjorde Jorden fattig og tom for hende og pegede for hende paa sin Himmels Herlighed, han lærte hende, hvad det vil sige at være „rig i Gud".

Men endnu længtes Lilli saa langt fra efter Himlen; Jorden var jo saa skøn, hun saa foran sig kun blomsterstrøede Veje, som hendes Blik dvælede ved,

langt hellere end at hæve sig mod Himlen. Baron von Wallerberg elskede hende, den Sag var hævet over enhver Tvivl, endnu havde han rigtignok ikke med rene Ord sagt hende det, men hvert Blik fra hans Øjne og selve Tonefaldet i hans Stemme talte tydeligere end mange Ord. Og en Foraarsdag, da de vare ene sammen i Haven, vovede han at tilstaa hende sin Kærlighed, at spørge, om hun vilde være hans nu og i al Evighed. Og Lilli, — ja, hun havde ofte tænkt sig, at dette Spørgsmaal en Gang vilde komme; men da det nu virkelig lod, forekom det hende saa nyt, saa forunderligt, saa uventet, at Stemmen svigtede hende, saa hun ikke kunde svare, kun bøje sig ind til den elskede Mand og lade sig omslutte og favne af ham. Saa bad hun om at maatte sige det til sine Forældre; han tovede et Øjeblik, hans Følelser havde henrevet ham, han havde slet ikke tænkt paa Forældrene. Han bad Lilli om at maatte holde Trolovelsen hemmelig, indtil han havde skrevet til sin Fader og faaet hans Samtykke, saa han kunde træde frem for Pastor Stiegs, vis paa sin egen Faders Velsignelse; men her stod Lilli fast; hun vidste, at hun intet kunde skjule for sine Forældre, hun saa heller ikke nogen Grund til, at disse ikke skulde dele hendes Lykke; thi hun var sikker paa, at de ingen Hindringer vilde lægge i Vejen for hende; hvorfor da ikke straks fortælle dem alt?

Den unge Baron besluttede sig da til endnu samme Aften at bede Pastor Stieg om at faa hans Datter til Hustru. Han tvivlede ikke om Svaret, men ventede et glad og ubetinget Ja; det maatte jo naturligvis

være Præsten kært, at hans Datter kunde gøre et saa glimrende Parti. Han blev derfor meget forbavset, da Præsten, efter at han rolig havde lyttet til den unge Mands Begæring, sagde:

„At De elsker min Datter, finder jeg meget naturligt, at De har tilstaaet hende Deres Kærlighed, kan jeg jo heller ikke sige noget til, skønt jeg vilde ønske, det ikke var sket, men her til og ikke videre. Jeg kan ikke give Dem mit Samtykke, før De er vis paa Deres Faders. Og er De fuldstændig sikker paa hans Indvilligelse? — Tror De ikke, at han har ganske andre Planer med sin eneste Søn? — Desuden kender jeg endnu Dem selv altfor lidt til at vide, om jeg tør betro Dem min Datter. Vil De kunne være hendes Støtte og Fører paa det evige Livs Vej? Vil De kunne undgaa nogensinde at lade hende føle, at hun dog kun var en fattig Landsbypræsts Datter? Skønhed forgaar, Hr. Baron, og dersom De elsker Lilli for hendes Skønheds Skyld, saa frygter jeg, at Deres Kærlighed kun er bygget paa Sand!"

Den unge Mand udtømte sig i Forsikringer om, at han ikke kunde leve uden Lilli. Han bad og bønfaldt om at maatte faa hende til Hustru; men det eneste, han opnaaede, var, at Pastor Stieg ikke rent ud sagde nej.

„Men nu har De den Godhed ikke oftere at søge Lejlighed til at tale alene med Lilli. De maa saa snart som muligt rejse hjem til Deres Fader, meddele ham alt og høre hans Mening. Derpaa maa De tilskrive mig Udfaldet, — m i g, ikke Lilli, jeg tillader ikke, at hun modtager Breve fra Dem. Og derpaa,

Hr. Baron, dersom De holder fast ved denne Deres Kærlighed, ville vi tales nærmere ved om Sagen."

Imidlertid talte Lilli med sin Moder i det tilstødende Værelse.

„Kære, kære Lilli," sagde Fru Stieg med dyb Alvor, „den evige Salighed er en saare alvorlig Sag, og du kan ikke tænke dig, hvilken Indflydelse Mand og Hustru have paa hinanden. Vilde ikke den rigeste, reneste Lykke her paa Jorden være altfor dyrekjøbt, hvis den skulde rove dig din Sjæls Frelse? — Selv om du i Sandhed kunde blive lykkelig ved hans Side, og saa din Sjæl gik fortabt, hvad vandt du saa? — O, Lilli, Lilli, „*hvad gavner det et Menneske, om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjæl*"?"

„Men, Moder, han er saa god, saa hjertensgod. Nu gaar han ogsaa i Kirke hver eneste Søndag, og han har sagt til Margrethe, at han vil lade holde Missionsmøder paa sine Godser." —

„Det er altsammen ikke nok til sand Omvendelse. Sig mig kun een Ting: „Kunde du bede med ham?" Jeg mener ikke midt imellem andre, ikke i Kirken, hvor hver enkelt beder med for ikke at vække Opsigt, eller af Vane; jeg mener, om du kunde bede ham om at bede *alene med dig* om en enkelt Ting, om Overvindelse af en eller anden Synd?"

„Aa, Moder, — det vilde være saa underligt, — han vilde forundre sig derover. Jeg kunde jo ligesaa godt bede alene, ogsaa for ham."

„Du skammer dig ved at bede med ham, og dog vil du vandre ved hans Side ad den trange Vej, som

fører til Livet? O, jeg frygter, ja, jeg er saa bange for, at du bedrager dig selv," sagde Lillis Moder inderlig bedrøvet.

Baron von Wallerberg rejste, og Præstefolkene tænkte: „han er saa ung, han kan endnu blive til noget godt." Thi hvor flygtig og letsindig han end ofte havde vist sig, var der dog ingen Grund til at tvivle om hans Kærlighed til Lilli.

„Jeg skriver snart," sagde han ved Afskeden, og Lilli og hendes Forældre forstod det Blik, der ledsagede dette: „Snart".

„Om Gud vil," svarede Pastor Stieg rolig.

Tunge Tider var det herefter for Lilli. Sorgen over Afskeden, Spændingen og den hele Uvished, der hvilede over hendes Fremtid, førte hende ind i Prøvelsens Skole. Hun tvivlede ikke et Øjeblik paa sin elskede, men hans Fader?

Hendes Forældre forsøgte mildt og varligt at drage hende ud af hendes Drømmeliv tilbage til den virkelige Verden; men det lykkedes dem kun til Dels. Hvor hendes Skat var, maatte ogsaa hendes Hjerte være, og da hendes Hjerte for det meste dvælede langt borte i Schlesien, var det øjensynligt, at hendes Skat ikke fandtes i Himlen, men her nede paa Jorden i hendes egen Drømmeverden.

I Foraarstiden, medens det nye Liv med Magt brød frem overalt, og milde Aprildage vare Forbud paa den kommende Maj, hjemsøgtes Præstegaarden i Burgdorf af et Sorgens Budskab. Pastor Gendenberg, Ferdinands Fader, var pludselig bleven ramt af et Slagtilfælde; Ferdinand rejste straks, ledsaget

af Margrethe, til sit Hjem i Steinfeld; men de kom for sent. Den gamle Præst havde kun levet nogle Timer efter Slaget, og de fandt kun hans Lig. For første Gang stod Margrethe her ved et Dødsleje, men hun vendte sig med Gysen bort fra dette af Smerte fordrejede Ansigt. Saaledes havde hun ikke tænkt sig Udtrykket hos en, der var sovet ind i Herren; disse Træk vidnede ikke om Fred og Hvile, men bar kun Præg af at være stivnede i Døden. — Men hørte ogsaa Pastor Gendenberg til de i Herren hensovede! Ferdinand og Margrethe kunde ikke frigøre sig fra dette Spørgsmaal. I sin Ungdom havde den afdøde været en lystig Student, som Præst havde han af Verdensmennesker faaet den Ros, at man i Selskabslivet aldeles ikke kunde mærke, at man i ham havde en Præst for sig. Han havde ægtet en Pige af ringe Herkomst med et smukt Ansigt, men uden Aandens og Hjertets Dannelse. De elskede vel hinanden, men ikke med den rene, gudindviede Kærlighed, og det gik dem som saa mange andre. Hustruen betragtede nærmest sin Mand som en Forsørger, der skaffede hende det daglige Brød, og ved hendes Stilling som Præstekone en vis Anseelse i det borgerlige Samfund; Manden havde i sin Hustru kun Husbestyrerinden, der skulde tage sig af hans Velvære og sørge for hans daglige Fornødenheder. Da nu ingen af dem stillede større Fordringer til et lykkeligt Ægteskab end disse, levede de sammen i jævn Veltilfredshed. Heldigvis vare deres Tilbøjeligheder gaaede i samme Retning. Begge yndede et roligt Liv uden Anstrengelser i nogen Henseende, begge holdt af at spise og drikke

godt, begge kedede sig ved at være alene sammen og befandt sig vel i Selskab, og paa denne Maade havde de levet sammen i tredive Aar, hvis da ellers en saadan Tilværelse fortjener Navn af Liv.

Nu var Pastor Gendenberg hastig og uforberedt bleven revet ud af dette skønne, behagelige Liv. Kunde nu Bevidstheden om, udvortes i det mindste, at have opfyldt sine Embedspligter, kunde hans Selvtilfredshed og rolige Samvittighed være ham en blød Hovedpude i Døden? Eller havde Guds Aand i de sidste Timer, da han laa hen, maallos og ubevægelig, kunnet virke Omvendelse og Tro i hans Hjerte? Har den døendes Hjerte, selv efter at hans Læber vare lukkede, kunnet raabe sit: „Herre, forbarm dig," saa han endnu i den tolvte Time har kunnet finde Røverens Naadestilsagn? — Guds Aand er almægtig, han kan virke Undere, — men er det ikke at frygte, at alle de Sjæle, som ved Pastor Gendenbergs Utroskab, Magelighed og slette Eksempel ere blevne fortabte, have skrevet deres Navne med sort i hans Skyldbog, og at Gud, Himlens og Jordens Dommer, har sat sit Segl derunder med de Ord:

„Du Menneskeson, jeg har sat dig til en Vægter for Israels Hus, og du skal høre Ord af min Mund og advare dem paa mine Vegne. Naar jeg siger til den ugudelige: „Du skal visseligen dø"; og du ikke advarer ham og ikke taler for at advare den ugudelige for hans ugudelige Vej for at frelse hans Liv, da skal

den ugudelige selv dø i sin Misgerning, og jeg vil kræve hans Blod af din Haand.

Og naar en retfærdig vender sig bort fra sin Retfærdighed og gør Uret, og jeg lægger Anstød for hans Ansigt, skal han dø; fordi du ikke har advaret ham, skal han dø i sin Synd, og hans retfærdige Gerninger, som han har gjort, skulle ikke ihukommes; og hans Blod vil jeg kræve af din Haand."

Pastor Gendenbergs Hustru var i Begyndelsen utrøstelig over sin Mands Død. Hun var nær ved at blive vred, naar nogen vilde trøste hende, og forargedes meget over, at Margrethe ikke som hun selv hengav sig til Smerteudbrud, men bevarede sin Ro og Selvbeherskelse. Margrethe var imidlertid altfor dybt rystet til at kunne udtale den Smerte, der knugede hende, Bekymringen for hendes Svigerfaders Sjæl, medens det var tydeligt, at hans Hustru sørgede mere over Forsørgeren end over Ægtefællen og egentlig kun beklagede sig selv.

Hendes Børn vilde saa gærne hjælpe deres Moder til at faa Velsignelse af Sorgen, men de søgte forgæves at faa hende til at tage imod, hvad Gud igennem dette Dødsfald havde villet give hende. Den afdøde var pludselig kommen til at staa for hende i et Rosenskær, hun udstyrede ham i Tanken med alle mulige og umulige Dyder og Fuldkommenheder, indtil hun lidt efter lidt havde arbejdet sig ind i den Forestilling, at hun var den ulykkeligste, mest forladte og beklagelsesværdige af alle Enker.

Med tungt Hjerte forlod Margrethe efter en Ugestids Forlob det Hus, der aldrig for hende havde været noget hjemligt Fredens Sted; men Ferdinand blev hos sin Moder.

Margrethe havde imidlertid lagt Mærke til, at Skyen paa hans Pande blev bestandig mørkere, og hun kom efterhaanden til den Overbevisning, at det ikke blot var Sorgen over Faderens Død, der tyngede ham, men at han bar paa en anden hemmelig Bekymring. Hun trængte ind paa ham og bad ham om at dele Byrden med hende. Han undveg hendes Spørgsmaal og saa kun paa hende med et sørgmodigt Udtryk, indtil han endelig en Dag, efter at han var vendt tilbage til Burgdorf, bad hende om en Samtale, men med en saa højtidelig Stemme, at Margrethe fulgte ham ind i det tilstødende Værelse, idet hun ængstelig spurgte: „Ferdinand, for Guds Skyld, hvad er der i Vejen? Du er jo dødbleg."

„Hvad vilde du sige, Margrethe," svarede han alvorlig, „hvis Gud vilde føre os ad helt andre Veje, end vi hidtil have tænkt og haabet, hvis vi skulde opgive vore kæreste Ønsker og begynde et helt nyt Liv?"

„Det er umuligt," udbrød Margrethe heftig, „det kan ikke være Guds Villie."

„Men jeg er bange for, at det er hans Villie," svarede Ferdinand, „jeg har i disse Dage kæmpet en tung Kamp, og nu er jeg kommen til den faste Overbevisning, at Herrens Tanker med os ere helt anderledes, end vi havde troet. Prøv at høre rolig paa mig," bad han og drog Margrethe, der blev mere og

mere bleg, til sig, idet han satte sig i Sofaen, „jeg skal fortælle dig det altsammen. Allerede straks efter min Faders Død foreholdt min Moder mig, at jeg nu burde blive hos hende. Her kunde jeg faa et Embede, og hun vilde bo hos mig paa sine gamle Dage. Jeg skammer mig over at maatte tilstaa, at dette Forslag forførdede mig; jeg sagde rent ud nej; jeg erklærede hende bestemt, at jeg i hvert Fald maatte rejse til Indien, men at jeg ogsaa i hvert Fald skulde sørge for hende; hvorledes, det stod mig ikke ganske klart; thi vi have ingen Formue, og en Missionærs Løn kunde man ganske sikkert ikke gøre Regning paa. Moders Pension som Præsteenke er ikke stort mere end 160 Kr. om Aaret. Nogle Dage efter kom Godsejeren, som har Kaldsret til vor Kirke, og foreslog hende, at jeg skulde ansøge om Embedet som min Faders Efterfølger, han selv vilde give mig sin Stemme, for Menighedens Ønsker kunde han indestaa, og inden ret længe skulde den Sag være bragt i Orden. Bliv ikke vred paa min Moder, Margrethe. Hun kender kun lidet til Gud, men selv den, der havde givet sig i hans Haand, vilde kunne finde et saadant Forslag fristende. I al denne Tid har jeg været i en dobbelt Ild: Paa den ene Side min Moders uophørlige Klager, Bebrejdelser og Taarer, paa den anden Side Landsbyens Befolkning, som indstændig har bedet mig om at blive hos dem som deres Sognepræst. Dette sidste lægger jeg dog kun liden Vægt paa; thi de kunne let faa en bedre Præst end jeg, — men min Moder! Jeg kan ikke gøre som den Missionær, der stødte sin foran sig knælende

Moder tilbage med de Ord: „Selv over dit Lig gaar min Vej til Hedningerne.“ Jeg tror ikke, at en Pligt opfyldes rettelig ved Forsømmelse af en anden. Og hvorledes vilde jeg være til Mode under Arbejdet derude, hvis jeg vidste, at min gamle Moder her hjemme led Nød og forbandede sin eneste Søn. Nej, skønt det er mig, som skulde selve Hjertet rives ud af mit Bryst, skønt jeg ved, hvorledes du vil lide derved, saa staar det dog nu fast for mig: Jeg kan og tør ikke rejse til Indien. — Gud vil det ikke.“

Ferdinand tav og saa paa Margrethe, der bleg og uden at sige et Ord lænede sig tilbage i Sofaen.

„Margrethe,“ bad han inderlig, „tal til mig, sig blot et Ord, jeg ved, at dette er endnu sværere for dig end for mig. Men se opad. Kunne vi ikke her tydelig se Guds Haand? Sig mig, om du forstaar mig, forstaar, at jeg kan ikke andet. Sig mig, at du ikke betragter mig som en uordholdende Mand.“

„O, tilgiv, tilgiv mig, Ferdinand,“ udbrød Margrethe, „tilgiv, at jeg har kunnet sige et eneste Ord, der kunde saare dig og gøre dig Opfyldelsen af din Pligt endnu tungere.“

„Kære Margrethe, du letter en tung Sten fra mit Hjerte. — Du ved ikke, hvor jeg har været bange for —“

„Hvor kunde du tvivle? Nej, Ferdinand, du maa gøre din Pligt, og hvor du bliver, der bliver ogsaa jeg. Det er saaledes Herrens Veje. Ve os, om vi vilde gaa vore egne Veje.“

„Men det vil blive svært for dig,“ sagde Ferdi-

nand efter en Pavse, „jeg ved, at det bliver hverken let eller behageligt at have min Moder i Huset.“

„Kære, tal ikke derom nu, jeg synes ikke, saadanne Hensyn her kunne komme i Betragtning overfor alt det andet. O, lad mig nu være ene, Ferdinand, kom snart tilbage til mig, men lad mig først et Øjeblik være alene med min Gud.“

Men da hun saa blev ene, sank hun sammen, — ikke af Sorg over skuffede Ønsker og tilintetgjorte Forhaabninger, — nej, hun sank ned for Herren, der i dette Øjeblik stod for hende, næsten truende i sin Guddomsherlighed. Hun kunde ikke vredes eller gaa i Rette med ham, hun maatte slaa Øjnene ned for ham, thi det var hende, som hørte hun fra hans Mund det forfærdelige Ord: „Vejet, vejet og fundet for let.“

Hele hendes forbigangne Liv gled forbi hendes Sjæl, hun saa, hvorledes hun, saa langt hun kunde huske tilbage, havde haft sin Selvbevidsthed at kæmpe med. Hvorledes der, selv imod hendes Villie, var en vis Beregning i alt, hvad hun gjorde og sagde, hvorledes hendes eget „Jeg“ altid traadte i Forgrunden. Det havde været det samme i Indien som imellem Legekammeraterne i Burgdorf og overfor den fornemme Verden i Berlin, ja selv i Samlivet med Pastor Stiegs havde hun uvilkaarligt givet efter for den samme Følelse. Hun havde vel med sin klare Forstand erkendt, at dette var Synd. Hun havde ogsaa under Bøn og Taarer kæmpet alvorlig imod denne Synd, og Gud, som saa, at hun i Sandhed søgte at blive frigjort, svigtede hende ikke, men hjalp.

hende, saa det onde, om end ikke fuldstændig besejret, dog heller ikke mere kunde herske uforstyrret. Da fattede hun det Forsæt at vie sig ganske til Herrens Tjeneste i Missionen. Det var ikke let for hende at tage denne Beslutning, hun følte da først, hvor fast hun i Grunden var knyttet til Burgdorf, og Anelser om et endnu større Offer gennembævede hende ved Tanken om Ferdinand, skønt det den Gang endnu ikke stod hende klart, at hun elskede ham over alle andre Mennesker. Men just idet hun maatte bringe Ofre, styrkedes hendes Beslutning — og hendes Egenkærlighed fik ny Næring.

„Dette kunde ikke enhver have gjort," tilhviskede Fristeren hende, „du er en ægte Discipelinde, du forlader alt for at følge Herren." Og hvor ofte hun end kæmpede imod saadanne Tanker, vendte de dog altid paany tilbage, saa hun med bange Hjerte maatte spørge sig selv og sin Gud: „Skal jeg da aldrig naa til de helliges Enfold, der kun længes efter Herren og ham alene?" Og da Ferdinand virkelig bad hende om at blive hans Hustru, da hun med sit Nej ofrede baade sin egen og sin elskedes jordiske Lykke, da hun i hin Alvorsnat kæmpede med Gud for at give sig ganske hen til ham og virkelig af ham fik Kraft til at sejre, da var den gamle Fjende der igen og hviskede til hende: „Se, hvilken Sejr du har tilkæmpet dig. Om dig kan det i Sandhed gælde: Helt fra Verden, helt for Jesus." Du har i alt mere end sejret, og fra nu af vil hele Verden ligge overvunden for dine Fødder; den har herefter ingen Magt over dig mere."

For Margrethe vare saadanne Indskydelser en ulidelig Pine; men skont hun vel kunde vaage over, at de ikke fik Lov at raade i hendes Hjerte, kunde hun dog ikke hindre, at de atter og atter vendte tilbage til hende. Hun kunde ligefrem misunde Marie, der i barnlig Enfold næsten ubevidst droges nærmere og nærmere til Gud.. Hvor maatte hun ikke selv kæmpe; hvad led hun ikke, uden at noget Menneske havde Anelse derom, uden at noget andet Øje end den hellige Gud, var Vidne til hendes Kamp.

Da saa Ferdinand uafhængig af hende havde fattet den Beslutning at gaa ud som Missionær, da hun nu turde blive hans, da aabenbarede Gud sig pludselig for hende i al sin underfulde Kærlighed, saa hun kun kunde juble og takke. Ikke blot, fordi han havde givet hende Ferdinand, men ogsaa og endnu mere, fordi hun tog denne Styrelse som et Tegn paa, at Herren, til Trods for hendes ubetvingelige Egenkærlighed, dog ikke vilde forkaste hende, men i Naade tage hende i sin Tjeneste.

Hun hvilede lykkelig som et Barn i sin himmelske som i sin jordiske Brudgoms Kærlighed, hendes Hjerte gennemstrommedes af Salighedens Fred, og hun glemte for første Gang *virkelig* sig selv. — Tilsyneladende var hun den samme i alt, hvad hun foretog sig; men hendes eget Jeg var ikke mere hendes første Tanke, hun vilde ikke mere give og yde Gud noget, hun vilde kun som hans Barn modtage af hans Fylde Naade over Naade.

Nu kom som Lyn fra klar Himmel det Budskab: „Du skal ikke rejse til Indien."

Hun havde altsaa bedraget sig selv, da hun troede, Gud fandt Velbehag i hendes Offer, og at hun trods al sin Synd havde fundet Naade for hans Øjne. Hun var forkastet, ubrugelig, al hendes Strid og Bøn og Selvhengivelse havde været forgæves; det var kun skuffede Følelser, naar hun troede at have en i Jesus Kristus forsonet Gud. Hun var endnu under hans Vrede; kun de rene af Hjertet kunde tækkes ham, — ak, aldrig havde Syndebyrden knuget hende, som i dette Øjeblik. Det faldt hende slet ikke ind at give Ferdinands Moder Skylden for, at de maatte blive hjemme, hun vidste, at uden Guds Villie vilde denne ikke have kunnet lægge dem et Halmstraa i Vejen. Hun tænkte heller ikke paa at gaa i Rette med Gud, — kan vel Træet gaa i Rette med den Klippeblok, der falder over det og knuser det? Hun var som tilintetgjort. Forkastet! forkastet! det var den eneste Tanke, der beherskede hende.

Men den skulde ikke blive ved at raade. Synden har ikke Magt til for bestandig at skille Guds Børn fra ham. Og Margrethe var et Guds Barn. — Allerede fra lille af havde hun ikke kunnet udholde den Bevidsthed, at nogen var vred paa hende; hun bad om Forladelse og græd, indtil Vreden forsvandt, til hun atter mødte Smil og Venlighed og følte Tilgivelsens Kys paa sin Pande.

Og nu, da hun midt i Mørket ikke kunde se Gud som den kærlige Fader, men i sin Sjæleangst kun mødtes af hans strenge Dommerblik, nu klyngede hun sig til ham, nu foreholdt hun ham: Du har selv sagt: „Den, som kommer til mig, vil jeg ingenlunde kaste

hen ud.“ Midt i sin Sønderknuselse stred hun med Herren, ikke forvovent som den ene, der har noget at fordre, men modigt og ydmygt, med Troens Kraft, med brændende Higen efter Frelse og Forløsning, efter Naade og Sejr.

Og hun følte sig stærk, trods sin Svaghed, hun var ene, men ikke forladt, trods Mørket var det ikke mere Nat, thi Gud var ikke mere langt borte. Underlig til Mode følte hun, hvorledes han aabenbarede sig for hende, bestandig herligere, mægtigere i sin Højhed og Hellighed, men paa samme Tid ogsaa i al sin forbarmende Kærlighed. Og Angstraabet: „Bortkast mig ikke fra dit Ansigt!“ forvandledes til et saligt Sejrens: „Jeg slipper dig ikke, for du velsigner mig.“

Og han, som kalder sig selv Ja og Amen, han hørte hendes Bøn. Fra denne Stund kunde Margrethe, saa vidt som det er muligt for et Menneske, i hvem Jordelivets Syndighed endnu bestandig lever, sige: „Det gamle er forbigangent, se, alt er blevet nyt.“

Alt, hvad hun hidtil havde erfaret, ønsket og haabet, laa bagved hende, hele hendes forbigangne Liv med dets Maal og Stræben var som tilintetgjort, hendes dyrebareste, helligste Forsætter kuldkastede, — men hun gik dog ud af Kampen med Herrens Velsignelse; thi han havde ydmyget hende.

Hidindtil havde hun kun kæmpet for at sejre. Denne Gang slog Herren hende i Støvet med sin Tugt, men hun rejste sig paany som et Naadens Barn. Gud havde berøvet denne Perle dens straa-

lende Pragt for at lutre og forherlige den og frelse hendes Sjæl fra Fortabelse.

Efter en Dags stille Overvejelse aflagde Margrethe en aaben Bekendelse af sit Hjertes Tilstand. Hun meddelte Ferdinand, hvorledes det ikke var selve dette, at hun skulde blive hjemme, men meget mere den Gud, der holdt hende tilbage, som havde forfærdet hende.

„Og dersom du endnu vil have mig til Hustru," sluttede hun, „saa er jeg rede til at følge dig, hvor du end fører mig hen. Men jeg er bange for, at jeg kun vil blive en daarlig Præstekone. Jeg troede mig skikket til at blive en Missionærs Hustru; men du ser, at Herren vidste det bedre."

„Og nu bliver du Præstekone imod din Villie," svarede Ferdinand, idet han trykkede sin elskede fast til sit Hjerte. Aldrig havde hun forekommet ham skønnere end, som hun i dette Øjeblik stod for ham i sand Ydmyghed. „Imod din egen, men efter Herrens Villie, og du vil sikkerlig blive en Præstekone efter Herrens Hjerte."

Saa bad de sammen, og de fandt begge den Fred, den Hjertets Hvile i Gud, som Verden ikke kender og ikke forstaar.

Ferdinands Udnævnelse til Sognepræst i Steinfeld lod ikke længe vente paa sig. Den første Søndag i Oktober skulde han ordineres og indsættes, Mandagen derefter skulde hans Bryllup staa i Burgdorf. Kun en eneste Skygge fordunklede det Fredens og Kærlighedens Sollys, der i disse Sommermaaneder spredte Glans over Livet i Præstegaarden.

Baron v. Wallerberg havde ikke ladet høre fra sig. Lilli led usigelig under hans Tavshed, hendes Forældre delte hendes Sorg og Angst, men ingen vovede at udtale sine Anelser, det var, som om det ubestemte noget, der truende nærmede sig, vilde vinde Skikkelse og Virkelighed ved at blive nævnet.

Højtidsfuld i al sin Morgenklarhed skuede Efteraarssolen ned over Præstegaarden i Harzen. Undrende iagttog den fra den skyfri Oktoberhimmel den festlige Travlhed, der forberedte den dobbelte Højtid, Moders Fødselsdag og Margrethes Bryllup.

Vinløvet slyngede sig om de gamle Mure, rigere og yppigere end hin Pinselørdag, da Missionærens Barn fra Indien skulde bydes velkommen. De unge, lysegrønne Ranker, der pippede med foraarsfriske Skud ind ad Præstegaardens Vinduer, havde veget Pladsen for tunge, modne Drueklaser, halv skjulte mellem det kraftige, mørkegrønne Løv.

Kun den nærmeste Kreds skulde deltage i Festen. Ferdinands Moder, Margrethes Tante, Majorinde von Hesz, som ganske havde forsonet sig med sin Søsterdatter, siden denne var bleven „fornuftig" og havde opgivet sine Rejseplaner, samt nogle faa af Præstefamiliens Venner, vare de eneste Gæster.

Marie havde i Dag overtaget alle huslige Pligter. Som Fødselsdagsbarn og „Brudens Moder" skulde Fru Stieg ikke have nogen som helst Byrde, og alt var ordnet saa betænksomt og hyggeligt, at man spurede Kærlighedens ledende Haand selv i de mindste Smaating.

Marie og Lilli vare de eneste Brudepiger. Med

egen Haand havde Marie tidlig om Morgenen plyndret sit lille Myrthetræ og selv bundet Brudekransen til Margrethe. Hvert Blad indesluttede Kærlighedens Ønsker, hver snehvid Blomst et rent Hjertes Forbøn for den lykkelige Brud. Nu bragte hun den til Margrethe, som efter en Morgenvandring over Engene med Ferdinand havde holdt sig stille paa sit Værelse. Hun fæstede Jomfrusmykket om den høje, klare Pande, — Kærlighed, intet uden Kærlighed, gennemstrømmede hendes Hjerte og udtryktes i hvert Ord, hver Bevægelse. Den korte Vej fra Præstegaarden til Kirken var bestroet med Blomster, og alle Vegne, hvor det nogenlunde lod sig gøre, havde Landsbyens Beboere rejst Æreporte for de unge. Klart og højtideligt tonede Kirkeklokkerne i den friske Luft, og de tvende ikke blot hørte dem, men følte den hellige Alvor, saa de tavse trykkede hinanden i Haanden. Alvorsfuld er i Sandhed Vandringen til Guds Hus paa en Bryllupsmorgen, alvorsfuld og hellig den Forening, som skal gøre to til et, for at de sammen skulle bære Dagens Byrde og Hede og dele Sorg og Glæde, Lykke og Lidelse i uforandret Kærlighed.

Orgeltonerne bruste de indtrædende i Møde; efter Brudeparrets eget Ønske vare to Vers af Bogatzkis Salme udvalgte:

Min Frelses Gud, mit Lys i Livet,
Min Hyrde tro, Immanuel,
Dig være ganske overgivet
Mig selv med alt mit Ve og Vel.
Jeg ikke mere selv vil raade,
Jeg ved, at al din Vej er Naade,

Thi lede du min Vandringsfærd.
Min kære Fader, du mig føre,
Du ved, jeg intet Skridt tør gøre,
Naar ikke du, min Gud, er nær.

Saa lad mig hvile tryg og stille
I Barnetroen paa dit Navn,
Lad aldrig, aldrig noget skille
Mig fra din stærke Frelserfavn.
Men lad din Brud for dig alene
Med Guddomskærlighedens rene
Og alvorsstærke Flammeglød
Sit Hjertes Tempel dig berede:
Ja, lad mig leve dig hernede,
Min Frelses Gud i Liv og Død.

Derpaa talte Pastor Stieg til Brudeparret over de Ord af Johannes Evangeliums 21de Kapitel: „Sandelig, sandelig siger jeg dig: der du var yngre, bandt du op om dig selv og gik, hvor du vilde; men naar du bliver gammel, skal en anden binde op om dig og føre dig der hen, hvor du ikke vil.“ Herudfra viste han dem Livets Vej efter Guds Villie, ofte underlig, altid salig. Han pegede ikke blot paa deres Pligter som Ægtefolk i Almindelighed, men paa de ganske særlige Pligter, det som Præstefolk paahvilede dem at opfylde.

„Den, som daglig maa dele ud,“ sagde han til Ferdinand, „maa have en rig Kilde at øse af, ellers vil han hastig synke ned i den elendigste Fattigdom.“*) — „Din Bestræbelse maa det være,“ henvendte han

*) Efter Löhe.

sig til Margrethe, „at det i dit Hus maa gaa ret præsteligt til; ikke med Ord og Prædiken, men med hellig Vandel maa du være din Mands Medhjælp i hans Gerning: „Paa det og, dersom nogle ikke tro Ordet, de kunne vindes uden Ord ved Kvindernes Omgængelse." Men Kvindens Omgængelse er, naar den skal være i Overensstemmelse med Herrens Ord, ingenlunde noget, man kan tage sig let. Netop fordi alle jordiske og timelige Pligter i Hjemmet paahvile Kvinden, er det svært for hende at omgaaes med det timelige saaledes, at hun ikke derover taber det evige af Syne. Den Kvinde, der trænger sig ind i Mandens Gerning, mister derved Kvindens skønneste Prydelse, Ydmygheden. Hun maa finde sin Lykke i at være sin Mand underdanig, ligesom hun efter Guds Ords Vidnesbyrd finder sin Sjæls Salighed i at lade sig lede og styre af sin himmelske Brudgom. Den Kvinde, der ikke mere vil tjene, men hæver sig over sin Mand og mener sig skikket til at udøve hans Kald, ødelægger, saa vidt det staar til hende, den Sjæl, hvis Medhjælp til det evige Liv hun skulde være, hendes Ægtefælles Sjæl. Thi dersom Manden ved, at hans Ydmyghed ligger just deri, at han til Guds Ære i Sandhed er en Mand, bliver hans Hustrus Adfærd for ham Kilden til dybe Anfægtelser og alvorlige Forsyndelser imod hende. Og dersom han bøjer sig under Hustruens Regimente, bliver hun Skyld i, at han synder derved, at han ikke mere er Afbillede af Herren ligesom hun af Menigheden. En saadan Hustru bliver en Dalila, der berøver sin Samson den ham til Guds Ære givne Kraft.

Men en from og trofast Præstekone skal ikke blot være sin Mands Medhjælp i deres personlige Samliv, hun skal ogsaa være hans Medhjælp i Menigheden. Hun maa opmuntre ham, naar han bliver forsagt, hendes Kærlighed maa styrke ham, naar han er træt. Hun maa ikke ville have ham for sig selv alene. Vel glæder hun sig over hvert Øjeblik, han kan give hende; men hun ved, at ogsaa andre Sjæle have Ret til deres Præst, hun støtter ham i hans Gerning og paaminder ham i Kærlighed, naar hun ser, at han fristes til Efterladenhed. Selv opsøger hun saa tidt som muligt fattige og syge, Enkerne og de faderløse, de gamle og dem, som ere i aandelig eller legemlig Nød, for at gyde Olie i deres Saar; hun bliver en Trøstens Engel for Menigheden, og hun beder daglig med sin Mand for de Sjæles Frelse, som ere ham betroede. Saaledes bliver hun hans skjulte Støtte; hendes Bønner følge ham, naar han gaar til sin Gerning. Hun beder Gud om hans Aands Velsignelse over Ordet, der skal tales. Lykkes Præstens Gerning, beder hun Herren om at bevare den elskede i Ydmyghed, men drager Gud sin Velsignelse tilbage, saa ingen synlige Frugter glæde hans Tjener, da beder hun for sin Mand, at han maa findes tro og have sin Trøst i Gud. — Se, Margrethe, saadan er en Præstekone efter Herrens Hjerte; strid, og bed nu du, at du maa forklares i Lighed med dette Billede." Og Pastor Stieg viste de to unge hen til ham, som er Alpha og Omega, den første og den sidste, alt i alle. Derpaa spurgte han dem, om de vilde elske og ære hinanden og blive hinanden tro indtil

Doden, og da de havde svaret deres „Ja", velsignede han dem i Herrens Navn. — Nu vare de forenede for Tid og Evighed. Hvor let udtales ikke dette lille „Ja", hvor hurtig glider ikke dette „tro" over Læben, og hvilket Liv i Kærlighed og Selvfornægtelse indesluttes dog ikke i disse to smaa Ord! Fra alle Hjerters Dyb klang Ordene i Slutningssalmen:

Bliv hos os med din Naadepagt,
Vor stærke Herre Jesus Kristi,
Vær om vort Hjem og Hjerte Vagt
For Sjælefjendens List.

Bliv hos os med din Trofasthed,
At ogsaa vi maa findes tro.
Giv du os den Bestandighed,
Der kun hos dig vil bo.

Udenfor Kirkedoren omringedes Brudeparret efter gammel Skik af en Skare, der holdt de unge Folk tilbage med et Baand, hvis Knude de maatte løse, før de fik Lov at gaa videre.

Senere samledes alle Bryllupsgæsterne i den store, lyse Dagligstue. Festmiddagen krydredes af Alvor og Spog, og henimod Aften kørte Ferdinand og Margrethe i deres blomstersmykkede Vogn til deres nye Hjem i Steinfeld. — Skulde Livet i dette Hjem blive dem en mosfommelig Klippevandring, eller skulde ogsaa der spire Blomster frem imellem Stenene?

„Vær bered
Til Strid og Fred,
Til at give og at tage:
Gud skal alting mage!"

lød det med Troens Frimodighed og Glæde i de unge Præstefolks Hjerter.

IX.

Jeg er din! — o jeg vil holde
Den Forvisning evig fast.
Begge Hænder vil jeg folde
Om det Haab, som aldrig brast.
Hvile i din Villie finde,
Klynge mig i Tro til dig.
Jeg er din! — o, lad mig vinde
Freden, du har købt til mig.

Giv mig Kraft at være stille,
Herre, du mig sønderbrød! —
Giv mig nu, min Gud, at ville
Dig, kun dig, i Liv og Død.
Hjælp mig selv at overvinde,
Tag mit Hjerte i din Haand.
Jesus, Frelser, lad mig finde
Glæden i din Helligaand!

Aftenens Skygger sænkede sig stille over Præstegaarden i Burgdorf. Pastor Stieg og hans Hustru havde, efter at nogle af Gæsterne vare tagne bort, og medens andre hvilede ud efter Dagens forskellige Anstrengelser, trukket sig tilbage til deres Sovekammer. Lilli havde lukket sig inde i sit lille Kammer, nu sad hun og græd; thi mere end nogensinde havde Tanken

om v. Wallerberg i Dag været levende, og hun havde maattet spørge sig selv, om hun nogensinde skulde træde frem for Alteret i den lille Kirke ved hans Side. — Men Henrik og Marie vandrede med hinanden under Armen op og ned i Præstegaardshaven.

Hele Dagen havde Henrik været glad som altid, nu vidnede Udtrykket i hans Ansigt om en Smerte, som han forgæves søgte at blive Herre over. Længe havde denne Smerte ikke været nogen Hemmelighed for Marie. Med Kærlighedens Klarsyn, der var end yderligere skærpet ved en dyrekøbt Erfaring, havde hun set, hvad ingen anden havde nogen Anelse om. Hun vidste, hvor inderligt hendes Broder havde ønsket at kunne hjemføre Margrethe som sin Brud; at det var Margrethe, han havde sværmet for som Dreng, havde elsket som Yngling, og at det nu var hende, der ejede Mandens dybe, selvhengivende Kærlighed. Marie forstod, at Henrik ikke ønskede at dele sin Hemmelighed med noget Menneske, derfor havde hun med fin, kvindelig Takt undgaaet nogensinde at lade ham mærke, at hun kendte den. Vel gjorde det hende inderligt ondt at vide den kære Broders Smerte uden at kunne lindre den; men hun vidste altfor godt, at hans Sjæls Lykke ikke var afhængig af Menneskers Kærlighed og Gunst, at hans Haab og Længsel ikke havde fæstet sig nogetsteds inderligt og fuldt gængeligt, men alene i Troens Klippe, Jesus Kristus. I ham havde Henrik sine Længslers Maal, paa denne Grund havde han bygget, i sin Frelser fandt han sit Livs Lykke. Marie vidste, at hun behøvede ikke at være bekymret for ham, thi han var

ikke den Mand, som i drømmende Sværmeri eller smertelig Forsagelse vilde leve for at længes efter en Lykke, Gud havde nægtet ham. Han sagde ikke: „Jeg skal, thi Gud vil det saa", men: „Fordi Gud vil, vil ogsaa jeg"; og han fandt Hvile paa den Klippe, der „fast bestaar, naar denne Verdens Skygger som Røg og Støv forgaar".

Denne Festdag havde været ham en vemodig Glædesdag. Han havde set sin elskede lykkelig, og hans inderlige Forbøn fulgte hende til hendes nye Hjem, men den Tanke, som længe havde arbejdet i ham, var ogsaa i Dag modnet til en fast Beslutning: Han vilde drage til Indien i Ferdinands Sted.

„Du skal være den første, som faar at vide, hvad jeg længe har tænkt paa," sagde han til Marie. „Jeg har grundig sat mig ind i Missionens Historie og set, at her hjemme trænges ikke nær saa haardt til troende Præster som i Indien. For en halv Million Hedninger er der i Indien kun een Missionær; tænk dig, kun eneste Præst for 500,000 Sjæle. Aa, Marie, har man først selv i sit eget Hjerte erfaret Jesu Kristi Frelsernaade, kan man bekende ud af sin Sjæls Dyb: „Du har forløst mig, Herre, du trofaste Gud", da lyser ogsaa med brændende Klarhed det Guds Ord: „Gud vil, at alle skulle blive salige". Om det skal lykkes mig at føre, var det kun een eneste Hedning, fra Død til Liv, fra Mørke til Guds underfulde Lys, ved jeg ikke. Frugten og Velsignelsen er Herrens Sag, min Sag er det at være hans Bud lydig. Hvor svært det end vil blive mig at skilles fra Eder alle, kan jeg dog ikke sige med Sandhed, at uafviselige

Pligter holde mig tilbage. Og han, som forlod sin Himmel for min Skyld, han vil ogsaa mildne mig Adskillelsen fra mine kære. Jeg er forvisset om, at mine Forældre med Glæde ville sige Ja til min Plan, og endnu i Aften vil jeg meddele dem det hele."

Henrik tav; men Marie kunde ikke straks svare. Tankerne bølgede og brustе igennem hendes Hjerte med usigelig Tak og Lov. Tilsidst sagde hun:

„Jeg tvivler slet ikke om Faders og Moders Samtykke. Men jeg haaber, at du ikke skal komme til at rejse alene. Hvis jeg kan faa Lov, vil jeg følge med dig, Henrik."

„Du, Marie?" udbrød Henrik og saa forbavset paa sin Søster.

Han fik maaske i dette Øjeblik en Anelse om, at ogsaa hun allerede havde givet Afkald paa det, som var hende kærest paa Jorden. Men aldrig løftede nogen af de to Søskende det Slør, der skjulte Maries stille Kamp og Sejr.

„Ja," svarede hun smilende, „kommer det dig saa uventet? Jeg har allerede længe været fortrolig med den Tanke, at da Margrethe blev nødt til at opgive sit Ønske om at drage ud, kom jeg til fuld Klarhed over, at jeg vilde rejse i Stedet for hende. Men jeg har ikke talt til nogen derom, thi jeg vidste, at Fader og Moder ikke, saa længe jeg er saa ung, vilde lade mig rejse alene ud i den vide Verden. At jeg vilde gaa til Hedningerne, var jeg sikker paa, naar og hvorledes overlod jeg til Herren, fast forvisset om, at hans Time nok skulde komme."

„Hvorledes er du kommen til denne Beslutning?"

spurgte Henrik, „var det ligesom Ferdinand ved hin uforglemmelige Missionsfest?“

„Det er ikke kommet pludselig,“ svarede Marie, „du ved, jeg er langsom til alt. Langsomt sejrede Guds Kærlighed over mit Hjerte, langsomt har jeg kunnet give mig hen til ham. Langsomt og tungt er de stakkels Hedningers Nød kommen til at ligge mig paa Hjerte. Men et Ord, jeg hørte om Indien, har jeg aldrig kunnet glemme og aldrig kunnet komme bort fra. Det har saaledes præget sig i min Erindring, at jeg tror, jeg kan gentage det for dig den Dag i Dag. „Naar det er Sandhed,“ sagde et Herrens Vidne, „at Indiens Befolkning udgør en Sjettedel af alle Jordens Indbyggere, saa stands et Øjeblik, du Guds Barn, og sig til dig selv: Af seks Børn, som se Lyset her paa Jorden, bliver det ene født i Indien. Hvilken Skæbne gaar dette Barn i Møde? Af seks Hustruer paa Jorden bliver en knyttet til en Mand histovre. Hvad Slags Kærlighed vil hun finde hos ham? Af seks Hjem her i Verden dannes det ene af en indisk Familie. Hvilket Baand forener denne Kreds? Af seks Enker, som lades ene tilbage, sørger en i Indien. Hvad skal blive hendes Trøst? Af seks forældreløse Børn staar et hjælpeløst og hjemløst i Indien. Vil nogen Redningsanstalt antage sig det? Af seks sønderknuste Hjerter findes det ene i Indien, af seks ængstede Samvittigheder søger en der om Frelse og Fred! Hvilken Læge skal kunne helbrede det syge Sind? Af seks Menneskesjæle, som forlade denne Jord, flygter den ene fra Indiens Lande. Hvor skal denne Sjæl søge hen? I hvilke Egne skal den

leve efter Døden?" Kære Henrik, det er alvorsfulde Spørgsmaal," sluttede den unge Pige med Taarer i Øjnene, „og naar Herren selv har befalet os at bringe Evangeliet til de fattige, de fortabte og elendige, hvad andet kunne vi da svare end: „Jeg er Herrens Tjenerinde, gør med mig efter din Villie."

Henrik sluttede sin Søster i sine Arme.

„Kom nu," sagde han, „lader os gaa ind til Fader og Moder, deres Velsignelse skulle vi sikkerlig ikke komme til at savne. De ville glæde sig, det er jeg vis paa."

Ja, de glædede sig, men med Bæven og mange brændende Taarer. Da de saa, at dette var deres Børns vel overvejede og længe prøvede Beslutning, gav de uden Tøven deres Samtykke, hvor svært det end var for Fader- og Moderhjertet saaledes paa en Gang at skulle give Afkald paa to Børn.

„Men jeg tør ikke holde Eder tilbage," sagde Pastor Stieg, „han er det vel værd, vor højlovede Frelser og Herre. Skulde vi ikke kunne bringe ham vort Kærlighedsoffer? I skulle gaa ud i hans Kraft, og i hans Kraft ville vi blive tilbage med Glæde. I hans Kraft skulle I sejre og bringe rigt Bytte hjem; det er i al Evighed godt at forlade sig paa Herren; aldrig er den bleven til Skamme, som satte sit Haab til ham. Ja og Amen, Eder ske efter Eders Tro."

Og Børnene knælede ned for deres Forældre, idet de bad: „Fader, Moder, o, giv os Eders Velsignelse." Præsten og hans Hustru lagde velsignende Hænderne paa deres Hoveder, og fra Pastor Stiegs Læber strøm-

mede uvilkaarlig de mange, dyrebare Forjættelser, som han i dette Øjeblik maatte se op til for sine Børn: „Du har sagt: „Mine Faar høre min Røst, og jeg giver dem et evigt Liv, og de skulle ingenlunde fortabes, og ingen skal rive dem af min Haand.“ Du har sagt: „Hvo, som tror paa mig, af hans Liv skal, som Skriften siger, flyde levende Vandstrømme.“ Du har sagt: „Fader, jeg vil, at hvor jeg er, skulle ogsaa de være, som du har givet mig.“ Du har sagt: „Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig Livsens Krone.“ Du har sagt, at du vil aftørre hver Taare af vore Øjne, og Døden skal ikke være mere, ej heller Sorg, ej heller Skrig, ej heller Pine skal være mere, og vi sige: „Amen, Amen, du vor trofaste Herre og Gud.“ Herren velsigne og bevare Eder, Herren lade sit Ansigt lyse over Eder og være Eder naadig, Herren løfte sit Aasyn paa Eder og give Eder Fred.“

Lilli, som stille var traadt ind i Værelset, forstod i første Øjeblik ikke, hvad hele dette højtidelige Optrin skulde betyde. Men da hun fik at vide, hvad det gjaldt, kunde hun slet ikke finde sig i den Tanke at skulle af med sine to kære Søskende. Hun ejede jo ikke den Kraft, der gav Forældrene Mod til at bringe det tunge Offer frivillig og uden Klage. Hun græd og hulkede og bad saa bønlig, om Henrik og Marie dog vilde blive hjemme. Henrik tog hende i sine Arme og søgte mildt at bringe hende til Ro og forklare hende, hvorfor de maatte drage ud, og det var

Herrens Villie med dem. Men Guds Ord havde endnu ingen Magt over Lillis Hjerte. Det er unyttigt at prædike for en berusет, og det Hjerte, der som Lillis brænder i glødende, jordisk Kærlighed, higer og længes efter den timelige Lykke, som Sjælen har sat alt sit Haab til, det Hjerte er ikke i Stand til at forarbejde sin egen Saliggørelse med Frygt og Bæven, kan ikke og vil ikke bøje sig for Guds Ord og lade Guds Aand raade. Og Lilli var som berusет. Alle hendes Tanker drejede sig om v. Wallerberg, som endnu bestandig ikke havde ladet høre fra sig, hun gik som en drømmende, hun glemte og forsømte alle sine Pligter baade mod Gud og Mennesker for sin Kærligheds Skyld og blev næsten vred paa sine Forældre, naar de søgte at kalde hende til Besindelse, saa disse tilsidst indsaa, at Herren maatte slaa paa dette for ham saa aldeles tillukkede Hjerte med Staven Ve for at kalde Troens og den sande Kærligheds levende Vandstrømme frem.

Nogle Dage efter denne betydningsfulde fjerde Oktober, de Pastor Stieg og hans Hustru havde maattet give Slip paa fire af deres Børn og velsignet deres Afsked fra Fædrehjemmet, blev den gamle Karet trukket frem af Vognporten, og hele Familien, Fru Majorinde Hesz, som endnu befandt sig i Burgdorf, medindbefattet, begav sig paa Vej for at aflægge det første Besøg hos de unge Præstefolk i deres Hjem. Margrethe var allerede begyndt at spejde efter det vel bekendte Køretøj; hun havde kun været gift i tre Dage, men disse lode ikke til at skulle blive Begyndelsen til nydelsesrige Hvedebrødsdage. Hendes

Svigermoder, som allerede til Dels er skildret, havde fundet det rigtigst straks at træde kraftig op imod Svigerdatteren og lige fra Begyndelsen af anvise denne den hende tilkommende Stilling, skete dette ikke straks, mente hun, kunde det siden blive for silde. Og det mærkelige var, at hun betragtede sin Svigerdatter, som dog i hvert Tilfælde for Øjeblikket var Husets Frue og rette Herskerinde, som en Snyltegæst, der kun kom for at fortrænge hende selv fra hendes Rettigheder; — men hun havde ogsaa foresat sig at ville lade sig fratage saa lidt som muligt. Margrethe havde kun tænkt paa sine Pligter og slet ikke paa sine Rettigheder overfor sin Mands Moder, og hun havde lovet sig selv at ville elske, ære og højagte hende. Men det havde dog gjort hende ondt, da den gamle Fru Gendenberg uden videre tilegnede sig det lille Værelse, der stødte op til Ferdinands Studereværelse. Margrethe fandt, at dette nærmest tilkom hans Hustru. Ferdinand vilde tale et Alvorsord til sin Moder, thi han vidste, at hun hørte til den Slags Mennesker, som fordre bestandig mere, jo mere man giver efter for dem. Men paa Margrethes Bøn tav han denne Gang stille; hun kunde ikke udholde den Tanke allerede nu at skulle begynde med Kiv og Strid, skønt hun ikke kunde frigøre sig fra en vis Ængstelse for, hvad Fremtiden skulde bringe. Anelsen om mange tunge, fredløse Dage bragte hende til at bede: „Lad mig ikke blive overvunden af det onde; men lad mig ved Guds Kraft faa Lov at overvinde det onde med det gode".

Men den unge Hustrus Øjne straalede, da hun

med Kærlighedens milde Velkommen kunde føre sine kære ind i sit eget Hjem. Tarvelig var den Stue, hvor de samledes; hverken Rigdom eller Fattigdom maatte udmærke en Præsts Hus, derom vare Ferdinand og Margrethe enige, og til Rettesnor for Ordningen af alle ydre Omgivelser havde de valgt det Ord: „Lad Retfærdighed og Oprigtighed bevare mig" (Ps. 25). Alt i Præstegaarden skulde vidne om Frigorelse fra det forkrænkelige og Hengivelse til det uforkrænkelige, derfor prædikede Møbler, Gardiner og hele det samlede Indtryk af Hjemmet en sund og velgørende Tarvelighed, forenet med den uvilkaarlige Følelse af Hygge og Velvære, som fremkaldes ved Husfruens gode Smag og hjertelige Gæstfrihed. Spejl var der ikke, men i dets Sted prydedes Væggene af smukke, kristelige Billeder. Et Kristushoved af Correggio, som Margrethe altid havde holdt meget af, var Henriks Brudegave til hende. Ved Siden af Kristus og Samaritanerinden ved Sikars Brønd, Peter synkende i Bølgerne og gribende Herrens frelsende Haand, og over Sofaen Jesus Kristus, som velsignende udbreder de gennemborede Hænder. Under disse Hænder vare nu de kære Venner fra Burgdorf samlede, og efter at de første Hilsener vare udvekslede, meddeltes Henriks og Maries Plan, som modtages med udelt Glæde.

Medens Ferdinand med et trofast Haandtryk sagde til Henrik: „Du vil gøre mere Gavn end jeg derude," sluttede Margrethe sin Plejesøster i sine Arme og sagde: „Du er meget, meget bedre end jeg, Marie; Gud vil visselig rigt velsigne din Gerning."

Ikke en eneste Mislyd blandede sig i disse rene Glædens Toner, den gamle Fru Gendenberg sagde ikke et Ord; Henrik og Marie vare hende saa temmelig ligegyldige, og Majorinde Hesz udbrod i største Forbavselse:

„Kæreste Børn, mig forekommer det, som om I alle ere halvt forstyrrede! — I elske hverandre inderlig, men alligevel glæde I Eder over, at disse to ville løbe lige i den øjensynlige Undergang, og over at skulle sige dem Farvel for aldrig at se dem igen. Forstaa det, hvo der kan! Jeg maa i hvert Fald skynde mig at komme tilbage til Berlin, for der er noget smitsomt ved Eder, — ja, jeg griber mig selv i at betragte Eders Adfærd som noget ophøjet og efterlignelsesværdigt, saa det er snart paa høje Tid for mig at slippe ud af saadanne Omgivelser."

„For sent! for sent, lille Tante!" udbrod Margrethe muntert, „du er allerede smittet. Og selv om du rejser hjem, følge vi alle efter. Ikke sandt, Ferdinand, naar Henrik og Marie skulle udsendes, tage vi ind til Berlin?"

„Om Gud vil, ja!" svarede den unge Præst.

„Vi ogsaa," sagde Pastor Stieg, „der vilde jeg nødig mangle."

„Og saa indkvartere vi os allesammen hos dig, Tante," sagde Margrethe, „og bringe hele den fordærvede Luftkreds med os ind i dit Hus."

„Og I skulle være hjertelig velkomne," svarede Fru von Hesz, „skont jeg nok vilde ønske, at det var for en anden Sags Skyld, I kom."

For Øjeblikket syntes Majorinden dog at befinde

sig særdeles vel i denne forpestede Luft. Margrethe førte glad sine Gæster omkring i sit Hus; hist og her kunde der vel være noget, som hun ønskede anderledes, fordi en anden Ordning forekom hende baade smukkere og mere hensigtsmæssig, men da hun var bange for at krænke sin Svigermoder, havde hun ingen Forandringer foretaget. Men alligevel var alt som forvandlet, saa godt som ingen Forandringer, kun faa nye Ting og dog altsammen som nyt. Marie kunde ikke lade være at se beundrende op til Margrethe, der som faa havde den Gave med ringe Midler at kunne sprede Hygge og Skønhed selv over de mest dagligdags Omgivelser. Hun lagde med Glæde Mærke til, at en Punschebolle, omgiven af adskillige Glas, som hidtil havde haft sin Plads paa et Bord i Dagligstuen, var forsvunden for et hvidt Marmorkors med den Indskrift:

„Den korsfæstede min Ære
Og min Salighed skal være".

Foran Korset laa en smukt indbundet Bibel, en Gave, som Pastor Stieg havde overrakt de unge Ægtefolk ved Alteret.

Præstegaardens Have var meget stor, men uhyggelig og smagløs med Urte- og Blomsterbede imellem hverandre og Plænerne gennemkrydsede af brede Striber sort Muldjord. Lilli glemte sig selv, saa hun udbrød i et forfærdet: „Hvor her er stygt", hvorfor hun fik et alvorligt, dadlende Blik fra sin Moder. Men Margrethe lo: „Hvor her er dejligt, vil du om et Øjeblik komme til at sige, naar du har smagt

den udmærkede Frugt, som modnes i denne Have. Og her er et Vinlysthus ligesom hjemme i Burgdorf, men vi have mange flere Druer end J."

„Takket være dig," svarede Henrik, „Marie forsikrer, at du til Afsked har spist mindst Halvparten af vore Druer."

„Men i Dag tage vi Oprejsning derfor," bemærkede Pastor Stieg saare fornøjet.

Præstegaarden i Steinfeld havde ikke nogen særlig smuk Beliggenhed; som selve Navnet antyder, vare Landsbyens Omgivelser saa flade og manglede saa fuldstændig Burgdorferskovens Skønhed, at der ligefrem skulde Fantasi til at finde Egnen tiltalende. Denne Fantasi syntes Margrethe selv at være i Besiddelse af, thi kunde hendes Gæster ikke af egen Tilskyndelse finde noget at rose, saa forstod hun at udpege saa mange Fortrin og lovprise alle Enkelthed, saa man tilsidst følte sig overbevist om, at intet kunde være mere beundringsværdigt end det, man havde for Øje. Ferdinand forbavsedes over, at Genstande, som hidtil havde vist sig for ham i al deres nøgne Uskønhed, i Dag aabenbarede ham hidtil ukendte og ubemærkede Skønheder. Om det saa var den store Mødding midt i Gaarden, som i næsten hele sit Omfang var synlig fra de fleste af Stuehusets Vinduer, saa forulempedes hverken hans Skønheds- eller hans Lugtesans nær saa meget af den, siden Margrethe havde faaet Karlen til at jævne den af og feje pænt rent uden om den, og tillige havde gjort ham opmærksom paa, hvor sunde dens Uddunstninger vare.

Først sent ud paa Aftenen beredte Gæsterne sig glade og tilfredse til at tage hjem. Næste Dag skulde Majorinde von Hesz forlade Burgdorf.

„Paa Gensyn i Berlin," sagde Margrethe til Afsked til hende, „vi komme allesammen, saa dit Hus bliver et rigtigt Missionshus. Hils Hr. von Bruch fra mig og sig til ham, at jeg nylig har opdaget en Fløj af hans Stamslot i en afskyelig Sump her i Nærheden, og hver eneste Aften hører jeg hans Tip-Tip-Tip-Tipoldeforældre kvække paa en højst umelodisk Maade. Vil du spørge ham fra mig, om han ikke er i Stand til at gøre noget for deres Udvikling; det skulde glæde mig meget, om jeg snart kunde faa Lov at se dem forlade deres sugtige Opholdssted som civiliserede Mennesker med almindelige Taleorganer."

Det Missionsselskab, som Ferdinand tidligere havde tilbudt at arbejde under, havde endnu ikke fundet nogen, som kunde indtage den for ham bestemte Plads. Der var saaledes intet til Hinder for Henriks og Maries Udsendelse. Der er ikke mange teologiske Kandidater, ikke mange af vore dygtige Præster, som have Lyst til at bytte Hjemlandets rolige, behagelige Liv med Missionsmarkens Møje og Strabadser, og dog trænger Indien saa haardt til uddannede og udviklede skriftkyndige Mænd, som kunne bringe Evangeliet til Hinduerne og møde disses ofte spidsfindige Angreb. Efter Bestyrelsens Ønske skulde da de tvende Søskende helst saa hurtigt som mulig drage ad den korteste Vej over Triest og Aleksandria til deres Bestemmelsessted i Indien. Derfor samledes allerede den 4. November alle Vennerne fra

Hjemmet i Burgdorf i en lille Kirke i Berlin, hvor deres Indvielses- og Udsendelseshøjtid skulde finde Sted.

Novemberstormen brusede gennem den morke Aften, men den kunde ikke isne de varme Hjerter eller slukke Lyset i de klare Øjne. Henrik og Marie vare inderlig glade trods deres dybe Bevægelse; Ferdinand og Margrethe havde en lettende Følelse af, at en uhyre Gæld, som paahvilede dem, nu blev afbetalt af deres Venner, og deres Forældre kunde, om end ikke med Glæde, saa dog rolige og frimodige tage Afsked med Børnene. Selv Lilli havde for et Øjeblik glemt sig selv, saa Billedet af hendes elskede traadte tilbage for hendes dyrebare Søskende, og Majorinde von Hesz følte sig betagen af en underlig, hidtil ukendt Bevægelse.

For første Gang i lang, lang Tid traadte Kristentroen hende i Møde som en levende, virksom og kraftig Ting. „Der maa dog være noget mægtigt ved denne Tro, for hvis Skyld der kan bringes saadanne Ofre; skulde den, naar alt kommer til alt, alligevel være noget mere end en blot Idé, en sædelig Verdensordning, et Grundstof, Altets almindelige Urkraft?" Hun maatte tilstaa for sig selv, at man upaatvivlelig kan elske og hengive sig for en elsket Personlighed, men at hendes Hjerte aldrig var blevet varmt eller opflammet til Selvopofrelse af Tanken paa en almindelig Verdenssjæl, en upersonlig Urkraft. Men alle disse Burgdorfere talte om denne „Jesus", som om han var en virkelig levende Personlighed i nøje Forbindelse med deres egen. — Hvad

var da dette med ham? Sværmeri kunde hun umulig vedblive at kalde det, siden hun rigtig havde lært de gamle Præstefolk at kende; thi der var noget baade ædrueligt og roligt over dem, og dog kendtes det paa hele deres Færd, at Drivkraften i deres Liv kom herovenfra. Og Margrethe, kunde det til syvende og sidst kaldes Sværmeri og Egensind, naar hun hin Vinter i Berlin havde nægtet at tage Del i Verdenslivets Adspredelser? Kunde det siges, at hun havde traadt sin egen Lykke under Fødder, da hun vendte sig bort fra Hr. von Bruch, som trods sin udviklede Verdensanskuelse dog var en letfærdig Verdensmand, hvis Liv Fru von Hesz ofte selv havde maattet laste som altfor frit og tøjlesløst? Margrethes klare Blik og fredfulde Udtryk vidnede ingenlunde om pinlig Forsagelse og Savn af Livets Lykke. Skulde det vise sig, at hendes egen Søster Agnes dog ikke saa ganske havde handlet i Daarskab og Taabelighed, men at hun maaske havde valgt den bedste Del — bedre end hendes egen? — Aldrig havde Fru von Hesz fulgt Salmesangen med saa megen Inderlighed, som medens disse Tanker arbejdede i hende, aldrig havde hun grebet Guds Ord med saa megen Begærlighed, som da hun lyttede til Prædikenen, der grundig og enfoldig fordybede sig i det Spørgsmaal: „Hvorfor drive vi Mission?" og gav det Svar: „Fordi Jesus har befalet os det, og fordi vi ikke kunne lade være; thi han har elsket os indtil Døden, ja indtil Døden paa Korset, og hans Kærlighed *tvinger* os."

Derefter fik de bortdragende ved Herrens Alter deres *Rejsepas* i hans egen Befaling: „*Gaar*

henog gører alle Folk til mine Disciple"; og deres Rejsestav i hans Forjættelse: „Se, jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende". Og tilsidst bleve Henrik og Marie velsignede i den treenige Guds, Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn, efter at de først med et klart og bestemt „Ja" havde givet sig i hans Tjeneste. Den Skare, der omringede de to Udsendinge med deres Bønner, var kun lille, men Guds hellige Aand lyste over alle disse Ansigter og aandede gennem alle Hjerter; og kan man end Ord for Ord meddele, hvad der bliver sunget og talt ved en saadan Fest, saa er og bliver det umuligt at beskrive den Kærlighedens hellige Glæde, der slynger sit friske Festkrud om de ydre Formers tørre Kviste.

Da Marie traadte ud af Kirken, rakte hun sine Forældre begge sine Hænder, idet hun udbrød:

„Herren er min Hyrde, Halleluja!
Mig skal intet fattes, Amen."

„I al Evighed intet," svarede hendes Fader.

Endnu nogle faa Dage var det forundt de bortdragende at tilbringe indenfor deres kæres Kreds; men Pastor Stieg var nær ved at ønske, at disse Dage kunde forkortes, saa oprivende vare de for hans Hustru. Adskillelsens Smerte var ofte nær ved at overvælde hende, og de følte alle, at det vilde være bedre for hende, om Afskeden først var overstaaet. Men en uendelig Fylde af Kærlighed aabenbaredes i disse Dage; ingen tænkte noget Øjeblik paa sig selv, men kun paa at kunne glæde de andre endnu en Gang, og

saa ofte som mulig, for det blev for silde. For ingen Pris vilde nogen sige et eneste koldt eller ukærligt Ord, hver enkelt søgte at læse de andres Ønsker i deres Øjne for hurtigst muligt at opfylde dem, — der var jo kun en kort Tid tilbage, og alle vidste, at der var længe, til de atter skulde mødes. Men vide da vi, selv om ingen af os skal drage til Indien, hvor lang Tid vi have at være sammen paa Vejen, hvor snart maaske en af os skal drage til et endnu langt fjærnere Land, hvorfra der aldrig vendes tilbage? Hvorledes er vort Samliv med dem, fra hvem hvert Øjeblik for bestandig kan skille os?

Dersom det blev sagt os: „Om et Aar skal denne eller hin dø, — hvor vilde vi da ikke benytte hvert Øjeblik til at glæde i Stedet for at bedrøve ham, hvor vilde vi vogte os for at volde ham Smerte eller Krænkelse, — men hvem kan sikre dig, at det Menneske, som Du i Dag behandler haardt og ukærligt, endnu i Morgen findes i de levendes Tal her paa Jorden?

O, del dog ud dit Hjertes Kærlighed,
Mens der endnu er Tid for dig tilbage.
Den Time komme kan, før du det ved,
Da mellem Gravene din Sjæl maa klage.

Endelig oprandt Afrejsens Dag. Banegaarden myldrede som sædvanlig af Mennesker, som i stor Travlhed løb frem og tilbage, Betjentene vandrede rolig op og ned, som de plejede, og Rejsegodset blev kort frem for at stuves ind i Pakvognene. Lokomotivet dampede og hvæsede, alt var ganske dagligdags,

og alligevel saa alt saa helt anderledes ud. Moderen kunde ikke løsrive sig fra sine Børn:

„Jeg faar eder aldrig mere at se," klagede hun.

„Guds Børn sige altid kun Farvel paa Gensyn, vi ses aldrig for sidste Gang," svarede Faderen.

Lokomotivet fløjtede. Var denne Lyd i Dag mere gennemtrængende end sædvanlig? Eller hvorfor gik den til Marv og Ben og trængte med usigelig Smerte gennem Hjerterne? —

Endnu et sidste Haandtryk, et Kys, — og en lang Strækning skilte allerede dem fra hinanden, som vare saa uadskillelig forbundne.

O, Jesus, du min Glæde,
Du dine Vinger brede
Om mig, din Kylling, ned.
Vil Slangen mig omslynge,
Da lad din Engel synge:
„Det Barn er gemt i Herrens Fred".

Ledsagede af denne Bøn drog de to Søskende mod Sydens fjerne Egne, medens deres kære vendte tilbage til Hjemmene i Burgdorf og Steinfeld.

X.

I Maj, naar alle Kviste gynge
Med Vaarens bløde Bladehang,
I Maj, naar alle Fugle synge,
Vi synge og vor Foraarssang.

Højt over os den lyse Himmel
I guldindvirket Stjerneglans,
Og hele Livets Vej en Vrimmel
Af Blomsterpragt i broget Krans.

Ak, Kærlighedens Roser blegne
For Vinterstormens Is og Sne;
Og Haabets friske Knopper segne
I Skuffelsernes bitre Ve.

Thi der blev koldt paa Mark og Enge,
— Dog koldere i Hjemmets Skød.
Nu skurre Sjæleharpens Strenge,
— Og jeg er ensom i min Nød.

Dog efter vinterstrenge Tider
Det vorder Vaar for os paany.
Og frem af Nattetaagen skrider
En straaleglylden Purpursky.

Og Sneens kolde Dække svinder
For Hjertets evig unge Ild;
Thi med „den nye Sang" oprinder
Maj-Morgensolen klar og mild.

Og Jesus, Herre, Himlens Krone,
Din dyrebare Hyrderøst
Vil tale fra din Faders Trone
Din Fred til vore Hjerters Trøst.

Ogsaa for Lilli havde disse Dage i Berlin været velsignelsesrige; Begivenhedernes Magt havde tvunget hende til at løsrive sig fra sig selv og beskæftige sig med noget andet end det, der ellers uafladeligt opfyldte hendes Sjæl. Hun havde ganske vist heller ikke nu glemt sin elskede — hvor skulde det være muligt —, og tidt, naar hun betragtede Gadernes bølgende Menneskevrimmel, troede hun at opdage den Skikkelse, som var hende den dyrebareste af alle, det var jo næsten umuligt, at han ikke skulde findes i en saa stor Mængde Mennesker. Det var naturligt og rimeligt, at Lilli var optagen af Genstanden for sin Kærlighed; men hun gjorde Uret i ikke at underlægge denne Kærlighed til sin jordiske Ven under Kærligheden til Frelseren. Marie havde ogsaa elsket uden noget Øjeblik at turde gøre sig Haab om Genkærlighed; men hun havde ikke ladet sig beherske og fortære af denne Kærlighed, hun havde besejret den med Bønnens Vaaben. Den Lidenskab, det Arbejde, den Nydelse og det Menneske, der stiller sig imellem Gud og os, bliver Synd for os; men Guds Ord, Bønnen og den hellige Nadvere ere de Raademidler, der kunne føre os tilbage til Samfundet med ham. Man

kan visselig bære Had, Misundelse, Forfængelighed, ja selv en ubetvingelig Kærlighed til døde. Men Lilli havde aldrig prøvet i det Stykke at give sin Villie ind under Guds Villie. Hun bad ganske vist til Gud, men hun bad kun om Opfyldelse af sine Ønsker, om timelig Lykke, derfor bragte Bønnen hende kun Angst, men ingen Fred.

Da Stiegs vendte tilbage fra Berlin, fik de at vide, at Hr. von Wallerberg stod i Begreb med at fæste sig en Brud, ja, han var allerede forlovet, mulig endog gift. Det kom som et ubestemt Rygte, den ene havde hørt det af den anden, og det var ikke muligt at opdage, hvorfra det egentlig var udgaaet. Tilsidst naaede det ogsaa Lillis Øren, og det var hende, som slyngede en iskold Slange sig om hendes Hjerte for at knuge det til Døde. Dog havde hun endnu ikke mærket Stikket af dens giftige Tand, endnu var hun ikke ramt af det dræbende Bid, endnu vægrede hun sig ved at tro det onde Rygte, det kunde jo ikke være sandt, det var utænkeligt — umuligt!

Men hendes Forældre følte sig bestandig fastere forvisede om, at Rygtet maatte have Ret, hvorledes skulde de ellers kunne forklare sig Baronens vedvarende Tavshed? Og kunde blot Lillis Hjerte blive frigjort fra denne Kærlighed, vilde de begge være glade ved dette Udfald af Sagen. Thi kun med tungt Hjerte havde de turdet betro deres Barn til denne Mand, som sandsynligvis næppe vilde have ført hende fremad paa den trange Himmelvej, men langt snarere draget hende med sig ind paa den Verdenslivets brede Vej, som fører til den evige Fortabelse. De kunde saa

godt tænke sig, at den unge Mand, der kun havde elsket Lillis Skønhed og Ynde, let vilde glemme hende for en anden, der maaske mødte ham med rigere Aandsgaver og endnu større Skønhed, i Særdeleshed naar han vidste, at hans Fader ønskede hans Forbindelse med denne, men paa ingen Maade vilde tillade ham at ægte Lilli. Men de delte fuldt ud deres dyrebare Datters Lidelser, de saa hendes Kinder blegne Dag for Dag, medens hun ikke betroede noget Menneske den Sjælekval, der fortærede hende. Pastor Stieg havde allerede besluttet at foretage et afgørende Skridt for at skaffe sig Vished, — da han modtog et Brev fra Schlesien med Baronens Segl. Lilli selv bragte ham det; hun var meget bleg og rystede, da hendes Fader kærlig lagde sin Arm om hende, idet han sagde: „Vær trostig, mit Barn, hvad end dette Brev indeholder, saa er det sikkert, at det maa være det bedste for dig; thi „du vedst, dig intet sker, som dig Gud ej tjenligt ser“.“

Brevet, som var fra den unge Barons Fader, lød saaledes:

„Højstærede Hr. Pastor Stieg!

Jeg har herved den Ære at meddele Dem min eneste Søn, Baron Sigismund von Wallerbergs Forlovelse med Grevinde Angelika von Sermik. Min Søn har, efter sin egen Tilstaaelse, en Gang næret en flygtig og forlængst overvunden Tilbøjelighed for Deres Froken Datter, men som en forstandig Mand har De indset det upassende i en saadan Forbindelse og nægtet at give Deres Samtykke dertil. Af denne

Grund og efter min Sons Ønske underretter jeg Dem herved venligst om hans Forlovelse, som efter min faderlige Villie og Bestemmelse for nogle Dage siden er bleven offentliggjort paa Grevindens Stamslot, idet jeg haaber, at Deres Frøken Datter har opgivet ethvert ubegrundet Haab og betragter det hele Forhold som en forbigaaende Tidsfordriv. Med Agtelse undertegner jeg mig ærbødigst

Baron von Wallerberg."

Saa koldt og hjerteløst knuste dette Brev under sine haarde Ord alt det unge, varme Kærlighedsliv i Lillis Hjerte. Faderens Villie, den gamle, adelige Stamtavle og den nedarvede Rigdom havde ikke afholdt Baron v. Wallerberg fra at røve den unge, uberørte Præstedatter sit Hjertes Fred; men han kunde meget vel derved afholdes fra at holde sit Ord til en Kvinde, han selv havde begæret til Hustru. Skam og Skændsel over den Mand, der ikke gør sig nogen Samvittighed af at forstyrre Hoved og Hjerte paa en ung Pige for derpaa at drage derhen, hvorfra han kom, uden at bekymre sig mere om hende. Og Ve over den Jomfru, hvis Hjerte ikke saaledes har fundet Hvile i Gud, at jordisk Kærlighed vel kan gribe, men ikke tilintetgøre det*).

*) Et lidet Digt, som blev fremkaldt ved en lignende Anledning, og som derfor synes at burde finde sin Plads her, hidføjes.

En Rose i sit stille Skjul
Opdaget blev af Ormen ful!
„Du Roselil, luk op for mig;
Ja, luk mig ind, jeg elsker dig."

„Ja, her staar det, mit stakkels Barn, og det maa jo være sandt," sagde Pastor Stieg, „v. Wallerberg har taget sig en anden Brud, han var ikke din Kærlighed værd. Kom, lad os bede Gud om at give dig Kraft til at sejre over den for hans Skyld, som har elsket os dybere og mere trofast end noget Menneske."

Mekanisk adlød Lilli, mekanisk knælede hun ned og foldede sine Hænder uden at vide, hvad hun gjorde. Hun hørte sin Faders Bøn; men hun forstod ikke et Ord af den. I flere Dage gik hun saaledes om, stille og bleg uden at sige et eneste Ord.

„Gud give dog, at hun kunde græde," klagede hendes Forældre ofte, men hverken Søvn eller Taarer overskyggede disse glansløse Øjne. Lilli blev ikke syg, hun kom endogsaa saa meget til sig selv, at hun begyndte at spise lidt og svarede, naar der blev talt til hende; hun genoptog sin vante Gerning og sørgede for Husvæsenet, som hun plejede, men altsammen mekanisk, uden Lyst eller Kraft. Bad hendes Fader hende om at gaa med paa en Spadseretur, hentede hun beredvillig Hat og Overstykke og fulgte ham, hvorhen han ønskede; men talte han til hende om Gud, sagde hun enten: „Aa nej, lad være!" eller

---

Skøn Rose lytted til dens Bøn,
Og fangeb' bitre Ve i Løn:
„O, slip mig, Orm, forlad mig nu,
En troløs Ven det var mig du!"

Men Ormen gnaved' dybt sig ind;
Da blegned liden Roses Kind.
„Jeg tager kun, hvad du mig bød!"
— Ved Morgengry var Rosen død. —

ogsaa vandrede hun ved Siden af ham saa tavs og ligegyldig, som talte han til en tredie, hende uvedkommende Person.

En eneste isnende Frøstnat, og de straalende, friske Blomster, der igaar skjulte Træerne under et duftende, blegrødt Slør, hænge næste Morgen knækkede og ødelagte med matte Øjne og bøjede Hoveder.

Uge efter Uge gled hen; Smilet var forsvundet fra Lillis Læber, og Farven vilde ikke vende tilbage paa hendes blege Kinder. Julen nærmede sig, men aldrig nogensinde havde der været saa stille og sørgeligt under Forberedelserne til den glade Fest, som i Aar ikke syntes at skulle bringe Glæde til Præstegaarden.

„Husk, at midt i Vinteren blev vor Herre Kristus født," havde Pastor Stieg en Gang sagt, og han bad saa inderlig, om dog en eneste Straale af Julens klare Lys maatte trænge igennem det Mørke, der indhyllede hans stakkels Barns Hjerte.

„Lilli, i Morgen er det Juleaften," sagde han, medens Mørkningsilden lyste i den hyggelige Dagligstue, „den kæreste Gave, du kunde give mig, var et Glimt af dit gamle, glade Ansigt og milde Smil."

„Fader, for mig gives der ikke mere nogen Julefest."

„Stille, Barn; forsynd dig ikke, at Herren ikke skal gøre dine egne Ord til Sandhed. Vor dyrebare Julestjerne, vor Frelser Jesus Kristus, maa ogsaa en Gang oprinde for dig, du vort Smertens og Bønnens Barn, du kan ikke saaledes gaa fortabt."

„Gid jeg var død," sagde Lilli sagte.

„Ve dig, om du døde nu," sagde hendes Fader

med dyb Alvor. „Tror du, v. Wallerbergs Billede i dit Hjerte kunde aabne Himlens Porte for dig? Lilli, Lilli, du sukker under Livets Byrde, Gud give, du kunde komme til at sukke under Syndebyrden! Thi nu er baade din Kærlighed og din Sorg bleven til Synd for dig. — Hvorledes lyder det første Bud?"

Tonen var saa streng, næsten bydende, at Lilli maatte svare.

„Jeg er Herren din Gud; du skal ikke have andre Guder for mig."

„Og hvad er det?" spurgte Præsten igen.

„Vi skulle over alle Ting frygte, elske og forlade os paa Gud," svarede Lilli uvilkaarlig.

„Over alle Ting" — gentog Pastor Stieg, „Lilli, Herren vor Gud er en nidkær Gud; han vil saa gerne unde os al Lykke og Glæde, men han vil selv have den første Plads i vore Hjerter. Du har elsket v. Wallerberg højere end din Gud, derfor har han taget ham fra dig. Se bort fra de Mennesker, som have saaret dig, hen til den Gud, hvis Haand styrer alle deres Handlinger. Uden hans Villie kunne de intet gøre dig. Og hans Tanker med dig ere Tanker om Fred, ikke om Ulykke. Fra Bethlehemshytten, hvor din Frelser blev født, straaler Guds Kærlighed dig i Møde, og din Julegave vil du finde „svøbt, liggende i en Krybbe". Herren selv er stegen ned fra sin Himmels Herlighed, nu finder det vildfarende Barn, der længselsfuldt søger tilbage til Faderhuset, den aabne Dør og de aabne Arme, og Jesusbarnet giver dig Arveret til Himmeriges Rige. Mange trøstefulde Forjættelser skulle styrke dig under din jordiske

Pilegrimsvandring, og selve Krybben i Bethlehem vidner: „Har Gud ikke sparet sin enbaarne Søn, hvorledes skulde han da ikke give os alle Ting med ham?" Og med din Frelsers egen milde Røst lyder det: „Kom til mig med alle dine Sorger og Savn, — jeg vil give dig Hvile."

Saa giv ham da al din Jammer og Elendighed. Se, din Engel staar for dig med Vægtskaalen i sin Haand, i den ene Skaal lægges al din Sorg og Nød, den anden bærer Jesusbarnet. Hvilken af dem skal nu for dig blive den tungeste? Din Ulykke er vejet og fundet for let i Sammenligning med al den Lykke og Velsignelse, du i Jesus Kristus har faaet Tilsagn om. Kan da ikke Takken for Guds vidunderlige Julegave hjælpe dig til at overvinde dit Tungsind. Hør, hvorledes den dybt nedbøjede Asaph, som dog endnu ikke havde den synlige Aabenbarelse af Guds Kærlighed i Jesus Kristus, kunde juble: „Hvem har jeg i Himlene, og lige med dig har jeg ikke Lyst til noget paa Jorden". Og vi, vi, som kunne have ham selv, vor levende Frelser, vi sælge ham for en Ret Linser. Kære Lilli, din Kærlighed til v. Wallerberg har røvet dig din jordiske Lykke, vogt dig, at den ikke ogsaa skal røve dig din evige Salighed."

Lilli græd, — denne Lindring blev hende nu ofte given, men i øvrigt var hun bestandig lige tavs og indesluttet! Hvor havde det ikke været langt bedre, om hun var kommen til sine Forældre for at udøse sin Klage og søge Trøst hos dem. Sørgmodig og stum

vandrede den stakkels Pige sin ensomme Vej! Hun havde kun set sin Kærligheds Skønhed, ikke dens Syndighed, hun havde endnu aldrig for Alvor bedet om at blive frigjort fra sin Lidenskab, — var end hendes elskede troløs, saa vilde hun dog blive ham tro, hver Tanke, hver Længsel i hendes Hjerte tilhørte ham og skulde evigt høre ham til. For ham og i ham havde hun levet, uden ham var alt dødt for hende. Og i denne døde Troskab traadte hun sine nærmeste og helligste Pligter under Fødder.

Lyspunktet i denne Tids Mørke vare Brevene fra Henrik og Marie, som naaede Hjemmet i Slutningen af Januar til stor Glæde for alle deres kære. Efter en særdeles lykkelig Rejse over Triest, Aleksandria, Kairo, Suez og Madras vare de den 20. December ankomne til Kalkutta, hvor en Skare Venner, baade kendte og ukendte, som allerede vare underrettede om deres Komme, havde modtaget dem med inderlig Kærlighed. Her hvilede de nogle Dage, før de tiltraadte Rejsen til deres egentlige Bestemmelsessted i det indre af Landet, og herfra vare deres Breve til Forældrene skrevne. De bare saa umiskendeligt Vidnesbyrd om Hvile i Gud trods al udvortes Uro, om den faste Tillid og ubetingede Tro, der ufravendt har Øjet rettet imod sit Maal, at Forældrene ikke kunde nære nogensomhelst Ængstelse for disse to; — de vare vel forvarede.

Disse Efterretninger vare for Lilli som et Vindpust over en hendøende Ild. Et Øjeblik flammede den klart op, for straks efter at ulme saa meget svagere, om ikke ganske udslukkes. Under Læsningen af Bre-

vene viste hun for første Gang, siden hun ramtes af det Slag, der knuste alle hendes Forhaabninger, virkelig Interesse for noget. Hendes Forældre begyndte allerede at glæde sig og-haabe, at de her havde fundet et Tilknytningspunkt, hvor igennem de mulig kunde drage hende tilbage til det virkelige Liv; men det blev et forfængeligt Haab. Lilli sank straks igen tilbage i sin forrige Følelsesløshed, som bragte hende til at glemme alt omkring sig for kun at leve i sin egen Drømmeverden.

Foraaret vendte tilbage i sin Skønhedsfylde. Over Jordens rigt dækkede Bord slyngedes en tusindfarvet duftende Blomsterkrans, hvert lille Blad, hver lysøjet Knop bragte Hilsen fra ham, der i sine Gaver aabenbarer sin Kærlighed til alle sine Børn paa Jorden. Men Blomsterne havde vel Grund til at undre sig. Aar for Aar plejede deres Frembryden i Mark og Skov og ikke mindst i Præstegaardshaven at hilses med mangestemmig Jubel, — i Aar kunde de blomstre og visne, uden at nogen lagde Mærke til dem. Den eneste, der nu og da standsede for at samle et Par af de friske Foraarsbørn i sin Haand, var Præstefruen, men hun fik altid Taarer i Øjnene ved at betragte dem. —

Solstraalerne plejede at kunne spejle sig i mange klare Øjne og glade Ansigter; i Aar kunde de titte ind i det tætteste Løvværk og gennemsøge alle Havens Gange uden at møde et eneste af disse lyse Smil, uden at finde noget Spor af de kendte, kære Ansigter. Og naaede de Lilli, som ofte sad ved sit Sytøj i det store Vinløvslysthus, saa vendte hun sit Hoved bort,

thi Solstraalerne brændte i hendes forgrædte Øjne, og al den friske Foraarspragt omkring hende pinte hendes syge Hjerte. Hvor kunde Træerne skyde saa mange friske, grønne Blade, hvor kunde Blomsterne udfolde sig i al deres vante Herlighed, naar hendes Hjerte sygnede hen i forstenet Kulde, og ingen Haabets Lysstraale trængte ind i hendes morke Sind? Vilde ikke et stedsevarende Efteraar eller en jærnhaard, isnende Vinter være mere overensstemmende med hendes Sjælstilstand.

Hun opsøgte det Sted, hvor han stod, da han udtalte de dyrebare Ord om sin Kærlighed; her havde hun lænet sig til Stammen, medens hans Arm omslyngede hende, og den samme Sol, som nu lyste over hendes blege Ansigt, nu da hun var alene, havde hin Dag set dem sammen. Et ungt Skud strejfede blødt hendes Kind, hun for sammen, just saaledes havde i hint lykkelige Øjeblik en Ranke berørt hendes Ansigt, det var maaske den samme, og hans Haand havde strøget den til Side. Hvor ganske anderledes var dog ikke alt nu.

„Det vender altsammen tilbage," hviskede hun hen for sig, „men han vender aldrig tilbage."

Saaledes vedblev Lilli at pleje sin sygelige Sørgmodighed. Lægen var nær ved at frygte for, at dette Tungsind tilsidst skulde gaa over til virkelig Sindssyge, og hendes Forældre besluttede for en Tid at sende hende til Steinfeld.

Hos Ferdinand og Margrethe vilde hun være i kærlige, trofaste Hænder, og dog løsreven fra alle de Steder, der fremkaldte Minderne om Fortiden. Lilli

modtog Efterretningen om, at hun skulde skifte Opholdssted, med fuldstændig Ligegyldighed, og viste hverken Glæde over at skulle besøge sine Søskende eller Sorg over at skulle forlade sine Forældre.

Der var ikke saa stille i Præstegaarden i Steinfeld som i Burgdorf. Fredens hellige Aand, som altid skulde hvile over Herrens Tjeners Hus, havde endnu ikke ret kunnet finde Bolig inden for dette Hjems Vægge. Vel havde Ferdinand og Margrethe selv endnu bevaret denne deres bedste Skat i deres Hjerter, men den unge Præstekone ængstedes ofte for at miste den, naar Heftighedens Bolger bruste igennem hende med en Storm af Vrede. Ofte maatte hun ty til sin trofaste Ven i Nøden, ofte maatte hun søge Hvile i sit kære Salmevers:

Ind i Jesu Favn dig giv,
Han skal dig ej længe hen,
Satan til en Tidsfordriv.
Nej, han er for tro en Ven.
Lad det storme, som det kan,
Du skal komme vel til Land.

Hvad var det da, som satte Margrethes Sind i saa heftig Bevægelse? Dybest inde var det hendes eget Hjertes Synd og den dybe Smerte, altid paany at maatte kæmpe mod alt det, hun saa tidt havde sørget over. Men ofte kaldtes dette, som hun saa gerne vilde frigøres fra, til Live af den onde Kvinde, som Margrethe nu skulde kalde sin Moder, og som hun stræbte efter at behandle med barnlig Kærlighed og Ærefrygt.

Saa forskellige Gaver have Kvinderne, at nogle

bestandig finde den daarlige, andre den gode Side ved enhver Sag. Nogle have Evne til paa en snehvid Klædning at opdage de Pletter, der mulig en Gang kunne komme, andre kunne selv hos en død Hund, der allerede er i Opløsningstilstand, dog i det mindste glæde sig over dens blændende hvide og rene Tænder. De første finde altid Grund til Klage selv i den største Lykke, de sidste have noget at takke for i enhver Lidelse; nogle dryppe Malurt i ethvert Honningbæger, andre eje Balsam for ethvert Saar. Nogle føle sig uafladelig krænkede og tage alt i den værste Mening, andre ere altid rede til at tilgive og finde gode Hensigter selv bag ved onde Handlinger. De første ligne de tunge Skyer, der samle sig over vore Hoveder, ikke for at forfriske os med en vederkvægende Regn, men for at gennempiske os med' en ødelæggende Haglbyge. De sidste ere som en Foraarsdag med al sin higende Længsel imod Lys og Liv, hvor det bryder og blomstrer, spirer og grønnes i Glæde og Tak. Margrethe stræbte af hele sit Hjerte at blive en saadan lykkebringende Solstraale for sit Hjem, og hun stræbte ikke forgæves, medens den gamle Fru Gendenberg med sit mørke, mistænksomme Sind gjorde, hvad hun kunde, for at ødelægge de unges Lykke.

Den stakkels, gamle Kvinde kunde ikke komme bort fra den Overbevisning, at hun var Husets egentlige Herskerinde og hendes Børn kun Snyltegæster, som hun taalte, men som til Løn paa enhver Maade søgte at skubbe hende til Side og behandle hende som et unyttigt og værdiløst Stykke Møbel. Hun var forud

sikker paa, at hendes Svigerkone vilde herske over hende og være slem imod hende; hun havde væbnet sig imod den unge Kone med et Panser af Fordom og troede, at hun var nødt til at holde paa sin Ret, fordi hun ingen anden havde at stole paa end sig selv. Hun skulde nok vise dem, at hun ikke uden videre lod sig forurette. Ud fra denne Forudsætning saa hun alt som igennem sorte Briller, hvad enten hendes Omgivelser vare blaa, hvide, grønne eller rosenrøde, for hende blev det altsammen graat i graat.

Margrethe havde ikke været sammen med sin Svigermoder i ret mange Dage, før hun maatte undre sig over den mærkelige Evne, denne i øvrigt saa lidet udviklede Kvinde havde til at suge Gift af enhver Blomst og finde onde Hensigter bag ved enhver Handling. Dersom Margrethe bragte hende Kaffe paa Sengen om Morgenen, fordi hun vidste, at Fru Gendenberg holdt af at ligge længe, saa var det naturligvis, fordi hun ikke maatte drikke den sammen med de unge; men bad Margrethe hende saa om at staa op, for at de kunde nyde Morgenmaaltidet sammen, saa fandt hun, at det var dog haardt for en Kone i hendes Alder at skulle vænne sig til nye Stikke og staa saa tidlig op. Søgte Margrethe hendes Raad i Husholdningsanliggender, saa fik hun det spydige Svar, at hun dog sikkert vidste al Ting bedre selv; men spurgte hun ikke Svigermoderen til Raads, da følte denne sig dybt krænket over paa sine gamle Dage at skulle se alt forandret og ikke mere have et Ord at sige.

En saadan Svigermoder, som bestandig ligger paa Lur for at vaage over, at man ikke træder hendes

virkelige og indbildte Rettigheder for nær, og under uafladelige Jagttagelser har sin egen Udlægning af hvert Ord og hver Handling, kan i Sandhed gøre Livet surt for en ung Kone. Tung blev Vejen mangen Gang for Margrethe; men hun vandrede fremad, rolig og uanfægtet. Lige fra Begyndelsen af havde hun foresat sig, at hun vilde give efter for Ferdinands Moder i alt, hvad der ikke var stridende imod Guds Bud eller til Skade for hendes Mands hellige Gerning. Alle Ønsker skulde imødekommes saa vidt, som de kunde forenes med Livet i en kristelig Præstegaard; men her var ogsaa Grænsen. — Skulde Moderens Fordringer overskride denne, vilde Margrethe med Guds Hjælp gøre bestemt Indsigelse, og Ferdinand vilde, hvor det tilkom ham, træde hende til Hjælp. Men i alle andre Henseender skulde Moderens Herskesyge og Anmasselse lige saa lidt som nogen personlig Krænkelse bringe hende ud af Ligevægt. I alt, hvad der ikke var nogen Samvittighedssag, vilde hun underordne sig og søge at sejre ved Kærlighed.

Og Margrethe vilde ikke gennemføre sine Forsætter ved sin egen Kraft, derfor turde hun være vis paa at faa Lov at blive dem tro. Hun lod sig ikke saare af sin Svigermoders Stiklerier; blev hun ti Gange afvist, kom hun endnu for ellevte Gang tilbage med det samme Spørgsmaal uden at lade sig forlede til Pirrelighed, og havde hun faaet et mere end almindeligt ondsindet Svar, havde hun ingen Ro, før hun ved et eller andet Kærlighedsbevis havde lagt for Dagen, at hun hverken var vred eller fornærmet.

Margrethe elskede den stakkels, gamle Kvinde som

Ferdinands Moder og som en af Gud elsket, af Jesus Kristus dyrekøbt Menneskesjæl, og Kærlighedens Kraft kendes kun af den, som selv lever i Kærlighed. Som det er en Helvedeskval at skulle være venlig imod den, man hader, saaledes er det en Glæde og Salighed at ofre sig for den, man elsker, at tro alt, haabe alt og taale alt. Kærligheden var det, som herskede i Margrethe og over Margrethe, og svandt hendes Kræfter, saa hentede hun nyt Mod og nyt Liv af den evige Kærligheds uudtømmelige Væld.

Ferdinand kunde ikke undgaa at se Forholdet mellem de to Kvinder; men han vidste ikke, hvor meget hans Hustru led derunder. Mange kunne ofre og lide, men den, for hvem der ofres og lides, skal ogsaa vide det, skal se de skjulte Taarer og kende de stille Kampe for af Ofrets Størrelse at kunne skatte den Kærlighed tilfulde, som har kunnet bringe det. Margrethe vilde derimod ikke, at Ferdinand skulde ane, hvor dybt hans Moders Adfærd saarede hende. Ofte syntes hun slet ikke at forstaa Fru Gendenbergs Spydigheder, eller hun gav saa uskyldige Svar, at Svigermoderen saa sig opfordret til næste Gang at udtale sig med større Skarphed og Tydelighed. Ferdinand undrede sig ofte over, at hans ellers saa kloge Hustru slet ikke lod til at opfatte mange af hans Moders Hentydninger; men han følte sig ikke desto mindre krænket paa hendes Vegne, og han bad, ganske vist med stor Bestemthed, men paa samme Tid i sønlig Ærbødighed sin Moder om at tage mere Hensyn til hans Hustru, da han ikke kunde og vilde finde sig i den Behandling, hun led.

Men herved var intet vundet. Hans Moder brød ud i Taarer og overvældende Klager: „Her behandlede man hende ikke mere som Moder, men som et Tjenestetyende, der havde at finde sig i og rette sig efter alles Luner; aldrig havde hun troet at skulle opleve dette hos sine egne Børn; men det vilde vel snart komme dertil, at hun maatte forlade deres Hus for at tjene sit Brød ved sine Hænders Arbejde; hun kunde nok indse, at det var Meningen, og dersom hendes salig Mand vidste, hvorledes hun blev behandlet, vilde han vende sig i sin Grav" o. s. v.

Ferdinand blev ganske forfærdet over disse Bebyldninger. Han vilde tale fornuftig med hende, men hun overdøvede ham med Klager og Jamren, saa han ikke kunde komme til Orde. Der var intet andet for ham at gøre end højst fortrædelig og ophidset at trække sig tilbage til sit eget Værelse.

Her følte han snart en blød Haand paa sin Pande, den strøg sagte hen over hans Haar, og en mild Stemme spurgte:

„Hvorfor gjorde du det, Ferdinand?"

„Aa, Margrethe, tror du da, at jeg er baade blind og døv? Selv om du intet siger, kan jeg dog ikke undgaa at vide, hvorledes det gaar til her i Huset."

„Det vilde jo være at lyve," svarede Margrethe, „hvis jeg vilde nægte, at det ser sørgeligt ud her. Men det kan blive bedre. Begyndelsen er altid det værste. Jeg kan have megen Skyld, mere end jeg selv aner, husk paa, hvor lidet jeg endnu kender din Moders Sædvaner og Egenheder; jeg kommer maaske tidt til at saare eller støde hende uden at tænke der-

over. Men jo mere jeg lever mig sammen med hende, desbedre skal det med Guds Hjælp blive."

„Kære Margrethe," svarede Ferdinand rørt, „du er mere en Engel end et Menneske, men just fordi du bærer alt saa taalmodig, maa jeg tage mig af din Sag og forsvare dig."

„Behold kun Englen for dig selv, Ferdinand, og gør mig ikke Djævletjeneste. Tro mig, Satan tilhvisker mig tidt nok det samme, naar jeg for Alvor har overvundet mig selv. Gaa du kun ikke hans Ærinde. — Men sig mig, om du tror, at dine Bebrejdelser have udrettet noget godt?"

„Ja utvivlsomt," svarede Ferdinand, „hun maa i det mindste indse, at hun ikke ubetinget kan gøre og lade, som hun vil, at vi ikke altid ville rette os efter hendes Luner."

„Det ved hun allerede af forskellige Tilfælde, hvor jeg har maattet være bestemt overfor hende. At Tjenestefolkene om Søndagen ikke skulde udføre andet end det aller nødvendigste Arbejde, at de aldrig faa Tilladelse til at gaa til Dans o. l., at vi ingen Selskaber gøre om Søndagen og meget andet er aldeles ikke efter hendes Hoved og kan dog ikke blive anderledes. Men er du ogsaa vis paa, at dine Ord have været til Gavn for din Moders Sjæl? — Dette, Ferdinand, maa dog fremfor alt være vort Øjemed."

Ferdinand slog beskæmmet Øjnene ned. Han havde kun tænkt paa at faa tilvejebragt Ro i Huset og at skaffe sin Hustru Fred. Men hendes Tanker naaede længere, hun higede ikke efter Lettelse for sig selv og Udfrielse fra det tunge Aag, hun længtes kun efter

det ene: At se den gamle Moders Sjæl frigjort fra Syndens Trældom.

„Naar du kun," vedblev hun mildt, „kunde betragte din Moder som en syg, saa vilde du ogsaa kunne have Medlidenhed og Taalmodighed med hende. Tro mig, Sjælelidelser ere langt smertefuldere end legemlige Sygdomme, og jeg er vis paa, at din Moder lider endnu mere end vi under sin egen Mistro og Trættekærhed. Naar Folk blive gamle, maa de ofte udholde mange legemlige Lidelser, og er deres Sjæl ikke helbredet af den store Sjælelæge, vil den med Alderen blive mere og mere sygelig. Hvor vilde du ikke være taalmodig overfor din Moder, hvis hun led under en legemlig Sygdom; du vilde pleje hende, kæle for hende og hygge om hende. Vis nu den samme Barmhjertighed imod hendes Sjæl, som trænger lige saa meget til taalmodig Pleje."

„Men, kære Barn," sagde Ferdinand, „Synden, som vi frivillig give os hen til, skønt vi eje det Lægemiddel, der kunde frigøre os fra dens Herredømme, er dog noget helt andet end en legemlig Sygdom, som vi hverken selv kunne paalægge os eller frelse os fra."

„Ja, naturligvis er den noget andet, og jeg vilde nødig med min Anskuelse give nogen en Sovepude for Synden. Men jeg talte om gamle Folk og da fremfor alt om din Moder; ingen har maaske i hele hendes Liv sagt hende, at Synden er hendes værste Fjende, hun har maaske aldrig kendt ham, der kan fri hende ud af dens Magt, og hun ved maaske slet ikke noget om, at ogsaa hun er kaldet til at faa Del i Guds Børns herlige Frihed. Den, som længe har været i

Trældom, kan tilsidst glemme, at der ogsaa gives andre Kaar, hans Blik kan i Fængslets Mørke blive saa svækket, at han ikke mere kan se Lænkerne, som holde ham fangen. Lad os derfor omgaas varlig med Moder og søge at vinde hende ved Kærlighed. Ved haarde Ord kan du i bedste Fald maaske forandre hendes ydre Optræden, skont jeg er bange for, at hun da vil betragte sig som en Martyr og i Menigheden beskylde os for Tyranni, — men hendes Hjerte kan du kun vinde ved Kærlighed, og er det ikke netop hendes Hjerte, vi maa have?"

Ferdinand rakte sin Hustru Haanden, og de sluttede paa ny Pagt med hinanden, den, at ville vinde deres Moders Sjæl for Herren. Matth. 18, 19 indeslutter en herlig Forjættelse for en saadan Pagt: „Dersom to af eder blive enige paa Jorden om, hvad for en Sag det er, at de ville bede, det skal vederfares dem af min Fader, som er i Himlene."

Men Margrethe tog ikke fejl, da hun frygtede for, at hendes Svigermoder vilde gøre dem til Genstand for daarlig Omtale; naturligvis skete det ikke med Forsæt, og havde nogen i Menigheden vovet at angribe de unge Præstefolk, vilde hun have forsvaret sine Børn til det yderste. Men hun stod nu ganske ene og havde ingen, til hvem hun kunde udtale sig, som hun havde Lyst til, og som hun var vant til. Hun havde en Gang prøvet at beklage sig til Margrethe over, at Ferdinand ofte var heftig og uvenlig imod hende; men Margrethe havde taget sin Mand i Forsvar, venligt og mildt, men dog saa bestemt, at den

gamle Kone tabte Lysten til at komme oftere til hende med sine Klager. Hun havde ogsaa foreholdt Ferdinand, at Margrethe i Grunden slet ikke forstod sig paa Husholdningen, at der gik alt for meget til og saa videre, men til hendes store Forskrækkelse havde han straks kaldt sin Hustru ind, havde meddelt hende alle Svigermoderens Anklager og spogende opfordret hende til Selvforsvar. Og Margrethe havde forsvaret sig med en saa fornøjelig Munterhed, at de alle endte med at le ad hele Sagen; men Moderen indsaa fuldt vel, at her vilde hun hverken finde Medfølelse for sine Lidelser eller aabne Øren for sin Sladderagtighed.

Hun følte sig i det hele taget ofte ilde til Mode i Hjemmet. Undertiden kunde Luften være saa trykkende, at man havde ondt ved at faa Vejret; thi de unge Præstefolk vidste sig under uafladelig Jagttagelse, saa at de vaagede nøje over Ord og Miner, fordi de mærkede, at den mindste Ubetydelighed blev opfangen af et aarvaagent og mistænksomt Øje. Der gives næppe noget saa ubehageligt pinagtigt, som saaledes at være nødt til at overveje hver Bevægelse og prøve hvert Ord vel en halv Snes Gange, før det tør udtales.

Efterhaanden ændredes dog dette Forhold. Den gamle Fru Gendenberg mærkede, at hendes Spydigheder forbleve upaagtede, hendes misfornøjede Udtryk ubemærket, og ingen lod sig længere anfægte af hendes ondskabsfulde Smaastiklerier, derfor søgte hun udenfor Hjemmet efter den Opmærksomhed, hun ikke mere fandt hos sine egne.

Hun havde nok af Veninder, mindst et halvt Dusin

i selve Landsbyen og endnu flere i Omegnen. Kvinder, som efter deres Stand regnedes til de bedre stillede, og som vare vante til saa ofte som mulig at samles i Præstegaarden for ved en Kop Kaffe at lade Tungen løbe om Næstens Fejl og Skrøbeligheder. Alle disse betragtede naturligvis ikke de unge Præstefolk med velvillige Øjne. I Præstegaarden stod Whist- og L'hombrebordet ikke mere parat til deres Mænd, og naar de selv indfandt sig, bleve de ganske vist venligt modtagne, Kaffen var lige saa stærk og Fløden lige saa god som før, men ingen af Delene vilde dog rigtig smage. Det kom af, at en anden Aand raadede i Huset, at den unge Præstekones Nærværelse paalagde dem en vis Tvang, saa de ikke kunde bringe den Slags Ting paa Bane, som Samtalen plejede at dreje sig om. Det faldt da saa naturligt, at den gamle Præstefrue hellere kom til dem, end de til hende; thi saa kunde de tale utvungent med hinanden, og det varede ikke længe, før Talen faldt paa den unge Frue, som de fandt meget „fornem". Det ene Ord tog det andet, og uden nogen egentlig ond Hensigt udkastede Fru Gendenberg et Billede af sit nuværende sørgelige Liv, som var saa vidt forskelligt fra, hvad hun før havde kendt. Klagerne over de indbildte Lidelser gjorde efterhaanden disse saa virkelige, at hun tilsidst betragtede sig selv som en fuldstændig Martyr, og under Indtrykket af at være den uskyldig mishandlede kom hendes egen Person til at straale i bestandig klarere Lys, medens Skyggerne om de unges Billede bleve bestandig mørkere.

Det varede ikke længe, før Margrethe kom til

Kundskab om den Skadder, der var udgaaet fra hendes allernærmeste, og som nu en Gang sat i Omløb ikke mere stod til at standse. Ikke for sin egen, men for Herrens Skyld sørgede hun dybt over alt det onde, som blev udspredt om hende og hendes Mand.

Det havde været hendes Maal, at de til Eksempel for Menigheden skulde leve som rette Præstefolk, saa at der ved deres Liv kunde beredes Ordet Indgang. Og nu var det gaaet saa helt anderledes, end hun havde tænkt sig! Men hun mindedes, hvorledes Gud allerede en Gang havde tilintetgjort hendes, som hun troede, helligste Ønsker og Planer og vist hende den i dem skjulte Forfængelighed, og den indhøstede Erfaring hjalp hende til ogsaa nu at tage Korset af Herrens Haand. Hun besluttede ganske rolig at gaa sin stille Vej for Guds Ansigt, stolende paa, at han vel skulde vide at værne om sin egen og sine Tjeneres Ære.

Med brændende Nidkærhed havde Ferdinand taget fat paa sin nye Gerning. Han stod ikke som en fremmed i sin Menighed, han kendte baade dens Mangler og Skrøbeligheder, og han kunde ikke skjule for sig selv, at hans Faders Mageløshed og Mangel paa Troskab, hans Moders Verdslighed var Kilden til mange af de Onder, hvorunder Sognebeboerne led. Men han kom her i en saare vanskelig Stilling. Som trofast Sjælehyrde maatte han advare, formane og irettesætte; men han blev saaledes ofte nødt til ubevidst at krænke Ærbødigheden mod sine Forældres Minde, og han maatte mere end een Gang høre det Forsvar for en Uskik, som han forsøgte at faa afskaffet:

„Deres Fader havde dog intet derimod.“ Pligterne imod hans himmelske og hans jordiske Fader kom saaledes ofte i Modstrid mod hverandre, men Herrens Sag maatte blive Hovedsagen.

Det maatte naturligvis blive saa, at den unge, smukke Præst, hvis Forkyndelse var saa vidt forskellig fra den afdødes langtrukne, kedelige Foredrag, samlede en ikke ringe Tilhørerkreds om sin Prædikestol. Heller ikke kunde det undgaas, at Aandens Ild fængede, i det mindste i nogle Hjerter. Men hvor den gode Sæd saaes, er Fjenden ogsaa straks tilrede med Ukrudtsfrøet, og det vokser hurtigere end Hveden.

Steinfeld laa betydelig nærmere baade ved Jærnbane og Hovedlandevej end Burgdorf. Med Amtstue, Posthus, Fabrik og lignende var det snart ikke mere nogen Landsby, men havde paa Overgangen til at blive Købstad tilegnet sig betydelig mere Udvikling, hvilken Udvikling blandt andet ogsaa lagde sig for Dagen derved, at Bøndernes smukke, gamle Nationaldragt mere og mere forsvandt. Snart var det kun de gamle Bønderkoner, som nøjedes med det korte, rigt foldede, uldne Skørt, som for neden var besat med en haandsbred Stribe Kattun og Manchester, og den lille sorte, spidse Hue med de brede Silkebaand, som naaede langt ned over Kjolen. Med de nye Bestillingsmænd indførtes nye Moder, og Huerne afløstes af moderne Hatte i alle mulige Former og Farver, som oftest udstafferede med store, skrigende Blomsterbuketter. Den gamle Præstefrue havde særlig begunstiget denne Tingenes Tilstand, hun indsaa ikke, at Befolkningen tilligemed den gamle Klædedragt ogsaa

aflagde den gamle Tarvelighed, Arbejdsomhed og Paalidelighed og hele det tilforladelige Præg af Hæderlighed og Trofasthed, som er Bonden ejendommeligt. Landbefolkningen af den gamle Skole ser med Mistillid paa alt nyt og betænker sig paa at indlade sig dermed. Men har den først optaget det nye, saa giver den sig ogsaa ganske hen dertil og slipper det ikke let igen. Her i Steinfeld var imidlertid en modtagelig Jordbund, som gerne optog alle, baade gode og daarlige Paavirkninger.

Intet Under derfor, at Kirken snart fyldtes, ja, at det ligefrem blev en Modesag at gaa i Kirke, thi Bonden bevarer med den ham egne Sejghed Troskaben imod den fra Fædrene nedarvede Gudsdyrkelse med betydelig større Vedhængen end Kobstadsbefolkningen.

Nogle af Kirkegæsterne bleve ogsaa ramte af Ordet, men alle Vegne, hvor en virkelig Opvækkelse bryder frem, kommer ogsaa dens Efterabere og Eftersnakkere til Syne. Adskillige Personer, dog mest Kvinder, som allerede længe havde haft Ord for „Hellighed", fordi de altid omtalte Verdens Glæder og Herligheder med en moralsk Afsky —, som dog i Følge onde Tungers Beskyldning mindede stærkt om den bekendte Fabel om Ræven og Ronnebærrene, - steg nu pludselig til en betydelig højere Grad af Gudsfrygt. Af den unge Præst havde de hørt saadanne alvorsfulde Ord som „Omvendelse" og „Tro", og disse anvendte de nu, det sidste overfor sig selv, det første derimod udelukkende overfor deres Næste. De havde lidet eller intet at bestille, derfor valfartede de ufortrøden til Præstegaarden dels for ved saa

megen Omgang som mulig med saadanne fromme Mennesker at tilføre deres egen Helgenglorie ny Glans, dels for ved bestandig flere gode Gerninger at tilkøbe sig Adgang til Himlen - og til Præstegaarden. Samtidig havde de — naturligvis ganske ubevidst, — adskilligt godt at fortælle om sig selv og adskilligt ondt at meddele om den kære Næste; dette dog kun ene og alene i den bedste Hensigt.

Der er noget betagende ved den sande Kristendom, den, der tager Bolig i et Menneskes Hjerte for i Ydmyghed, i Tro og i Kærlighed at styre alle dets Ord og Handlinger. Et saadant Menneske taler, fordi han tror, og tror ikke, fordi han taler, og man maa uvilkaarlig sætte sig ved hans Fødder og gemme hans Ord i sit Hjerte. Eller han lever som en Kristen, vandrer stille og uden Pral ad Forsagelsens og Troens Vej, og man griber hans Haand for at bede: „O, tag mig med, før ogsaa mig til det Væld, hvoraf du øser din Kraft, lad ogsaa mig smage Livsens Vand." Kristus alene er herligere end sine Tjenere, ligesom Solen er herligere end Markens Dugperler, — dog! se, hvor Dugdraaberne tindre med lysende Skønhed, naar Solstraalerne spejle sig i dem. Men jo skønnere den sande Kristendom er, desto mere frastødende er dens Vrængebillede. Disse Mennesker, som klage saa meget over deres Synder til andre, at de ikke faa Tid til at bekende dem for Gud og græde over sig selv i Lønkammerets Ensomhed. Disse Mennesker, som uafladelig føre Kærligheden i Munden, men ikke kunne fordrage deres Medmenneskers Fejl, som ere beredte til at bringe de største Ofre for Guds Rige,

men ikke ere i Stand til stille og uset at ofre Gud et eneste af deres egne Ønsker; som med nedslagne Øjne tale meget om Ydmyghed, men ikke ville have noget med den at gøre, som ikke tro, at de allerbedst forstaa al Ting; som udtale Fordømmelse over enhver uskyldig Glæde, fordi de ikke selv kende den og derfor ikke unde andre den? Kunde saadanne siges at bære Jesu Kristi Billede og genspejle hans Herlighed? — Det være langt fra.

Det faldt Ferdinand og Margrethe meget svært at skulle byde den Slags Folk velkommen i deres Hus. Ganske vist vilde de ikke stode nogen bort, thi det var jo muligt, at der bagved den lidet tiltalende Skal alligevel kunde findes en god Kærne; de vilde nok staa i Forbindelse med disse Mennesker, men ikke, som de ønskede, indlade sig paa Kammeratskab med dem.

Saaledes indfandt sig en Dag, da Gendenberg og hans Hustru sad sammen i Havestuen, et af disse Huskors, en ældre Dame. Ferdinand havde ofte maattet byde hende ind i sit Studereværelse, naar hun søgte hans Hjælp i aandelige Anliggender; men han behøvede da kun at være Tilhører, thi hun havde meget at meddele, men kun liden Trang til at høre.

I Dag trak hun et Stykke Linned, hun selv havde syet, frem af sin Arbejdspose.

„Nu skal De se, jeg har saamænd arbejdet paa det hele Natten; men Kærligheden gør stærk, hvad kan man ikke gøre for Herrens Skyld. Den er til stakkels Madaam Kling; tænk Dem, det stakkels Menneske har kun en eneste Chemise, saa er det da kun den lige-fremme Kristenpligt at hjælpe hende. Ikke sandt?"

Hun ventede aabenbart Svar; men Ferdinand udtalte kun et kort: „Jo vist!“ og Margrethe kunde ikke lade være med at spørge:

„Men hvorfor komurer De først her hen og viser os det? Madam Kling bor jo lige ved Siden af Dem; jeg synes, De skulde hellere straks have givet hende det.“

„Kære Fru Pastorinde,“ sagde den gamle Dame i en saare overlegen Tone, „De er endnu meget ung og meget ny i Troen. Ved De ikke, at der staar skrevet: „Lader saaledes eders Lys skinne for Menneskene, at de se eders gode Gerninger og ære eders Fader, som er i Himlene.“ Ikke for selv at høste Berømmelse har jeg vist Dem Frugten af de sidste Nætters møjsommelige Flid, men ene og alene til Guds Ære, som ogsaa Pastoren saa smukt sagde sidste Søndag. Det var dog en dejlig Prædiken; to Lommetørklæder græd jeg pjaskvaade. Og saa udmærket fik Amtmandens Frue at vide, hvortil hendes verdslige Liv vil føre.“

„Jeg har ikke ladet og har ikke villet lade Amtmandinden noget som helst vide,“ svarede Ferdinand, „i det hele taget vilde jeg ønske, at hver enkelt vilde betragte Ordet som talt til sig selv og bringe det i Anvendelse paa sit eget Hjerte.“

„Ja, ganske vist, Hr. Pastor,“ istemmede Frøkenen, „det siger jeg ogsaa altid. Ens eget Hjerte først og fremmest. Jeg var ogsaa aldeles opløftet og rørt, da De talte om den Tro, der lever i Hjertet; — ikke sandt, Fru Pastorinde,“ henvendte hun sig til Margrethe, „De lever ogsaa altid i denne sande, skønne og stærke Tro?“

Margrethe rødmede: „Nej, langt fra, frygter jeg," svarede hun hurtigt og forlod Værelset, idet hun ubarmhjertig lod sin Mand være ene om at underholde Gæsten.

„Naa, ja, hun er jo saa ung," sagde den fromme Dame til Ferdinand, idet hun fulgte Margrethe med et medlidende Blik, „man maa ikke domme hende for strengt; hvad hun ikke er, kan hun blive."

„Jeg forsikrer Dem," svarede Ferdinand noget barsk, „De og jeg tilsammentagne have i vore bedste Timer ikke saa megen Tro, som min Hustru har i sine ringeste."

Dette blev dog Frøkenen vel meget. Hun maatte tænke over Midler og Udveje til at bibringe Pastoren det rigtige Begreb om hendes aandelige Tilstand; han forstod aabenbart ikke at værdsætte hende. Derfor anbefalede hun sig uventet hurtig, og Ferdinand traf Vejret friere, medens han opsøgte Margrethe, som han fandt i Køkkenet.

„Aa, Ferdinand," udbrød hun, saa snart hun saa ham, „jeg kan ikke udholde den Slags Folk. Saa er dog din Moder og hendes Lige Hundrede Gange bedre, de sige da i det mindste deres Mening rent ud. —"

„Det gør Frøken Sekt ogsaa. Det er virkelig hendes oprigtige Mening, at hun er bedre end andre Mennesker."

„Gud bevare os fra et saadant Hovmod!" udbrød Margrethe ivrig.

„Jeg er bange for," sagde Ferdinand alvorlig, „at din Udtalelse i dette Øjeblik har ikke saa liden

Lighed med Farisæerens: „Jeg takker dig Gud, at jeg ikke er som denne.“

Margrethe slog Øjnene ned.

„Men det er saa uendelig svært at omgaas saadanne Mennesker, som have alt paa rede Haand og altid kunne snakke op om hvadsomhelst paa denne vammelsøde Maade, — hvordan skal jeg dog bære mig ad med at komme til at elske dem?“

„Du skal betragte dem som dyrekøbte, af Jesus Kristus elskede Sjæle. Ogsaa for dem er hans Blod udgydt, ogsaa dem har han forløst, ogsaa de kunne, om de ville, blive Himmelborgere.“

Størstedelen af Steinfelds Beboere kom saaledes til at høre til et af de her skildrede Partier. Paa den ene Side stod de, som ikke kunde lide Præsten paa Grund af de mange Forandringer, han søgte at indføre, paa den anden de, som tilbad ham, saa han blev deres Afgud, hvem de, saa vidt deres Tilbøjeligheder og Bekvemmeligheder tillod, tjente og adlød. Men saa var der ogsaa en tredie Slags Mennesker, nogle faa, som havde taget sig Guds Ord til Hjerte. Hidtil havde Bibelen for dem været som en Bog, lukket med syv Segl, og nu glædede de sig fra Søndag til Søndag, fordi den Prædiken, de da fik at høre i Kirken, begyndte at sprede Lys over deres Hverdagsliv. Disse elskede deres Præst og hans Hustru og frydede sig over enhver Anledning til at komme i nærmere Berøring med dem; men de saa ogsaa op til dem med undseelig Ærefrygt, thi de følte sig smaa i Sammenligning med dem. Ferdinand og Margrethe fik snart Øje paa disse længselsfuldt søgende Sjæle

og kom dem venlig i Møde uden dog at vise dem nogen paafaldende Opmærksomhed. Lidt efter lidt udviklede der sig en jævnlig Omgang imellem dem og Præstegaardens Beboere; de vare velkomne Gæster, det mærkede de nok, og de mødtes paa forskellige Omraader i fælles Interesser, medens de tillige saa, hvorledes den levende Gud var dette Huses Herre, hvorledes her levedes med ham og i ham. Og de fik at fornemme, hvilken Fred og Glæde dette Samfund med Herren bringer, de saa bestandig klarere deres egen Syndighed og hørte bestandig tydeligere Guds Aands Kald: „Giv du dig ogsaa helt hen til Herren," og de fulgte dette Kald og tiltog i Naade baade hos Gud og Mennesker.

Det var den gode Sæd, Hveden, som voksede og trivedes paa Steinfelder Ageren.

„Den største Salighed her i Verden er at blive funden af Herren," siger et Jesu Kristi Vidne, „men dernæst er det den største Salighed at føre andre til ham." Dette erfarede ogsaa disse, som vilde give Guds Ord Magt over deres Hjerter. Paa Margrethes Opfordring hjalp de hende at samle fattige Børn i Præstegaarden, hvor hun lærte dem at sy, strikke og lappe og tillige at synge smukke Sange. Onsdag og Lørdag Eftermiddag tonede halvtredsindstyve Børnestemmers glade Kor fra Præstegaardens Havestue ud over Vejen, saa mange forbigaaende maatte standse og lytte, eller dog i hvert Fald sagtne sine Skridt og tilstaa for sig selv, at „Præstefruen mener os det i Grunden godt. Hun selv har i hvert Fald ingen Fordel af at plage sig med de Unger."

Margrethe havde forholdt sig aldeles rolig overfor den Sladder, hun var Genstand for; hun forsvarede sig ikke en Gang, naar nogen med forblommede Hentydninger lod hende forstaa, at hun gjorde Uret i at ville herske over den gamle Præstekone og i at ville tilsidesætte sin Mands Moder. For at retfærdiggøre sig selv, maatte hun jo have anklaget denne for Løgnagtighed, og vel kostede det hende megen Strid og Bøn her at kunne holde Modet oppe og overvinde sig selv, men hun fandt Støtte i det Ord: „Dersom vort Hjerte ikke fordømmer os, da have vi Frimodighed til Gud."

Eftersom Tiden gik, forbedredes ogsaa Sagernes Stilling. Ganske vist vedblev Svigermoderen at være den samme; men Margrethes stille Gudsfrygt, der forklarede hendes Hjem til en Fredens Bolig, tiltvang sig efterhaanden de udenforstaaendes Anerkendelse, uden at hun selv tilstræbte at vinde den. Hun var saa ganske gennemtrængt af Bevidstheden om sin Mands høje og hellige Kald, at hele hendes Færd prægedes af denne Følelse, saa man altid og alle Vegne kunde mærke, at hun var en Præsts Hustru. Ikke saaledes, at hun, som saa mange andre, gjorde sig bemærket ved hovmodig Dømmesyge og Selvtilfredshedens Lyst til at ville vise andre til Rette, men netop ved hendes Strenghed mod sig selv og kærlige Overbærenhed overfor andres Fejl blev hun et ret Præstekone. Sit Livs tunge Tilskikkelse bar hun som det hende af Herren givne Kors, og man følte i Samlivet med hende, at hendes Hjem var ved Jesu Alter; hun „grønnedes i hans Helligdoms Forgaarde."

Til Trods for sit stille og tilbagetrukne Liv lærte hun snart de enkelte Familiers huslige Forhold at kende og havde med kvindelig Takt et aabent Øje for enhver Nød og Lidelse. Var det muligt, rakte hun en hjælpende Haand, og hvor dette var ugørligt, havde hun dog i det mindste Kærlighedens trøstende Ord og milde Blikke og Hjertets inderlige Bøn for de ulykkelige. Hun paatvang ingen sin Deltagelse, det gik hende ikke som den Præstekone, for hvem man lukkede Døren i Laas, naar hun nærmede sig, medens de syge i deres Angst trak Sengetæppet op over Hovedet, hvis det var lykkedes hende at komme ind. Jo mere man lærte Margrethe at kende, des hyppigere søgte man hendes Hjælp, og det varede ikke længe, før hvert Barn i Sognet vidste, at var der noget i Vejen, saa behøvede man blot at gaa til Præstefruen. Hun glemte imidlertid ikke den alvorlige Formaning i Pastor Stiegs Brudevielse; hun blandede sig aldrig i sin Mands Embedsgerning. Alt, hvad der ikke hørte under Kvindens Omraade, henviste hun til ham, hun vilde ikke være Mellembud, ikke i nogen Henseende lede ham, og aldrig skulde hun blive ham en Dalila.

Saa vidunderlig havde dette stærke Kvindehjerte kunnet bøje sig i ægte Ydmyghed under Guds Bud, at hun følte sig bestandig ringere, støttede sig altid inderligere til ham, og en Gang svarede hun et Menneske, som vilde hæve hende over hendes Mand: „Ak, der er himmelvid Afstand imellem os.“ Ferdinand var hendes Mand, hendes elskede, hendes dyrebareste paa Jorden, og hun var hans Hustru og Medhjælp. Men paa samme Tid var han tillige hendes Sjæleførger og

Hyrde, og hun saa op til ham med barnlig Ærbødighed. — Han fandt ikke, fordi han elskede hende, at alt, hvad hun gjorde, var rigtigt og godt, han lukkede ikke Øjnene for hendes Fejl, fordi hun var hans Hustru. Og hun tog ikke altid hans Parti, fandt ikke altid hans Prædikener udmærkede og hans Handlinger dadelfrie, fordi han var hendes Mand. Men de støttede hinanden i Kampen mod Synden, gjorde gensidig hinanden opmærksomme paa deres Fejl og tilgav hinanden. Endnu havde de aldrig nogen Aften lagt sig til Hvile uden først i Alvor og Sandhed at have bedet et Fadervor sammen.

Margrethe elskede Ferdinand over alle andre Mennesker paa Jorden, og hun omgav ham med alle de smaa, udsøgte Opmærksomheder og Behageligheder, som kun en Kvindes Kærlighed kan udfinde for den elskede; men Omsorgen for hans Sundhed var dog ikke Hovedsagen for hende, hun vilde ikke lamme hans Virksomhed ved kødelig Ængstelse og Omhu, hun vilde ikke være ham nogen Hindring for en samvittighedsfuld Udøvelse af sine Embedspligter; selv om han havde en Hustru, skulde han dog være som den, der ingen har.

„Tænk ikke paa mig," bad hun, da hun en Gang laa syg, og han betænkte sig paa at lade hende være ene, da han ved Nattetid blev kaldet til et andet Sygeleje.

„Tænk ikke paa mig," bad hun atter, da han netop paa hendes Fødselsdag blev anmodet af en fjernt boende Præst om at udføre en Embedsgerning for denne, som vilde holde ham borte fra Hjemmet hele

Dagen, og han ikke ret kunde beslutte sig til at efterkomme Anmodningen. Naar Ferdinand, træt og anstrengt, alligevel maatte udføre sine Embedspligter, saa holdt hun ham ikke tilbage med sine Ængstelser og Bekymringer, men ledsagede ham med sine Bønner og vaagede over hans Helbred uden at ville gøre ham blødagtig eller kvindeagtig. Som Sognepræst havde han meget at gøre, og hun glædede sig over hver sjælden Gang, hun kunde være ene med ham, men alligevel var det ofte hende, som drev ham bort fra sig selv.

„Ferdinand, stakkels Kling er meget syg og vilde gerne tale med dig," hed det da, eller: „Det staar ilde til hos Schröders, Mand og Kone kunne ikke enes; hun har været hos mig i Dag, jeg tror, det vilde være godt, om du vilde gaa derhen og tale med Manden."

Og naar han allerbedst havde slaaet sig til Ro hos hende, maatte han saa af Sted igen.

Skolen var hans Livs Plage. Den gamle Skolelærer havde kendt ham, fra han var Dreng, og følte sig derfor paa ingen Maade tilbøjelig til at gaa ind paa noget af de Forslag, den unge Præst stillede med Hensyn til Undervisningen. Han var helt igennem Rationalist, og i Religionstimerne talte han helst og udførligst om Menneskets Pligter mod sig selv, idet han indskærpede Børnene det Vers:

Mit Legems Vel og Sundhed pleje,
O, Skaber, er min hellig' Pligt.

Derfor vare Besøgene i Skolen en ubehagelig Pligt for den nye Sognepræst, som heller ikke mente, at han

udrettede noget dermed, medens Margrethe ufortrøden foreholdt ham, at selv om det kun gik langsomt, selv om han ingen Frugter sporede, saa vilde dog den Skade, han maaske ubevidst afvendte, være af ikke ringe Betydning. Den Dag, der var Aars-Eksamen, traadte Ferdinand netop nok saa fornøjet ind til sin Hustru og spurgte: „Margrethe, har du Tid til at gaa en Tur med mig i Dag?" Det var saa sjældent, at Ferdinand kunde give sig Tid til at gøre et saadant Forslag, at Margrethe vel kunde have Lov til at blive glad ved hans Spørgsmaal; men hun svarede tøvende:

„Ja, — jeg kunde nok faa Tid, men du kan ikke."

„Jeg? Jo, jeg har slet ikke noget absolut nødvendigt paahvilende i Dag."

„Men der er jo Skoleeksamen," svarede hun langsomt, det faldt hende svært at forelægge ham denne ubehagelige Kendsgerning.

„Aa, — den Eksamen! - Der er jeg virkelig femte Hjul til en Vogn. Synes du, jeg er nødt til at gaa derhen?"

„Ja, upaatvivlelig. Dersom Skolelæreren først mærker, at du ikke mere bryder dig om den, saa vil det snart gaa, som det bedst kan. Forleden Dag gav han Børnene fri, fordi han skulde køre Brænde hjem."

„Det regner han ganske sikkert med til Pligterne mod sig selv. Du ser, at Liv og Lære stemmer overens, hvad skal jeg saa der?"

„Aa Ferdinand, du burde alligevel hellere gaa derhen; det er vist det rigtigste."

„Margrethe, Margrethe," udbrød Ferdinand med

komisk Fortvivlelse, „du er Eddiken paa mit Livs Salat."

„Men Salat vilde ogsaa kun være lidet velsmagende uden Eddike," svarede hun smilende.

„Og du mener virkelig, at det er min Pligt og Skyldighed at gaa hen og høre paa den Eksamen?"

„Ja, virkelig."

„Er det dit fulde Alvor, at jeg bør gøre det?"

„Mit fulde Alvor."

„Aldeles ubetinget?"

„Ja, ubetinget."

„Nu vel," udbrød Ferdinand, idet han med en Kraftanstrengelse greb sin Hat, „gører alle Ting uden Knurren."

Saaledes var Livet i Præstegaarden i Steinfeld, hvorhen den stakkels, tungsindige Lilli blev sendt for at genvinde sin tabte Sundhed. Ganske vist er det i mange Stykker skildret saaledes, som det først i Aarenes Løb udviklede sig, men Begyndelsen til det her skildrede Liv var dog ogsaa til Stede allerede i det første Aar. Men hverken Glæde eller Alvor, hverken Arbejde eller Adspredelse kunde gøre blivende Indtryk paa Lilli. Margrethe bestræbte sig som aldrig før for at vinde hendes Kærlighed, Ferdinand var hende den mest trofaste Broder, men de naaede ikke videre end til at være taalte af hende og at faa Enstavelsessvar, naar de talte til hende. Den gamle Fru Gendenberg undgik hun saa vidt muligt, og denne kunde heller ikke lide Lilli, for hvis Sjælelidelser hun hverken havde Forstaaelse eller Medfølelse. Det var ingenlunde nogen let Opgave for Margrethe at

holde disse to Kvinder, som boede under samme Tag og spiste ved samme Bord, fjernede fra hinanden; mere end nogensinde blev hendes Liv et Liv i en uafladelig Uro, men hun vilde gerne finde sig i det altsammen, naar hun blot kunde have sendt bedre Efterretninger om Lilli til Burgdorf.

Men den unge Piges Sjæl indhylledes mere og mere i Mørke, undertiden kunde der endog tvivles om, at hun forstod, hvad der blev sagt til hende. Og midt under ængstelig Forventning af, hvad der mulig kunde ske, indtraf et Sorgens Budskab fra Burgdorf. Men vi ville vende tilbage til Præstegaarden der for at se, hvad der har tildraget sig, medens vi dvælede ved Forholdene i Steinfeld.

XI.

Mig fattes Olie, — og dybt bedrøvet,
Mit Hjerte bæver ved sin Fattigdom.
Skønt jeg saa tidt erfared' her i Støvet,
At solklar Morgen efter Natten kom.

Mig fattes Olie, — o hvilken Jammer,
Naar Sol og Lys og Dag forsvinde brat.
Naar uden ham, som Syndere annammer,
Jeg overvældes af en evig Nat.

O, giv mig Olie, — at Troens Flamme
Maa brænde klar og stille, lys og stærk.
At i det sidste Mørke jeg maa stamme
Det Navn, der grundet har mit Frelsesværk.

Sommeren havde i Aar været meget varm, saa varm som ikke i Mands Minde, og Kornet modnedes tidligt; mere end nogensinde maatte man arbejde og æde sit Brød i sit Ansigts Sved. Uforanderlig blaa i sin rolige Ensformethed hvælvede den skyfri Himmel sig over Burgdorf, glødende steg Solen hver Morgen frem over Bjergene, og hele den lange Sommerdag brændte dens Straaler med fortærende Hede over den tørstige Jord. Selv den lille Bæk, som ellers plejede at glide stille mellem Engene og i sit klare Vand gen-spejle Dagens Sollys og Nattens Stjernehimmel,

skreg nu med aaben, udtørret Mund efter en Læskedrik for sin brændende Tørst. Godt var det, at Blomsterne ved dens Bred ikke mere kunde se deres eget Billede i Strømmen, de vilde næppe have genkendt sig selv, saa matte og fortørrede, som de nu saa ud. Ingen Fugletriller genlød i Skoven; Tørsten sammensnørede de smaa Sangeres hede Struber. Var man ikke nødt til at færdes ude, holdt man sig under Tag, taknemmelig over at have et skyggefuldt Sted, hvor man kunde tørre Sveden af Panden.

Med sit ærværdige Hoved indhyllet i en Skyhætte, der kunde tyde paa Regn, stod gamle Fader Brocken Dag efter Dag uforanderlig rolig og klar mod den matblaa Himmel, og Aften efter Aften varslede de hvide Taager om endnu en solhed Dag. Alt sukkede efter Regn, og Naturen forsmægtede af Angst for de Tings Forventelse, som skulde komme. Og saa brød det løs! —

En ondartet Feber, fremkaldt af daarligt Drikkevand og usunde Dunster, hjemsøgte Landsbyen. Mange Brønde udtørredes, — og over de faa, som endnu indeholdt Vand, vaagede man som over uvurderlige Skatte. Pastor Stieg og hans Hustru vandrede, saa længe de endnu vare raske, fra Hus til Hus, fra Seng til Seng for alle Vegne at trøste, hjælpe og opmuntre. Alle, som havde Kræfter dertil, maatte nemlig i Marken for at bjærge den sparsomme Høst, at ikke den tørre Sommer skulde efterfølges af Mangel og Hungersnød, naar Vinteren kom. Derfor blev der ikke mange om at pleje de syge, og Fru Stieg glemte sig selv og sin egen Sorg for ganske at hengive sig til

sin Gerning iblandt de lidende. Disse vare nu hendes Børn, som hun plejede med en Moders Omhu. Og for mangen syg blev hun ikke blot en Moder, men tillige den Frelsens Engel, der viste hen til ham, som sendte alle disse Lidelser med den Hilsen: „Se, jeg staar for Døren og banker." Hun fandt aabne Øren og villige Hjerter, thi Smerten er en Urt, som vel ikke bærer skønne Blomster, men desto rigere Frugt.

Den gamle, trofaste Tjener, Nolte, var død, og hans Hustru havde i de sidste Aar boet hos sin Fader tilligemed sine tre Børn. Nu havde de to ældste Pigebørn allerede i nogle Dage været angrebne af Sygdommen, og Præstefruen kom, forsynet af Lægen med alt, hvad de trængte til, for at være hos Moderen, der ogsaa havde lagt sig. Om Aftenen skulde hendes Pige løse hende af. Men den syge Kvindes Tilstand forværredes, og hun bad saa bønlig, om Præstefruen dog vilde blive hos hende, at denne ikke nænnede at forlade den stakkels Kone. Hun sendte Bud til sin Mand, at hun vilde komme hjem næste Morgen, bad om at faa lidt Mad bragt ned til det fattige Hjem og indrettede sig paa at blive der om Natten. Først vadskede hun det mindste Barn, som endnu var uskadt, gav det noget at spise og lagde det til Sengs i det tilstødende lille Kammer. Derpaa vendte hun tilbage til den største Stue, lagde Hovedpuden tilrette under de syge, kølede deres brændende Læber med nogle Draaber Vand, gav dem de foreskrevne Lægemidler, og tog, medens hun lyttede til deres tunge, stønnende Aandedrag, den gamle Bibel ned fra Hylden. Hun længtes efter et Guds Ord midt i al denne Lidelse

og Elendighed: „Ligesom en Hjort skriger efter Vandstrømme, saa skriger min Sjæl til dig, o Gud! Min Sjæl tørster efter Gud, efter den levende Gud, naar skal jeg dog komme og ses for Guds Ansigt?"

Og medens hun læste, øste hendes Sjæl Vederkvægelse af Guds Ords levende Vandstrømme, saa hun med nyt Mod kunde gaa til sin tunge Gerning. Klokken elleve døde det ene Barn; Moderen sov, og Præstefruen stod sagte op og bredte et Dørklæde over det lille Lig. Klokken slog tolv; Enkens Aandedræt blev bestandig svagere og svagere, og medens Fru Stieg var beskæftiget med hende, gik den lille Lampe ud. Der blev bælgmørkt i Stuen, Fru Stieg turde knap forlade den febersyge Kvinde, som blev urolig og talte i Vildelse, men hun syntes, hun maatte have Lys. Hun famlede efter Svovlstikkerne og fik Lampen tændt paany; men ak, Vægen var tør, den flammede et Øjeblik op for straks efter at slukkes og lade Mørket synes endnu uhyggeligere end før. Præstefruen stod et Øjeblik raadvild, saa ilede hun med en brændende Svovlstik i Haanden ud i Køkkenet for at finde en Stump Lys, men forgæves. Derpaa søgte hun at berolige den syge, tændte atter en Svovlstik og søgte i det fremmede Hus efter Olieflasken. Hun fandt den efter lang Søgen, — men den var tom. Modløs lod hun Hænderne synke; da hørte hun Larm inde i Stuen, den syge Kone var i Febervildelsen sprungen ud af Sengen og havde væltet Bordet. Der stod Fru Stieg, — ikke en Draabe Lampeolie var der i Huset,

intet Lys at finde, alle Vegne Mørke, intet uden Mørke. Hun kunde have løbet op til Præstegaarden, banket Folkene op og skaffet Olie; — men hun kunde og turde ikke lade den syge være alene et eneste Øjeblik. En saa ringe Ting, en Draabe værdiløs Lampeolie, som fattedes i denne Nat, bidrog væsentligt til, at den blev en af de mørkeste i hendes Liv. Hun fik den syge bragt til Sengs; Vandkruset var væltet samtidig med Bordet og gaaet itu, og hun mærkede, at hendes Fødder bleve vaade. Hun bøjede sig ned, vædede sit Lommetørklæde og søgte dermed at køle den syges vansmægtende Læber. Fremmed og ukendt i Huset maatte hun famlende med Hænderne føle sig frem; en Gang gled hendes Haand hen over noget isnende koldt, og hun mærkede med en Gysen, at hun uforvarende var kommen til at røre ved Barneliget, som nu var stivt og koldt.

„O, lad ikke min Tros Lys slukkes," maatte hun bede mere end een Gang i denne skrækkelige Nat.

Endelig gryede det ad Dag. Det var for Præstefruen, som brød Erig'edens Morgenklarhed frem igennem dette dæmrende Lys, der saa længselsfuldt imødesét syntes hende anderledes og herligere end nogensinde før. Et sandt Odelæggelsens Billede viste det hende; — dog, nu kom ogsaa hendes trofaste Husbond for at se til sin Hustru og til de syge. Men var ikke hans Emma blegere, lyste ikke hendes Øjne med Feberglans mere end den syge Kones? Hun støttede sig udmattet til ham: „Lad Sofie gaa herned, jeg maa hjem!" bad hun. Pigen kom, og Præsten mere

bar end førte sin Hustru hjem, hvor hun straks maatte til Sengs, idet Feberen brød ud i al sin Vælde.

„Send Bud efter Lilli," bad hun, og saa tabte hun Bevidstheden.

Og Lilli kom. Barnet ilede til sin Moder. Hvilken Magt ligger der ikke i dette dyrebare Modernavn, hvor forfærdeligt er det ikke, langt borte fra at høre det Budskab: „Kom hjem, din Moder skal dø."

I samme Øjeblik, som denne Hilsen naaede Lilli, var alt det, som saa længe havde betaget og beherskет hendes Hjerte, som blæst bort, og Billedet af hendes Moder, denne trofaste Moder, som elskede sit Barn inderligere, end dette nogensinde havde elsket hende, blev lyslevende og straalende i al sin Renhed og Skønhed. Længe havde det været trængt til Side og staaet skjult, nu kaldte det med Kærlighedens dragende Magt, og Lilli fulgte. Alle andre Følelser opslugtes af denne ene: „Moder, Moder!" lød det i hendes Hjerte, og hun traadte ind i sit Hjem som en helt anden end den, hun endnu for faa Timer siden havde været.

Fru Stieg var meget, meget syg. Lilli plejede hende med barnlig Troskab og Kærlighed, hverken Nat eller Dag veg hun fra den syge, hendes skrøbelige Legeme kendte ikke til Træthed, hendes glansløse Blik behøvede ingen Søvn. Skulde det kun være en forbigaaende Sindsbevægelse paa Grund af den pludselige Skræk? Skulde Mindet om von Wallerbergs Troløshed atter indhylle hendes Sjæl i Mørke? Eller var det en blivende Sindsforandring? Var Morgenstjernen oprunden i hendes Hjerte, vilde Guds

Ord fra nu af blive Lyset paa hendes Vej og Lygten for hendes Fod?

Efter mange Dages angstfuld Spænding veg endelig Feberen, men en anden Sygdom havde udviklet sig, og Fru Stieg følte, at Enden var nær. Lægen trak bedrøvet paa Skuldrene, han kunde ikke modsige hende. Der blev sendt Bud efter Ferdinand og Margrethe, Henrik og Marie kunde ikke hentes, de skulde ikke faa Lov at staa ved deres Moders Dødsleje for at modtage hendes sidste Velsignelse.

„Lilli," sagde Præstefruen med svag Stemme, „jeg gaar nu snart hjem, og jeg er glad og frimodig; thi Jesus er min, og jeg er hans. Men din Fader vil føle sig meget ene og savne mig meget. Du, Lilli, er den eneste, vi have tilbage, vil du nu være din Fader en trofast Datter, vil du pleje ham i hans Alderdom, trøste ham, naar han er bedrøvet, opmuntre ham, naar Modet svigter, og sørge for ham som hans kære Barn? Vil du glemme dig selv og prøve at blive din Fader en Erstatning for Savnet af mig? Kære Lilli, sig mig, om du vil forsøge dette og hver Dag bede Gud om Kraft dertil?"

„Ja, jeg vil, jeg vil! O, Gud, jeg vil gøre alt, og naar jeg slet intet selv kan, saa ved jeg, at han vil hjælpe mig."

„Hans Kraft fuldkommes i Skrøbelighed," sagde hendes Moder, „nu dør jeg rolig, naar jeg ved, at Fader ikke bliver ene."

„Aa, Moder, Moder, tilgiv mig alt, hvad jeg har syndet imod dig hele mit Liv igennem og mest i de sidste Aar. O, kunde jeg dog gøre alt dette usket!

Sig, at du vil tilgive mig, at du ikke er vred paa mig."

Og Moderen talte med sit Barn, saa Guds Engle maatte frydes ved at lytte til den Samtale. Moderen i Begreb med at forlade Jordelivet og indgaa i Evigheden; Datteren fast bestemt paa at rive sig løs fra sit indbildte Drømmeliv for i hellig Alvor og Herrens Kraft at begynde Pilgrimsvandringen mod det nye Jerusalem. Moderen delte ud af sit Hjertes Skatte, aldrig havde hendes Barn følt sig saa lykkelig hos hende som nu, da de aabnede sig fuldt og helt for hinanden, og alligevel gennembævedes Lilli af den usigelige Smerte, at dette var for sidste Gang. Hvor gerne vilde hun gemme hvert Ord og hvert Blik i sit Hjerte som en Skat for kommende Tider, hvor sørgede hun over, at hun først nu lærte denne Moder at kende, — o, hvor lykkelige de nu vilde kunnet blive ved Samlivet! — Nu traadte Faderen ind, og Moderen fortalte ham med et Smil, at Lilli vilde herefter være hendes Stedfortræder hos ham. Og Lilli kastede sig i sin Faders Favn; men denne sendte sin Hustru et taknemmeligt Blik, som om han vilde sige: „Ogsaa dette kan jeg takke dig for."

Næste Morgen kom Ferdinand og Margrethe; Forældrene nød endnu en Gang den hellige Nadvere sammen med deres Børn, og det blev for dem alle en uforglemmelig, opløftende Højtid. Synd, Død og Smerte — alt var veget fra den døende, hendes Øjne straalede, og om hendes Læber laa et lykkeligt Smil. Men Lægen, Husets trofaste Ven igennem mange Aar, rystede paa Hovedet og hviskede til Ferdinand:

„Det er ikke gode Tegn! Det vil være forbi endnu i Dag."

Fra dette Øjeblik af forlod ingen mere Værelset. Alle samledes de om den elskede Moder for ikke at miste et eneste af de sidste dyrebare Minder. Og sandelig, der var intet afskrækkende ved dette Dødsleje, lige saa lidt for det naturlige som for det troende Hjerte. Fru Stieg sov en Del og glædede sig, naar hun vaagnede, over at se sine kære, der trængte sig bestandig nærmere sammen om hende. Hun talte kun lidt, men det var tydeligt, at hun kendte dem alle. Alle sine jordiske Anliggender havde hun ordnet og sendt de sidste Hilsener til sine Børn i Indien; med sin Frelser levede hun i Fred i Troen paa hans hellige Blods Forsoning i hans uskyldige Lidelse og Død. Iført hans Retfærdigheds hvide Klædning laa hun nu smykket som Bruden, der venter paa den Brudgom, hun endnu ikke har set, men dog elsker, og som kommer for at hente hende hjem til den saligste Forening i hans Bryllupssal.

„Bort fra Verdens Land at ile,
mæt af Møje, hjem til Hvile
er jeg rejsefærdig til,
naar min søde Jesus vil."

Aftensolens Guldglans gled igennem de aabne Vinduer ind i det stille Sygeværelse og lyste med Forklarelsens Skær om den døende, for hvem det allerede gryede mod den evige Morgen. Endnu en Gang saa hun sig om; Margrethe støttede hende med sin Arm, alle de andre knælede om hende, hendes

Ægtefælle med hendes Hænder i sine. Hendes Aandedræt var tungt, og hendes Blik begyndte at forvirres.

„Emma, tal blot et Ord, kender du mig endnu?" spurgte Præsten. Hun saa sig ængstelig om og svarede ikke.

„Kender du endnu din Frelser? Jesus Kristus er dig nær," vedblev han rolig og fast.

Da klaredes hendes Blik og mødte hendes Mands Øjne med et Udtryk af Forstaaelse. Sagte og i afbrudte Ord hviskede hun: „I dine Hænder — befaler — jeg min Aand — Du har — forløst mig — Herre — du trofaste Gud," — og saa var hun hensovet.

Amen, sig kom i min Favn,
Amen, ja, i Jesu Navn.

Solen var gaaet ned, og Skumringen sænkede sig over det lille Værelse. Da lønede hellige Ord næsten som fra en anden Verden gennem den dybe Stilhed. Ferdinand bad:

„Herre vor Gud! du er vor Tilflugt nu og altid. Før Bjergene bleve til, og du dannede Jorden, ja fra Evighed til Evighed er du Gud. Vi have en Gud, som frelser, og den Herre, Herre udfrier fra Døden.

„Jesus, vor Frelser! Du er gaaet hen at berede os Sted. Du er herliggjort, og du kalder os ind til dit evige Livs Fylde og Uforkrænkelighed. I dig faa vi en Forsmag paa, hvad du har beredt dem, som dig elske. Din Død og Opstandelse har frigjort os fra Dødens Frygt. Død, hvor er din Braad! Helvede, hvor er din Sejr? Gud være takket, som giver os Sejr ved vor Herre Jesus Kristus. Vi bede dig, For-

løser, fri du vore Hjerter fra denne Verdens Ting, som ville standse os paa Vejen. Vi bede dig, vor Frelser, frels vore Sjæle, læg os, du vor hellige Sjælelæge, for alle vore Sygdomme, for al vor Sorg og Nød. — Men, hvi nedbøjer du dig, min Sjæl, hvi bruser du over mig? Bi efter Herren, thi jeg skal endnu takke ham, mit Ansigts Frelse og min Gud."

De græd alle, og Faderen trykkede sin Hustrus Øjne til og kyssede de kolde Læber. Alle maatte de sige hende et sidste Farvel, endnu en Gang trykke den Haand, der havde spredt saa megen Hygge om dem og været dem en saa kærlig og trofast Støtte. Taarerne strømmede vel, men Guds Ords salige Forjættelser tørrede dem igen. Margrethe var mest rolig og fattet. Bævende og angst kunde hun se en Ulykke i Møde; men i Sorgens Time stod hun stille og hengiven under Guds Villie. Hende blev det ogsaa, som maatte ordne alle Forberedelser til Begravelsen, der skulde finde Sted tre Dage efter. En stille, mild Septemberdag førtes saa denne tro Herrens Tjenerinde til sit sidste Hvilested.

„De gaa ind til Fred, de hvile i deres Sovekamre," vidner Profeten Esajas om Herrens hellige, de, som dø i ham; og Salomons Visdom tilføjer: „De retfærdiges Sjæle ere i Guds Haand, og Pine skal ikke røre dem."

I hans Haand havde Præstens Hustru befalet sin Aand, og en Afglans af Salighedens Fred i hans Favn hvilede over det rolige, elskede Ansigt. Men Støv maa blive til Støv igen, Forkrænkeligheden fordrede sin Ret, — og det var bedst for alle, saa

snart som muligt at bringe det kære Legeme til dets sidste Sovekammer. Aftenen før Begravelsen maatte hver enkelt endnu en Gang være ene med den døde, maatte sidde ganske stille ved hendes Side og kalde Mindet frem om de mange uforglemmelige Ord, disse nu saa tavse Læber havde talt, bringe hende den sidste Tak for et helt Livs selvopofrende Kærlighed.

Der var godt at være i det stille Kammer, det var, som om Himlen syntes nærmere, Jorden og alt, hvad Jordens var, blev uendelig smaat og jordisk, og man gik ud derfra med en Følelse af hellig Fred og Glæde. Og ikke blot den afdødes Slægtninge følte sig vel ved at dvæle inde hos hende. Alle Landsbyens Børn, som i hende havde haft en anden Moder, alle de unge Kvinder, som havde lyttet til hendes milde Formaninger, alle de Hustruer, hun havde staaet bi med Raad og Daad, og de Mænd, som havde fundet Vederkvægelse i hendes Ynde og forstandige Samtale, maatte ind til hende for at se hende endnu en Gang. Mange Taarer vædede hendes tarvelige, hvide Klædning, og taknemmelige Hænder skjulte næsten Liget under friske Blomster. Og saa lidet frygtindgydende var dette Dødens Legeme, at om det pludselig havde rejst sig op og begyndt at tale, vilde ingen været flygtet i Angst, thi disse Læber havde aldrig udtalt og vilde aldrig kunne udtale andet end Kærlighedens milde Ord.

„Denne Kjole har hun syet til mig," sagde en Kone, som ikke kunde løsrive sig fra det halvmørke Værelse.

„Ja, mig plejede hun, da jeg var syg, med disse Hænder redte hun selv min Seng."

„Og til mig har hun lavet Mad hver eneste Dag, siden min Hustru døde," sagde en gammel, hvidhaaret Mand.

En ung Bondepige græd bitterlig, intet Ord kom over hendes Læber, men i hendes Hjerte lod det: „Mig har hun lært at kende min Synd, mig har hun ført til min Herre Jesus, o, jeg kan i al Evighed ikke takke hende nok for, hvad hun har gjort for mig."

Ja, det er Sandhed, hvad Guds Ord vidner: „Hver den, som tror paa mig, af hans Liv skal flyde levende Vandstrømme."

Du Præstekone og Præstedatter, stands et Øjeblik foran dette Lig. Der kommer en Dag, da ogsaa du saaledes ligger stille paa dit sidste Leje. Dine Læber ville stivne, dine Øjne ville briste, og over dit Værelses Dørtærskel ville de Mennesker nærme sig, som have kendt dig i levende Live. Ville de da kunne vidne om dig, hvad der blev vidnet over Pastor Stiegs Hustru? Eller vil en gribe din Haand og sige: „Ja, nu skal det være tilgivet; men du har rigtignok kun gjort mig ondt og intet godt i hele dit Liv." Eller vil det lyde fra en anden: „Hun kunde være mageløs venlig, naar hun vilde, men til dem, hun ikke kunde lide, og dem var der mange af, havde hun aldrig et godt Ord. Hvor tidt har hun ikke set vredt til mig! Disse brustne Øjne holder jeg næsten mere af end af det iskolde Blik, der maalte mig fra Hoved til Fod." Eller vil en tredie kunne sige: „Gud være mere barmhjertig imod hende, end hun har været imod mig.

Gid hans Øre maa være mere aabent for hendes Bønner, end hendes Øre var for mine." Og skal en fjerde se bebrejdende paa dig og grædende udbryde: „Jeg har elsket Herren og gerne villet følge hans Fodspor, men din Heftighed har opirret mig, din Ukærlighed forbitret mig, din Verdslighed vendt mit Hjerte fra min Gud." Ve, ve, ve over dem, ved hvis sidste Hvilested, som for dem ikke bliver noget Hvilens Sted, saadanne Tanker kaldes til Live!

Vel paahviler det hver enkelt at sørge for sin egen Sjæl og arbejde med Frygt og Bæven paa sin egen Saliggørelse, men der lever dog ikke det Menneske her i Verden, som ikke udøver Indflydelse ogsaa paa andre. Menneskesjæl slynger sig om Menneskesjæl, og tæt sammenvoksede suge de Næring af hinanden til Vækst og Trivsel. Det er en alvorsfuld, men ikke desto mindre uomtvistelig Kendsgerning, at enhver, ogsaa den, som ingen Anelse har derom, udøver Indflydelse paa dem, man omgaaes, enten til Gavn eller til Skade for disse. Dine Ord og Handlinger kunne, dig selv ubevidst, blive til evig Frelse eller evig Forbandelse for et andet Menneskes Sjæl. Men gælder dette for alle, saa gælder det dog først og fremmest for dem, hvis Kald og Stilling gør, at mange se op til dem som deres Forbilleder. Forældre, Husbonder, Præster og Præstekoner have det Ansvar, at om de søge opad for at leve og aande i den rene Himmelluft, da ville ogsaa de Sjæle, som ere dem betroede, klynge sig op ad dem og søge Næring samme Steds; men krybe de i Dyndet, da ville de unge følge dem og vandre den samme Vej igennem

Mudder og Skarn. Vedbendranken snor sig glad om den højt voksende Egestamme, men det kunde aldrig falde den ind at fæste sig til en Isjøjle. —

Den tillukkede, med sort omhængte Kiste stod i Havestuen. Over to mægtige Potteplanter lyste Vokskerternes blege Skær om et Krucifiks, der stod imellem dem ved Hovedenden af Kisten; den afdødes lille Lommebibel var lagt imellem de foldede Hænder, sjælden havde hun og denne Bog været adskilte, medens hun levede, derfor skulde den følge hende i Graven. Tolv af Sognets mest ansete Bønder havde udbedt sig den Ære at maatte bære Kisten paa deres Skuldre til Kirkegaarden, nu traadte de ind, iførte den gamle Højtidsdragt med den trekantede Hat, Sørgeflor om Armen og Rosmarinbuketten med det sorte Baand i Brystet. Stille bøjede de Knæ omkring Kisten, derpaa samlede de sig i Havestuen. Ferdinand var til Stede i Præstekjole, og efter Salmevers:

Jesus Kristus, min i Livet,
Og en Vinding mig min Død,
Ham alene overgivet,
Hans jeg er i Gravens Skød.
Fuld af Fred og Fryd jeg farer
Derhen, hvor han aabenbarer
Himmelhjemmets Guddomsglans,
Herlighedens Palmekrans.

lød over den afdøde Guds Naades Ord med hans Forjættelsers Tilsagn om det evige Livs Salighed og Herlighed.

„Se," sagde Ferdinand, idet han pegede paa Kisten, „Guds Paulun er hos Menneskene,

og han skal bo hos dem, og de skulle være hans Folk, og Gud selv skal være med dem og være deres Gud. Og Gud skal aftørre hver Taare af deres Øjne, og Døden skal ikke være mere, ej heller Sorg, ej heller Skrig, ej heller Pine skal være mere; thi det første er veget bort. Jeg er Alpha og Omega, Begyndelsen og Enden, den tørstige vil jeg give af Livsens Vands Kilde uforskyldt. Den, som sejrer, skal arve alle Ting. — Og de skulle se Guds Ansigt, og hans Navn skal være i deres Pander. Og Nat skal der ikke være, og de behøve ikke Lys eller Solens Skin, fordi Gud Herren lyser for dem, og de skulle regere i al Evighed. Og Aanden og Bruden sige „Kom!" og hvo, som hører, sige: kom! Og hvo, som tørster, komme, og hvo, som vil, tage Livsens Vand uforskyldt."

Klokkerne klang gennem den stille Luft, og Toget ordnede sig om Kisten. Forrest Pastor Stieg med Ferdinand ved sin Side, derpaa Bønderne med Kisten, og lige bag ved denne Margrethe og Lilli. Efter disse fulgte mange af Omegnens Præster, alle i Ornat; saa kom alle Skolebørnene med Læreren i Spidsen, og Toget sluttedes af en Skare, unge og gamle, saa mange, som sørgede over at have mistet denne afdøde. Men de, som sørgede ved Fru Stiegs Død, var næsten hele Landsbyens og Sognets Befolkning, saa kun de gamle og de syge samt de smaa

Børn vare blevne hjemme. Under Klokkeringning og Afsyngelse af Salmen: „Min Jesus, du min Sjæletrøst", nærmede man sig Kirkegaarden, nu svævede Kisten over Dybet, Ferdinand traadte hen til Jorddyngen og talte ved sin Moders Grav over hendes Yndlingsord, som man havde fundet understreget i hendes Bibel med den Vedføjelse: „Min Gravskrift".

„Du har forløst mig, Herre, du trofaste Gud".

Derpaa nærmede Pastor Stieg sig. Stille og trøstig indviede han de jordiske Levninger af hende, som havde været hans Sjæls elskede, hans kæreste her paa Jorden, til den evige Hvile. Klokkernes Sørgetoner lød paany, det sorte Dække blev taget bort, og Kisten gled langsomt ned i Graven. Pastor Stieg fulgte den tavs med Øjnene, saa kastede han tre Haandfulde Jord ned paa den, de øvrige fulgte hans Eksempel, som det er Skik i disse Egne, og saa begyndte Graverkarlene deres Gerning. Tungt faldt Jorden paa Kistelaaget, tungere faldt dens dumpe Klang paa mange Hjerter i denne Kreds. Da lød Orgeltoner ud fra den aabne Kirke, milde og beroligende drog de alle de sørgende ind i Guds Hus. Her blev flere Salmer afsungne, den afdødes Levnedsløb meddelt, og tilsidst knælede de tilstedeværende i Lov og Tak til Gud, som havde gjort store Ting imod hende og skænket dem saa rig Velsignelse igennem hende, og i Bøn om Naade til at leve et ham velbehageligt Liv i den sande Tro og en Gang dø salig, som hun døde.

Stjernerne lyste i stille Klarhed paa den rolige Aftenhimmel, da Pastor Stieg forlod Kirken for at

vende tilbage til sit Hjem. Som en Anelse om ukendte Verdeners Skønhed og Guds evige Herlighed straalede dette milde Stjerneskær ind i alle Hjerter med en Følelse af Fred, der end mere forøgedes ved Synet af alle de Blomster, der nu dækkede Graven, hvor hun hvilede, som i Sandhed havde været et Fredens Barn, hvis Lod var falden paa de liflige Steder.

I Aften og mange Gange senere søgte mange herud med de Ord paa Læben og i Hjertet:

Fred, ja Herrens Fred med dig,
I din Gud du hviler rolig,
Trøsterinde var du trolig, —
Meget mere dog for mig.

XII.

Hold ud, hold ud
I Bøn til Gud,
Og Kærlighedens Kraft skal Sejer vinde.
— En liden Tid
I Sorg og Strid
For evig Salighed hos Gud at finde.

Det evige Livs Kræfter udstrømme fra et saligt Dødsleje, det erfarede Margrethe, da hun var vendt tilbage til sit Hjem i Steinfeld. Hun havde endnu fremdeles meget at taale og lide, men ogsaa hende gjaldt den Forjættelse: „Som dine Dage ere, saa skal din Styrke blive." Dage, Maaneder og Aar henrandt uden at bringe nogen Forandring i den gamle Fru Gendenbergs hadefulde Mistro. Margrethes Kærlighed og Troskab holdt imidlertid lige saa uforandret ud, og naar Ferdinand undertiden blev heftig og ikke mere vilde finde sig i disse daglige Lidelser, forstod hun altid at berolige ham med sine milde Ord og sin Henvisning til Herren, for hvis Skyld hun var rede til at lide og taale, selv naar Kærligheden til hendes Svigermoder ikke mere kunde strække til.

„Jeg vilde vel nok kunde holde ud," sagde han en Gang; „men det gør mig saa ubeskrivelig ondt for dig, Margrethe. Jeg havde drømt om at gøre dig lykkelig. Jeg vilde bære dig paa Kærlighedens Arme

gennem straalende Rosenhaver, og nu maa du vandre paa spidse Torne mellem brændende Nælder. — Det er virkelig en tung Skæbne."

„Med Guds Kærlighed i vore Hjerter skulde egentlig intet være os tungt uden det at gøre Synd, ikke at lide under den," svarede Margrethe med et Smil.

„Men," sagde Ferdinand, „Moder frister mig uafladelig til Synd. Jeg har allerede ofte tænkt paa, om det ikke vilde være bedre, hvis hun tog Bolig i det lille Enkesæde her lige ved, da havde hun os i Nærheden og var dog adskilt fra os. Vi vilde kunne vise hende al mulig Kærlighed og alligevel have en bedre Samvittighed, end jeg i det mindste nu som oftest har, thi jeg føler, at jeg ofte forsynder mig imod hende."

„Det skal aldrig ske," udbrød Margrethe ivrig, „nej, Ferdinand," tilføjede hun bedende, „aldeles bortset fra selve din Moder, kan det umulig være dit Alvor saaledes at ville gaa af Vejen for en Fristelse. Tror du dit Hjerte bliver helliggjort, fordi du afskærer dig selv fra Anledning til Synd? Saa vilde jo enhver Tyv, som ikke stjæler, fordi han sidder i Fængsel, kunne kaldes en ærlig Mand. Uden Kamp ingen Sejr. Vore Forældre i Burgdorf brugte en helt anden Fremgangsmaade. Du ved jo, at Marie og jeg i Begyndelsen slet ikke kunde enes, — dersom de den Gang havde skilt os ad, kunde vi ganske vist ikke mere have haft Lejlighed til at strides, men vi vilde heller ikke have lært vor Synd at kende, vi vilde aldrig have overvundet den og lært at elske hinanden."

„Du har Ret," sagde Ferdinand, „en Kristen tør ikke indlade sig paa saadan sejg Flugt. Aa, Margrethe, hvad skulde jeg gøre, hvis jeg ikke havde dig?"

„Og jeg gad vide, Ferdinand, om der gives en lykkeligere Hustru end jeg. Din Kærlighed er mig kosteligere end en Have fuld af Roser. Og du ved nok, at Nælderne brænde kun, naar de tilfældigvis strejfe en, idet man søger at undgaa dem. Tager man kun modig fat paa dem, have de mistet deres Braad. Lad os kun gaa modige og frimodige fremad, vær forvisset om, at din Moders Hjerte en Gang skal komme til at høre os og Herren til."

Gud havde givet Ferdinand og Margrethe to Børn, Vilhelm og Agnes. Men vare disse en Kilde til usigelig Glæde for deres Forældre, saa droges ogsaa Bedstemoderens Hjerte til hendes Børnebørn. Et Menneskehjerte kan ikke leve uden at have noget at elske, derfor vælger mangen ensom, gammel Kvinde sin Hund eller Kat til sit Kælebarn. Og der var blevet tomt omkring den gamle Fru Gendenberg i de sidste Aar. Hun havde forsmaaet sine Børns Kærlighed og kun gengældt den med onde Ord. De mere rettænkende af Landsbyens Beboere, som vel i Begyndelsen havde troet hendes Beretninger om den Tilsidesættelse og Mishandling, hun havde ment sig udsat for, havde lidt efter lidt faaet Øjnene op for, at Margrethes Handlemaade stod i fuldstændig Modstrid med Svigermoderens Anklager. Hendes selvfornægtende Kærlighed og stille Færd vandt hende Venner, selv blandt dem, som i Begyndelsen ikke vilde have noget med hende at gøre. — Sandheden sejrede. Alle

de daarlige Veninder, som havde holdt med den gamle Frue og opirret hende imod hendes Børn, havde efterhaanden trukket sig tilbage. Den aandelige Luft i Præstegaarden var dem ubehagelig; Omgangen med den gamle Frue frembød ikke noget særlig tiltrækkende — Verden yder kun, saa længe den er i Stand til at modtage, — de havde aldrig for Alvor haft hende kær, og de vare nu trætte af at lytte til hendes altid fornyede Klager over et og det samme.

Ensomt var det i Sandhed blevet for den gamle Kone, og nu, da hendes Hjerte knyttedes i Kærlighed til Børnebørnene, glædede Margrethe sig derover i det Haab igennem Børnene at finde Vej til sin Svigermoders Hjerte. Men ogsaa her blev hun skuffet, og intet uden Sorg og Lidelse syntes at skulle blive Frugten af denne Forbindelse.

Den, som elsker, ønsker at vinde Genkærlighed. Bedstemoderen søgte at vinde Børnene for sig ved Gaver og Godter og triumferede, naar de smaa fra Moderens Favn rakte efter hende. Hun gav efter for alle deres Luner, føjede dem i alle deres Ønsker, og for at blive gode Venner med dem, tog hun dem ved enhver Lejlighed i Forsvar overfor deres Forældre.

Eftersom Børnene voksede til, skyede hun ikke i deres Nærværelse at foreholde deres Moder, hvor uretfærdig og haard denne var imod dem, naar de ikke i alle Henseender maatte faa deres Villie. Margrethe søgte saa vidt mulig at holde Børnene borte fra hende, men dette optog den gamle Frue naturligvis som en uhyre Krænkelse: „At man nu ikke en Gang kunde unde hende den uskyldige Glæde.“ Nu

stræbte hun ligefrem at sætte Børnene op imod deres Moder, og en Dag blev den lille Vilhelm greben i en Løgn, som hans Bedstemoder havde lært ham og opmuntret ham til. Dette blev dog Margrethe for meget. Dette hverken kunde eller vilde hun taale. Hendes Børns Sjæle vare ligesaa dyrebare som Ferdinands Moders. Hun tabte et Øjeblik baade Haab og Mod.

„O, min Gud," sukkede hun, „jeg vilde være Missionær og omvende Hedningeskarerne til dig, og nu kan jeg ikke føre en eneste Sjæl til dig. Du kendte mig bedre, end jeg kendte mig selv; du vidste, at jeg ikke kunde bruges i din Gerning blandt Hedningerne."

Hun klagede under bitter Graad sin Nød for Ferdinand, og han vidste intet andet Raad end at bede med hende. Var da disse seks Aars utrættelige Bøn og Arbejde forgæves? Var denne dyrekøbte Sjæl kun sunken endnu dybere end før? Hvad vilde nu komme? Det kunde ikke blive ved at gaa som hidtil; Ferdinand og Margrethe vare rede til selv at bære, hvad det skulde være, men Børnenes Sjæle maatte ikke fordærves.

Men vide Menneskетankerne ikke mere noget Raad, saa træder Herren for Alvor til med sit Raad.

Den gamle Præstefrue blev meget syg.

Hverken i selve Landsbyen eller i Omegnen havde man mærket noget til Kopperne, da disse pludselig brød ud i Præstegaarden og angreb den gamle Fru Gendenberg. Nu vidste Margrethe, hvad hun havde at gøre; kunde hun blot se sin Vej klart og tydelig anvist, tøvede hun ikke et Øjeblik med at betræde den. Dels for at undgaa Smitte og dels fordi deres Moder

ikke vilde kunne tage sig af dem i denne Tid, bleve Vilhelm og Agnes sendte til Burgdorf og overgivne til Lillis Varetægt.

Margrethe selv ofrede sig aldeles for den syge, og forlod kun denne, medens hun søgte den nødvendige Hvile, men saa længe indtog Ferdinand hendes Plads. Hun kendte ikke til Frygt for Smitte, sine Børn havde hun fjernet, sin Mand befalede hun i Guds Haand, thi ogsaa hans Plads var paa dette Sted. Hun gøs ikke tilbage for den syges modbydelige Udseende, som snart var berøvet al menneskelig Lighed, lige saa lidt som for den afskyelige Stank fra de aabne Bylder og Saar. Nu og da forlod hun Sygeværelset, men altid kun et Øjeblik for at trække Vejret i den friske Luft og saa straks vende tilbage med nyt Mod og ny Kraft. Den gamle Præstefrue mærkede intet til den kærlige Pleje, der omgav hende, hun saa ikke de trofaste Øjne, som Dag og Nat vaagede over hende og følte ikke, at hendes Børn med varsomme Hænder løftede hende og lagde hende til Rette, — og da endelig den forfærdelige Sygdoms Magt var brudt, da fik hun heller ikke sin trofaste Sygeplejerske at se. Margrethe fjernede det ene Forhæng fra Vinduet, men bestandig bad hendes Svigermoder om mere Lys, bestandig saa hun Mørke og kun Mørke om sig. Tilsidst kunde man ikke mere skjule for sig selv, at var hun end helbredet for Kopperne, saa havde dog Sygdommen med ubarmhjertig Haand berøvet hende Synet.

Børnene gjorde sig Umage for, at den sørgelige Sandhed kun lidt efter lidt skulde gaa op for deres Moder. De frygtede for, at hun skulde bryde ud i

bitre Klager og Anklager imod Gud, og de behandlede hende, som man behandler et tugtet Barn, mildt og overbærende, at ikke Tugten skal volde mere Smerte end nødvendig.

I Stedet for, som de havde ventet, at fare op i lidenskabelig Ophidselse, tog Ferdinands Moder imidlertid ganske tavs imod Budskabet om, at hun havde mistet sit Syn. Hun vendte sig om imod Væggen og laa saaledes, ubevægelig, uden at sige et Ord eller ville tage Næring til sig. Hele Natten og den følgende Dag vedvarede denne Tilstand, og Margrethe ventede i ængstelig Spænding paa, hvad Udfaldet skulde blive. Skulde den Nat, der indhyllede Ferdinands Moder, nu ogsaa lægge sit Mørke over hendes Sjæl; Margrethes Hjerte bævede ved denne Mulighed, og hun bad i brændende Inderlighed: „Herre, jeg slipper dig ikke, før du velsigner hende."

Endelig rejste den syge sig op.

„Er du her Margrethe?" spurgte hun.

„Ja, jeg er her; er der noget, du ønsker?"

„Hvad er Klokken?"

„Et."

„Om Middagen?"

„Nej, det er Klokken et om Natten. Vil du ikke prøve at sove lidt?"

„Hvorfor sover du ikke selv, mit Barn?"

En usigelig, jublende Glæde gennemstrømmede Margrethe; „mit Barn", saaledes havde Svigermoderen saa godt som aldrig før tiltalt hende.

„Jeg er ikke træt, kære Moder," svarede hun.

„Jeg tror virkelig, at du altid er hos mig. Hele

Tiden, mens jeg har været syg, har jeg hørt din Stemme om mig. Hvorfor sidder du saa trofast her hos mig gamle Kone, jeg har dog sandelig ikke gjort Livet behageligt for dig!"

Margrethe tav.

„Sig mig, hvorfor?" vedblev den syge; „gengælde dig vil jeg aldrig kunne, og du kan ikke have mig kær, det føler jeg altfor vel, dertil har jeg gjort dig Livet for surt."

„Kære Moder," sagde Margrethe stille, „jeg elsker dig og har plejet dig for hans Skyld, som har elsket os og af Kærlighed givet sit Liv for os, skønt vi ikke elskede ham igen, men kun have voldet ham Sorg og Smerte."

„Sig ikke saadan om dig selv, Margrethe," bad den syge.

„Giv mig din Haand — saadan; nu har du vaaget hos mig i saa mange Nætter; nu vil du sikkert ogsaa blive lidt hos mig endnu i Nat. Ser du, mit Barn, jeg har været meget ond imod dig og Ferdinand. Jeg har ofte følt det, men altid foreholdt mig selv, at jeg var i min gode Ret. Da jeg under denne Sygdom begyndte at komme lidt til Bevidsthed, erkendte jeg min Uret og følte din Kærlighed, men jeg forhærdede mit Hjerte. Nu har Herren slaaet mig med Blindhed, for at jeg skal lære at se hele mit forbigangne Liv, som det er. Jeg har været en daarlig Hustru, en daarlig Præstekone og en daarlig Moder. Jeg vilde saa gerne finde noget godt i mit Liv, men jeg søger forgæves. Jeg har gennemlevet tunge Timer, hvor mange ved jeg ikke, siden jeg fik at vide, at jeg var

blind. Jeg har skælvet for den hellige Gud, truende stod han for mig og sagde: „Paa Jorden skal du leve i Mørke, og en Gang skal du gaa ind til den evige Døds Rædsel og Mørke.“ Men din Kærlighed, Margrethe, var for mig den eneste Haabets Stjerne midt i alt dette Mørke. Naar jeg mærkede, at du elskede mig og kunde være barmhjertig imod mig, som dog har forbitret dit Liv, saa tænkte jeg: „Dersom Menneskene saaledes kunne tilgive, saa kan Gud det maaske ogsaa.“ Sig mig nu, kan du, vil du tilgive mig alt, hvad jeg har syndet imod dig?“

„Ak, Moder, Moder,“ udbrød Margrethe hulkende, „jeg tilgiver dig af hele mit Hjerte.“

Og hun sluttede den Moder, hun først nu havde funden, i sine Arme som sin dyrebareste Skat og kyssede hende atter og atter.

Ferdinand blev kaldt ind, og i det halvmørke Sygeværelse blev der midt om Natten fejret en Glædesfest med Lys i alle Hjerter. Mange Taarer randt; men Engle og Mennesker maatte juble over denne Synderinde, der havde omvendt sig.

Den gamle Fru Gendenbergs aandelige og legemlige Helbredelse fulgtes ad. Det Mørke, der indhyllede hendes legemlige Øje, skulde ganske vist ikke vige, Lægen gav intet Haab i saa Henseende; men hendes Sjæls Øjne vare aabnede, hun saa sin egen Synd, og hun saa Guds Naade, og denne Erkendelse var hende dyrebarere end hendes Øjnes Lys. „Jeg var blind, men er bleven seende, og min Herre Jesus er mit Lys,“ maatte hun ofte juble.

Det var rørende at se, hvor ydmyg og barnlig hun

nu bestræbte sig for at lære af sine Børn, men endnu skønnere var den ømme Ærbødighed, Børnene viste overfor deres Moder.

Den blinde er fuldstændig afhængig af andre. Selve den legemlige Tilstand medfører en vis Selvopgivelse — og denne Afhængighed var for den gamle Præstekone en hidtil ukendt Glæde, hun frydede sig over at give sig hen i Kærlighed; hun fandt Hvile i at lade sig støtte og lede af andre. Nu talte Moder og Datter ofte sammen i gensidig Fortrolighed og drøftede med hinanden Husets Ve og Vel. Nu saa den blinde Svigermoder, hvad den seende aldrig havde lagt Mærke til, hvorledes Margrethe ofte havde maattet paalægge sig selv Savn for med Ferdinands ringe Indtægter at kunne tilfredsstille sin Svigermoders Fordringer, at hendes Klæder vare grovere og tarveligere end den gamles, og at hendes Hænder vare blevne røde og haarde af strengt Arbejde. Hun prøvede, saa godt hun kunde, at hjælpe den unge Kone, hun var altid rede til at yde en Haandsrækning, som Margrethe modtog med Taknemlighed. Det varede ikke længe, før Bedstemoder strikkede Strømper til hele Huset, og Vilhelm hjalp hende trolig med at tage Masker op, medens lille Agnes, naar hun hørte det Udraab: „Aa, der tabte jeg en Maske," tjenstivrig krøb omkring paa Gulvet for at finde den. Og Bedstemoder passede Børnene, som holdt meget af at være hos hende, fordi hun fortalte dem saa mange dejlige Historier om den kære Herre Jesus, saa Margrethe fik bedre Tid til at arbejde i Menigheden, hvad hun hidtil ikke havde kunnet i den

Udstrækning, som hun havde ønsket. Hendes Sy- og Strikkeskole lykkedes under trofast Ledelse af dem, hun havde kaldet til Hjælp. Hendes Missionsforening sendte aarlig adskillige store Kasser fulde af Sager, som kunde være til Nytte for Hedningerne, ud til Henrik og Marie i Indien.

Da Ferdinand blev Sognepræst i Steinfeld, kendte ingen der noget til Missionen; den var for dem en fremmed og uvedkommende Sag, de havde næppe engang hørt Navnet. Nu fortalte han lejlighedsvis i sine Prædikener, i Konfirmationsstuen og Skolestuen om Hedningerne, saa Folk i det mindste begyndte at faa et Begreb om, hvad en Missionær var, og hvad han skulde udrette iblandt de stakkels Hedninger.

Men Margrethe, Missionærbarnet med det brændende Hjerte, maatte drage dem endnu dybere ind i Missionens Sag. „Dersom de blot kunde komme til at arbejde for Missionen, vilde de sikkert ogsaa komme til at elske den," tænkte hun. Og ved at betragte de rigtbærende Frugttræer kom hun til at tænke paa, hvor glade hendes Forældre en Gang vare blevne over en Kasse med tørret Frugt, som var bleven dem tilsendt fra Europa. Hendes Beslutning var snart fattet; hun spurgte de Koner, hun traf paa Gaden, eller som tilfældigvis havde et Ærinde ind i Præstegaarden, om de ikke kunde have Lyst til Mandag Eftermiddag at samles i Præstegaarden for i Fællesskab at udføre et Missionsarbejde. Mange droges, dels af Kærlighed, dels af Nysgerrighed, til Præstegaarden denne Mandag Eftermiddag, og i den store Forstue fandt de mægtige Kurve med Æbler og

Pærer, Knive, Siddepladser, og medens Margrethe fortalte dem om Indiens Hede, om hvorledes Missionærerne maa leve næsten udelukkende af Ris, og hvilken Glæde der bliver over en Kasse tørret Frugt, begyndte de varmhjertede Bønderkoner med fuld Kraft paa Arbejdet.

Ferdinand kom med en Bog, hvoraf han forelæste adskillige smukke Fortællinger fra Missionsmarken, det ene Ord tog det andet, der blev spurgt og givet Svar, og de fleste vare enige om, at de ikke i lang Tid havde haft en saa fornøjelig Eftermiddag. Bagerens Kone vilde ikke høre Tale om andet, end at hun skulde tage alle Kurvene med den skrællede Frugt med hjem, hendes Mand skulde nok sørge for, at den blev omhyggelig tørret i Bageriet.

„Jeg har ogsaa en Mængde Frugt," sagde Madam Voss. „Kunde De ikke have Lyst til at samles hos mig næste Mandag, saa vi kunne skrælle Frugt der næste Gang. Maaske Præsten endog vilde gøre os den Ære at komme med og læse for os af den rare Bog."

„Ja, vi skulle gerne komme," forsikrede Margrethe; og efter at der den følgende Mandag havde været Frugtskrælning hos Madam Voss, vilde Madam Busch og Madam Rehse og Madam Bruun ogsaa have Frugtskrælning i deres Hjem. Da der ikke var mere Frugt at tørre, foreslog Margrethe, at man skulde snitte og nedsalte Bønner, som da kunde sælges til Fordel for Missionen. Majorinde Hesz i Berlin var en god Afsætter og Betaler af disse Varer. Da der saaledes var tjent Penge, kunde man købe Bomuldstøj. De, der kunde sy, syede, og de gamle Bønder-

koner spandt Uld, hvoraf der blev strikket Stromper, saa en virkelig Missionsforening var i fuldt Arbejde i Steinfeld. Selv Mændene tog Del i Gerningen, og Konerne fortalte saa meget om al den Glæde, denne Missionsforening skaffede dem, at det var en hel Fest, naar Turen til at have den kom til deres eget Hjem.

„Det er nu vor Blaamandag," svarede en gammel Bonde, da en gjorde ham opmærksom paa, at der gik megen Tid til Spilde ved dette.

Det, man arbejder for, kommer man til at elske, og det man elsker, er man rede til at bringe Ofre for. Bøndernes vel fyldte Pengiposer lukkedes op, og Steinfeld blev en af Tysklands bedste Missionsegne. Dersom Henrik og Marie manglede Penge eller noget andet, behøvede de blot at skrive hjem; deres Breve knyttede Baandet mellem Hjemlandet og det fjerne Indien bestandig fastere, og vare disse Breve end lette af Vægt, saa bar de dog en stor Vægt af Glæde og Opmuntring, og Svaret paa dem kunde undertiden være fra to til tolv Centner tungt.

Ved at modtage Efterretninger fra Missionsmarken lærte Bønderne at give, og igennem deres Gaver erfarede de den Modtagen, der er Naade over Naade af Jesu Kristi Fylde.

Din Lod, Margrethe, er i Sandhed falden paa de liflige Steder. Fred i Hjertet, Fred i Hjemmet og Fred i Menigheden. Glæde i dit Hjerte, Glædens Solskin i dit Hjem og Glædens Fylde i din Gerning har du funden i Steinfeld.

XIII,

Naar Tiden ender,
I dine Hænder,
Min Gud, jeg fuldt og helt hengiver mig.
Du løfter, leder
Og mig bereder
Et Hjem i Faderhuset hist hos dig.

Trofaste Hyrde,
Al Dagens Byrde
Ved Aftenstide stille lægges ned.
Og jeg skal inde
I Himlen finde,
At Saligheden er din Kærlighed.

For sidste Gang gæste vi Præstegaarden i Burgdorf. Fire Aar efter det sidst meddelte, ti Aar efter Pastorinde Stiegs Død, staar det gamle Hjem paany i al sin Foraarspynt, trods alt, hvad der er oplevet af Sorg og Glæde, grønnes Vinlovet tæt og kraftigt som i fordums Tid, Blomsterne dufte, og Frugttræerne, som ere større og kraftigere end før, sprede deres hvide Blomstertæppe over Havens Plæner og Gange uden selv at miste noget af deres Skønhed. Straalende i sin fulde Kraft og Herlighed bøjer Kirsebærtræet sine blomsterrsmykkede Grene, for, duftende i den milde Foraarsluft, at byde Vinrankerne et glad

„Godmorgen" og hilse paa den gamle Præst, der i fyrretyve Aar har søgt Hvile efter Dagens Arbejde bag ved det lille, lave Vindue. Som Billeder paa den Mand, der selv et Naadens Barn spreder Naade og Velsignelse om sig, ville de være de første til at ønske ham til Lykke i Dag paa hans halvfjerdsindstyveaarige Fødselsdag. Men I skulde have været tidligere paa Færde, I smaa, hvide Blomster, hvis I vilde komme forud for den klarøjede Lilli, der allerede for længe siden har hilst paa sin Fader og sagt ham alt, hvad et Barn, der elsker sin Fader, kan sige ham paa en saadan Dag. Hun har endogsaa allerede ført ham ned i Dagligstuen, Morgenandagten er forbi, og han er paa Vejen ind i sit Studereværelse. Men hvorfor standser han paa Dørtærskelen, idet han faar Taarer i Øjnene, medens hele hans Ansigt straaler af Glæde? — Henne over Sofaen møder hans Blik det smukke, vel udførte Billede af hans elskede Emma. Det er hende, just som hun lyslevende vandrede ved hans Side; fordybet i Minderne bliver han staaende uden at kunne se sig mæt paa disse kære, kendte Træk. Hidtil havde Præsten kun ejet et lille Billede af hende; men en Gang havde en dygtig Maler benyttet hendes Ansigt i et Genrebillede, og nu havde han paa Børnenes Anmodning taget et stort Oliemaleri efter dette. Det var den fælles Gave fra dem alle til deres Fader paa hans halvfjerdsindstyveaarige Fødselsdag.

Halvfjerdsindstyve Aar, vel endnu rask og rørig; men dog i flere Henseender plaget af Alderdommens Besværligheder, havde han allerede for tre Aar siden antaget en yngre Mand til sin Medhjælper. Han

vilde ikke bedrage sin Menighed og bære Navn af dens Præst, naar han ikke mere magtede at udføre sin Gerning. Kapellanen var en from, ydmyg Kristen, som i disse tre Aar havde draget Nytte af den gamle Præsts erfarne Vejledning og af denne været betragtet og behandlet som hans egen Søn. Ogsaa i Menigheden havde han vundet mange Venner, og da Pastor Stieg nu ønskede fuldstændig at fratræde sit Embede, blev den unge Præst enstemmig valgt til hans Efterfølger. Sidste Søndag havde Pastor Stieg holdt sin Afskedsprædiken, og den nye Præst var bleven ordineret og indsat. Nu skulde denne Fødselsdagsfest fejres i det gamle Hjem, og saa vilde Pastor Stieg tilligemed sin trofaste Plejerske, hans Datter Lilli, flytte ind i et lille, ubenyttet Enkesæde.

„Saa bliver jeg Hjælpepræst," sagde han spøgende til sin Efterfølger, „thi selv om jeg er afsat fra mit Embede, vil jeg dog ikke kunne lade være at arbejde."

For Øjeblikket har Lilli forladt sin Fader for at sørge for nogle huslige Sager, og den unge Præst træder ind og hilser paa sin gamle Ven med en kærlig Lykønskning. Men den stille, alvorlige Mand er i Dag underlig bevæget. I tre Aar har han nu iagttaget Lillis fromme, gudhengivne Liv; han elsker hende, som han endnu aldrig har elsket noget Menneske, han staar ganske ene i Verden, og beder nu Pastor Stieg om at gøre ham til sin Søn.

„Saa behøver De slet ikke at forlade dette Hus, og De vil faa to Børn til at pleje Dem i Stedet for et," slutter han.

„Men hvad siger Lilli? Er De da vis paa, hvad hun mener om Sagen?" spørger Pastor Stieg.

Den unge Mand slaar Øjnene ned: „Jeg har ikke talt med hende endnu, — jeg vilde helst have Deres Samtykke først."

„Det har De! Gaa De nu kun hen og hent hendes."

Det var nu ikke saa let en Ting; men det maa dog være lykkedes ham bedre, end han havde turdet haabe, thi kort efter sidder den gamle Præst ved Siden af to unge, lykkelige, nyforlovede Mennesker.

Lilli er endnu meget smuk, livlig og let i alle sine Bevægelser. Men over den høje, tankefulde Pande hviler et Udtryk af Alvor, og man ser hende ofte smile, men hører hende saa godt som aldrig le.

Krollerne ere for længe siden fortrængte af en ærbar Fletning, men endnu rødmer hun ved mindste Anledning lige saa blussende som altid. Hun lytter — der kommer en Vogn, alle ile ud i Gaarden, det er den gamle, vel bekendte Familie-Karet fra Steinfeld. Ferdinand sidder paa Bukken ved Siden af Kusken og springer ned fra sit ophøjede Stade for at hjælpe sin Hustru ud af Vognen. Tæt bag efter hende kommer Vilhelm, derpaa lille Agnes og tilsidst den lille toaarige Emma, som er saa indtagende, at Pastor Stieg paastaar, at hun har stjaalet hans Hjerte. Hun har akkurat hans egen Emmas Øjne. Tilsidst løfter Ferdinand med kærlig Omhu sin Moder ud af Vognen, han vil byde hende Armen, men Vilhelm er hendes udvalgte Ledsager, han staar og venter paa hende

og griber hendes Haand: „Bedstemoder, nu kommer der Trappetrin, — et — to — tre — fire.“

„Lad mig,“ sagde Ferdinand, „hun er fremmed her, jeg maa hellere føre hende.“

„Bedstemoder, jeg skal nok holde godt fast,“ siger den lille Mand med Værdighed; hun tager ham i Haanden, de andre vige til Side, og han fører hende højtidelig ind i Dagligstuen, hvor han ikke har Øje eller Tanken for nogen anden, før han ser Bedstemoder velbeholden anbragt i et Sofahjørne.

Saa bliver der omfavnet og kysset, saa man er nær ved at tabe Vejret, og næppe er man kommen lidt til Ro, før Bedstefader, saadan kaldes Pastor Stieg af dem alle, bekendtgør, at han i Dag har foretaget en Byttehandel. Han har i Leje for sit gamle, kære Studereværelse maattet overlade sin Datter Lilli til et fremmed Menneske.

Og Lilli rødmer lige op i Tindingen ved saaledes at blive fremstillet ved dette „fremmede Menneskes“ Haand; han synes imidlertid ingenlunde at være nogen fremmed, thi han hilses som en kær Ven og Broder.

Efter at man er kommen sig lidt efter denne Overraskelse, nærme Vilhelm og Agnes sig og fremsige et af deres Moder forfattet Lykønskningsvers; Margrethe har endnu en Gang øvet sin gamle Kunst, hun vilde saa gerne lære sine Børn ogsaa at holde Prøver i Kostalden. Og lille Emma tripper frem ved sin Moders Haand og siger med megen Møje, men yderst fornøjet og omhyggelig understøttet af sin Moder:

Søde Bedste, vær frisk og sund,
Som lille Emma, saa tyk og rund.
Bedstefa'r, vil du kysse og trykke
Din egen Emma, dit Hjertestykke.

Og Bedstefader imødekommer med stor Beredvillighed denne Anmodning. En lille Pakke fra Henrik og Marie i Indien kom nu ogsaa frem tilligemed Breve fra de kære fraværende. Den var bleven sendt til Ferdinand, for at han kunde overgive den til Faderen, naar den rette Dag kom. Begge vare de glade og vel til Mode, og er det end umuligt midt under Festens Uro og Bevægelse at gennemlæse hele Brevet, saa kan man dog ogsaa ved et Brudstykke deraf faa et Indblik i deres Liv. Henrik skriver:

— — „Og nu sender jeg dig, kære Fader, en Fødselsdagsgave, som du ganske sikkert vil blive glad ved. Du ved, at Hedningerne ikke her som saa mange andre Steder omvende sig i Skarevis; men selv om det ikke regner, saa drypper det dog. Adskillige af Familierne her tilhøre ikke blot af Navn vor Herre Kristus, men vise ved deres Liv, at de virkelig have hengivet sig fuldt og helt til ham. Brahmanerne, dette Folks Præster, som leve af de rige Offergaver, vide imidlertid meget vel, at ved Hedenskabets Fald ville ogsaa de blive nedstyrtede fra deres nuværende høje Stilling, og de gøre det i alle Henseender saa svært som muligt for dem, der ville gaa over til Kristendommen. De danne ligesom et fast Bolværk imod den nye Tro og ere vore værste Modstandere. Men, ikke sandt, kære Fader, lykkes det først at løsne en Sten ud af Muren, er allerede meget vundet?

Ved mine Prædikener i Bazaren havde jeg flere Gange lagt Mærke til en ung Brahman, der udmærkede sig fremfor de andre baade ved sit ædle Ydre og sin uafbrudte Opmærksomhed. Længe søgte jeg forgæves at faa at vide, hvem han var; saa snart jeg ophørte at tale, var han straks forsvunden. Men forleden Aften kom han og bankede paa hos mig og bad mig, om jeg vilde vise ham den Jesus, som jeg tilbad som min Gud. Og kunde jeg end ikke fremstille Frelseren for hans legemlige Øjne, saa fremdrog jeg dog for ham Billedet af den Jesus, der har elsket os med en evig Kærlighed. „Kærlighed," gentog han flere Gange, „kan Gud da elske? I alle vore hellige Bøger finder jeg intet om en Gud, som elsker Menneskene." Dette var ham aldeles ubegribeligt, og er det ikke ligesaa ubegribeligt for os, at Gud har elsket Syndere. Salig den, som ved og tror det, selv om han ikke forstaar det. Aften efter Aften kom min Brahman, og jeg undervíste ham, medens jeg fik ham bestandig mere kær, og han lyttede med bestandig stigende Hengivelse.

Den korsfæstede Jesus Kristus, som har sagt: „Naar jeg bliver ophøjet, vil jeg drage alle til mig," havde fra sit Kors sejret ogsaa over dette stolte Hjerte, det laa for hans Fødder uden nogen anden Begæring end at turde blive hos ham og tjene ham i Tid og Evighed. Hvedekornet, som i Nattens Mørke lagdes i Jorden, brød nu frem synligt for alle i Dagens fulde Lys. Chunder blev offentlig døbt og fik Navnet Nikodemus. Men Brahmanerne truede og rasede, ja stræbte ham endog efter Livet; hele Folket var i

Opror, fordi en af dets hellige Brahmaner havde bøjet sig for de Kristnes Gud; — men han gaar stille sin egen Vej uden at frygte nogen Fare; og jeg er rolig for ham. Skulde det ikke gælde ogsaa for, hvad der hører Aandslivet til:

Hvad Gud har skabt, han selv vil og bevare,
Hvad han har givet, selv han værne vil,
Ved Dag og Nat han vogter os for Fare,
For Mørkets Magt og Løgnens Goglespil.

Aftenen for sin Daab bragte han mig sin hellige Overklædning, som jeg hermed sender dig. Navnet „Ram" er overalt indvævet i den, og kun en Brahman har Lov at bære en saadan Kjortel.

„Nu skal jeg ikke mere behøve denne Kjortel," sagde Chunder, da han gav mig den; „Jesu Kristi Retfærdighed er nu mit Smykke og min Æresklædning."

Men er det ikke vidunderlig herligt, kære Fader, nu ville disse ogsaa lære at skjule sig under Jesu Kristi Blod, at lade sig gennemtrænge af hans Retfærdighed og straale i hans Renhed som den tabte og genfundne Penning. En ubevidst Anelse om Guds Herligheds Aabenbaring gaar med et Længselssuk igennem hele Hedningeverdenen, og det er sandt, hvad en Guds Mand har sagt: „Sjælen er en født Kristen." Nu er Nikodemus mig en trofast Hjælper, han er min Kateket og kan som saadan være til langt større Gavn for sine Brødre end nogen europæisk Missionær, som dog altid vil vedblive at være forholdsvis fremmed iblandt Hinduerne." —

Med smerteblandet Glæde blev Hedningens Kjortel

nøje undersøgt; gennem det tynde, hvide Bomuldstøj var alle Vegne Ordet „Ram", „Ram", indvævet med røde Traade og hinduiske Bogstaver. „Kunde vi kun sige, at vi tjente vor Gud med samme Troskab og havde ham for Øje saa uafladelig som disse stakkels Hedninger deres Afguder," maatte blive det stille Ønske, der gennemtrængte alle Hjerter.

Maries Brev, som derpaa blev læst, var som hun selv inderlig kærligt og præget af den dybe Fred og Glæde, som ingen mere kunde tage fra hende. Man forstod, at hun, som havde skrevet dette Brev, var fuldt ud tilfreds i sin Livsgerning og ikke ønskede sig nogen anden. Efter at hun havde fortalt en Del om Henrik og hans utrættelige Arbejde, (thi om sit eget meddelte hun saa godt som intet) vedblev hun: — „Og tænk dig, Fader, Henrik og jeg have nylig deltaget i en vidunderlig skøn Bryllupsfest. For at samle Kræfter baade legemlig og aandelig havde vi besluttet at gøre en lille Udflugt til den Station, hvor Margrethes Forældre i sin Tid arbejdede, og den samme Missionær, som den Gang meddelte os Sørgebudskabet om deres Død, virker endnu rask og kraftig i sin Gerning der. Vi bleve der i tre Dage, og netop Dagen efter at vi vare komne, skulde Hanna, den lille Pige, som Margrethes Moder havde taget til sig, og som saa hurtig havde mistet sin Velgørerinde for derefter som en kær Arv fra hende at overgives i andre trofaste Hænder, nu have Bryllup. Denne uventede Glæde kom til os som en Gave af Guds Naade. Hanna er en smuk og, hvad bedre er, en elskelig, from Pige, og den unge Mand, hun skulde

ægte, er Missionærens Kateket og meget afholdt. Bruden saa yndig ud i sin ejendommelige Dragt med den fine, hvide Mouselins Overklædning, som indhyllede hende fra Hoved til Fod, og det tilfaldt mig at binde den Krans, som lagdes om hendes mørke Haar. Det greb mig meget at genfinde nogle af de Smaating, vi som Børn havde lavet og sendt over til den lille Hanna, tilligemed det smukke, fine Linned, Moder selv havde syet til Naomi, som nu ogsaa er kaldet hjem.

„Hvor meget have ikke disse flittige Hænder udrettet," tænkte jeg her i det fremmede Land som saa ofte hjemme, „kunde jeg dog kun blive som hun."

Disse Breve fremkaldte megen Glæde. De kære Søskende vare, skønt langt borte i Indien, dog i Kraft af Kærlighedens Baand, som nærværende iblandt deres egne, og Eftermiddagen svandt under hyggelig Samtale.

Med Undtagelse af Børnene havde ingen rigtig Sans for Middagsmaaltidet; man havde hørt og oplevet alt for meget til at kunne trænge til legemlig Næring. Margrethe forsikrede leende, at hun vilde skrive Overraskelse og Glæde øverst paa sin Spiseseddel som en meget nærende Ret og herefter gøre enhver Festdag til en Fastedag.

Efter Middagsbordet trængte den gamle Bedstefader til Hvile; de unge nyforlovede længtes efter Ensomhed, og Gæsterne, som havde været tidlig oppe, vare trætte.

Først ved Kaffen i Vinlysthuset samledes den glade Skare paany til fornøjelig Samtale. Mon

Blomsterne duftede stærkere, mon Fuglenes Sange lød mere jublende, og Solen lyste mere straalende i Dag end ellers?

„Ja, naturligvis," sagde Lilli, „alting maa jo hjælpe os at fejre Faders Fødselsdag."

„Og Lillis Forlovelse," tilføjede Pastor Stieg.

Saa solklar og lykkelig var denne Dag, som kun faa gives os her paa vor jordiske Vandring. Fik vi dem oftere, vilde vel dette Liv blive os for kært. Pastor Stieg havde længe været bedrøvet over at skulle forlade sit gamle Hjem, og Tanken om ikke mere at skulle bo i dette kære Hus med de mange dyrebare Minder havde tynget ham mere, end nogen kunde ane. Derfor var dette en rigtig Glædesdag for ham, og han betragtede Præstegaarden med et saa lykkeligt Smil, som vilde han sige: „Vi to ville blive sammen, indtil Døden adskiller os." Han glædede sig over, at hans Dødsleje skulde blive der, hvor hans trofaste Hustrus havde staaet, og over, at han ogsaa den sidste Dag i sit Liv skulde kunne se over til det gamle Kirketaarn, som han nu daglig havde haft for Øje i syvretyve Aar. Denne hans halvfjerdsindstyveaarige Fødselsdag blev ham i Sandhed en herlig Dag.

Om Aftenen samledes alle i Præstens Studereværelse; hvor meget havde de ikke alle oplevet der! Pastor Stiegs Blik gled langt tilbage over den svundne Tid. Hele hans forbigangne Liv laa udbredt for hans Øjne, hans Læber strømmede over med Lov og Tak for alt, for alle Sorger og alle Glæder, som den trofaste Gud havde sendt ham i disse halv-

fjerdsindstyve Aar. Han saa sig om iblandt sine Børn og fandt dem alle vandrende paa Herrens Veje. „De, som du har givet mig, har jeg vogtet, og ingen af dem er fortabt, ja du har i Dag givet mig endnu en Søn, som søger dit Ansigt og vandrer paa dine Veje; Herre, min Gud, jeg er ikke værdig til al den Trofasthed og Barmhjertighed, du har udøst over din Tjener."

Og hans Hustrus Billede smilede til ham fra sin blomsterfmykkede Plads over Sofaen, hendes klare Øjne lyste i Kærlighed til Ægtefælle og Børn, og hun løftede Haanden som for at velsigne dem, idet hendes Mund syntes at sige:

„Lov Herren, min Sjæl, og alt, hvad i mig er, love hans hellige Navn. Lov Herren, min Sjæl, og glem ikke alle hans Velgerninger."

Aftenskumringen sænkede sine Skygger over det hyggelige Værelse, og Ferdinand istemte:

Lov dog den Herre,
Som alting saa herligt regerer;
Han, der som Ørnen paa Vinger
Dig løfter og bærer.
Lader dig faa,
Mer, end du selv kan forstaa,
Bedre end Hjertet begærer.

Lov da den Herre,
Min Sjæl, og hvad i mig mon være,
Hvad, som har Aande,
Ophøje hans Navn og hans Ære.
Han er dig god,
Ak, gør ham aldrig imod.
Amen, hans Aand dig det lære.

C0-BLC-843